GERALD MESSADIÉ

IUDA PREAIUBITUL

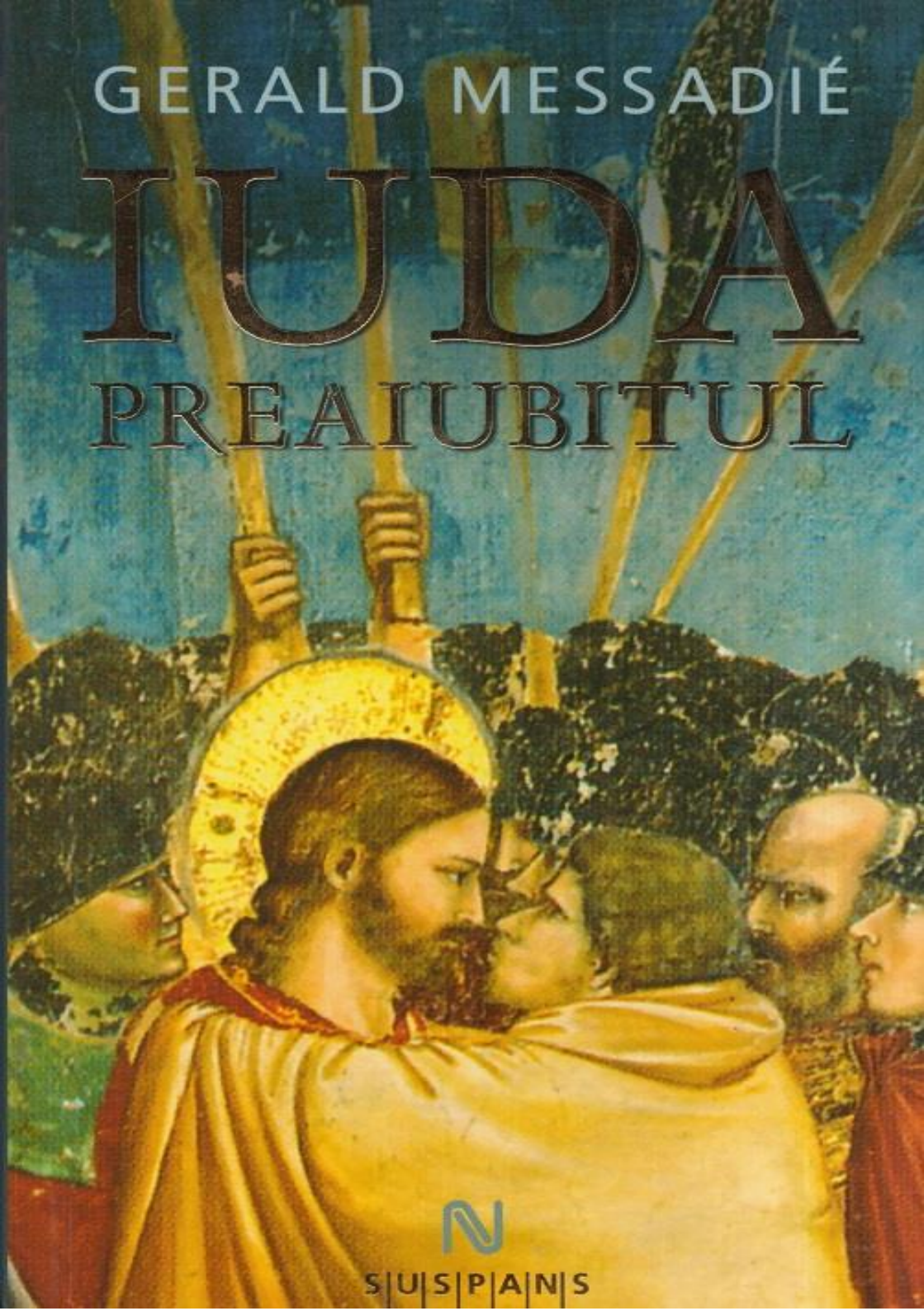

SUSPANS

Gerald Messadié s-a născut în Egipt, în 1931, şi este jurnalist, istoric, eseist şi romancier francez. Opera sa, tradusă în întreaga lume şi numărând peste şaizeci de titluri, cuprinde eseuri despre credințele, culturile şi religiile lumii, biografii, romane istorice şi chiar science-fiction. Dintre lucrările sale amintim: *L'Homme qui devint Dieu,* 4 vol. (1988–1995), *Viața mea amoroasă ți criminală cu Martin Heidegger* (1994 – Editura Nemira, 1997), *29 de zile până la sfârşitul lumii* (1995 – Editura Nemira, 1997), *Ochiul lui Nefertiti* (2004 – Editura Nemira, 2008), *Patruzeci de secole de esoterism* (2006 – Editura Nemira, 2008) *Marie-Antoinette, la rose écrasée* (2006 – în pregătire la Editura Nemira).

GERALD MESSADIÉ
IUDA PREAIUBITUL

PROLOG

Adierea uşoară a zorilor înfiora florile de migdal, abia înmugurite. Mâine sau cine ştie, poate poimâine, petalele se vor şi scutura, fulgi ofiliți risipiți pe pământ.

Şi se vor ivi roadele.

De sus, de pe colina Betaniei, doi bărbați mijeau privirea înspre zidurile Ierusalimului, pe care prima geană de lumină a zilei începea să le poleiască în aur.

Ierusalim, sipet preţios de o antică splendoare, sculptat în durere şi-n speranţă, iată-l astăzi mistuit de Rău, umilit de ocupantul roman. Arhiereii Răului.

Asemenea celui dintâi Iosua, al cărui nume îl şi purta, de trei ani încoace Iisus străbătuse cetatea în lung şi-n lat, predicând despre puterea şi bunătatea Duhului Sfânt, a singurului Dumnezeu bun şi denunţând păcatele Arhiereilor Răului.

Aceştia nu au înţeles că Iisus i-a ţinut sub asediu. Acum, venise ceasul atacului.

— A venit vremea, rosti el, punând mâna pe umărul tovarăşului de drum.

Iuda Iscarioteanul îndreptă către el o privire neliniştită. În penumbra livezii, păreau doi fraţi. Aveau şi aceeaşi vârstă, treizeci şi şapte de ani. Totuşi, unul era galileean, iar celălalt – iscariotean, şi încă de la prima lor întâlnire, acum mai bine de şaptesprezece ani, galileeanul a fost şi a rămas fratele cel mare şi învăţătorul.

Iuda cel cu barba stufoasă şi părul retezat scurt se cutremură. Mâna care se odihnea pe umărul său îi împrăştia în tot trupul o căldură nestăvilită. Maxilarul pătrat al iscarioteanului tremură uşor. Aşadar, Iisus va vorbi…

— Ştii prea bine, continuă Iisus, mânia Sfântului Duh e tot mai puternică. Nu mai putem lăsa Puterile cele necredincioase să îi uzurpe această lume. În curând, vom rămâne o mână de oameni care îşi vor mai aminti de Domnul şi, apoi,

toți ceilalți vor fi devorați, asemenea oilor, de către lupi şi şacali.

Iscarioteanul se străduia să ghicească ce prevesteau aceste cuvinte.

— Ce vei face?

— Îți voi spune când va veni vremea. Şi tu vei face ceea ce îți voi porunci.

Mâna învățătorului se încleştă pe umărul discipolului său.

— Îți vei aminti atunci de învățăturile din deşert. Eşti singurul pe care l-am inițiat.

Iscarioteanul desfăcu mâna care îi cuprindea umărul, o sărută şi o strânse la piept.

— Am sorbit amândoi din Vinul Eliberării, glăsui Iisus. Va trebui acum să bem fiere. Dar ştiu că sufletul tău este puternic. Şi că-l vei purta întru Sfântul Duh.

— Şi ceilalți?

— Fiecăruia, după puterile sale, răspunse Iisus, cu un suspin aproape imperceptibil.

Se îndepărtă, lăsându-l pe iscariotean în mijlocul florilor fremătânde.

În zare se profilau formele livide ale Templului, de o albeață precum a osemintelor.

1

PROVOCAREA

O dâră de argint brăzdă văzduhul, legând cerul de pământ. Era mai curând luciul unei spade care străpunse norii grei care veneau dinspre nord, dinspre ținuturile Gofna, Tamna, Yaffa, dinspre mare, dinspre infinit. Nori să fi fost? Mai curând legiuni de duhuri pline de mânie, gata să deşarte valuri de lături răzbunătoare. De parcă acolo, sus, s-ar fi înfățişat privirii armiile acestea ale răului, cu fundurile lor lățite şi lubrice, cu pântecele violacee, cu monstruoasele lor organe genitale, cu fețele schimonosite de ură... Demoni în cer? Şi de ce mânie, o, Preaînalte, acum, în această zi de 14 a lunii Nisan[1], în ajunul Paştelui, de două ori sărbătoare a primăverii, adică a vieții, dar şi a vicleniei prin care oamenii l-au înşelat odinioară pe Îngerul Morții, mânjind cu sânge casele evreilor, făcându-l să creadă că-şi împlinise teribila-i îndatorire?

Da, de ce atâta mânie? Nimeni n-ar fi putut să spună.

Ca şi cum ar fi vrut să proclame solemnitatea furiei cerurilor, un trăsnet explodă, risipindu-şi peste dealuri blestemele de neînțeles; îi

---

[1] Nisan (sau Nissan) este prima lună a calendarului religios iudaic. Ea corespunde, în calendarul gregorian, perioadei martie - aprilie (n.tr.).

răspunseră altele, şi altele, orbind mulțimile care tocmai îşi încheiau pregătirile pentru prima dintre cele trei mari sărbători evreieşti. Ecourile cerurilor se amestecau, nicio voce omenească nu se mai putea auzi. Vacarmului acestuia i se adăugă şi cel al torentelor de ploaie care năvăliră asupra ținutului, şfichiuind atât pelerinii care țineau drumul Tyropoeionului, pe sub zidurile Ierusalimului, cât şi santinelele romane care îşi făceau rondul pe terasa turnului Antonia, care domina Templul.

Spălătoresele jeleau pe lângă rufele puse la uscat. Femeile care pregăteau vasele speciale pentru săptămâna sfântă se opriră şi ele îngrijorate, gânditoare. Rabinii care citeau iar şi iar versete din *Cântarea Cântărilor,* în care era preaslăvită splendoarea primăverii, mijiră ochii şi aprinseră lumânările.

Nimeni nu ştia încă, dar Paştele acesta care va începe peste câteva zile va schimba fața lumii.

Nimic, niciodată nu va mai fi cum a fost odinioară.

— Iată-i! începură dintr-odată să strige ucenicii, părăsindu-şi adăposturile, țâşnind afară cu glasul fremătând de nerăbdare.

Câteva capete se întoarseră către josul căii lui Irod, strada cea mare cu arcade care traversa cetatea Ierusalimului de la nord la sud, de-a lungul văii Tyropoeion. Îi căutau din priviri pe acei

oameni foarte aşteptați, după toate aparențele. Cine vor fi fiind?

— Despre cine vorbeşti? îl întrebă un pielar pe un puşti de vreo cincisprezece ani, oprindu-se din netezirea pieii groase din care decupa curele pentru sandale.

— Despre Iisus, stăpâne! Iisus! Cum, nu-l cunoşti? Profetul! Mesia! Şi discipolii lui!

Mesia? se întrebă pielarul. Da, auzise şi el ceva. Omul care propovăduia despre bunătatea Domnului. Un Mesia? Cineva care a primit dubla mirungere, şi de rege, şi de mare preot? Imposibil! Dar cum se face că puştiul ăsta ştia despre sosirea lui? Pe de altă parte, era adevărat că se înhăitase cu nişte necunoscuți şi nu de puține ori ştia mai multe decât stăpânul său.

De o parte şi de alta a căii lui Irod, în sud, la Poarta Esenienilor, se adunaseră deja câțiva oameni. La drept vorbind, nici nu prea ştiai încotro să te uiți: ca în fiecare an, în perioada Paştelui cetatea se umplea de mii şi mii de pelerini. Şi tot ca în fiecare an, toată lumea se întreba unde vor dormi toți oamenii ăştia. Se ştia însă prea bine: în grajdurile fermelor din împrejurimi, ba chiar şi pe acoperişuri. Nu exista cotlon cât de cât adăpostit care să nu fi fost închiriat pentru săptămâna ce tocmai începea.

În sfârşit, în mulțime, pielarul izbuti să distingă un cortegiu aparte. În jurul lui, văzduhul se umplu de strigăte.

„Osana!”

Gloata de gură-cască se dădu la o parte, neştiind ce se întâmplă, habar neavând ce-i cu Iisus sau cu „Mesia”. Da, Iisus, acest bărbat care de trei ani încoace dădea fiori clerului, mai tuturor saducheilor şi câtorva dintre farisei. Un galileean care vestea lucruri extraordinare, care vorbea despre bunătatea Domnului şi despre întâmplările teribile care vor veni, un bărbat ale cărui rostiri, prin vehemența lor profetică, se deosebeau categoric de discursurile fățarnice ale rabinilor. Se povestea despre minuni, despre vindecări miraculoase, despre orbi care vedeau, despre sfidarea morții, ba chiar, de neînchipuit, despre o înviere. Unii păreau a şti totul despre sosirea lui Iisus la Ierusalim; aceştia din urmă erau şi cei mai agitați.

Dintr-odată, câțiva bărbați îşi smulseră mantalele de pe umeri şi, desfăcându-le într-o amplă fluturare, le întinseră pe jos, sub paşii profetului. Un gest nemaivăzut. Continuau să aclame, să strige „Osana”, lăsându-i muți de uimire pe necunoscători, stârnindu-le chiar entuziasmul pe ici, pe colo.

— Domnul să-l aibă în paza lui pe Mesia lui Israel! Domnul să-l apere pe urmaşul lui David!

Urmaşul lui David? Cel dintâi rege al Ierusalimului? De data asta, meşteşugarii îşi părăsiră şi ei adăposturile, curioşi să-l vadă pe eroul acestei primiri de neimaginat. După ei,

veniră şi clienții. Pe la etaje se deschiseră şi ferestrele, iar capete intrigate de osanale se aplecară în stradă.

Un bărbat călare pe un măgar se apropia de cetate. Un bărbat la vreo patruzeci de ani, cu chipul sever, cu o expresie indescifrabilă. Oamenii nu se puteau împiedica să nu îl privească. Părea a şti infinit mai multe decât ar putea vreodată cuvintele să cuprindă.

Trei sau patru duzini de bărbați şi câteva femei îl urmau fără grabă, cu paşi măsurați.

În doar câteva minute mulțimea se umflase ca o maree. Se adunară vreo două mii, apoi trei mii, iar numărul lor creştea fără oprire. Nu numai că adepții înfocați continuau să îşi aştearnă mantalele în colb, în calea lui, dar câțiva aruncau acum înspre el cu flori şi ramuri de palmier. În mintea oamenilor reveneau amintiri străvechi: nu astfel fusese întâmpinat odinioară regele David? Nu intrase şi el călare pe un măgar în oraşul cucerit de la iebusiți? Un rege se întorcea în cetatea lui Israel? În săptămâna Paştelui? Da, va fi având o însemnătate, întoarcerea lui în această săptămână! Oamenii se înghesuiră unii într-alții, copleşiți de o speranță halucinantă.

Un rege! Acest profet! Ce timpuri solemne! Un rege! Un rege care va răscumpăra, în sfârşit, toată umilința pribegiei şi distrugerea primului Templu! Şi pe cea a ocupației idolatrilor romani!

Emoția se răspândi asemenea focului. Se

înstăpâni şi asupra celor care, cu un ceas în urmă, nu se sinchiseau decât de negoțul lor, asupra femeilor care-şi uscau rufele, asupra apoticarilor care-şi amestecau unsorile şi îşi spălau plantele medicinale, asupra țesătoarelor care-şi răsuceau fuioarele…

Un rege intra în Ierusalim! Doamne, oare Te-ai îndurat în sfârşit şi reverşi asupra noastră mila Ta, rouă cerească? În ochii multora tremurau lacrimi.

Îşi părăsiră treburile lumeşti pentru a se înfățişa dinaintea clipei eterne.

— Osana! Domnul să-l aibă în pază pe urmaşul lui David!

Cortegiul condus de Iisus nici nu ajunsese bine la jumătatea drumului către Templu, că deja nu mai avea loc să înainteze. Cine mai stătea să-i numere: zece mii? Douăzeci de mii? Se cade să stai să numeri în astfel de momente?

Cei care îl cunoşteau, împreună cu cei care nu-l cunoşteau, îi măsurau cu febrilitate şi pe bărbații care-l însoțeau. Andrei, cu fratele său Simon, Ioan, cu fratele lui Iacov, Filip, Bartolomeu, Toma, Iuda lui Iacov, Iuda Iscarioteanul… Puțini erau cei care le ştiau numele. În spate, după ei, veneau femeile.

— Priviți! Acolo! Nevasta intendentului lui Irod!

Brațe fluturară în aer.

— Osana!

Când Iisus ajunse dinaintea porților aurite ale

Templului, grupul de însoțitori amenința să se transforme într-o adevărată gloată. Din înaltul turnului Antonia, citadela romană care domina cu neruşinare piața din fața Templului, legionarii romani realizară brusc, stupefiați, ce neaşteptată manifestare de fervoare se desfăşura jos, dinaintea lor. Îl priviră cu atenție pe eroul acestei efervescențe cum păşeşte încet, treaptă cu treaptă, înspre Curtea Blajinilor.

— Ce se întâmplă? îşi întrebă unul dintre ei camaradul. Ai cumva habar?

— Nu, răspunse ursuz celălalt. O fi vreo sărbătoare pe care nu o cunoaştem noi.

— Nu, că nu au altă sărbătoare până sâmbăta viitoare, când e Paştele. De ce se ține aşa o mulțime după bărbatul acela?

Celălalt clătină din cap în semn de necunoaştere.

— Trebuie să-l anunțăm pe Pilat.

— Da, mă şi duc.

— Nu, aşteaptă. Priveşte! Priveşte!

Umbra acelor gnomoanelor [2] din Curtea Blajinilor şi de pe terasa turnului Antonia se apropia în acea clipă de crestăturile negre dăltuite în marmura albă, indicând începutul celei de-a zecea ore a zilei, socotind de la miezul nopții

---

[2] Vergea verticală plasată pe o placă orizontală, în Antichitate, pentru determinarea meridianului locului şi pentru stabilirea orei (n. tr.).

încoace. Vântul deveni mai tăios. În josul drumului, pe unde trecuse alaiul, oamenii îşi adunau acum pelerinele din colb şi le scuturau înainte de a le îmbrăca.

În casele din cetatea de jos şi din cetatea de sus femeile care nu-şi putuseră părăsi căminul şi cărora li se povestise întâmplarea izbucniră dintr-odată în plâns.

— Un rege! îl aşteptăm de atâta vreme!

Dar viitorul rege îşi plănuise un început de domnie de o violență teribilă.

De cum intră în Curtea Blajinilor, o luă spre dreapta, acolo unde se aşezau de obicei negustătorii de animale sacrificiale şi de ofrande: porumbei în cuşcă, tămâie, vin şi lapte pentru libații, turte cu miere stivuite în grămezi pe măsuțe. Se apropie de ei:

— Voi nu ştiți ce stă scris? tună el.

Ca un ecou al trăsnetului, vocea lui cutremură dalele Templului.

— Domnul a spus: casa Mea va fi loc de rugăciune! strigă Iisus.

Pelerinii şi fidelii care se îmbulzeau pe lângă negustători rămaseră împietriți. Cine era acest bărbat?

— Ați făcut din ea un cuib de hoți, urlă el din nou.

Şi, cu chipul cutremurat de ură, răsturnă tarabele, mătură ofrandele c-un dos de palmă,

sparse o cuşcă cu un pumn năprasnic. Porumbeii îşi luară pe dată zborul. Pâinițele cu miere zăceau pe jos, se spărseseră şi câteva flacoane cu ulei, vin şi parfumuri. Neguțătorii se uitau îngroziți. În spatele celui care profera blesteme o mulțime dezlănțuită îi insulta pe cei care-şi mutaseră tarabele şi negoțul în casa Domnului. Plecându-şi capetele sub povara vorbelor grele, negustorii se repeziră să salveze ce mai puteau din marfă şi din monedele risipite, înainte de a părăsi locul în fugă.

Tărăboiul se preschimbă în vacarm. Țipete, ocări.

Dar ce făcea miliția Templului? Bărbatul dispăruse deja în stânga, acolo unde stăteau cei care se îndeletniceau cu camăta. Răsturnă şi tarabele acestora. Pe pietrele Templului răsună clinchetul aurului. Se înălțară strigăte, fură aruncate blesteme, proteste.

— Hoților!

Un copil luă de pe jos o monedă şi i-o întinse tatălui său. Unul dintre cămătari mormăi câteva înjurături şi, cu fața schimonosită de ură, cu pumnii strânşi, se năpusti spre Iisus. Elanul îi fu retezat de un discipol care îl smuci de braț şi îl împinse cu putere jos, pe piatră, la picioarele fidelilor. Țâşni un alt discipol, Matei:

— Iuda, eşti rănit?

— Nu, a trebuit să-l liniştesc puțin pe agitatul ăsta.

Răsunară din nou aclamații:

— Domnul să-l aibă în paza Lui pe fiul lui David!

Înconjurat de discipoli, autorul acestor grozăvii îşi croi cale prin Curtea Femeilor, urcă treptele circulare care duceau la poarta lui Nicanor şi ajunse în Curtea Israeliților. De acolo, urmat doar de bărbați, pătrunse în Curtea Preoților şi se opri în fața marelui altar din stânga, pentru a-şi spune rugăciunile.

În acest răstimp Iscarioteanul, care închidea micul cortegiu cercetând zona cu un ochi vigilent, era pe punctul de a ieşi din Curtea Femeilor când, chiar în spatele lui, răsună un țipăt de durere. În busculada creată de năvala miliției Templului o tânără căzuse la pământ. Era călcată în picioare, în câteva minute ar fi murit sufocată, zdrobită. Iuda se repezi şi o smulse de sub tălpile mulțimilor, o cuprinse de talie şi o târî către cea mai apropiată poartă, înlăcrimată, horcăind, cu rochia sfâşiată.

O aşează pe trepte. Fata izbucni în hohote.

— Vreun os rupt?

Ea dădu din cap că nu, e întreagă. I se păru c-o ştie de undeva. Dar de unde?… A, da, era slujnica din casa lui Nicodim, unul dintre adepții lui Iisus. N-avea nici şaptesprezece ani.

— M-ai salvat, suspină ea. Fără tine…

— Întoarce-te acasă, o sfătui el.

Dar copila nu se putea ține pe picioare. O ajută să se ridice. Dar pentru asta trebui să o cuprindă în brațe.

Încă o dată, simți până în străfunduri atingerea trupului aceluia fragil şi suplu. Fu tulburat. Ce mai, era şi momentul potrivit! Dar nu o putea lăsa singură. Aşa că o susținu tot drumul, până la poarta lui Nicodim.

— Cum te cheamă?

— Iudita. Iar pe tine, pe tine te cunosc... Eşti Iuda... Iuda Iscarioteanul...

Îl îmbrățişă. Încă o încercare. În cele din urmă, se îndură să se despartă de ea şi se întoarse la Templu.

Alertată, miliția Templului se risipise în sfârşit prin vasta Curte a Femeilor, căutându-l din ochi pe vinovatul denunțat de martorii văicăreți. Milițienii năvăliră apoi în Curtea Blajinilor, provocând ici şi colo busculade, cu bine-cunoscuta lor brutalitate. Dar aci dădură doar peste un neguțător disperat, care pufnea nervos adunându-şi de pe jos monedele, şi care le povesti pe îndelete şirul nenorocirilor sale.

— Îl cunoşti pe bărbatul acesta?

— Nu... Spuneau că e viitorul nostru rege... Iisus.

Viitorul rege? Iisus? Milițienii schimbară priviri întunecate.

O veche cunoştință.

Pe lângă ei se învârtea un individ scund, cu picioarele strâmbe, ale cărui sprâncene formau o linie continuă, neagră, deasupra ochilor şi care

mătura scena din priviri: Saul.

Când miliția Templului intră în sfârşit în Curtea Israeliților, nu mai găsi decât câțiva credincioşi rătăciți, unii extatici, alții împietriți, de parcă ar fi intrat în transă. Iisus? Da, fusese acolo adineaori, îşi făcuse rugăciunile. Dar plecase. Dar ce voiau de la acest om sfânt?

Iuda le observa ciuda cu o privire batjocoritoare. „Porcilor!”

Apoi şi-o aminti pe Iudita, fără să realizeze prea bine la ce se gândea. O pasăre rănită pe care o smulsese din ghearele morții.

O prevestire?

2

UN VERSET NECUNOSCUT AL DEUTERONOMULUI

Nori grei acoperiră soarele, dar cu puțin timp în urmă umbra acului gnomonului din curtea palatului marelui preot atinsese a doua oră a după-amiezii. Servitorii lui Caiafa, care îi urmăreau în mod special parcursul în timpul celor şapte zile ale Paştelui, îl construiseră bine.

La ceasul al unsprezecelea, Saul, conducătorul milițiilor paralele ale Templului, se prezentă dinaintea stăpânului său, marele preot Caiafa, pentru a-i da raportul. Nimic altceva decât cele deja povestite de preoții şi de negustătorii

înnebuniți, poate doar faptul că alaiul însoțitorilor direcți ai lui Iisus ar fi numărat vreo trei sute de persoane. Dar că totalul adepților săi se apropia de vreo trei mii.

Şi, fapt cât se poate de evident, erau cu toții înfierbântați: când un grup de negustori încercă să se opună partizanilor lui Iisus care Continuară să-i ocărască, tărăboiul se mută în stradă şi, oroare, leviții însărcinați cu paza în interiorul sanctuarului fură şi ei luați la rost şi brutalizați, aşa că se văzură obligați să bată în retragere şi să se adăpostească în interiorul Templului! Credincioşi brutalizându-i pe leviți? Unde se va ajunge?

— Trei mii, mormăi neîncrezător Caiafa. Chiar trei mii?

— Cu toți pelerinii de pe străzi, e greu de apreciat, mare preot. Trei sute care l-au urmat îndeaproape, în jur de trei mii care s-au lăsat influențați…

— I-ai identificat pe conducători?

Saul clătină din cap.

— Oameni de pe la țară, galileeni, dar şi câțiva din Decapolis.

— Din Decapolis?

Se ştia foarte bine că evreii care locuiau în cele zece oraşe romanizate şi reunificate fuseseră prea influențați de păgâni pentru a mai putea face dovada vreunei fervori religioase, fie ea şi subversivă. Era cu adevărat îngrijorător.

— Au fost recunoscuți după accent, explică Saul.

— Şi oamenii tăi nu au intervenit?

— Ba da, mare preot. I-am adus cu picioarele pe pământ pe cei mai agitați. Dar nu i-am putut opri. Ar fi însemnat să ne ducem singuri, de bunăvoie, la moarte.

Se feri să-i spună marelui preot faptul că unii dintre zbirii lui fuseseră bătuți la sânge, cu pumnii şi cu bâtele. Țăranii ăştia nu erau oameni care să se lase călcați în picioare de orăşeni. Părea la fel de îngrijorat ca şi stăpânul său. Într-o astfel de situație, miliția lui nu putea să intervină în niciun fel şi se temea ca nu cumva marele preot să o desființeze.

Avea mari semne de întrebare şi referitor la puterile acestui Iisus. Un făcător de minuni? Dar mai fuseseră şi alții, precum Dositeu sau Simon Magul, dar niciunul nu îndrăznise să sfideze clerul din Ierusalim. Oare ăsta ce avea de gând?

— Ține-mă la curent, ordonă Caiafa, făcându-i piticaniei semn să plece.

Nici nu ieşise bine Saul, că secretarul lui Pilat, Cratylos, veni să-l anunțe pe marele preot că stăpânul său, pus la curent cu incidentele de către paznicii săi din turnul Antonia, solicita o întrevedere cu el cât mai curând cu putință.

— Spune-i procuratorului că, în prealabil, aş dori să ascult toate mărturiile şi să adun toate opiniile. Voi veni la el cam la al cincilea ceas.

Era şi acesta un mod de a-l face pe roman să priceapă că nu era dispus să se deranjeze să calce pragul casei unui păgân. De altfel, de multă vreme Pilat era sub interdicție pentru ei. Nu se cuvenea ca un evreu pios să între în casa unui păgân, cu atât mai puțin un mare preot în săptămâna sfântă.

Sanhedrinul s-a reunit de urgență. Şaptezeci şi unu de bărbați, căpitanul Templului, doctorii Legii. Caiafa s-a gândit că nu e cazul să îşi asume singur nicio decizie – căci se impunea rapid luarea unei decizii, ba chiar a uneia radicale. Nu dorea să se confrunte mai târziu cu riscul reproşurilor. Între timp, toți membrii adunării fuseseră informați despre dezastrul de la Templu.

— Vreau să aud părerile voastre, începu Caiafa. Căpitane? îl invită el să ia cuvântul pe bărbatul care ridicase primul mâna.

— Părerea mea e simplă, mare preot. E vorba despre o provocare. Strigătele absurde despre care am auzit vorbindu-se o dovedesc cu prisosință.

— Ce strigăte? sări venerabilul rabin Gamaliel. Mie nu mi s-a spus nimic despre asta.

— „Domnul să-l aibă în pază pe fiul lui David", preciză căpitanul Templului. E nebunie curată.

Gamaliel clipi repede.

— De mult prea multă vreme suportăm astfel de provocări, interveni şi Ana, socrul lui Caiafa. Îngăduința noastră nu putea decât să încurajeze propăşirea acestui Iisus. Aceste aclamații înseamnă că intenționează să se încoroneze rege

de Paşti.

La auzul unei asemenea idei ciudate, mulți clătinară neîncrezători din cap. Unul dintre rabini se agită:

— Dar ce îşi închipuie el? Ce-şi închipuie imbecilii care îl urmează? Cine îl va unge şi îl va încorona? Caiafa e singurul care ar putea-o face şi, din câte ştiu eu, nu are de gând să îşi numească singur propriul succesor în săptămâna Paştelui. Dacă e adevărat că acest om plănuieşte să fie încoronat, atunci înseamnă că intenționează şi să înlăture clericii Templului. Vă dați seama? E imposibil. Asta dovedeşte fără umbră de tăgadă că omul acesta e smintit.

— Dacă a reuşit să atragă de partea lui poporul, înseamnă că nu e atât de imposibil precum spui, rabi, obiectă căpitanul Templului.

Tăcerea se înstăpâni brusc la auzul acestei opinii amenințătoare. Bubui un tunet şi, la scurtă vreme, rafalele de ploaie începură să răpăie cu furie pe dalele curții exterioare. Se lăsă întunericul. Secretarul lui Caiafa aprinse făcliile.

— Da, e adevărat că intenționează să se proclame rege. Spionii mi-au raportat că şi-a trimis doi discipoli în Betania să caute o măgăriță cu măgăruş cu tot ca să între în cetate asemenea regelui David, odinioară. Pilat e îngrijorat, şi are şi de ce. Încoronarea nu s-ar putea face decât în urma unei revolte populare.

— În acest caz, romanii ar interveni, observă

căpitanul.

— Dar între timp, răul ar fi deja făcut şi refuz să îmi imaginez baia de sânge care ar urma.

— Dar noi am stabilit cu ceva vreme în urmă să îl dăm morții, rosti Ana cu un ton enervat. Am amânat deja prea mult. Păcatul blasfemiei este mai mult decât evident.

— Tată, obiectă Caiafa, binevoieşte să-ți aminteşti că nu am putut executa această decizie pentru că romanii ne-au refuzat dreptul la viață şi la moarte.

— Şi uite că am ajuns să ne temem astăzi de o revoltă populară! urlă Ana. Riscul ăsta a crescut în timp! Dacă tot te duci imediat la Pilat, cere-i arestarea şi condamnarea la moarte a acestui galileean. Altminteri, şi romanul va avea de pătimit!

Caiafa făcu o grimasă.

— Două lucruri aş vrea să vă amintesc, rosti Gamaliel cu o voce calmă, contrastând puternic cu glasul lui Ana. Primul se referă la faptul că sfântul nostru Talmud ne interzice să deliberăm în timpul săptămânii Paştelui şi cu atât mai puțin să facem o judecată. În al doilea rând, nu putem să-l condamnăm la moarte pe galileean pentru că, din câte am înțeles, învățăturile lui nu sunt blasfemiatorii.

Toți ceilalți membri ai Sanhedrinului se întoarseră intrigați înspre el. Marele preot îşi reprimă cu greu încă o grimasă: cunoştea prea

bine opinia lui Gamaliel, căci discutase îndelung cu el, dar în taină, deoarece argumentele puse pe tapet de acesta din urmă puteau oricând provoca un scandal. Totuşi, acest venerabil rabin era prea învățat pentru ca să îndrăznească cineva să-l cenzureze. Neîndoielnic, Gamaliel era cel mai influent doctor al Legii din lume, veneau oameni din toate colțurile pământului să-i ceară sfatul.

— Nu ne este interzis să deliberăm în caz de pericol, îi aminti Ana cu vocea lui acră.

— Care era al doilea punct al magistrului nostru Gamaliel? întrebă o oficialitate din Ierihon.

— Acest Iisus predică după Deuteronom, ceea ce noi nu facem, răspunse Gamaliel.

— Prin urmare, Deuteronomul ar fi diferit de celelalte Cărți sfinte ale noastre? întrebă alt rabin, înălțând din sprâncene.

— Da, frate, în multe privințe.

— Care?

— Propovăduieşte mila şi iertarea, frate. Se întâmplă chiar să între în contradicție cu celelalte Cărți. Astfel, în cel de-al douăzeci şi patrulea capitol al Deuteronomului stă scris că tații nu vor fi dați morții pentru păcatele fiilor, iar fiii nu vor fi dați morții pentru păcatele tații: fiecare va muri pentru propriul său păcat. Ceea ce intră în contradicție formală cu cel de-al cincilea verset al capitolului douăzeci al Exodului şi cu al şaptelea verset al capitolului treizeci şi patru al aceleiaşi

Cărți sfinte[3].

Consternarea se înstăpâni cu repeziciune asupra adunării.

— Nu-i decât o contradicție, glăsui un rabin care nu luase cuvântul până atunci. Am putea argumenta îndelung în marginea pedepsei reale şi a pedepsei virtuale. Fiul nu va scăpa niciodată de povara amintirii păcatului tatălui, iar aceasta va fi pedeapsa lui.

— Mai există şi alte contradicții, frații mei, pe care toată ştiința noastră nu le-ar putea aplana. Însă eu mă tem că dedesubturile acestei probleme sunt cu mult mai complexe, replică Gamaliel. Unele informații care mi-au parvenit în cursul acestor ultime luni mă fac să cred că, în numele Deuteronomului, Iisus propovăduieşte o tradiție străină de a noastră.

— Ce vrei să spui?

— Stă scris în capitolul treizeci şi doi al

---

[3] Iată versetele la care se face referite în text: „Să nu te închini lor, nici să le slujeşti, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepseşte pe copii pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine, până la al treilea şi al patrulea neam.“ (Ieşirea, 20,5); „Care păzeşte adevărul şi arată milă la mii de neamuri; Care iartă vina şi răzvrătirea şi păcatul, dar nu lasă nepedepsit pe cel care păcătuieşte; Care pentru păcatele părinților pedepseşte pe copii şi pe copiii copiilor până la al treilea şi al patrulea neam” (Ieşirea, 34,7). Aceste versete, precum şi cele care vor urma în text vor fi traduse după ediția din 1988 a Bibliei, care reproduce textul ediției din 1982, tipărită de către Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1988 (n. tr.).

Deuteronomului, versetul al optulea: „Când Cel Preaînalt a împărțit moştenirea popoarelor, când a împărțit pe fiii lui Adam, atunci a statornicit hotarele neamurilor după numărul îngerilor lui Dumnezeu. Iar partea Domnului este poporul lui Iacov, Israel e partea lui de moştenire.” Ceea ce înseamnă că Cel Preaînalt este diferit de Domnul, de Iahve. În Tora, e singurul loc în care această diferență este enunțată cu atâta claritate.

Majoritatea rabinilor din asistență, dar şi cei care nu citeau Tora îşi lungiră gâturile, se încruntară şi se priviră alarmați. Gamaliel ştia prea bine că interpretarea Legii, care constituia esența învățăturilor şi muncii colegilor lui, viza întotdeauna probleme legate de prescripții ritualice, de împărțirea moştenirii, de puritatea ritualică, eventual despre spiritul divin sau *shekinah* [4] , nicidecum de teologie. Această învățătură deriva din primele patru cărți ale Pentateuhului, şi anume cele mai vechi, pe când cea de-a cincea (Deuteronomul) li se părea o reluare slabă şi chiar suspectă: oare nu fusese ea descoperită la întoarcerea din exil?

— Şi atunci? întrebă căpitanul cu o urmă de nerăbdare în glas.

---

[4] În Biblia iudaică, termenul are sensul de „a locui, a sălăşlui, a domicilia, a trăi“. In gândirea iudaică clasică, *Shekinah* se referă la sălăşluire, locuire într-un sens special, sălăşluire a prezenței divine. Aşadar, în proximitatea a ceea ce iudaicii numesc *Shekinah,* legătura cu divinitatea are o mai mare consistență (n. tr.).

— Atunci, onorabile căpitan, răspunse Gamaliel, şi Iisus face distincția între Creator şi Iahve…

— Blasfemie! sări ca ars un rabin care aparținea clerului Templului. Iată dovada blasfemiei! Acest verset este greşit interpretat! Acest Iisus nu e doar un eretic, e un necredincios! Ar trebui să…

— Rabi, te rog, permite-i lui Gamaliel să termine ce are de spus, îl admonestă Caiafa.

— Versetul nu e greşit interpretat, respectabile frate, reluă Gamaliel pe un ton hotărât. E confirmat de alte două din Deuteronom. Versetul optsprezece din capitolul treizeci şi doi spune aşa: „L-ai uitat pe *Eloha,* cel care te-a născut." Acest singular este utilizat doar de două ori în Tora şi ambele locuri sunt în Deuteronom. La versetul doisprezece stă scris: „Doar Yahve îşi conduce poporul. Alături de el nu stau *elohimii."* Mai trebuie să vă amintesc că *elohim* este pluralul lui *eloha*[5]? Doar aceste două versete, fără a-l mai pune la socoteală pe cel dintâi, comportă o contradicție implicită cu celelalte Cărți sacre precedente.

---

[5] Conform *Dicționarului cultural al Bibliei* (Danielle Fouilloux et alii, Editura Nemira, 2006, pag. 89), *Elohim* este cel mai frecvent nume folosit în Biblia ebraică pentru a-L desemna pe Dumnezeu. Termenul se originează în cuvântul iudaic *el* şi, din punct de vedere morfologic, este format din cuvântul *Eloah* şi un sufix de plural. Deşi *Elohim* este un plural sub aspect morfologic, în textele biblice este utilizat cu verbe şi adjective la singular ori de câte ori are sensul de Dumnezeu al lui Israel, care este o divinitate unică (n. tr.).

Lecția aceasta neașteptată fu urmată de o tăcere încurcată.

— Există o sectă, reluă Gamaliel, care face o aceeași distincție și care proclamă că noi, evreii, greșim, pentru că în persoana Creatorului noi nu Îl adorăm pe adevăratul Dumnezeu al Binelui, care este Iahve. Or, câtă vreme această distincție există ca atare într-una din Cărțile sfintei Tora, nu pot încuviința ideea de blasfemie. Și iată de ce cred că situația este complicată. Tăcu o clipă, apoi adăugă. Și iată de ce descoperirea sulurilor Deuteronomului în ruinele Templului, la vremea la care regele Iosia încerca să-l reconstruiască, a stârnit o atât de vie emoție.

Se căscase cumva un abis, pe undeva? Nu se auzi niciun sunet. O pală de curent făcu să danseze flăcările făcliilor. Caiafa își mângâia barba.

— Dar asta îi dă dreptul acestui om să pretindă a fi proclamat rege? întrebă un negustor din Decapolis.

— Nu, dar această pretenție nu justifică acuzația de blasfemie, răspuns Gamaliel.

— Cum vine asta? se răsti rabinul care îl întrerupsese pe Gamaliel. Acest răufăcător ne tratează de ani de zile ca pe un cuib de vipere și morminte ambulante, iar noi suntem complet dezarmați dinaintea lui și a bandei lui de vagabonzi?

— Injuriile adresate persoanelor umane sunt

greşeli, nicidecum blasfemii, replică liniştit Gamaliel.

Toți cei prezenți ştiau că nu era bine să îl contrazici pe Gamaliel: nu că ar fi fost răzbunător, dar cei care se ridicau împotriva opiniilor lui sfârşeau întotdeauna prin a se discredita.

— Nu ne aflăm aici ca să îmbogățim Mişna[6]! strigă şi Ana. Ne-am reunit de urgență din cauza unei situații de criză. Acest Iisus riscă să declanşeze un război intern. Vă cer să îl oprim şi să îl punem în imposibilitatea de a mai face rău. Suntem responsabili de securitatea Templului şi a evreilor. Timpul ne presează.

Câțiva clătinară din cap.

— Grefier, ordonă Caiafa, fii bun şi consemnează vocile care solicită arestarea unui bărbat care provoacă dezordine în Ierusalim, obligându-i pe romani să intervină.

Ploaia se înteți şi curentul luă iar în stăpânire Camera Pietrelor Şlefuite. Cei mai bătrâni se înfăşurară strâns în mantii. Se votă prin ridicarea mâinii. Gamaliel se abținu, la fel şi Iosif din Arimateea, un negustor bogat despre care se credea că i-ar fi favorabil lui Iisus. Cei doi bărbați, împreună cu alți câțiva, s-au pronunțat împotriva

---

[6] Mişna (Mishnah sau Mishna) înseamnă „repetiție“ şi este lucrarea majoră a iudaismului rabinic. In fapt, e prima reproducere în formă scrisă a tradițiilor orale iudaice. Mişna este alcătuită din şase ordine (*sedarim*), fiecare conținând între şapte şi douăsprezece tratate (*masechtot*), şaizeci şi trei în total (n. tr.).

reținerii profetului. Dar cincizeci şi nouă de membri ai Sanhedrinului au votat în favoarea arestării.

— Ce pretext vom invoca? îi întrebă Iosif din Arimateea.

— Impietatea! urlă iar Ana, aruncând o privire furioasă spre Gamaliel. S-a autoproclamat Mesia! În acest caz, ar trebui să aibă o temeinică stăpânire a Legii, de vreme ce ar urma să îmbrace şi roba de mare preot, şi să ia în stăpânire sceptrul regalității. Or, el nu cunoaşte câtuşi de puțin Legea. A mai şi spus în gura mare, când şi cum a avut chef, că e fiul lui Dumnezeu, fie ca Atotputernicul să mă ierte pentru rostirea acestor cuvinte păcătoase! Fiul Domnului? Adică egalul Lui? Oare chiar nu vedeți ce impostură neruşinată? Şi mai întrebați ce pretext să invocăm!? Nu avem nevoie de niciun pretext? Omul ăsta, dacă pot să-l numesc astfel, s-a legat singur în lanțuri!

Iosif din Arimateea îşi scărpina vârful nasului cu un aer sceptic. Gamaliel părea întunecat. Toți cei prezenți rămaseră împietriți pe băncile lor. Toate bune şi frumoase, dar amenințarea unei revolte era cât se poate de reală.

— Se ştie unde se află în acest moment? întrebă Ana.

— Nu, răspunse ginerele său.

— Şi atunci, cum îl vom aresta?

— Când se va manifesta din nou. După

provocările de azi-dimineață, nu va dura mult şi va mai face el ceva.

Acestea fiind spuse, marele preot declară reuniunea închisă şi se grăbi să se întoarcă acasă. Cei şaptezeci de participanți se ridicară cu un aer îngrijorat. Pe mulți îi măcina această distincție subtilă între Creator şi Iahve. O revelație supărătoare.

Foarte supărătoare.

Nici nu ajunsese bine în pragul sălii, că marele preot Caiafa trebui să se oprească. Tocmai sosea în fugă un mesager. Se părea că de vreun ceas încoace o agitație extremă pusese stăpânire pe cetate. Mulți comercianți îşi închiseseră prăvăliile şi apucaseră calea Templului pentru a aduce mulțumiri Domnului că în sfârşit le trimisese un rege.

Enervat, Caiafa îl chemă pe căpitanul Templului şi, în prezența lui, îi remise mesagerului un ordin pentru şeful poliției: negustorii vor trebui să se întoarcă la prăvăliile lor cât mai repede cu putință, iar paznicii vor veghea la siguranța lor.

Oamenii ăia aduceau bani, bani mulți, şi nici nu încăpea discuție să permită acestui coate-goale venit de prin Galileea să producă pagube administrației Templului.

3

EZITĂRILE UNUI PROCURATOR ŞI TEMERILE UNUI MARE PREOT

Bâjbâind prin băltoace şi blestemând mai ceva ca un diavol, prea puțin protejat de ploaia cumplită de scutul pe care secretarul se chinuia să i-l țină deasupra capului, Ponțiu Pilat, procurator al Iudeii şi reprezentant al autorității romane în provinciile senatoriale ale Palestinei, reuşi până la urmă să ajungă în aripa stângă a palatului hasmonean, a cărui pane dreaptă îi slujea drept reşedință. Acolo, pe stânga, după o curte la fel de vastă ca o esplanadă, locuia Caiafa. Prin vizetă, un paznic îl văzu venind şi îi anunță pe cei din casă. Se deschise doar unul din cele două canaturi ale porții. Pilat ştia prea bine ce însemna asta, aşa că gestul nu fu în măsură să îi îmbunătățească proasta-dispoziție. Înăuntru, la trei paşi de prag, îl aştepta marele preot. Pilat înclină capul cu condescendență, cu ochii mijiți, dar vigilenți. Văzu privirea marelui preot fixându-se asupra spadei pe care romanul o purta la brâu, simbol al unei puteri refuzate evreilor sub amenințarea pedepsei cu moartea.

— Fie ca pacea Domnului să se pogoare asupră-ți, zise Caiafa în greceşte. Şi o luă înainte, arătându-i oaspetelui calea către încăperea destinată acestei întâlniri: o cămăruță goală, cu

patru scaune, o masă şi nici măcar un petic de țesătură pe jos. O răceală de mormânt. Pilat se aşează. Secretarul său rămase de pază dinaintea uşii. În lumina palidă, Caiafa remarcă din nou cicatricea stranie de pe fruntea romanului. Era clar, o amprentă făcută de fierul înroşit. Litera L. Oare ce-o fi însemnând? Nu ştia.

— Ce se întâmplă? întrebă procuratorul. Ce-i cu agitația asta care s-a înstăpânit asupra cetății?

— Aşa-numitul Iisus, fiul lui Iosif, a mers şi mai departe cu provocările lui, răspunse Caiafa. De data asta, se vrea înscăunat rege.

— Rege?

— Acesta e sensul intrării în cetate călare pe un măgar, asemenea regelui David, de odinioară.

Pilat înregistră informația. Deci regii evreilor călăreau măgari, nu cai. Încă un mister al acestui neam de neînțeles. În orice caz, nu de iluzii ducea lipsă acest Iisus. Să se voiască rege al acestui popor de nestăpânit!

— Şi cine ar urma să îl înscăuneze?

Marele preot ridică din umeri.

— Habar n-am. Ungerea nu ar putea-o primi decât din mâinile mele. Ceea ce, fireşte, nu se va întâmpla. Pune el ceva la cale, fără îndoială, poate o lovitură de forță. Are în spate mii de discipoli. Situația e cât se poate de periculoasă, procuratorule. Într-o asemenea eventualitate, va trebui să apelezi la legionari pentru a restabili ordinea în Ierusalim.

— Dar a trecut ceva vreme de când tot predică împotriva voastră, observă romanul. De ce nu ați reacționat până acum?

— Dacă am fi făcut ceva, orice, am fi riscat o mişcare populară. Aşa că am preferat să nu îți sporesc îngrijorarea. Numai că de astăzi încolo nu există altă cale pentru a garanta ordinea decât arestarea cât mai rapid cu putință a acestui bărbat şi condamnarea lui la moarte. În acelaşi timp, să nu uităm că ne-ați retras dreptul la spadă. Pentru a preveni tulburările, ar trebui ca tu să fi subscris deja la judecata pe care i-o vom face în momentul în care îl vom fi arestat.

Pilat nu se grăbi să răspundă. La drept vorbind, marele preot îi cerea o iscălitură în alb pentru a pune capăt unui scandal care, firește, amenința ordinea publică, dar, pe de altă parte, nu avea nicio legătură cu Roma. Căci cine ştie ce s-ar mai fi întâmplat dacă imperiul s-ar fi amestecat în toate certurile religioase care-i învrăjbeau de decenii pe evrei. Cântări în gând riscurile: pe de o parte, o răscoală inevitabilă dacă Iisus şi banda lui ar încerca o lovitură de forță împotriva Templului şi, de cealaltă parte, o potențială răscoală dacă Iisus ar fi arestat şi condamnat la moarte. Nu avea nevoie de niciun fel de răzmeriță. La Roma, după cum bine se ştie, fusese acuzat că ar fi generat asemenea mişcări prin neîndemânarea şi brutalitatea lui. Şi toate astea din cauza unei misterioase animozități dintre un iluminat şi

clerul Templului!

Îşi aminti de înclinația soției lui, Procula, pentru predicatorul din Galileea: femeia îl asigurase că vindecă în mod miraculos bolnavii, iar el o suspecta că s-ar fi dus ea însăşi, în repetate rânduri, să îl asculte pe acest Iisus.

— Ce-mi garantează mie că, prin condamnarea lui la moarte, nu vom declanşa o răzmeriță? mormăi romanul.

— Dacă îl vom aresta în toiul nopții, riscurile vor fi mai mici.

— Ştii unde se află acum?

— Nu.

Da, situația era critică. Pentru a o remedia, mai întâi trebuia găsit acest Iisus, arestat pe furiş, apoi lapidat sau răstignit pe cruce, totul în cel mai scurt timp cu putință. Cele trei operațiuni presupuneau o acțiune magistral executată.

— Nu mă pot pronunța dinainte asupra rezultatului intervențiilor voastre. Vă voi da acordul la timpul cuvenit. Deocamdată, începeți prin a pune mâna pe el şi voi judeca eu reacția poporului.

Se ridică. Şi Caiafa făcu acelaşi gest, vizibil dezamăgit.

Conducându-l pe procurator spre poartă, ridică privirea scrutătoare spre cer. Ploaia se oprise.

Dar cu sau fără ploaie, el trebuia să se ducă să-l ia la întrebări pe Gamaliel.

În vremea asta, Iisus şi Cei Doisprezece se îndreptau spre Betania, unde Maria din Magdala, sora ei Marta şi Lazăr aveau o fermă, una din moştenirile lăsate de tatăl lor, care avusese proprietăți întinse, risipite de-a lungul şi de-a latul Palestinei. De la sosirea la Ierusalim, acolo era căminul lor, locul lor de adunare. Fusese o zi grea, se resimțeau cu toții de pe urma ciocnirilor cu leviții şi cu neguțătorii.

Iisus mergea în frunte, de-a dreapta lui şedea Toma, Ioan îl străjuia pe partea stângă. Li se alătură şi Toma.

— Învățătorule, glăsui cel din urmă, aş vrea să te întreb ceva.

Iisus îi aruncă o privire: cât de bine îl cunoştea pe Toma al lui. Hârşâit într-ale filosofiei păgâne, ireverențios şi pasionat. Mai profund decât lăsa uneori să se-ntrevadă. De aceea Iisus îi şi accepta licențe care, în gura altor discipoli, ar fi trecut drept impertinențe.

— Învățătorule, reluă Toma, încurajat de privire, ne-ai spus într-o zi să nu aruncăm mărgăritare la porci.

Ioan şi Iuda ciuliră urechile.

— Dar dacă, aruncând un mărgăritar unui porc, îl transformăm într-un câine credincios?

O altă căutătură din partea lui Iisus, vizibil amuzat de spusele lui Toma.

— Învățătorule, ai văzut cum merge Caiafa?

La întrebarea aceasta năzdrăvană, Ioan şi Iuda

făcură ochii mari. Mai mult, pe chipul conducătorului lor se contură umbra unui zâmbet.

— Cu picioarele uşor depărtate, zise Iisus.

— Exact! izbucni Toma, a cărui barbă începuse să se zbenguie în ritmul agitat al posesorului. Suferă de hemoroizi!

Să fi fost la mijloc nevoia de destindere după orele agitate prin care tocmai trecuseră? Iuda fu cuprins de un hohot de râs de neoprit. Se clătina, se cutremura cu totul şi, în cele din urmă, se agăță de brațul lui Iisus.

— Învățătorule, dacă ai fi apucat să îl atingi pe Caiafa, l-ai fi vindecat de hemoroizi, la fel ca pe femeia care ți-a atins tunica, insistă Toma.

Ioan şi Iuda erau frânți de mijloc de râs; până şi Iisus se molipsi de hohotele lor. Ceilalți, care îi urmau, vrură să afle şi ei motivul acestor râsete dezlănțuite, aşa că se apropiară. Vorbele lui Toma străbătură rândurile. Maria şi Lazăr pufniră şi ei, Andrei şi Matei chicotiră pe înfundate.

— Toma, răspunse în cele din urmă Iisus, care îşi regăsise gravitatea, pentru ca să se vindece, ar trebui să creadă în mine. Iar dacă eu aş ajunge să îl vindec împotriva lui însuşi, ar însemna că nu am vindecat decât un singur om. Or, cum bine ştii, miza e cu mult mai mare. Un neam întreg trebuie vindecat.

Ajunseră la Betania, fiecare cufundat în gândurile sale. Se risipiră pe ici, colo, care pentru

a bea ceva, care pentru a-şi satisface o trebuinţă, care pentru a coase o pelerină ruptă în încăierare.

Iuda rămase singur cu Iisus.

— Învăţătorule, glăsui iscariotul, nu ştiu de ce mă simt apăsat. Mă macină o teamă…

Iisus îl privea fără să spună nimic. Iuda îl cuprinse în braţe şi îşi lăsă capul pe umărul lui. Suspină adânc.

— Îmi hrăneşti sufletul, şopti el. Tu eşti şi tatăl, şi mama mea.

— Duhul e cel care trebuie hrănit, zise Iisus. El singur te va ajuta să-ţi învingi slăbiciunea. Ţi-am spus, a venit ceasul încercării. Fii tare.

Iuda se îndepărtă de el şi-şi lăsă capul în pământ.

Caiafa îşi trase gluga pe frunte şi, urmat de secretarul său şi de un ofiţer, o porni către partea de sus a cetăţii, la zece străzi distanţă, la omul a cărui autoritate morală punea la îndoială propria lui autoritate şi care acum îi ridica o problemă la fel de spinoasă ca şi galileeanul acela răzvrătit. Căci opiniile celui mai ilustru doctor al Legii din Israel nu puteau fi neglijate.

Odată încheiate schimburile de politeţuri şi după ce degustă din vinul de Galileea pus dinainte de gazdă, Caiafa atacă subiectul care îl preocupa.

— Rabi, mai devreme, la adunare, ai menţionat existenţa unei secte care susţine – iartă-mă, Doamne! — că noi ne-am afla într-o gravă eroare.

Despre ce sectă vorbeai? Şi ce anume ştii despre ea?

Gamaliel termină de mestecat cu meticulozitate stafidele pe care le luase din bolul aşezat în mijlocul mesei. Şi răspunse, aruncându-i o privire întunecată pe sub sprâncenele albe:

— Discipolii lui Cain.

Marele preot tresări surprins. Da, e drept că Palestina nu ducea lipsă de smintiți. Dar discipolii lui Cain! Cain? Păcătosul de ucigaş al lui Abel?

— Evrei? întrebă el neîncrezător.

Gamaliel îşi reținu un zâmbet şi clătină afirmativ din cap. Avea oarece rezerve față de termenul *yahudi.* Erau evrei prin naştere sau alegeau, în mod conştient şi grație cunoaşterii, să fie astfel? Dar în acest ultim caz, de ce samaritenii nu erau incluşi printre evrei? Iar în primul caz, de ce esenienii refugiați la Qumran[7], în pustietățile aride

---

[7] Qumraniții au fost iudei, iar credințele lor au fost, în linii generale, identice cu cele ale celorlalți mozaici. Totuşi, ei considerau că sunt singurii care reprezintă adevăratul Israel, cel care se va mântui, Israelul escatologic. Bazele comunității eseniene de la Qumran s-au pus în jurul anului 100 î.Hr. Ei sunt cei care au inaugurat Noul Legământ, care vorbea despre două aspecte fundamentale: lupta pentru grăbirea venirii timpurilor escatologice şi trăirea anticipată a acelor vremuri. După concepția qumranită moral-dualistă, forțele binelui şi răului se luptă în interiorul fiecărei ființe: de o parte Belial, Prințul întunericului, de cealaltă parte, Prințul Luminii, duhul adevărului. Deşi aparent dualistă, concepția esenienilor despre lume şi despre sufletul uman nu iese din cadrul monoteismului biblic. Pentru că Dumnezeu este cel care, şi pentru ei, asigură victoria finală asupra Binelui şi Răului (*cf.* Athanase

ale mării Moarte, îi urau profund pe clericii din Ierusalim, cu mai multă violență decât manifestaseră vreodată chiar păgânii?

— Explică-mi.

— După ei, Cain l-a ucis pe Abel pentru că aducea jertfe Creatorului, pe care nu-l identificau cu Bunul Dumnezeu. Aceste sacrificii ar fi fost, aşadar, nişte sacrilegii.

— Oamenii ăştia sunt bolnavi! izbucni Caiafa. Ignoranța i-a înnebunit de tot!

Îşi aminti apoi de versetul din Deuteronom şi îndoiala îi adânci nedumerirea.

— Mare preot, m-ai întrebat despre ce sectă era vorba. Nu am făcut decât să îți răspund.

— Şi Iisus, fiul lui Iosif, e unul de-al lor? întrebă Caiafa pe un ton agresiv.

— Nu ştiu nimic sigur. Dar a stat o vreme printre esenieni. Poate va fi fiind unul de-al lor.

— Esenienii sunt adoratorii lui Cain?

— Nici asta nu ştiu. Dar am motive să cred că nu-s prea departe.

— Ce motive?

Gamaliel înălță din sprâncene. Tonul marelui preot era imperios, la granița lipsei de bună-cuviință.

— E vorba despre distincția pe care ei o fac între

Negoiță, *Manuscrisele eseniene de la Marea Moartă*, Editura Ştiințifică, Bibliotheca Orientalis, Bucureşti, 1993, pp. 108–133) (n. tr.).

aşa-numiții fii ai Luminii şi fiii Tenebrelor. Primii sunt copiii Bunului Dumnezeu, iar ceilalți – slujitorii Creatorului.

— Trebuie să deduc de aici că pentru oamenii aceştia Creatorul e un fel de idol?

— Nici măcar. Doar un zeu indiferent, care este în acelaşi timp şi creatorul lui Satan.

Era clar, nu era timp de pierdut cu dezbaterile teologice. Ana avea dreptate, se impunea o acțiune rapidă.

— Acest Iisus este un adorator al lui Cain?

Gamaliel scutură din cap.

— Nu ştiu, dar mă îndoiesc. Mai mulți rabini tulburați au venit să îmi împărtăşească spusele lui, mai ales cele referitoare la prescripțiile de puritate ritualică. Nu am găsit nimic în aceste învățături care să fie contrar Deuteronomului.

— Şi cu pretenția de a fi încoronat rege?

Gamaliel ridică o privire gravă către oaspetele său:

— Stă scris în Deuteronom: „Un rege se va naşte în Ieşuron la vremea când conducătorii popoarelor se vor aduna laolaltă în acelaşi timp cu triburile lui Israel.”

— Dar nu poate fi el acel rege, izbucni, pe un ton vehement, Caiafa. Şi continuă, răspunzând privirii uimite a lui Gamaliel: Nu numai că nu-i voi da ungerea, dar nici măcar doctor nu e!

Gamaliel cântări în gând această explicație.

— Caiafa, nu uita că nici Saul, nici David nu au

fost doctori ai sfintei Tora. Cât despre vrerea ta, eşti singurul în măsură să apreciezi cum o vei folosi.

Tonul învățatului era grav, aproape sever. Să fie oare Gamaliel de partea acestui Iisus? În orice caz, ostil nu-i era, aşa cum votul său o dovedise cu prisosință. Caiafa se ridică, întunecat. Îşi analiză izolarea. Răspundea de Templu, de credința lui Israel, de ordinea morală din Ierusalim şi, cu toate acestea, nici cel mai mare doctor al Legii, nici reprezentantul puterii romane nu îi erau de niciun ajutor. Iar el trebuia să acționeze rapid.

4

CONVERSAȚIA DE LA MIEZUL NOPȚII…

Încă de la sosire, Marta, Maria şi fratele lor Lazăr se făcură nevăzuți, ocupați fiind cu pregătirile pentru cină şi cu aşezarea saltelelor de paie pentru oaspeți.

La rândul lor, după terminarea abluțiunilor de seară, Iisus şi cei Doisprezece se aşezară în încăperea principală a casei, dinaintea vetrei pe care mâncarea, pui gătit în vin şi grâu moale cu slănină de vacă, fierbea în ceaune mari, agățate deasupra flăcărilor cu cârlige de fier.

Iisus se aşează lângă vatră. Toate privirile se întoarseră înspre el. Scurtul moment de ilaritate stârnit de cuvintele lui Toma se risipise. Îi măsură

pe rând, unul după altul. Toți erau gânditori, câțiva, şi îngrijorați. Ghici lesne la ce se gândeau: dăduseră, în sfârşit, asaltul asupra citadelei clericilor, mai întâi cu intrarea regească în Ierusalim, urmată de atacul asupra neguțătorilor. Şi le era frică. Învățătorul lor tocmai ce zgândărise fiara în propria ei cuşcă: marele preot Caiafa. Pe când predica în Galileea şi-n Iudeea, singurii duşmani cu care riscau să aibă de-a face erau rabinii de pe la sinagogile locale şi câteva capete înfierbântate de farisei furioşi. Dar sfidarea aruncată de cu dimineață în obrazul autorităților Templului era dovada supremă. De acum înainte, orice retragere le era interzisă. Lazăr intră în încăpere şi, dintr-o privire, pricepu cum stăteau lucrurile. Iisus îi făcu semn să se aşeze lângă el.

— Şi acum, Învățătorule, ce-o să se întâmple? întrebă Simon.

— Şacalul care se simte amenințat îşi adună semenii şi se aruncă asupra vânătorului.

— Asta înseamnă că va trebui să te proclamăm rege înainte de Paşti. Ne mai rămân doar şase zile.

Din nou, toate privirile se opriră pe chipul lui. Dar nu le răspunse. Îi cunoştea prea bine, ştia că nu-i vor forța tăcerea. Cu toate astea, trebuia să bată fierul cât era cald: poporul din Ierusalim, sporit de mulțimea de pelerini, dovedise, prin primirea pe care i-a făcut-o, că ardea de dorința de a-l numi rege pe acest profet care le-a îndreptat privirea asupra bunătății nesfârşite a Domnului şi

asupra splendorilor împărăției.

De-a lungul veacurilor, toți aceşti evrei nu au cunoscut alt Dumnezeu în afara zeului răzbunător şi încruntat despre care au tot vorbit preoții. Un Domn care tună şi fulgeră, gata oricând să pedepsească cea mai măruntă abatere de la datinile ritualice. Iar el, cel copleşit de preaplinul binecuvântărilor divine, le dezvăluise un Dumnezeu plin de milă pentru imperfecțiunea omenească, dar feroce cu aceia care confundă Cuvântul cu Duhul. Un Dumnezeu al iertării. Un Dumnezeu care-i va răscumpăra pe cei slabi îndată ce îşi va ghici numele şoptit pe buzele creaturii celei păcătoase.

Acest popor era pregătit să primească o altă faptă de iluminare. Şi repede.

Şi el, Iisus, îi auzise prea bine pe Cei Doisprezece; în Ierusalim, dispuneau de cel puțin cinci mii de partizani; cu tot cu pelerinii adunați în jurul celui de-al doilea grup de discipoli, Cei Şaptezeci şi Doi, numărul s-ar ridica la treizeci şi două de mii, după aprecierile lor. Tari pe poziții cu asemenea armată în spate, dacă ar fi după ei, ar ataca Templul, ar anihila fără probleme miliția şi l-ar da jos pe marele preot.

Cu toate acestea, erau roşi de nelinişte. Se temeau de conflictul inevitabil cu milițiile şi cu partizanii Templului şi, mai mult chiar, cu legionarii romani care vor fi chemați în ajutor. Da, şi ei se aflau în aşteptare, însă a unui plan de

luptă.

În plus, erau convinşi că învățătorul lor aspira la dubla mirungere, de mare preot şi de rege, ceea ce ar face din el Unsul prin excelență, Mesia lui Israel.

Da, le ştia pe toate acestea.

Ființa nu vede niciodată mai departe de orizontul ei pământesc. Dacă reuşeşte să se ridice deasupra propriei sale condiții, atunci o lasă uitării şi descoperă imensitatea timpului care se desfăşoară la picioarele lui Iahve, ca un covor mişcător. Îşi va fi depăşit astfel stadiul tranzitoriu de creatură, participând la lumina dumnezeiască. Lumea pământească se va risipi şi va dispărea ca un abur de ceață.

— Fiul Omului nu poate fi un pretendent la tron ca un irodian oarecare, glăsui el, după ce mestecă o măslină şi luă o înghițitură din vinul adus de un servitor.

De astă dată, în ochii tuturor se aprinse flacăra neliniştii. Înțeleseseră bine? Nu urmărea regalitatea?

— Şi atunci, Învățătorule? strigă Ioan.

— Nu vă faceți griji, a sosit ceasul meu. Va sosi şi al vostru. Fiii Tenebrelor vă vor hărțui şi singura voastră mântuire va fi în lumina pe care am aprins-o în voi.

Era limpede, nu au priceput nimic. Încercau acum să descifreze expresia acestei măşti

omeneşti pe care credeau că o cunosc de mai bine de trei ani, de când îl urmau pe bărbatul din fața lor. Dar nu aflară decât o privire adâncă, fără de sfârşit, deasupra unei guri calme, gata oricând şi să ironizeze, şi să încurajeze. Le înfruntă întrebările mute care răzbăteau din ființa lor. Doar ataşamentul îi mai împiedica să nu se lase pradă descurajării, ca un fir subțire de care omul atârnă deasupra abisului.

Când vine vremea să îşi împlinească destinul, omul e singur. O ştia deja, nu făcea decât să îşi amintească.

Simți în ceafă privirea Mariei şi se întoarse. Stătea în cadrul uşii, mută, învăluită în noaptea care le era martor tăcut; dar în ochii ei dansau flăcări. Da, ea înțelesese.

— Când învățătorul va binevoi, cina va fi servită, rosti cu o voce spartă, pe care nu i-o recunoscu.

— Să hrănim aşadar trupurile pentru ca sufletele să nu şovăie, răspunse el, cu un început de zâmbet.

Marta, care rămăsese în spatele surorii ei, dădu ordin servitorilor şi masa lungă, până mai adineauri goală ca un câmp în plină iarnă, se umplu de farfurii.

Salate, praz, linte, castraveți, peşte pus la macerat în ceapă, un vas mare cu grâu fiert în untură de vită, cel care clocotea cu puțin timp înainte, un platou imens din argint garnisit cu pui tăiați în patru şi un altul, plin cu ciozvârte de miel

la grătar. Şi pâinițe cu susan.

— Miel, deja? se miră Iisus.

— Oare nu e săptămâna Mielului, Învățătorule? răspunse Lazăr.

Schimbară o privire plină de înțelesuri pe care ceilalți nu le pricepură nici pe departe. Oare zâmbise? Nimeni n-ar fi putut băga mâna-n foc. Totuşi, ochii de culoarea mierii întunecate ai lui Iisus se îmblânziră într-atât, încât s-ar fi putut crede că pe chipul lui pluteşte umbra unui zâmbet. Alteori, în priviri i se adunau toate tunetele şi trăsnetele abisurilor.

Se ridică şi se duse să se aşeze în capul mesei lungi, luminate de patru sfeşnice mari, atârnate în tavan. Servitorii se buluciră să pună pe masă patru carafe cu vin de Galileea şi pahare din sticlă albastră de Siria. Iosif, intendentul fermei, un băiețandru cu privirea ageră precum eretele, veni să sărute mâna lui Iisus, care îl invită să li se alăture.

Se aşezară cu toții la masă. Simon, cel mai în vârstă dintre ei, de-a dreapta învățătorului, iar Lazăr, care pe lângă faptul că îi era discipol, era şi gazdă, se postă la stânga Lui. Iuda, zis şi Iscarioteanul, pentru că era originar din Cheriot, luă loc în fața Învățătorului. Simon, trecut bine de patruzeci de ani, cu părul mult împuținat în creştetul capului şi cu barba neîngrijită, avea un aer cam rătăcit. În schimb Lazăr, la cei douăzeci de ani ai săi, cu chipul fin şi blând, cu barba

scurtă şi mătăsoasă, avea o expresie senină. El şi Iscarioteanul păreau singurii neatinşi de agitaţia generală. Cele trei locuri privilegiate.

Toma îl sfredeli pe Iisus din priviri.

— Ochii îţi grăiesc în locul gurii. Ce vrei să spui? întrebă Iisus.

— Mă gândeam, Învăţătorule, la cina lui Caiafa.

Încă o dată, Iisus izbucni în râs. Toma râse şi el, cu acel râs de grec şmecher care îi adusese, nu de puţine ori, dezaprobarea celorlalţi.

— Aştepţi de la mine compasiune pentru el?

La auzul acestor cuvinte, se lăsară şi ceilalţi în voia hohotelor de râs.

— Poate c-ar merita-o, rosti Iisus, doar poartă pe umeri povara păcatelor săvârşite de părinţii părinţilor lui. Dar diferenţa dintre el şi miel este aceasta: el s-a ridicat singur la rangul de sacrificator.

Râsetele încetară.

— Dacă nu-şi va apăra haita, va fi dat morţii. Nu există victimă mai demnă de milă decât acela care îl trădează pe Prinţul întunericului, stăpânul căruia şi-a închinat viaţa. Cel mai bun lucru pe care i l-am putea dori ar fi să nu aibă vreodată conştiinţa propriei sale ticăloşii.

— Ce mântuire am putea închipui pentru un astfel de om? întrebă Iscarioteanul, înălţându-şi capul pătrat.

Stranie întrebare, aproape scandaloasă: mântuire pentru marele preot? Dar era drept că,

asemenea lui Toma, Iscarioteanul avea un spirit aparte. Şi mai era şi singurul iudeu din grup.

— Dacă nu rupe înțelegerea care îl leagă de Întuneric, înseamnă că şi-a ales destinul, care este acela de a se cufunda în tenebrele eterne, răspunse Iisus.

— El ştie ce-l aşteaptă?

— Gândeşte-te, Iuda: dacă omul nu ar fi fost dăruit cu rațiune, ar fi fost asemenea fiarelor deşertului. Rațiunea e facultatea care îi permite să distingă între Lumină şi Întuneric. Dacă omul nu ar fi fost lăsat pe Pământ, cauza ar fi fost pierdută: Prințul Întunericului ar fi domnit singur asupră-i. Omul este singura creatură care face posibil triumful Luminii Tatălui.

— Prin urmare, deduse Toma, lupta dintre Lumină şi întuneric se dă aici, jos?

— După cum bine vezi, Toma.

Şi nu mai scoase o vorbă până la sfârşitul mesei, doar ascultă poveştile intendentului despre năvala pelerinilor din acest an, atât de mulți încât în Betfaga, de pildă, nu mai exista iesle pe care dobitoacele să n-o împartă cu oameni veniți din Ierihon, din Betlefa, din Hebron, din Herodium ori de-aiurea.

În răstimp, în cotloanele minților lor, discipolii măcinau intens această ultimă zicere a Învățătorului: era oare cu putință ca destinul Domnului să fie în mâinile creaturii?

Se ridicară cu toții odată cu el. Exact în acel moment veniră şi câțiva pelerini de prin casele vecine, dintre cei care îl urmaseră pe Iisus în Betania. Cerură să-l vadă, nimic altceva, doar să-l vadă înainte de a se cufunda în abisurile somnului. Aşteptau binecuvântarea lui.

Omul acesta care vorbea despre bunătatea cerească îi elibera de sub cumplita apăsare a preoților, a unei Legi niciodată respectate conform prescripțiilor şi de umbra unui Dumnezeu veşnic amenințător. Nu el va fi cel care va elibera neamul lui Israel?

Deşi era ostenit, îi primi. Îi binecuvântă, îl binecuvântară şi ei. Dar veneau tot mai mulți şi se apropia miezul nopții. Aşa că în cele din urmă Maria, Marta şi Lazăr se văzură nevoiți să îi roage să îl lase pe învățător să se bucure şi el de o binemeritată odihnă. Dar când Iisus era pe punctul de a părăsi încăperea, Lazăr făcu un gest straniu. Luă paharul lui Iisus care rămăsese pe masă şi întrebă:

— Învățătorule, pot să beau din paharul tău?

— Da.

Atunci Lazăr turnă vin în pahar; i-l întinse lui Iisus, care bău o înghițitură înainte de a-l înapoia celui pe care-l sculase din morți.

Lazăr goli paharul. Iisus căzu o clipă pe gânduri.

— Fie ca pacea Tatălui să vă însoțească în noapte, glăsui el, înainte de a se retrage.

Dar nu fu deloc astfel.

Primul care năvăli afară fu Ioan, sugrumat de lacrimi. Ceilalți îl urmară, unul după altul. Ultimul fu Iuda Iscarioteanul, care ducea după el un vas plin cu apă.

O luară către livada de migdali din spatele casei. Prin fereastra bucătăriei se vedeau femeile care, sub supravegherea Martei, aranjau farfuriile pe rafturi, strângeau pâinea de pe vatră şi curățau cazanele cu nisip. Maria era la etaj. Iuda înălță privirea. Iisus era găzduit în camera care fusese odinioară a binecuvântatului tată al Mariei.

Se opriră după vreo sută de paşi, într-un luminiş care despărțea livada de migdali de mica pădure de nuci care acoperea povârnişurile din apropiere. Pe acest petic de pământ, dinaintea unei spărturi prin care se zărea Ierusalimul, aproape că prinseseră rădăcini câteva bănci şi mese măcinate de vitregiile vremii. O jumătate de lună scălda partea de jos a cetății, poleind într-o splendoare înghețată formele familiare ale Templului, argintând copacii şi drumul şerpuit care ducea înspre oraş şi lăsând ici-colo vederii câteva capete pleşuve. La dreapta, muntele Măslinilor se înălța tăcut şi întunecat.

Simon se prăvăli suspinând pe o bancă.

— Mai sunt cinci zile până la sfârşitul săptămânii sfinte şi noi nici măcar nu ştim ce vom face!

Andrei, fratele său, se aşeză lângă el. Matei şi

Toma se ghemuiră în iarbă. Li se alăturară Simon Zelotul şi Iuda, fratele lui Iacov. Ceilalți, mai tineri, Ioan şi Iacov, fiul lui Zevedei, Natanael, Iacov, fiul lui Alfeu, şi Bartolomeu se adăpostiră pe lângă trunchiurile copacilor sau se aşezară pe băncile rămase libere. Lazăr căută şi el un locşor unde să se aciueze şi în cele din urmă plecă să aducă două scaune din sala de mese şi se aşează pe unul dintre ele. Toma îl luă pe celălalt.

— Nu ştim nimic! gemu din nou Simon. Am venit ca o armată sigură de victorie şi, după primele bătălii, iată-ne aci, în noapte, ca nişte oi rătăcite.

— Mie, unul, evenimentele mi se par destul de previzibile, interveni Iuda, fratele lui Iacob. Când va hotărî el, va intra în Templu să predice. Mii şi mii de credincioşi se vor înflăcăra şi, categoric, preoții vor interveni. Dar vor fi depăşiți de situație.

— Şi apoi? întrebă Andrei.

— Presupun că o delegație va fi primită la marele preot, pe care voința populară îl va obliga să organizeze ceremonia de ungere.

— Iar romanii vor sta şi se vor uita la toate astea cu mâinile încrucişate?

— Romanilor nu le pasă dacă noi avem sau nu rege, răspunse Iuda, fratele lui Iacob. Nu vor decât să îşi mențină aici garnizoanele şi să cumpere grâul pe te miri ce din provinciile senatoriale.

— Şi tu crezi că, odată ce va fi rege, Iisus va mai accepta prezența romană? interveni şi Iacov, fiul lui Zevedei, pe un ton batjocoritor.

— Şi de ce nu? De vreme ce îşi exercită puterea religioasă, înseamnă că şi-a îndeplinit misiunea.

Iuda Iscarioteanul scoase din buzunar o curmală uscată, o crănțăni între dinți şi îi scoase sâmburele. Întunericul îi ascundea bine expresia de milă care i se întipărise pe chip. Cât de puțin îşi cunoşteau Învățătorul, dacă erau capabili să şi-l imagineze pe Iisus rege sub tutela romanilor!

Dar tăcerea lui nu trecu neobservată.

— Ia să vedem ce spune Iscarioteanul, îl invită Toma.

— Că bateți câmpii.

— Batem câmpii? sări mirat Simon.

— Oare nu l-ați auzit cu urechile voastre când a spus: „Fiul Omului nu poate fi un pretendent la tron ca un irodian oarecare”?

Evocarea iscarioteanului fu urmată de o tăcere scurtă.

— De fapt, asta înseamnă că nu va fi rege, ci mare preot, aşa cum nu a fost niciun irodian, niciodată, nici măcar tatăl lor, Irod cel Mare, afirmă Iacov, fiul lui Zevedei. Ce altceva ar putea însemna?

— Ca va fi noul David! întări şi Natanael.

În întuneric, toți ciuliră urechile la gâlgâitul iscarioteanului care bea cu poftă apă. Era ceva neobrăzat în zgomotul ăsta, iar Toma abia se abținu să nu izbucnească-n râs.

Iuda se şterse la gură cu mâneca şi se abținu de la răspuns. După ce că l-au urmat trei ani de zile

pe Iisus şi s-au adăpat de la izvorul înțelepciunii lui, tot n-au priceput nimic!

— Nu ai nimic de spus, Iscarioteanul? întrebă uşor nerăbdător Simon.

— Nu compari cele care nu pot fi comparate. David nu. A primit niciodată ungerea de mare preot, replică Iuda. Niciunul din regii noştri nu a primit-o.

— Moise… începu cu glas firav Andrei.

— Moise nu a fost rege, iar mare preot a fost fratele lui, Aaron. Primul nostru rege a fost Saul.

Scurtul excurs în istorie nărui şi ultima piatră din construcțiile imaginare pe care, era evident, mulți dintre Cei Doisprezece şi le-au clădit în ultimele zile.

— Dacă tot ştii aşa de multe, spune-ne, după tine, ce crezi că se va întâmpla? întrebă în cele din urmă Iacov, fiul lui Zevedei.

— Nu ştiu nimic despre planurile învățătorului, răspunse Iuda ridicându-se, cu plosca în mână. Şi mă feresc să îmi dau cu părerea despre cele ce vor fi.

Cu aceste cuvinte, părăsi adunarea şi se duse la culcare, meditând la explicația lui Iisus: „Omul este singura creatură care face posibil triumful Luminii Tatălui.”

Da, o ştia prea bine: el era, el, singurul dintre Cei Doisprezece care a fost în stare să înțeleagă această revelație.

După ce Iuda se pierdu în noapte, toate privirile

se întoarseră către Lazăr. Era fratele Mariei, cel pe care Iisus îl sculase din morți, dându-i astfel, după părinți, o a doua viață. Erau uniți printr-o legătură cum, fără îndoială, nu a mai existat vreodată între două ființe. Poate va fi ştiind el mai multe. Palid şi firav, Lazăr nu scosese încă niciun cuvânt. În semiîntunericul livezii, le ghici privirile şi clătină din cap:

— Învățătorul nu mi-a spus nimic, dar sunt de acord cu Iuda. Mă îndoiesc că aspiră la titlul de mare preot. Nu pot să cred că ar accepta ungerea. Din mâna cui? La asta nu v-ați gândit? Ar trebui să fie o autoritate pe care Iisus să o recunoască drept superioară sieşi. Şi care să fie asta? Caiafa? Caiafa? repetă el cu o voce care păru a se ascuți. Nu, nu pot să cred. Iar voi, nici atât.

De această dată, tăcerea învălui cu totul grupul de bărbați din luminiş.

6

…ŞI DISCUȚIILE DIN ZORI ŞI DE DIMINEAȚĂ

Îl trezi un vis. Se făcea că Învățătorul îl luase de braț şi se aplecase spre el. Îi revedea obrazul aproape de al lui, îi simțea răsuflarea… Învățătorul îi vorbise. Dar Iuda nu îşi mai amintea cuvintele lui. Nu mai păstra decât amintirea spaimei care îi sfârtecase măruntaiele. Şi îşi mai amintea că uriaşe: „Nu”!

Dintre Cei Doisprezece, el era cel privilegiat. Cel preaiubit. Cel care îl cunoştea de cei mai mulți ani pe Iisus. Îl cunoscuse în deşert, acolo, jos, aproape de marea Sărată. Încă de la prima întâlnire, Iisus l-a atras aşa cum lumina atrage fluturii, în noapte. Iisus ardea. Şi de atunci, Iuda şi-a împletit paşii cu cei ai învățătorului.

Îl iubea. Îl iubea pe acest bărbat ca pe sine însuşi. Oare Iisus ştia că, atunci când vorbea despre Tatăl, pentru Iuda el însuşi era acest Tată, mai mult decât propriul lui genitor, Simon Iscarioteanul? Încă de la primele cuvinte pe care i le-a adresat, Iisus l-a modelat pe tânărul iscariotean la fel cum Creatorul a plămădit din pământ primul om.

— De unde te tragi?

— Din Cheriot Iarim.

— Şi ce te aduce aici?

Luat din scurt, Iuda nu a putut să răspundă.

— Ştii fără să ştii. Flacăra turbei e pipernicită, roşie şi miroase urât, cea a lemnului uscat e înaltă, limpede şi parfumată. Ardeai cu flacără de cărbune.

Iuda a înghițit în sec.

— Erai înnebunit după desfătări, nu-i aşa?

Iuda îşi aminti că a roşit atunci şi şi-a lăsat fruntea-n pământ.

— Va trebui să scoți din tine toate scânteile posibile, din creştet până-n tălpi. Ai căzut pradă viciului. S-a lipit de tine putoarea turbei.

Omul ăsta îi citea gândurile.

— Ai venit aici ca să schimbi turba puturoasă pe lemn aromat.

Ochii lui Iuda s-au umplut de lacrimi.

— Uite, acum ştii. Calea ți se aşterne dinainte. Dar va fi lungă şi grea.

— Dar tu cum te numeşti?

— Iisus.

Iosua. Se făcea că în urechile lui Iuda cântau surlele: zidurile lui lăuntrice s-au năruit atunci într-o clipă, în tăcere.

— Ia-mă în casa ta.

Iisus a încuviințat din cap şi a cerut permisiunea magistrului lor de acolo, Elia. Aşadar, Iuda a împărțit cămăruța cu Iisus. La puțin timp după aceea, i-a auzit pe câțiva dintre cei din deşert şoptind: „El este Cel pe care îl aşteptam. A spus-o Ioan."

Ioan Botezătorul.

Iuda clipea repede.

Era lungit pe salteaua lui de paie, într-una din camerele fermei Mariei din Magdala, în Betania. Primele triluri ale dimineții se împleteau cu sforăiturile zdravene ale tovarăşilor de somn, Bartolomeu şi Iacov, fiul lui Alfeu. Zorile albeau deja lucarna. Şi tot peste câmpuri dispăruse şi somnul lui.

Ieşi din casă, pentru a-şi curăța trupul de murdăriile adunate peste noapte şi pentru a-l

purifica mai apoi cu apa înghețată a puțurilor. Se cutremură, se scutură, îşi pieptănă părul şi barba. Îşi legă sandalele şi tunica şi tocmai se pregătea să-şi pună mantia pe umeri când lângă el apăru Iisus.

— Te-ai trezit devreme, precum Veghetorii, observă el zâmbind.

Veghetorii. De ani de zile nu mai auzise Iuda acest cuvânt. Cei care nu sunt niciodată împăcați cu universul pentru că, la cea mai mică slăbiciune, Răul se poate năpusti asupra imprudentului.

— M-ai învățat să veghez înainte chiar de a-mi vorbi, răspunse Iuda. Cum aş putea uita?

Asta fusese odinioară.

— V-am auzit vorbind în livadă aseară. Dar nu am prins decât frânturi din glasurile voastre.

— Îi macină îngrijorarea. Se întrebau cum te vei avea cu romanii când vei fi numit rege.

— Mi se pare mie sau le-ai dat tu un răspuns aseară?

Iuda ridică mâinile în semn de neputință.

— Nu pot vorbi în numele lor. Dar în mod sigur au auzit ce-am avut de spus.

— Şi nu au înțeles.

Nu era o surpriză, nici măcar o decepție. Iisus întoarse privirea către Ierusalim. Zorii spălau cerul de spaimele nopții. Cântau cocoşii.

— Şi tu?

— Cred că te-am înțeles, Învățătorule. Duhul nu

poate fi închingat pe un tron. David însuşi nu a fost mare preot.

Iisus plecă fruntea.

— Mare preot? rosti el pe un ton disprețuitor. Singura, adevărata ungere e cea pe care Tatăl o acordă.

Iuda căută febril ochii învățătorului, privirile li se întâlniră, se cufundară una-ntr-alta, iar discipolul se simți brusc sfâşiat de aceeaşi spaimă care pusese stăpânire pe el în vis. Nici măcar nu îndrăznea să spere că va avea un răspuns la întrebările care-l frământau.

Cu toate acestea, îl îngrozea gândul că va da ochii cu ei mai târziu. Îl vor întreba, fără doar şi poate: „Ce ți-a spus? Trebuie să ştii ce are de gând, doar îl cunoşti mai bine decât noi toți. Doar ați fost împreună acolo, în deşert!”

Aşa că îşi adună toată bruma de curaj:

— Învățătorule, doar sunt discipolii tăi. Nu pricep de ce ai pornit la cucerirea acestei cetăți, citadelă a Arhiereilor Răului şi de ce, odată ce oraşul mai că ți s-a oferit pe tavă, pari a ezita şi s-ar putea spune că eşti înclinat să renunți la asaltul final.

— Ştiu. Dar cum de nu înțeleg, tocmai ei, că simpla cucerire a zidurilor, a Templului şi a puterii va fi vremelnică? Nimeni nu e mai iute uitat decât un rege mort. Evreii ar recădea repede sub asalturile Arhiereilor Răului. Dar niciodată nu va fi uitat un rege care stă să vină… Aşa că vor trebui

să aştepte un Mesia…

Se opri, cu privirea mai întunecată ca niciodată.

— Pe care nu-l vor avea niciodată.

Rămase preț de o clipă cufundat în abisul gândurilor sale.

— Merg să îmi fac abluțiunile, spuse el, întrerupându-şi abrupt şirul explicațiilor. Dar vom reînnoda firul acestei discuții.

Rămas fără glas, Iuda o luă spre casă. Primii treziți dintre Cei Doisprezece erau în bucătărie, bând lapte cald. Slujnica îi întinse şi lui un bol, Înşfăcă o bucată de pâine uscată şi se îndepărtă, cu gândul să îşi ia prima masă a zilei, sperând să îşi dreagă astfel şi glasul.

O luă spre partea estică a livadei, dorind să fie singur. Acolo creşteau portocalii, care dădeau şi ei în floare.

Dar nici nu apucă să-şi înmoaie pâinea în lapte că apăru Maria.

— Iuda, începu ea, ce mult mă bucur să te găsesc singur. Iar el înțelese ce grea încercare îl aştepta.

Fata avea ochii încercănați de nesomn.

— Iuda, eu nu mai rezist. Vorbeşte-mi, rogu-te.

El lăsă capul în jos.

— Îl cunoşti mai bine decât toți ceilalți, insistă ea. Ați fost împreună în deşert. Ce va face acum? Ce crezi că va face?

El clătină din cap.

— Nu ştiu, Maria, articulă el cu greu.

— L-am auzit. Nu vrea domnia. Nici jilțul lui Caiafa. Aşa e?

Iuda se străduia să-şi înghită dumicatul.

— Nu, admise el.

— Atunci?

Suspină.

— Ar fi prea multe de explicat, Maria. Şi apoi, ce drept aş avea să îți explic ceea ce nici măcar eu nu sunt sigur că am priceput?

— Nu contează. Spune-mi, repetă ea.

Iuda îşi terminase coltucul de pâine. Îşi sorbi şi laptele.

— Ascultă-mă, Maria. La începuturi, a fost un Creator. El a creat totul. Pe Iahve şi pe Satan. Binele şi Răul. Lumina şi întunericul.

Se ghemui lângă el, încercând să găsească legătura dintre purtarea lui Iisus şi această rememorare a Creației.

— Iahve nu e Creatorul? întrebă fata.

Iuda scutură din cap.

— Evreii îl adoră pe Creator. E o greşeală.

— O greşeală?

— Pe Iahve ar trebui să îl adore. Asta tot încearcă Iisus să îi facă să priceapă de mai bine de trei ani. Cum de tu, care i-ai sorbit fiece cuvânt, l-ai urmat pas cu pas, cum de nu l-ai înțeles?

Maria îi aruncă o privire rătăcită.

— Creatorul e un zeu indiferent. Nu e zeul nostru. Doar Iahve este Dumnezeul cel bun.

Ea rămase împietrită.

— Nu te-ai întrebat niciodată, Maria, de ce oamenii din nord îl numesc pe Dumnezeu Elohim, ca şi cum ar fi mai mulți? Tocmai pentru că în el, ei adoră toți zeii, şi Creatorul, şi pe Iahve, şi pe Satana sau Belial sau care va mai fi fiind numele lui blestemat.

Deşi la început părea înspăimântată, pe măsură ce discuția înainta, Maria devenea tot mai gânditoare.

— Nu, reluă el, noi îl numim pe Dumnezeu doar cu numele de Iahve, bunul nostru Iahve şi atât. Sau Iahve, Eloha al nostru.

Îşi puse bolul pe bancă.

— Dar nimic din toate astea nu mă ajută să înțeleg ce are el de gând să facă, interveni ea, cu o urmă de nerăbdare în glas.

— Ba da, într-un anume fel, da. Nu va fi niciodată regele iudeilor şi adoratorul lui Elohim, conchise Iscarioteanul. Oare tu, care eşti femeia lui, nu ştiai acest lucru?

Ea fremătă. Doar Lazăr şi Iuda ştiau că ea era soția Celui de Necuprins.

— Ce se va întâmpla, Iuda? Ce va face? insistă cu o voce răguşită.

— Nu ştiu. Ți-am spus. Dar locul luptei pe care a început-o nu este cetatea Ierusalimului. Nici chiar pământul Palestinei. Iisus este ierarhul lui Iahve, Domnul Fiilor Luminii.

Fiii Luminii. Da, cunoştea şi ea expresia. Aşa se

numeau între ei esenienii, în opoziție cu ceilalți, Fiii Întunericului.

Dintre portocali se ivi şi Lazăr, care se îndrepta spre ei cu un pas ezitant. Ghicise subiectul discuției lor. Despre ce altceva ar fi putut vorbi, dacă nu despre intențiile lui Iisus? Cunoştea temerile surorii sale şi mai ştia că Iuda, vechiul tovarăş al lui Iisus de la Qumran, era singurul în măsură să descifreze intențiile învățătorului.

— Iuda, în inima ta o ştii prea bine: ne îndreptăm înspre sacrificiu, nu-i aşa?

Iuda nu răspunse.

— Ce sacrificiu? strigă Maria, speriată. Despre ce vorbiți?

Cei doi bărbați nici măcar nu se consultară din priviri.

— Împlinirea Scripturilor, articulă în cele din urmă Lazăr.

Cuvintele îi sfâşiau sufletul.

— Sacrificiul Mielului, pentru răscumpărarea păcatelor poporului lui Iahve, continuă el, cu o voce abia auzită.

— Vrei să spui… vrei să spui că se va lăsa arestat de Caiafa?

— Aşa cred. De asta mă tem. Sunt sigur, răspunse el, aproape sfidător.

Din pieptul Mariei ieşi un geamăt sfâşietor.

— Nu se poate! vorbiți în dodii!

Expresiile celor doi bărbați erau mai grăitoare decât orice răspuns.

— Dar ceilalți? reluă ea. Ei nu ştiu? Ar putea să îl oprească, să îl apere…

— Ceilalți nu ştiu nimic, răspunse Iuda. Când Iisus vorbeşte, abia dacă înțeleg jumătate din cuvintele lui. Sau mai puțin.

— Chiar şi Ioan?

— Urechile lui Ioan aud cuvinte. Ca şi urechile celorlalți oameni. Poate doar fariseii l-au înțeles pe Iisus. Şi-au adulmecat duşmanul de la distanță.

— Iuda, glăsui Maria, îți dai seama ce spui? Dacă îl vor aresta pe Iisus, îl vor condamna la moarte.

Iscariotul întoarse către ea un chip răvăşit. Ea scutură din cap.

— Nu, nu se va întâmpla una ca asta, spuse cu tărie. Sunteți nebuni amândoi şi m-ați înnebunit şi pe mine.

Iuda ridică din umeri.

Soarele era acum în înaltul cerului. Adia o boare lină. Albinele şi viespile se întreceau în zumzăit.

— Iar voi doi nu ați putea face nimic pentru a-l împiedica?…

— Maria, interveni Lazăr, l-am urmat pe acest bărbat pentru că predica lui ni s-a părut dreaptă. Ce ai vrea acum, să o tăgăduim? Ce alt efect ar avea un asemenea gest, dacă nu respingerea noastră? Şi mortificarea? Oare nu-l cunoşti prea bine? Tu chiar crezi că Iisus s-ar lăsa întors din cale din motive atât de uşuratice, precum temerile noastre?

Evidența pe care vorbele lui Lazăr i-au pus-o dinainte o izbi în moalele capului pe Maria. Da, îl cunoştea pe Iisus. Era mai neînduplecat decât furtuna. Sacrificarea Mielului. Izbucni în lacrimi.

Bărbatul acesta era mai mult decât carne din carnea ei. Viața ei pământească, dar şi viața de apoi.

Blândețea şi violența implacabilă. De la Moise încoace, niciun om nu rostise Legea cu atâta forță.

Dar condamnarea la moarte? Pentru el? Condamnarea la moarte? Lapidarea? Crucea infamiei?

Zgomotele înfundate ale vocilor, sunetul paşilor, freamătul cunoscut al unui grup de oameni care se apropiau o făcură să ridice capul. Printre genele ude de lacrimi îl recunoscu pe Iosif din Arimateea, care înainta cu aerul lui de patriarh, urmat îndeaproape de Nicodim, cu pasul măsurat ca întotdeauna. Apoi ceata servitorilor.

— Pacea Domnului fie cu tine, Maria, glăsui Iosif din Arimateea. Unde e Iisus? continuă el, cu aerul unui om care are o problemă urgentă.

Intendentul casei tocmai răsărise lângă ei.

— Domnul a plecat spre Ierusalim, împreună cu tovarăşii săi, anunță el.

— Bun, zise Maria. Iată răspunsul. Şi continuă, întorcându-se către Iosif: Ce vânt te aduce pe la noi?

Iosif măsură din ochi servitorii, apoi îi cântări pe

Maria, pe Lazăr şi pe Iuda şi, în cele din urmă, spuse cu voce scăzută:

— Am dori să discutăm cu voi fără martori.

Ea concedie intendentul şi slujitorii. Iosif îi făcu un semn lui Nicodim şi intrară toți cinci în casă.

— Suntem în pericol, începu el, aruncând o privire întunecată înspre cei trei. Ana şi Caiafa au hotărât să îl aresteze pe Iisus pentru blasfemie. Nu s-au ascuns deloc la adunarea Sanhedrinului pe care au convocat-o de urgență şi la care am luat şi eu parte.

Vorbele lui fură urmate de tăcere.

— Nu îşi pot duce planul la îndeplinire la lumina zilei de teama unei răscoale, continuă Iosif. Aşa că o vor face la adăpostul nopții, pe furiş. Sunt obligați să acționeze rapid, înainte de Paşti, căci mai târziu arestarea va fi şi mai dificilă, din cauza aglomerației. Mai sunt patru zile până la Paşti. Va trebui să îl avertizăm pe Iisus să nu rămână niciodată singur, după asfințit, într-un loc izolat. Ana şi Caiafa au în mod cert spionii lor.

În continuare, nimeni nu suflă o vorbă. Nicio tresărire. Iosif din Arimateea şi Nicodim îi măsurară pe ceilalți din priviri.

— Nu mă credeți? se minună Iosif.

— Ba da, răspunse Iuda. Te credem cu vârf şi-ndesat.

— Cu vârf şi-ndesat?

— Era clar că marele preot Caiafa nu va mai suporta prea mult ocările publice la care e supus

de mai bine de trei ani încoace.

— Dar trebuie să îl avertizăm pe Iisus! strigă Iosif. Ce aveți, oameni buni?

Fața descompusă a Mariei îi atrase, în cele din urmă, atenția.

— Iosif, Iisus a hotărât să se lase arestat! îngăimă ea. Îți vor explica Iuda şi Lazăr.

Se ridică şi părăsi încăperea.

Nu pentru multă vreme, căci în câteva minute se întoarse. Îi fu suficient să privească chipurile celor doi oaspeți pentru a înțelege că adevărul li se arătase şi lor, cu brutalitate. Riduri de îngrijorare brăzdau fața lui Iosif din Arimateea. Cea a lui Nicodim, în schimb, se schimonosise.

— Dacă a pornit spre Ierusalim, va trebui să-l ajung din urmă, îi vesti Iuda.

— Aşteaptă-mă, spuse şi Lazăr.

Maria rămase singură cu oaspeții.

— Maria, vorbeşte cu el în seara asta, insistă Nicodim. Dacă se lasă arestat, va declanşa o revoltă fără precedent. Romanii vor fi obligați să intervină…

Vorbele lui căzură în gol.

— Iosif, vorbi Maria pe un ton hotărât, va trebui să ne pregătim.

Se aşezară toți trei.

Peste muntele Măslinilor se adunau nori grei de ploaie.

6

OBSCURA ÎNGRIJORARE A LUI GAMALIEL, DOCTOR AL LEGII

Nici nu intră bine în Curtea Blajinilor, că Ben Sifli, Nabateanul, îl zări pe bărbatul care predica în Curtea Femeilor. Nu-i văzu decât creştetul capului. Nici vorbele nu i le putea auzi, căci se pierdeau în mulțimea de credincioşi. În schimb, nu îi fu greu să sesizeze influența lui asupra oamenilor. Să tot fi fost vreo mie adunați acolo. Şi veneau mereu, tot mai mulți. O rafală de ploaie mătură curtea, dar oratorul îşi văzu de discursul lui, iar auditorii se mulțumiră să îşi tragă pe frunte gluga pelerinelor. Da, se simțeau direct atinşi de spusele sale. Dar ce lucruri extraordinare şi inedite putea spune acest Iisus, fiu al lui Iosif? Ben Sifli nu era în măsură să judece, căci el nu era evreu, ci adorator al lui Baal, şi tocmai din acest motiv nu putea depăşi bariera Curții Blajinilor. Ceea ce nu însemna că era mai puțin intrigat: ce se mai putea spune nou în materie de religie?

Din grupul lui, nimeni nu fu în stare să-i explice: Atar Ben Sifli aparținea miliției neoficiale de mercenari, condusă de Saul Irodianul şi finanțată de marele preot Caiafa însuşi. Pentru un shekel pe săptămână, cei treizeci de vlăjgani supravegheau străzile şi împrejurimile Ierusalimului; cei mai mulți dintre ei nu erau evrei, tocmai pentru ca să-

şi poată vedea de îndatoririle lor şi pe perioada sabatului[8]. Era o muncă grea, ce necesita şi subtilitate, şi forță, constând în descoperirea traficanților clandestini, a spațiilor în care se practicau jocuri de noroc, a persoanelor care se îmbătau în public în zilele de sabat, a locurilor în care desfrânați de ambe sexe se dedau la tot soiul de blestemății şi a multor altor delicte. Uneori, era suficientă o interpelare tunătoare pentru ca infractorii să o rupă la fugă. Alteori intrau în joc şi pumnii, iar uneori, doar dacă răufăcătorii erau prea numeroşi şi puşi pe harță, nu le mai rămânea altceva de făcut decât să recurgă la denunț. Această ultimă acțiune era de o eficiență îndoielnică, căci în cazul în care cumătrul sau cumătră cu pricina aveau oarece influență sau ceva mai mult tupeu, negau pur şi simplu că fuseseră prinşi cu mâța-n sac. Ben Sifli însuşi fusese adus dinaintea justiției romane de către un negustător bogat, mare amator de carne tânără, pe care îl surprinsese înghesuind o precupeață şi care îl târâse mai apoi în fața justiției pentru

---

[8] Sabatul este acea zi a săptămânii în care, în tradiția iudaică, trebuie respectată la modul absolut a şaptea zi a Creației; aşadar, iudeilor le este interzis să efectueze orice muncă în această zi anume; de altfel, cuvântul sabat provine din *shabbat,* „a înceta". Respectarea sabatului este una dintre Cele zece Porunci testamentare: a patra în Biblia iudaică, în ortodoxie şi în cele mai multe tradiții protestante şi a treia în romano-catolicism şi în luteranism (n. tr.).

mărturie mincinoasă! Iar judecătorul numit de romani, un sirian romanizat, a conchis că pipăirea codanelor nu contravenea niciunei legi romane şi a clasat cauza, fără a da câştig de cauză niciunei părți.

Genul ăsta de represalii nu era deloc pe placul romanilor; la începutul ocupației, şi-n numeroase rânduri după aceea, au trimis vorbă căpitanului Templului că sarcina lor în provincia senatorială nu consta câtuşi de puțin în a urmări puicuțe înfierbântate fugărite de tauri ba, mai mult, că ei nu vedeau nimic rău în a juca arşice sau zaruri, chiar şi pe bani, în orice zi a săptămânii. Pentru că poliția Templului nu avea autoritate în afara spațiului sanctuarului şi a imediatei sale vecinătăți, Caiafa îl însărcinase pe Saul Irodianul să alcătuiască o forță paralelă de control, autorizată să denunțe delincvenți sau, mai bine spus, să învinețească zdravăn spinarea acelora dintre ei care nu erau decât nişte amărâți de neam prost.

Încă de la începutul acestei săptămâni, acțiunile numitului Iisus, zis şi Nazarineanul, s-au bucurat de întreaga atenție a miliției lui Caiafa. Pentru un om care se declara în slujba Domnului, acest Nazarinean chiar că era un adevărat semănător de dezordine; în ajun, avusese tupeul să tulbure negoțul cămătarilor şi al vânzătorilor de ofrande. Aşa că astăzi toată miliția Templului păzea neguțătorii cu un aer furios şi cu bâtele la-

ndemână.

Ben Sifli ciuli urechile. Vântul îi aducea frânturi din cuvintele lui Iisus:

„… Adevărat grăiesc vouă, nu putem păcătui decât întru duhul şi putem avea trupul curat şi duhul pângărit. Nu atingerea unei femei desfrânate vă pângăreşte, ci desfrânarea pe care ați gândit-o cu mintea şi cu sufletul vostru, în afara acestei atingeri. Nu apucarea unui codru de pâine cu mâna plină de tină vă pângăreşte, ci răutatea pe care o hrăniți în voi înşivă cu mâinile proaspăt spălate…”

Ia te uită, îşi spuse amuzat Ben Sifli, asta nu seamănă deloc cu prescripțiile preoților. Dar cu toate astea, erau lucruri simple, de bun-simț.

„… Nu-l veți înşela pe Yahve împlinind ritualuri ipocrite, aducându-i jertfe costisitoare şi recitându-i din buze vorbe fără miez; ci îl veți umple de iubire pentru voi prin bunătatea gândurilor şi a gesturilor voastre…”

Se adunau tot mai mulți oameni, Curtea Blajinilor era acum un adevărat stup. Neguțătorii şi cămătarii au fost nevoiți să-şi tragă tarabele din calea mulțimii, câțiva dintre ei preferând chiar să le strângă şi să plece. Era clar, cu Iisus ăsta prin preajmă afacerile lor aveau mult de suferit.

Ben Sifli se simți apucat de braț. Întoarse capul: era colegul lui, Ben Wafek.

— Bună. Nimic deosebit?

— Bună. Nu, nimic. Vorbeşte. Înțeleg acum de

ce spusele lui îi scot din fire pe evrei. Ascultă-l…

Dar tocmai în acel moment doi leviți ieşeau din Curtea Femeilor. Îşi croiră cu greu drum prin mulțime şi, încruntați, se îndreptară către cei doi mercenari.

— Pacea Celui de Sus fie cu voi. Ar trebui să vă apropiați de orator, căci aşa nu veți risca să-l pierdeți din ochi, zise unul dintre ei.

Ben Sifli încuviință din cap, dar nu îndrăzni să îi amintească levitului că el şi tovarăşul lui nu erau autorizați să între în Curtea Femeilor. În orice caz, de vreme ce li se dăduse un ordin, mercenarii îşi luară inima-n dinți şi începură să dea din coate pentru a se apropia de cel pe care preotul îl numise cu atâta dispreț „oratorul”.

Nici nu au ajuns bine în preajma lui, că mulțimea a început să freamăte şi să se agite. Se înălțară țipete puternice.

— Minune! Copilul merge! Merge!

— Dumnezeu să-L aibă în pază pe fiul lui David!

Un bărbat ridica deasupra capului un copil suferind, livid, înspăimântat, străduindu-se cu greu să zâmbească şi să-şi înghită lacrimile care mai că îi țâşneau din ochi.

— Trăiască regele nostru!

Atunci se produse o altă mişcare: Iisus o lua către Curtea Israeliților. Ben Sifli şi Ben Wafek se rătăciră unul de celălalt în marea de oameni. Dar niciunul dintre ei nu îndrăzni să treacă pragul celei de-a treia curți.

Când se regăsiră până la urmă, Iisus părăsise deja Templul.

În acest răstimp, Saul se bucura pentru că obținuse în sfârşit o audiență la Gamaliel. Doctorul Legii îl lăsase să aştepte vreo două ceasuri, invocând alte întrevederi urgente. De fapt, Saul bănuia că acest mare învățat al Mişnei nu dădea doi bani pe el. Pentru că, înainte de toate, era el, Saul, un Irodian, apoi pentru că era fiul lui Irod Antipater, o familie deloc favorabilă preoților şi, nu în ultimul rând, pentru că nici miliția pe care o conducea nu era văzută cu ochi buni de mulți preoți căci, în opinia lor, zurbagiii care o compuneau erau implicați de cele mai multe ori în scandaluri, nefiind tocmai un instrument de menținere a ordinii. Ceea ce nu ştia Saul era o a treia mare rezervă a lui Gamaliel: ce putea înțelege din Tora şi din subtilitățile Mişnei o corcitură de nabatean şi de evreu precum Saul care, pe deasupra, mai era şi conducătorul unei bande de golani? Ce aştepta omul ăsta de la el, să-i explice diferențele dintre Mişna Zebahim şi Mişna Yadaim[9]?

---

[9] *Mishnah Zeraim* cuprinde rugăciuni şi binecuvântări, dijme şi legile agriculturii şi este format din unsprezece tratate. *Mishnah Tohorot* (sau *Yadayim)* analizează legile purității şi impurității, inclusiv pe cele ale impurității morții, legile purității ritualice cărora trebuie să se supună preoții, legile purității familiei şi multe altele. Are douăsprezece tratate (n. tr.).

Mai bine i s-ar usca limba decât să stea de vorbă cu asemenea creaturi!

Dar, în sfârşit, îl primi pe omuleț, însă numai în calitatea lui de protejat al marelui preot. Saul intră cu mersul lui săltăreț, din cauza picioarelor strâmbe. Fu introdus în aceeaşi încăpere în care fusese invitat în ajun şi Caiafa, când venise să discute şi el cu învățatul Templului.

— Venerate rabi, începu Saul mieros, am venit să te rog să mă luminezi asupra motivelor ostilității dintre acest predicator, Iisus, şi venerabilul nostru cler.

Venerabilul nostru cler! mormăi în sinea lui Gamaliel. Oare interlocutorul lui îşi celebrase cumva şi *bar mitzvahul*[10]? Irodienii erau doar o adunătură de *Kittimi*[11]*?* Ce să-ți spun, venerabil

---

[10] În iudaism, termenul descrie intrarea în maturitate a fetelor şi băieților. Conform legii iudaice, fetele care împlinesc doisprezece ani şi băieții de treisprezece ani devin maturi, adică devin responsabili pentru acțiunile lor. Această vârstă coincide şi cu pubertatea. În ciuda aurei de mister în care este învăluită în prezent ceremonia, este vorba pur şi simplu despre o participare a copilului intrat în rândul adulților la prima lui slujbă de sabat în calitate de adult (n. tr.).

[11] În Cartea Genezei (10,4), cuvântul *kittim* îi desemnează pe descendenții lui Iavan; cu timpul, cu numele *kittim* a fost localizată insula Cipru, unde se afla cetatea Kittion, astăzi Larnaka. În manuscrisele eseniene de la Qumran, *kittim* era utilizat în sens mai larg, desemnându-i pe reprezentanții unei puteri ale cărei acțiuni erau sub semnul Preotului Răului, această putere putând fi şi a seleucizilor, şi a romanilor (c *f.* Athanase Negoiță, *op. cit.,* pp. 96-108) (n. tr.).

cler!?

— Marele preot mi-a făcut deja onoarea de a mă consulta asupra acestei probleme, răspunse Gamaliel, sugerându-i discret lui Saul că, dacă tot era atât de interesat de ideile lui Iisus, nu avea decât să se ducă să-l întrebe pe Caiafa. Pe de altă parte, era cât se poate de adevărat că Gamaliel obişnuia să îi trateze pe cei neştiutori ca pe nişte oameni sărmani.

— Se spune că face lucruri nemaivăzute, minuni care îi tulbură adânc pe cei creduli. Oare e cu putință să le săvârşească pe toate cu ajutorul demonilor?

— De ani de zile Honi şi Hanina ben Dosa săvârşesc minuni, replică Gamaliel. Aduc ploaie când pământul e prea însetat, vindecă oamenii chiar şi de la distanță. Sunt aşa-numiții *hassidimi.* Nimeni nu le-a căutat nod în papură, nimănui nu i-a dat prin cap una ca asta. Minunile pe care le face Iisus nu demonstrează decât un singur lucru: e unul de-al lor, un om sfânt. Ca să răspund mai concret la întrebarea ta, află că nu operează prin intermediul demonilor, ba chiar îi vânează. Numai că el s-a format alături de esenieni aşa că, la fel ca aceşti ermiți, diferă de noi sub multe aspecte ale practicii ritualice.

— De aceea i-a tulburat şi i-a alungat pe negustătorii din Templu?

— Esenienii condamnă prescripțiile ritualice asupra sacrificiilor, aşa cum sunt ele descrise în

cele două cărți ale Torei.

Saul căzu pe gânduri. Era limpede că Gamaliel îi lua partea lui Iisus.

— Prin urmare, ar trebui să înțeleg că din cauza acestor diferențe de detaliu Iisus tună şi fulgeră împotriva preoților, a saducheilor şi fariseilor?

Stârpitura asta nu era deloc proastă, îşi spuse Gamaliel.

— Nu, răspunse el. Disputa e mult mai de substanță. Izvorul ei urcă până la numirea marelui preot Ionatan sub auspiciile regelui păgân Alexandru Balas. Acest titlu nu i se cuvenea lui; era prerogativa de drept a urmaşilor marelui preot Zadoq.

Saul păru surprins. Iisus se alăturase esenienilor în această sumbră afacere dinastică? Deşi interlocutorul lui nu-şi exprimă cu glas tare nedumerirea, Gamaliel o înțelese:

— Prin urmare, situația s-a precipitat la acea vreme. Clerul din Ierusalim a respins învățăturile şi criticile unui esenian eminent, Dascăl al Dreptății. L-au condamnat la moarte. Esenienii s-au răsculat împotriva clerului din cetatea sfântă. Apoi au aruncat anatema asupra preoților în virtutea a ceea ce numeau ei compromisul cu păgânii. Romanii i-au decimat.

Îşi cântărea cu grijă fiecare cuvânt. Doar nu era să dezvăluie unui *kittim* fondul divergențelor dintre oamenii deşertului şi clerul din Ierusalim. Asemenea lucruri delicate nu erau treaba

neevreilor. Saul îl fixa intens cu ochii lui de fiară.

— Asta-i tot? întrebă el. Sau consideri că astfel de probleme nu îl privesc pe unul ca mine?

Ce neobrăzat!

— Aş avea nevoie de ceasuri întregi pentru a-ți explica şi comenta toate aceste probleme, răspunse Gamaliel. Rădăcinile lor se întind până în preajma întoarcerii din Exil şi, da, ai dreptate, nu mă pot împiedica să mă întreb în ce măsură îți sunt ele folositoare pentru a-ți duce misiunea la bun sfârşit.

— Şi care crezi că ar fi misiunea mea?

— Să îl arestezi pe Iisus la momentul potrivit, pentru a evita o răscoală populară.

— Chiar crezi că acest risc este real?

Gamaliel făcu o grimasă de incertitudine.

— Nu pot spune decât că există o posibilitate. În plus, se pare că şi dispozițiile procuratorului Pilat sunt destul de ambigue, mormăi Gamaliel, destul de morocănos.

Tăcură amândoi câteva clipe.

— Omul ăsta se vrea încoronat rege şi mare preot? reluă Saul.

— N-am auzit una ca asta din gura lui, nu pot spune nimic.

Eschiva învățatului îl înfurie pe Saul: doar o lume-ntreagă ştia că Iisus îşi făcuse intrarea în cetate după modelul celei a regelui David şi că fusese aclamat ca un rege.

— Un bastard poate fi Mesia?

Întrebarea îl luă pe Gamaliel prin surprindere.

— Nu, evident. Dar nu văd ce…

— Se spune că ar fi fiul nelegitim al legionarului sirian Ben Pantera…

Chipul lui Gamaliel rămase împietrit.

— Asta nu este de competența mea.

Saul plecă fruntea.

— Preastimate rabi, glăsui el, îți mulțumesc cu plecăciune pentru onoarea pe care mi-ai făcut-o, primindu-mă. M-aş simți teribil de vinovat dacă aş abuza mai mult de prețiosul tău timp. Permite-mi, rogu-te, să mă retrag.

Şi se ridică.

Gamaliel îl însoți până la uşă. Odată plecat vizitatorul, Gamaliel se întoarse în încăpere şi se aşeză, gânditor, pradă unor sentimente confuze şi contradictorii. Îl măcinau temeri nelămurite, cu atât mai îngrijorătoare, cu cât nu izbutea să le afle cauza. Întâmplările ultimelor două zile îl făcuseră să se gândească la lucruri pe care odinioară le considerase periculoase, ba chiar păcătoase, astfel încât renunțase la ele. Dar iată că agitația stârnită în Ierusalim de acest profet galileean le conferise dintr-odată o gravitate aproape insuportabilă.

Niciun doctor al Legii nu lămurise vreodată problema distincției dintre Iahve şi Elohim, între Creator şi Iahve.

Şi nu va fi el cel care îşi va asuma riscul.

Pe scurt, nu era deloc în largul lui şi puse proasta-dispoziție pe seama vizitei lui Saul

Antipater.

Un personaj straniu şi îndoielnic.

7

PECETEA UNEI NOPȚI ALBE DE ODINIOARĂ

Maria nu avu parte de bucuria de a-şi avertiza învățătorul, aşa cum îi sugerase Iosif din Arimateea. Pe la ceasurile trei, unul dintre slujitorii casei, care îl urma pe Iisus pentru a veni în întâmpinarea eventualelor lui dorințe, sosi în goană din Ierusalim pentru a o anunța că învățătorul şi Cei Doisprezece vor lua masa în cetatea sfântă la un negustător bogat, care se alăturase şi el grupului tot mai mare al discipolilor. Apoi, Cei Doisprezece, care de fapt erau treisprezece, căci li se adăugase şi Lazăr, se vor îndrepta către muntele Măslinilor, un loc drag lui Iisus, care îi oferise întotdeauna adăpost paşnic.

Maria fu năpădită de îngrijorare.

Ghemuită în fața uşii care dădea spre livadă, părea imaginea însăşi a spaimei. Marta încerca zadarnic să o liniştească.

— Nu suntem decât în a treia zi a săptămânii Paştelui. Vei putea să îl avertizezi şi mâine dimineață, îi atrase ea atenția.

— Dar unde îl voi găsi?

— Vor petrece noaptea pe muntele Măslinilor.

Dacă una din noi va urca muntele în zori, îl vom găsi acolo şi îl vom avertiza.

— Marta, înțelege, Sanhedrinul şi-a declarat deja public ostilitatea! protestă Maria. Nu avem timp. Iosif mi-a spus-o: sunt hotărâți să îl aresteze cât mai repede cu putință. Dacă vreo iscoadă din Ierusalim i-a anunțat că Iisus îşi va petrece această noapte pe muntele Măslinilor, Caiafa ar putea să îşi trimită acolo oamenii în orice moment şi să îl aresteze! Nu-s decât o mână de oameni, treisprezece, cu tot cu fratele nostru, care l-ar putea apăra. Iisus va fi aruncat în cine ştie ce temniță, iar discipolii nu vor îndrăzni niciodată să înfrunte miliția pentru a-l elibera…

Lumina după-amiezii creştea şi îi scălda picioarele în aurul soarelui.

Izbucni în hohote de plâns.

— De ce te temi de fapt? întrebă Marta.

— Îl vor condamna, sunt sigură… Îl vor crucifica… suspină Maria. Îl vor…

Dar vocea i se curmă în hohote puternice. Marta îi puse mâna pe umăr.

— Chiar crezi că el nu ştie toate astea? o întrebă sora cea mare.

Maria înălță spre ea un obraz răvăşit de durere, frământat de gânduri pe care nu îndrăznea, nu putea, nu ştia cum să şi le exprime.

— Crezi că ştie şi că s-a resemnat?

Maria plecă iar fruntea.

— Nu-i stă în fire să se resemneze, observă

Marta. Aş spune, mai curând, că îşi asumă de bunăvoie sacrificiul.

Maria amuți brusc şi-i aruncă o privire îngrozită.

— Nu poți face nimic, Maria. Nimeni nu poate. Îl cunoşti doar. Dacă aşa a hotărât, aşa va face.

Marta se sprijini de tocul uşii şi privi livada însorită.

— La început mi s-a părut de neînțeles faptul că s-a aruncat aşa în asaltul Ierusalimului, pentru ca apoi să nu mai dea niciun ordin de cucerire. Apoi am priceput: vrea ca Sanhedrinul să fie cel care ia hotărârea de a-l sacrifica, pentru ca păcatul să cadă asupra celor pe care şi i-a ales drept duşmani.

Se întoarse către Maria:

— Nu, Maria, nu poți face nimic. Ne putem duce mâine pe muntele Măslinilor să-l avertizăm, dacă vrei, dar e ca şi cum am arunca o piatră în râu.

Maria scoase un strigăt răguşit, un răget aproape.

— Lazăr mi-a explicat cum gândeşte Iisus. Şi am înțeles şi mai bine asaltul ăsta fără niciun viitor. A fost doar o provocare.

— Nu-l vor omorî! urlă iar Maria, cu aceeaşi voce răguşită. Mă-nțelegi, Marta, nu-l vor omorî! Nu-i voi lăsa să-l omoare!

— Şi ce vei face?

Maria se ridică şi se proțăpi în fața surorii ei:

— Îți jur, Marta, nu-l vor omorî! strigă iar, cu gâtul încordat, cu ochii ieşiți din orbite.

— Cum vei proceda?
— Am un plan, murmură.

— Şi când veți crede că Domnul v-a abandonat, în ciuda iubirii pe care i-ați închinat-o, să ştiți că vă veți afla în greşeală. Tulburările din viața voastră se vor datora ofrandelor pe care prea adesea le-ați adus Prințului acestei Lumi, închipuindu-vă că-i faceți pe plac Tatălui, care este Dumnezeul bunătății.

Vocea răsuna în poiană la lumina slabă a celor trei lămpi cu ulei puse în iarbă. Părea a ieşi din pământ, din copaci, căci Iisus era învăluit de întuneric şi nu i se zăreau buzele mişcându-i-se.

— Să vă puneți aceeaşi întrebare ca şi Elifas Temanitul: „Poate fi omul cu ceva de folos Domnului? Dar omul cel înțelept? Şi ce avantaj are Atotputernicul din faptul că voi sunteți drepți? Câştigă El ceva dacă purtarea voastră este fără de pată?" Tot ceea ce va rămâne mai apoi din credința voastră va putea fi adunat în acest răspuns al lui Iov: „În atotputernicia Lui, Domnul îi răstoarnă chiar şi pe cei mai puternici, pe cei care se pot ridica, dar fără de speranța unei vieți sigure." El îi îmbată cu iluzia siguranței, a liniştii, însă ochii Lui le vor urmări fiece mişcare. Dar veți fi tot mai aproape de disperare, asemenea aceluiaşi Iov, care a refuzat să îi răspundă Atotputernicului care l-a întrebat: „Vei îndrăzni să negi că eu sunt cel drept? Sau vei cuteza să arunci greşeala asupra

mea, numai pentru a avea tu dreptatea de partea ta?” Şi aşa, vă veți plămădi imaginea unui Dumnezeu de nepătruns, care are întotdeauna dreptate, chiar cu prețul suferinței creaturilor sale.

Iuda îi cântări din priviri pe cei unsprezece apostoli şi pe Lazăr, împietriți în jurul lui Iisus. Oare vor pricepe în sfârşit ceea ce aud? Se îndoia. Cu excepția lui Lazăr, bineînțeles. Se ridică în întuneric vocea lui Toma:

— Învățătorule, dar Iov nu a sfârşit prin a admite că nu înțelege planurile Domnului? Cu ce ne deosebim noi de el?

— Neîndoielnic, nu sunteți diferiți de el, răspunse Iisus, căci nici voi nu puteți pricepe planurile Atotputernicului, căci ele sunt de nepătruns pentru creatură. Dar veți înțelege planurile Tatălui vostru dacă veți fi una cu El. Căci aşa e cum v-am spus: dacă sunteți una cu El, veți deveni Fiul Omului, iar dacă veți spune muntelui să se mute din loc, muntele se va muta.

De data asta Iuda fu sigur că tovarăşii lui nu au priceput nimic. Iisus avu aceeaşi bănuială. Era suficient să îi aduci pe oamenii ăştia în pacea pădurii, că întunericul îi şi îndemna la somn. De altminteri, se şi auzeau două, trei răsuflări grele, care mai aveau puțin şi se transformau în sforăituri.

— Fie, vom încheia mâine predica aceasta, înainte de a merge la Templu, spuse el.

— Oare nu e prea târziu, Învățătorule? întrebă Iuda cu jumătate de glas.

În întuneric, simți mişcarea capului lui Iisus în direcția lui.

— Iuda?

— Da.

— Prea târziu, spui?

— Ziua asta s-a sfârşit. În patru zile se încheie şi săptămâna Paştelui.

— Şi?

— Presimt ce plan ai, Învățătorule. Ai intrat în cetate călare pe un măgar, urmând Scripturile, şi ştiu sigur că nu vei ieşi din ea decât tot după litera Scripturilor. Mă îndoiesc că tovarăşii mei vor avea timp să te înțeleagă până atunci. Nu le-ar ajunge nicio viață-ntreagă.

Cuvintele lui Iuda fură urmate de o tăcere adâncă.

— Dar tu, tu m-ai înțeles.

— Oare nu am fost cu tine în deşert? Nu tu m-ai învățat tot ce trebuie să ştiu?

Din nou tăcere.

— Acum trebuie să dormim, spuse Iisus, întinzându-se şi învelindu-se cu pătura. Ne aşteaptă o zi lungă mâine.

Iuda îi urmă exemplul.

Dar somnul îl ocolea. În locul lui, începură să i se prefire dinaintea ochilor imaginile şi amintirile unei conversații nocturne care îl costase odinioară o noapte albă. O conversație? Nu, o revelație care

schimbase pentru totdeauna sufletul şi destinul lui Iuda...

— Aşadar, care a fost cea dintâi crimă a lui Cain?

Întrebarea îl izbise pe Iuda ca un pumn în plină figură, cu atât mai mult cu cât nimic, niciun cuvânt nu o prefigurase. Tocmai se întorcea, împreună cu Iisus, în chilia pe care o împărțeau acolo, jos, în Qumran. Două saltele întinse pe scânduri înguste, aşezate de-o parte şi de alta a uşii, şi o mână de paie, acesta era tot culcuşul lor.

Lampa agățată de perete poleia în aur chipul lui Iisus, o mască sculptată de o forță necunoscută, impregnată de o blândețe sălbatică şi gravată de extaze. Treizeci şi şase de ani, dar o privire fără vârstă.

Erau frânți după o zi grea de muncă. Iisus construise bănci pentru refectoriu, Iuda reparase acoperişurile găurite de ultima furtună cu grindină.

— Aşadar, spune-mi, ce crimă a săvârşit Cain astfel încât Atotputernicul i-a refuzat jertfele, cu toate că pe cele ale lui Abel le-a acceptat? repetase atunci Iisus.

Iuda se răsucise spre el.

— Dar... În Scripturi nu stă oare scris? bâiguise, prins evident pe picior greşit.

— Nu. Acolo se spune doar că Abel creştea vite, iar Cain lucra pământul. Unul aducea drept jertfe

roadele pământului, altul – dintre vitele sale. Nu există nici o singură explicație care să ne spună de ce Atotputernicul a refuzat ofrandele lui Cain.

Iuda rămăsese descumpănit.

— Şi tu ce motiv crezi că ar fi avut El?

— Dacă ar fi existat vreunul, sunt sigur că Scripturile l-ar fi pomenit.

— Să fi adus Cain o jertfă neîndestulătoare?

— Nu-i decât o presupunere.

— Şi atunci?

— Tu nu ți-ai pus niciodată această întrebare?

— Nu. Dar dacă tot ai pus-o tu, spune-mi şi care e răspunsul.

— Nedreptatea celui Atotputernic…

Din nou, Iuda primise aceste cuvinte ca pe un pumn în față.

— Iisus… cum poți…

— Citesc Scripturile. Cain a fost respins pentru un motiv necunoscut, care nu poate fi decât nedreptatea Creatorului.

— Iisus! Asta-i blasfemie!

— Dacă există vreo blasfemie, atunci aceea e a istoriei!

— Dar totuşi, nu uita, Cain a comis o crimă… Şi-a ucis fratele…

— L-a ucis pentru că s-a revoltat împotriva nedreptății Atotputernicului.

— Poate că istoria nu a consemnat bine faptele…

— Nu e singurul exemplu al nedreptății celui Atotputernic.

Iuda înghiţise în sec.

— Dar Cain, reluase Iisus, s-a sustras mâniei Atotputernicului. Acesta îl condamnase să rătăcească pe pământ. L-a dat pe mâna dreptăţii oamenilor şi l-a însemnat pe frunte cu semnul ruşinii. Cain s-a opus, a spus că pedeapsa e prea aspră. A rătăcit o vreme. Şi a sfârşit prin a întemeia cetatea Enoh, în ţinutul Nod, la est de Eden. Enoh era numele celui mai mare dintre fiii lui. Căci a avut copii. Blestemul nu s-a consumat până la capăt.

— Dar în Scripturi nu se spune că Enoh este fiul lui Set?

— Ba da. Şi aici e o altă taină. Ca şi aceea a soţiilor pe care şi le-au luat Cain şi Set.

Iuda abia mai izbutise să îşi adune gândurile, tulburat profund de aceste întrebări pe care nu ar fi îndrăznit niciodată să şi le pună.

— Aminteai şi de alte exemple de nedreptate?

— Da. Să-l luăm, de pildă, pe Avram. Când el şi fratele lui Lot s-au instalat la Haran, unde i-a adus tatăl lor după ce au plecat din Ur, din Babilon, Avram avea şaptezeci şi cinci de ani. Or, la această vârstă înaintată a primit de la Cel Atotputernic poruncă să lase totul în urmă, şi casă, şi familie, şi apropiaţi, şi să pornească spre un ţinut pe care El i-l va dezvălui. De ce să-L fi ales tocmai pe acest bătrân?

— Da, de ce?

— Nimeni nu ştie. I-am întrebat pe rabinii din

Ierusalim, pe maeştrii noştri de aci. Nimeni nu ştie de ce Atotputernicul l-a ales pe Avram.

— Totuşi, a fost o alegere bună. Atotputernicul a văzut departe, spusese Iuda, bucuros că găsise şi el un argument cât de cât liniştitor.

— Dar nu îi cunoaştem motivele.

— Dar cunoaştem vreodată motivele Domnului? Şi tu, spune, mai cunoşti şi alte exemple de aşa-zisă nedreptate a Atotputernicului?

— Da. Să luăm povestea lui Iov. E povestea unui om pe care încercările l-au copleşit fără milă şi l-au aruncat în prăpastia mizeriei fizice şi morale. De ce? Pentru că Atotputernicul îl făgăduise Satanei. Aminteşte-ți cuvintele din Scripturi: va veni vremea când cei din alaiurile cerului se vor aşeza lângă Domnul, iar printre ei se va afla şi Satan…

— Se va afla şi Satan printre ei? bâiguise Iuda, împietrit.

— Aşa stă scris. Ascultă urmarea. Domnul îl va întreba unde a fost. „Am străbătut pământul în lung şi-n lat”, va răspunde el. Apoi Domnul îl va întreba din nou: „L-ai văzut pe Iov, slujitorul meu credincios? Nu vei găsi pe tot Pământul un altul asemenea lui, un om fără de pată şi drept…”

— Ce vrei să spui, de fapt? strigase îngrozit Iuda.

— Că Atotputernicul e stăpânul lui Satan.

— În numele cerului! Şi noi nu avem Dumnezeu?

— Ba da, dar acesta nu este Atotputernicul.

Niciodată Dumnezeul nostru nu s-ar fi slujit de puterile minciunii pentru a persecuta neamul omenesc.

— Unde? Când? Cum?

— Stă scris în Cartea Regilor. Nu ai citit-o? Profetul Miheia spune: „L-am văzut pe Domnul aşezat pe tronul lui, înconjurat de armiile sale cereşti, de-a dreapta şi de-a stânga. Şi Domnul a glăsuit: «Cine îl va împinge pe Ahab să atace Ramos Guil'ad şi să se prăbuşească astfel?» Unii răspunseră asta, alții – cealaltă. Apoi dinaintea Domnului se ridică un duh care spuse: «Eu îl voi ademeni.» «Cum?» întrebă Domnul. «Voi pleca, răspunse duhul, şi voi fi un duh al minciunii în gura tuturor profeților săi.» “

— Şi atunci? întrebase precipitat Iuda, răvăşit şi de astă dată de acest citat pe care nu îl ştia.

— Miheia fu adus şi tras la răspundere de conducătorul profeților, Sidqyahu ben Kena'ana, apoi fu aruncat în închisoare de către rege. Muri în chiar acea seară. Atotputernicul a triumfat datorită duhului minciunii care a pătruns în profeți. Duhul minciunii este Satan. Nu, Dumnezeul nostru nu s-ar fi folosit de asemenea vicleşuguri. Ai văzut vreodată că Binele învinge cu ajutorul Răului? Mai bine ți-ai încredința sufletul zeilor păgânilor!

Iuda se ghemuise în culcuşul lui, incapabil să pună geană pe geană.

— Dumnezeul nostru nu poate fi nici maestrul,

nici stăpânul lui Satan. Este duşmanul lui.

— Aşadar, există doi Dumnezei?

Iisus îşi trăsese pătura peste piept, dar îşi dezvelise un picior.

Până şi piciorul lui părea dăruit cu inteligență, îşi spusese Iuda în gând.

— Şi asta stă scris în Scripturi, Iuda.

Şi reluă, după câteva clipe.

— E scris în Deuteronom, Iuda: „Când Preaînaltul a împărțit popoarelor pământul, când a deosebit oamenii între ei, a stabilit granițele popoarelor după numărul copiilor lui Iahve. Iar partea lui Iahve fu poporul Lui.” Oare nu înțelegi ce înseamnă asta? Că Preaînaltul Creator e diferit de Iahve. Dormi, acum, îți voi explica mai târziu.

Dar în acea noapte de demult somnul l-a ocolit cu încăpățânare pe Iuda.

Şi de câte ori după aceea nu şi-a dorit cu ardoare ca fulgerul să-l fi făcut scrum atunci când repara acoperişurile! Fulgerul sau orice altceva, trimis de nu contează care Dumnezeu!

Iisus a stins focul de turbă dinlăuntrul lui, dar flacăra lemnului parfumat care îl mistuia acum era uneori insuportabilă. Îi venea să urle.

Toate câte îl înconjurau erau mincinoase! Toate!

Îi dădea ghes dorința de a distruge totul.

Apoi îl văzu pe Iisus şi blândețea învățătorului îl copleşi.

8

ALARMA

— E de neînchipuit! țipă Ana. De neînchipuit! Iată că un vagabond venit de prin Galileea, un bastard, un bastard, vă spun eu!, are neruşinarea să insulte evreii şi să ne îngroape în blestemății de trei ani de zile; un coate-goale care nu a fost niciodată recunoscut ca rabin predică în incinta Templului de parcă ar fi doctor al Legii. Ba mai mult, cu complicitatea acoliților lui, îşi face intrarea în Ierusalim ca şi cum ar fi regele trimis de Preaînaltul şi, culmea imprudenței, mai şi spune când părăseşte sanctuarul: „voi dărâma acest templu şi îl voi înălța la loc în trei zile!" Şi ce facem noi sub potopul ăsta de ofense? Deliberăm! Noi deliberăm! strigă din nou, pradă celei mai cumplite furii, străbătând în lung şi-n lat sala imensă a fostului palat al hasmoneilor în care acum locuia ginerele său.

Se apropia ora prânzului. Cu câteva minute în urmă, Saul venise să raporteze extraordinarul atac al rebelului Iisus asupra Templului, care stârnise o emoție fără margini în rândul mulțimii.

Caiafa înfruntă mânia socrului său cu stoicismul unui căpitan de vas pe timp de furtună. Ana avea dreptate, o ştia prea bine. Nu o dată cântăriseră bine toate argumentele: dacă l-ar aresta public pe Iisus, era limpede că şi-ar asuma

riscul de a declanşa o revoltă populară cu consecințe incalculabile.

Dar şi dacă nu l-ar aresta…

Levitul care asista la mânia dezlănțuită a lui Ana era mut, încremenit de consternare. Şi prin tot palatul, toți slujitorii, dar şi membrii familiei lui Caiafa se făcură una cu pământul, îngroziți de furia fostului mare preot care, deşi nu mai deținea titlul, îşi păstrase în continuare puterea.

— Ce-a spus romanul? tună iar bătrânul.

De fapt, ştia prea bine: nu o dată, ci de două ori Caiafa îi povestise în amănunt întâlnirea cu procuratorul.

— Ți-am spus, tată: Pilat e încântat să ne vadă în dificultate. Eventualele incidente i-ar permite să intervină cu obişnuita brutalitate a oamenilor de teapa lui şi să trimită la Roma un raport amănunțit asupra disputelor noastre interne. Ceea ce ar justifica un bir şi mai greu asupra Templului. Stau şi mă întreb dacă nu cumva nu îşi doreşte chiar astfel de incidente. Totuşi, i-am atras atenția că, dacă nu va accepta să ne secondeze cu fermitate, va avea şi el partea lui de responsabilitate. Să mă duc să-l implor, ce să fac?

Ana se aşează şi ceru un pahar cu apă.

— Saul, zise el.

Caiafa îi aruncă o privire întrebătoare.

— Duminică, Irod Antipa a venit să ne asigure de înalta lui protecție. De parcă etnarhul Galileei ar avea vreo putere în Iudeea. Totuşi, curcanul

ăsta desfrânat s-a autoproclamat protector al Sanhedrinului şi al iudeilor din Galileea. Ar putea stărui pe lângă Pilat. Ăsta se teme de el mai mult decât noi doi, căci Antipa are prieteni puternici la Roma. Saul ar putea să-l convingă să intervină pe lângă pe Pilat. Nu-i nepotul lui, de vreme ce e fiul lui Irod Antipater?

Caiafa îşi plecă fruntea, de parcă s-ar fi înecat cu un dumicat. Avusese de multe ori ocazia să admire viclenia socrului său şi iată, i se oferea încă o dată o mostră surprinzătoare. Pe chip i se zugrăvi o expresie admirativă şi încuviință din cap. Apoi ordonă levitului să plece pe dată în căutarea lui Saul.

După nicio jumătate de oră, levitul se întoarse cu Saul, care tocmai îşi lua masa de prânz într-o tavernă.

Irodianul păru la început surprins de convocare, dar şi mai surprins fu când se trezi dinaintea celor mai puternice două personaje ale clerului din Ierusalim. Dar pricepu repede. Un fel de satisfacție răutăcioasă luă locul expresiei de uimire de pe chipul lui.

— Ia loc, începu Ana. Ne aflăm într-o situație de urgență. Fiecare ceas aduce de două ori mai multe amenințări decât cel precedent. Îți cer să intervii.

— Presupun, onorabil mare preot, că vrei să îmi vorbeşti despre Iisus, fiul lui Iosif?

Ana încuviință.

— Şi pe lângă cine ar trebui să intervin?

— Pe lângă unchiul tău, Irod Antipa.

Saul păru a rumega greu informația. Da, firește, însemna o promovare, dar mai rămânea să afle şi mai exact în ce ar trebui să constea demersul său.

— Insist asupra celor spuse de nobilul meu tată, interveni şi Caiafa. Situația se agravează de la o oră la alta... Ştii asta, sunt sigur, dar uneori trebuie să rosteşti cu voce tare şi ceea ce se înțelege de la sine. Toate indiciile ne duc către un atac în forță asupra Templului plănuit de Iisus şi de partizanii lui, pentru a-l încorona rege. Asta ar provoca încăierări sângeroase. Romanii ar fi obligați să intervină. Ar urma o baie de sânge. Singura soluție preventivă ar fi arestarea lui Iisus, pentru a-l pune în imposibilitatea de a comite asemenea fărădelegi. Dar nu putem face asta câtă vreme se află în incinta Templului. Am risca proteste violente din partea adepților lui, lucru la fel de periculos. Marele preot îşi trase puțin sufletul: Cea mai sigură soluție ar fi să îl arestăm noaptea, când alături nu-i sunt decât câțiva discipoli. Aşa, nu s-ar stârni cine ştie ce valuri. Totuşi, jurisdicția noastră se opreşte la porțile Templului şi a imediatelor vecinătăți ale acestuia şi, în orice caz, nu avem nici dreptul de a-l condamna, aşa cum ar merita un astfel de semănător de dezordine. Am cerut sprijinul lui Pilat. A fost ciudat de reticent.

— Probabil că îi repugnă să se amestece într-o afacere iudaică, de teamă ca nu cumva Roma să

nu-i reproşeze ceva. În plus, din câte ştiu eu, soția lui, Procula, este adepta lui Iisus.

Caiafa dădu din cap.

— Dar oricum va fi obligat să intervină. Numai că va trebui să ia decizia în timpul zilei. Nu mai sunt decât trei zile şi jumătate până la sfârşitul săptămânii Paştelui. Iisus trebuie ridicat la noapte sau mâine noapte cel târziu. Îți cer să te duci imediat la Irod Antipa şi să-i prezinți gravitatea situației. Convinge-l să meargă de-ndată la Pilat şi să-i obțină girul. Cerem să ne acorde sprijinul unui detaşament roman, pentru ca Iisus să fie judecat public, de un tribunal roman.

Saul medita la propunere. Încă o dată, avea toate motivele să se simtă flatat. Va interveni pe lângă etnarhul Galileei şi Pereiei în dubla lui calitate de irodian şi de emisar al Templului. Asta îi va creşte prestigiul până la cer!

— Bine, răspunse. Mă pun la dispoziția voastră, o, mari preoți, şi mă închin dinaintea înțelepciunii voastre. Mai rămâne o nelămurire: unde îl vom găsi pe Iisus?

— Asta va trebui să afli tu şi să ne ții la curent la orice oră din zi sau din noapte. Pune unul dintre oamenii tăi să se țină după acest Iisus din clipa-n care părăseşte Templul.

Saul încuviință. Se ridică.

— Timpul mi-e măsurat, atunci, mari preoți. Permiteți-mi să mă retrag.

— Du-te, spuse Ana. Şi paşii tăi vor fi măsurați.

Să ştii că Irod locuieşte în acest palat. Ocupă fosta aripă regală. Cât despre Iisus, ăsta trebuie să fie încă în Templu.

Aşadar, tot fostul palat al lui Irod cel Mare rămânea centrul puterii în Ierusalim, îşi spuse Saul, părăsind încăperea.

După ce l-a însărcinat pe unul dintre locotenenții miliției sale care se afla la uşă, de pază, să meargă la Templu şi să le ordone lui Ben Sifli şi lui Ben Wafek să nu-l scape nicio secundă din ochi pe Iisus şi să afle unde îşi va petrece noaptea, Saul străbătu cei câțiva metri care îi despărțeau de reşedința lui Irod Antipa pe perioadele petrecute la Ierusalim. Etnarhul venea cu regularitate în cetate pentru sărbătorile pascale, mai ales de când îşi descoperise – e drept, cu întârziere – o apartenență iudaică, tocmai el, fiul samaritenei Maltacia, a patra dintre cele zece soții ale lui Irod cel Mare. Tocmai datorită religiozității lui afişate a şi câştigat favoarea de a administra Galileea şi Pereia.

El era omul care acceptase decapitarea lui Ioan Botezătorul.

Patru celți păzeau poarta apartamentelor lui Irod. Vizitatorul fu întâmpinat de un şambelan la început cam încruntat, apoi numai lapte şi miere când Saul îl anunță:

— Sunt Saul Antipater şi aş dori să îl văd pe unchiul meu.

Nu-l mai văzuse de la Paştele trecut, când schimbaseră în treacăt câteva politeţuri, ei, cei doi supravieţuitori ai unui trib regal ai cărui membri au pierit mai toţi prin moarte violentă: alţi trei fii ai tiranului, Alexandru, Aristobul şi Antipater, tatăl lui Saul, fuseseră executaţi din ordinul sinistrului lor genitor cu mai bine de trei decenii în urmă. Filip, un alt supravieţuitor, era cu un picior în groapă, iar altul, Aristobul, un nepot, nu se aventurase niciodată în Ierusalim.

Etnarhul nu se schimbase deloc, era acelaşi munte de slănină cu obrazul pământiu. Cu ochii lui de reptilă, cu fălcile căzute, părea a molfăi veşnic un rest de mâncare între măselele cariate. Asta e legea generaţiilor: giganţii nasc întotdeauna stârpituri. Leviatanul care fusese tatăl lui, Irod, numit Cel Mare doar pentru că nimeni nu ar fi îndrăznit să îi spună Cel Gras, se sustrăsese la vremea lui obişnuitelor legi pământeşti tocmai prin aroganţa crimelor sale, cum ar fi condamnarea la moarte a celor trei fii, suspectaţi de ambiţii dinastice. Însăşi monstruozitatea fărădelegilor lui excludea orice plată de ordin moral în această lume. Cât despre fiul lui, Antipa, era doar o salamandră umflată.

Îşi măsura acum nepotul din străfundurile unei jumătăţi de secol de păcate ascunse, de nelegiuiri crude, de compromisuri ruşinoase şi de umilinţe, fără a mai pune la socoteală desfătările desfrânate şi clandestine. Stârpitura ceruse să-i vorbească:

era clar că-i va cere o favoare. Totuşi, fiul lui Berenice nu dădea niciunul dintre semnele obişnuite de supunere.

— Ce vânt te aduce pe la mine, nepoate? întrebă etnarhul.

— Preamărite domn şi unchi, problema e cât se poate de gravă. Cred că eşti la curent cu ameninţările lui Iisus Galileeanul.

— Am auzit ceva despre un galileean care ar face valuri la Ierusalim, dar mărturisesc că îndatoririle mele religioase nu mi-au lăsat suficient timp pentru a-l observa mai îndeaproape, răspunse uşor încruntat Antipa. De obicei sărbătorile pascale atrag în cetatea sfântă pelerini care se cred profeţi. Despre asta e vorba, nu? Iisus, spui? Da, mi s-a spus că ar fi un profet.

— Care vrea să fie încoronat rege, preamărite unchi.

— Rege? Irod Antipa miji ochii. Rege? repetă el întinzând gâtul, brusc sufocat la gândul unui rival ivit de nicăieri. Al cui?

— Al evreilor.

Asta era ofensa supremă, iar Saul o ştia foarte bine. Căci dacă exista vreun om care a pretins şi pretindea în continuare un asemenea titlu, atunci acesta era interlocutorul său. Dar jocurile fuseseră făcute încă de la moartea tatălui său: romanii nu îi acceptaseră decât tetrarhia a două dintre provinciile Palestinei. Fratele lui, Archelaus, nu nimerise nici el mai bine.

— A intrat în Ierusalim la 14 ale lui Nisan călare pe o măgăriță, asemenea lui David, pe un drum străjuit de ramuri de palmier şi în aclamațiile mulțimii, care îl numea fiul lui David şi rege.

Stupefacția îşi puse amprenta pe chipul etnarhului. Oare de ce în palatul din Tiberiada nu venea nimeni să-i aducă şi lui ultimele noutăți? Sau o făceau cu toții pe proştii?

Saul îi prezentă pe scurt raționamentul preoților Ana şi Caiafa: dacă Pilat nu dădea o mână de ajutor Templului, riscau tot ce putea fi mai rău.

— Preamărite unchi, va trebui să faci presiuni asupra lui Pilat. E atât în interesul lui, cât şi într-al nostru.

— Al nostru?

— Dacă Iisus va fi încoronat rege, mă tem că poziția ta nu va fi prea confortabilă.

Ce nebunie! Irod Antipa înalță sprâncenele. Pentru câteva clipe, arătă de parcă ar fi urmat să scoată o limbă despicată şi s-o învârtă prin aer, vânând muşte.

— Bine, fie, spuse el, voi lua o mică gustare, apoi mă voi duce să-l văd. Dacă vrei să rămâi cu mine…

— Preamărite unchi, deşi nu-mi place, sunt nevoit să te zoresc. Fiecare oră contează. Cu cât Pilat îşi va da mai repede acordul, cu atât siguranța noastră va fi mai bine garantată.

— Şi, mă rog, ce te face să crezi că va pleca urechea la intervenția mea, mai curând decât la aceea a lui Caiafa?

— Preamărite unchi, va fi suficient să îi aminteşti de nobilele tale prietenii de la Roma pentru a-i reține mai mult atenția decât Caiafa, care nu are niciun fel de relație în capitala imperiului.

Irod Antipa rumegă mulțumit la auzul evocării protectorilor săi: după Tiberiu, în onoarea căruia îşi botezase cetatea Tiberiada, de altfel reşedința lui favorită, ştiuse să cultive cu mare artă mai mulți membri ai casei imperiale a lui Nero, precum şi un senator roman. Cu toții îi erau recunoscători pentru darurile şi învârtelile lui.

Strâmbându-se, îşi chemă secretarul şi îl însărcină să îl anunțe pe procuratorul Iudeii Pilat din Pont de iminenta lui vizită, împreună cu Saul, nepotul său.

Apoi porunci unui servitor să îi aducă o perie şi o oglindă şi, în vreme ce acesta din urmă îi ținea dinainte obiectul din argint lustruit, Irod încerca să-şi umfle puțin şuvițele rare care-i acopereau țeasta. Bău un strop de apă şi se ridică.

— Să mergem, spuse.

Precedat de trei gărzi celte şi urmat de alte trei, însoțit de Saul, Irod Antipa ieşi din încăperea în care se pregătise să mănânce şi se îndreptă către aripa care îi slujea drept locuință lui Pilat.

Alarma fusese dată.

„VINE O VREME A DESPĂRȚIRII PENTRU TOATE LUCRURILE DIN ACEASTĂ LUME”

— Adevărat grăiesc vouă, Domnul vostru Iahve, în marea Lui bunătate, a dat omului legile Sale, răsună vocea de acum atât de familiară lui Ben Sifli şi lui Ben Wafek. Nu a creat omul pentru legi!

Cu o expresie exasperată, cei doi leviți îl urmăreau pe orator de la distanță.

— Doar cei ipocriți vor pretinde că, dacă le cade vita într-o groapă în ziua de sabat, nu o vor scoate de acolo! Domnul vostru Iahve nu este nici negustător, nici colector de taxe! El citeşte în inimile voastre şi vă judecă după măsura iubirii pe care i-o dăruiți, căci iubirea pe care El v-o poartă este infinită. Nu vă va pedepsi pentru păcatul neînsemnat de a fi socotit greşit partea care i se cuvine Lui din turmele şi din grânele voastre, căci El ştie prea bine, aşa cum voi înşivă ştiți, că preoții sunt cei care le vor mânca.

Mulțimea aclama în delir.

— Ascultați-l! Ascultați-l! Iată vocea adevărului! Iată vocea Domnului!

— Trăiască Iisus, fiul lui David!

— Iisuse, eliberează-ne!

Ben Sifli abia se abținea să nu izbucnească-n râs văzând fețele schimonosite ale leviților, care strigau tot felul de imprecații, cu atât mai vehemente cu cât erau mai năvalnic acoperite de

uralele auditorilor.

La câțiva paşi distanță, Ben Wafek încerca din greu, asemenea lui, să reziste mişcărilor de du-te-vino ale acestei mulțimi în creştere. Esențialul era să nu-l piardă din ochi pe Iisus. Trebuiau să îl urmărească până la ascunzătoarea lui nocturnă, adică Dumnezeu ştie unde, şi să se întoarcă degrabă să îl informeze pe Saul asupra locului în care se afla acesta. De ce? Evident, pentru a-l ridica pe acest Iisus asupra căruia Ben Sifli se informase între timp prin tavernele cetății. Păcat! Personajul părea simpatic. Era energic şi frumos, nu ca stârpitura aia de Saul, cât de prinț irodian va fi fiind el. Dar nu asta conta. Doar el, Ben Sifli, era plătit pentru a-şi face treaba, avea un cămin de întreținut, o nevastă şi doi fii şi, pe de-asupra, şi o mamă pe jumătate paralizată.

Ciuli urechea:

— Ştiți prea bine în străfundurile inimilor voastre că niciun om nu poate fi vreodată interpretul planului Domnului vostru Iahve, nici măcar marele preot al marilor preoți ai generațiilor trecute, prezente şi viitoare. În inima voastră se află adevărul. Doar ea vă poate spune dacă faptele voastre sunt bune şi plăcute Domnului vostru Iahve, dacă ele sunt un bun răspuns al iubirii Lui pentru voi. Doar inima voastră vă va spune dacă vă comportați ca nişte creaturi demne de iubirea cu care El e gata să vă copleşească dacă, în tainițele inimilor voastre, îl veți primi ca pe un

tată, şi nu ca pe un judecător aspru pe care vă închipuiți că îl puteți păcăli cu incantații goale şi cu ofrande neînsufleţite...

Ce orator! Dacă ăsta e iudaismul, îşi spuse Ben Sifli, mâine mă convertesc şi eu!

O mişcare bruscă a mulțimii mai, mai că-l răsturnă. Bănui că Iisus trecuse în Curtea Israeliților şi, zărindu-l o clipă pe Ben Wafek, îi făcu semn să meargă să se posteze la Poarta Femeilor, pe unde Iisus ieşise din Templu cu trei zile în urmă, el îndreptându-se către Poarta Grădinilor, care dădea spre podul Strutionului, de sub turnul Antonia. Şansele ca prada să le scape ieşind pe la Poarta Cântărilor, cea a Ofrandei sau cea a Apei erau aproape nule, aceste spații închise şi destul de puțin frecventate aflându-se sub tutela leviților, care nu ar fi ratat ocazia de a se înfige puțin în Iisus, ba chiar de a-l răni serios.

Mai trecu vreun ceas şi o altă mişcare a mulțimii îi semnală lui Ben Sifli că Iisus trebuie să fi părăsit sanctuarul. Supraveghea Poarta Strutionului, dar nu zări pe nimeni care să semene cu Iisus şi niciun grup care să aducă cât de cât cu cel al discipolilor lui. Pesemne că profetul ieşise, ca de obicei, pe la Poarta Femeilor, deci Ben Wafek va fi cel care-i va lua urma.

Cum stomacul îl cam înghiontea, o luă spre taverna lui Abrak, care servea de obicei masa miliției nilor Templului, pentru a înfuleca şi el câteva bucăți de friptură stropită cu unul, două

pahare de vin de Galileea.

Trecuse aproape un ceas până ce Ben Wafek, care o luase pe drumul spre Betfaga în urmărirea unui lung cortegiu care înconjura un bărbat călare pe un asin, îşi dădu seama că o apucase pe o pistă greşită. Zări, la o răscruce, chipul celui pe care îl luase drept Iisus. Ce oroare! Nu era decât un necunoscut care semăna puțin cu galileeanul şi care târa după el o ceată de apropiați. Consternat, mort de sete, se grăbi să se întoarcă, sperând ca măcar tovarăşul lui să fi avut mai mult noroc.

Cu gâtlejul uscat, poposi şi el la taverna lui Abrak pentru a da peste cap o cană cu hidromel înainte de a se duce la Saul pentru a-i raporta eşecul. Exact în acel moment Ben Sifli, împreună cu alți doi colegi ieşeau din local. Din primul schimb de priviri încremeniră: şi Ben Sifli, şi Ben Wafek pricepură că au dat-o amândoi în bară. Se priviră îndelung, fără a scoate un sunet.

— Trebuie să mergem să-l anunțăm pe Saul, articulă în cele din urmă Ben Sifli.

S-au dus toți patru. Simpla vedere a celor doi bărbați însărcinați cu paza lui Iisus fu suficientă pentru ca Saul să înțeleagă ce se întâmplase.

Se aşteptau la o scărmăneală zdravănă. Era aproape ceasul patru după-amiaza.

Saul tocmai se întorsese de la palatul Hasmoneilor, unde asistase la întâlnirea dintre Antipa şi Pilat, apoi mai suportase încă o discuție

epuizantă cu unchiul său, etnarhul.

— Puțină minte, începu Saul pe un ton amenințător, v-ar fi spus că Templul are opt porți. Când v-am însărcinat pe voi doi să-l supravegheați pe Iisus, mi-am închipuit că vă veți delega alți şase colegi, să păzească celelalte porți. Sunteți ca nişte orbi neputincioşi, ca nişte câini care şi-au pierdut mirosul. Sunteți liberi. Vă prezentați mâine. Gata, valea!

Vlăjganii ieşiră ca din puşcă. Saul se aşează, încercând să analizeze situația. Suspină.

Întrevederea dintre Irod Antipa şi Ponțiu Pilat semănase cu discuția dintre o vulpe şi un câine de pază. Prima era irodianul, iar cel din urmă, evident, romanul.

Până la urmă, Pilat acceptase ideea arestării lui Iisus, dar avu grijă să îl prevină pe Irod Antipa:

— Le voi da zece legionari pentru treaba asta, dar e tot ce sunt dispus să fac. Dreptul la spadă îmi aparține. În niciun caz prizonierul nu va fi maltratat. S-a înțeles?

Tonul romanului nu lăsa loc de replică. Irod Antipa obținuse cam jumătate din ceea ce venise să ceară, la insistențele nepotului său şi ale lui Caiafa.

Numai că, la întoarcerea în odăile sale, etnarhul voi să afle, în timp ce îşi lua masa, ceva mai multe informații despre acest agitator numit Iisus, fiul lui Iosif. Cam atunci începu şi cea mai grea parte a după-amiezii pentru Saul.

— E galileean, nu, parcă aşa spuneai? întrebase Antipa, care mânca după moda romană, lungit pe o saltea şi pe perne brodate. De unde vine?

— A fost membru al acelei comunități de protestatari încăpățânați, esenienii. Sigur ai auzit vorbindu-se despre ei, preamărite unchi. Aceşti pustnici ai deşertului rostesc numai măscări la adresa marelui preot şi a întregului cler şi vestesc tot felul de catastrofe!

Ei, atunci mâna lui Antipa încremenise, ca şi paralizată, cu un copan de pasăre între degete, iar obrazul i se întunecase brusc. Esenienii! Domnul îi era martor, da, sigur că îşi amintea! Oare Botezătorul nu fusese, şi el, unul dintre membrii de vază ai acelei comunități?

Saul îşi dăduse seama că făcuse o gafă. Doar toate provinciile Palestinei ştiau: cu ceva ani în urmă, Irod Antipa dăruise capul lui Ioan Botezătorul pe o tipsie de argint Salomeei, fiica soției sale, Irodiada, pe care i-o smulsese fostului ei soț şi propriului lui frate, Filip Irodianul. Mlădița aceea otrăvită de Salomeea şi-a sedus într-o seară tatăl vitreg, dansând pentru el; şi, cu ajutorul generos al vinului, etnarhul a rătăcit două capete: şi pe al lui, la figurat, şi pe cel al Botezătorului, dar la propriu.

Nu şi-o iertase niciodată, chiar dacă preoții i-au exprimat calde mulțumiri pentru faptul de a-i fi scăpat de cel pe care îl numeau „mâncătorul de lăcuste”, un energumen care spunea tot felul de

porcării la adresa lor.

Expresia imensei salamandre devenise sinistră.

Oare ce-l chinuia mai mult? Faptul de a fi dat morții un profet pentru a-şi satisface o pasiune incestuoasă sau faptul de a fi comis adulterul suprem, râvnind la femeia fratelui său? Care din cele două crime era mai cumplită decât cealaltă? Ce mai conta: otrava rinichilor îi infectase deja creierul. De acum înainte, omul acesta nu va mai avea parte de un somn liniştit.

— Are vreo legătură cu Botezătorul? întrebase etnarhul, punând pe platou bucata de friptură.

— Aşa cred. Doar se cunosc toți între ei. Dar ăsta e mai rău decât Botezătorul, care mânca lăcuste şi nu avea pretenția de a fi încoronat rege, răspunsese Saul.

Irod Antipa se tot fâțâia pe salteaua lui. Bău jumătate din paharul cu vin. Informațiile lui Saul îi tăiaseră pofta de mâncare: făcu semn servitorului să ia platoul şi să-i aducă nişte curmale.

— Poate e cu adevărat omul lui Dumnezeu, spusese sumbru Antipa.

— Preamărite unchi, mă îndoiesc că un om al lui Dumnezeu are pretenții la coroana lui Israel. În plus, e un bastard!

— Ascultă-mă pe mine, bastard sau nu, se prea poate să fie omul lui Dumnezeu.

— Preamărite unchi, acesta e un motiv suficient pentru a ne expune unui război civil? Romanilor

puțin le pasă de oamenii lui Dumnezeu.

— Dar tu nu ai văzut că Pilat însuşi ezita să îl aresteze pe Iisus? Romanii ăştia nu sunt chiar nişte fiare, crede-mă!

— Din cauza superstițiilor nevestei lui şi pentru că îi face plăcere să îl pună în încurcătură pe Caiafa.

— Deh! se strâmbase Irod, ceva mai vesel. Totuşi, ar fi trebuit să îmi spui toate astea înainte de a merge la Pilat. Acum am să mă odihnesc, spusese el, expediindu-şi astfel nepotul. Ține-mă la curent.

— Cu siguranță, mormăise Saul, ridicându-se.

Demersurile lui nu au avut rezultatele scontate. Şi acum, uite, Ben Sifli şi Ben Wafek au dat-o şi ei în bară cu misiunea lor.

Saul îşi trecu mâna peste obraz. Muştele bâzâiau voioase în lumina acestei după-amiezi de Nisan. Ah, greu mai era să fii milițian însărcinat cu ordinea!

— Suntem două sute de oameni la ordinele tale, Învățătorule. Suntem înarmați. Am putea lua cu asalt Templul în zori, i-am putea reduce la tăcere pe leviți…

Cel care rostise aceste cuvinte pe un ton hotărât era un tip la vreo patruzeci de ani, cel mai bogat zarzavagiu din împrejurimile Ierusalimului. Se numea Salomon bar Assa'n. În ciuda meseriei lui, purta barbă; sigur că nu el se ocupa direct cu grădinăritul, dar era totuşi proprietarul celor mai

vaste culturi din zonă.[12] Cei patru bărbați care îl însoțeau şi care înclinau aprobator din cap nu erau, nici ei, mai puțin importanți.

Îl urmaseră pe Iisus de când părăsise Templul, de la prima oră a după-amiezii, până în Betania.

10

EXTAZUL VEGHETORULUI

— Suntem siguri că cel puțin o mie de oameni vor fi gata să ni se alăture. O mie de oameni sunt mai mult decât suficienți pentru a ocupa Templul, Învățătorule, spuse unul dintre ei.

Aşadar, exista în Ierusalim o grupare de fideli care s-ar fi putut constitui într-o adevărată armată şi care, fără doar şi poate, orchestrase intrarea triumfală a lui Iisus în cetatea sfântă. Iisus, Cei Doisprezece, Maria, Marta, Lazăr şi mulți alții dintre cei adunați acolo ascultau în tăcere aceste cuvinte. Nimeni nu-şi lua ochii de la Iisus, încercând să-i ghicească intențiile după expresia feței.

— Oricare ar fi planurile oamenilor, în cele din urmă se va face voia Domnului, spuse el într-un final.

Oare tocmai auziseră în sfârşit o aprobare din

---

[12] Considerate impure, meseriile de zarzavagiu, giuvaiergiu sau cioclu erau dintre cele care, în Ierusalimul de pe vremea lui Iisus, interziceau portul bărbii (n. a.).

partea lui? Sau spusa lui însemna că rezistența opusă de Templu la asaltul prefigurat de ben Assa'an nu ar schimba cu nimic voința divină? Ori, din contră, că proiectele care tocmai au fost prezentate viitorului rege depindeau în întregime de această voință? Şi de ce nu i-ar mulțumi pe aceşti oameni care, iată, îşi riscau viața şi bunurile ca să-l aşeze pe tronul lui David?!

Cei cinci voluntari îşi plecară frunțile. O tăcere la început nesigură, apoi tot mai stingheră învălui întreaga adunare. Iuda fu cel care interveni şi îi puse capăt, anunțându-i pe adepți că învățătorul avea nevoie de odihnă. Aşa că bărbații au sărutat pe rând mâna lui Iisus, şi duşi au fost.

El se retrase imediat după plecarea lor.

Cei rămaşi mai schimbară câteva priviri, suspinară şi se retraseră şi ei.

Iuda coborî colina şi găsi un cotlon umbros în care se instală, înfăşurându-se în pelerină, căci vremea era răcoroasă. Îşi puse capul pe pământ, la rădăcina unui copac, şi încercă să adoarmă.

Trupul omului este precum un urcior. Când şade culcat, amintirile i se varsă-n cap.

Oare din ce cauză cerul de ieri pare mai curat, chiar dacă e vorba de cerul nopții?

Aşa că în scurtă vreme capul lui Iuda se umplu de amintiri.

Erau aşezați în cerc, iar briza rece a deşertului, care sufla dinspre marea Moartă, frământa

flăcările din mijlocul lor. Învățătorul lor, care se numea Elia, asemenea profetului, ținea în mână o sticlă şi un potir şi privea focul, ale cărui reflexe roşietice îi desenau ochi de felină. Era drept şi frumos, cu barba lui ca o flacără albă răsturnată.

Lângă Elia se afla Iisus, cu părul asemenea unor aripi negre, cu gura de un roşu-nsângerat, anemonă a deşertului, cu ochii încondeiați, ca un fard natural, de şirul de gene dese.

Asta se întâmplase cu douăzeci de ani în urmă, la Qumran, în tinerețea lor înflăcărată. Iisus era cel mai mare dintre ei. Elia îl remarcase din rândul celor care aleseseră singurătatea aspră a Qumranului pentru că, după ce îi administrase lui Iisus ritualul esenian al botezului, Botezătorul rostise nişte cuvinte profetice: „El este cel pe care îl aşteptam."

„Cel pe care îl aşteptam!" Cine ştie, poate surlele şi trâmbițele îngerilor repetaseră şi ele acele cuvinte sublime către înaltul cerurilor, iar inima lui Iahve tresărise de emoție.

Iată, în sfârşit, omul care va face deosebirea dintre El şi Creator! Cel care va dezvălui neamurilor bunătatea şi tristețea Lui.

Şi Iuda fusese remarcat pentru că, la rândul lui, Iisus îl alesese, spunând: „El este fratele pe care Duhul mi l-a dat!"

Amintirile îl hărțuiau într-atât, că ochii i se umplură de lacrimi. Abia se abținu să nu izbucnească în plâns. Căci nu venise încă vremea

lacrimilor. Suspinele îi umflau pieptul ca un buboi.

Şi ceilalți fuseseră remarcați de Elia pentru virtuțile pe care fiecare dintre ei le manifestase în practicarea ascezei.

— Chiar şi-n acest deşert arid, glăsuise Elia scuturându-şi barba, această lume tot regatul lui Satan este. Oricare ar fi eforturile şi meritele noastre, nu putem aspira la pacea Domnului nostru Iahve decât înălțându-ne sufletul deasupra cărnii acesteia mizerabile. Rugăciunea şi studiul Scripturilor nu fac decât să ne rețină la buza abisului cumplit, dar nu ne ajută să înaintăm. Doar Vinul Eliberării ne permite să încremenim această armată de oase, de muşchi şi de măruntaie şi să o dominăm cu toată forța duhului nostru, acest suflu pe care Creatorul cu două fețe l-a revărsat odinioară peste huma tatălui nostru, Adam.

Şi vântul suflă, ca o încurajare cerească.

Ce era Vinul Eliberării? Se vorbea despre el la Qumran. Un macerat din ciuperca numită *pantera*, din cauza pălăriei pătate precum blana fiarei, şi care nu se mai găsea deloc în regiune.

Era a treia ceremonie de consumare a acestui vin. Iuda şi-l dorea cu ardoare şi-n acelaşi timp se temea de el, asemenea amantului care tremură de spaimă şi deopotrivă visează să îşi cuprindă iubita-n brațe…

Elia umplu potirul cu licoarea din sticlă şi o

sorbi dintr-o înghițitură.

Iisus luă sticla, umplu potirul, apoi i-o întinse lui Iuda, care procedă asemenea tovarăşului său. Conținutul sticlei fusese calculat cu grijă: şapte potire.

Trecu ceva vreme.

Flăcările deveneau devoratoare. Intențiile lor erau evidente: doreau să îi cuprindă pe cei şapte bărbați aşezați în miezul nopții în deşert. Nu avea rost să le reziste. Destinul bărbaților era acela de a se consuma pe ei înşişi în flăcările Duhului purificator, căci aşa sta scris dintru întreaga şi glorioasa eternitate.

Dar ce îmbrățişare! Iuda nu mai privea flăcările: era el însuşi acele flăcări. Suspină adânc, un suspin de descătuşare. Flăcările îl goleau de substanța lui mizerabilă, mațe, umori, infamii ordinare. Nu, nu-l goleau, îl umpleau cu substanța originară, focul divin. Pe buze îi apăru un zâmbet. Acelaşi zâmbet îl zări şi pe chipul omului din fața lui.

— Fie sfințit numele Domnului bunătății! spuse Elia.

Repetară cu toții binecuvântarea. Şi o tot repetară, iar şi iar.

— Fie binecuvântat instrumentul care ne permite să întrezărim splendoarea divină, adăugă Elia.

De astă dată folosi o formulă misterioasă, de origine sumeriană: *Elauia, elauia, limash baganta.*

Ştiau cu toții, dar o ştiau în mod confuz, că *elauia* însemna „fie binecuvântat”, iar *limash baganta* era numele miraculoasei plante.

Da, cu adevărat binecuvântat era acel vin sacru: golea sufletul de substanța lui pământească, de toate vâltorile apăsătoare generate de contradicțiile existenței, de conflictele dintre carne şi Duh, de dorințele abia înăbuşite, de regrete, de ataşamentele deşănțate, de furiile dezlănțuite, de desfrânările de nenumit, pe scurt, de toată zgura patimilor. Toate aceste impurități plămădeau în suflet, acel corp intermediar al ființei umane, mlaştini înşelătoare, colcăind de demoni. Prea adesea sufletul era opac. Astfel întunecat, nu numai că lumina divină devenea imperceptibilă pentru el, dar era invadat în adâncul lui de tenebrele Dumnezeului celui Rău. Miasmele îl sufocau, demonii urlau…

Dar Vinul Eliberării dizolva toate acele depuneri imunde, puroiul şi urdorile. Limpezea sufletul.

— Dacă nu veți deschide uşa casei voastre, le spunea Elia celor inițiați, veți muri sufocați. Beți Vinul, deschideți Poarta şi fie ca Duhul vostru să întâmpine lumina Dumnezeului Bunătății.

Flăcările dansau vesele, iar mireasma lemnului răşinos le umplu nările cu virtutea pe care o degaja focul însuşi.

Iacov, un discipol care şedea în fața lui Iuda, ridică brațele către cer. Deschise gura şi scoase un fel de şuierat prelung, asemenea celui scos de

coarda unui luth[13] pe care un deget ar aluneca la nesfârşit. Părea lipsit de orice greutate. Oare va reuşi să leviteze? Se mai întâmplase.

Privirea lui Iuda se întoarse către Iisus, aşa cum floarea se întoarce către soare. Cu ochii trupului, văzu în el obişnuita transformare generată de Vinul Eliberării. Chipul radia, ca şi cum ar fi fost luminat de o lampă lăuntrică, gura severă devenea blândă, emana din el o frumusețe supranaturală. Da, Duhul intrase în el. Pentru că numai Duhul putea întrezări lumina celestă.

— *Elauia, elauia,* murmurase Iisus.

— *Elauia, elauia, limash baganta,* psalmodiase şi Iuda surâzând, în stare de beatitudine.

— Dacă nu veți încerca să fiți asemenea îngerilor, veți fi asemenea demonilor, spusese Elia.

Atunci țâşni în ei, asemenea unei spade de foc care îi pătrunse din creştet până-n măruntaie, o conştiință supranaturală, o trezire, o iluminare! O iluminare! Da, nu vor mai ceda niciodată apăsărilor cărnii, erau iluminați. Erau Veghetorii acestei lumi, flăcările Domnului, luminile chemate să învingă abisurile negre ale Fiilor Tenebrelor.

Cei care şedeau în Templu, la Ierusalim, în toate templele lumii, cei care nu cunoşteau decât substanța cuvintelor, şi nu vibrația Duhului, erau împinşi în gura Infernului prin simpla prezență a

---

[13] Vechi instrument muzical cu coarde, asemănător cu lăuta (n. tr.).

Veghetorilor.

Rugăciunea creştea în trupul lui Iuda, în vreme ce trupul i se descompunea. Din acel corp nu va mai rămâne în curând decât scheletul, vântul deşertului va trece peste el, smulgându-i şi ultimele fărâme de materie. Oh, bucuria de a se contopi cu deşertul! Extazul... Se înălța, da, îşi zărea zdreanța din carne de sus, tot mai de sus.

Numai că avea o apăsare. Oare vântul îl împinsese astfel spre Iisus? Sau puterea spirituală a acelui om? O forță irezistibilă îl împingea să îşi continue ascensiunea, dar concomitent simțea că se topeşte în Iisus, că respiră aerul arzător care îl înconjoară...

Acolo, sus, îi atinse tălpile. Şi totuşi, era pe deplin treaz şi în acelaşi timp ştia că atinsese divinitatea.

Acolo, în înalt, infinitul era doar iubire.

Acolo, în înalt, domnea puritatea.

A doua zi dimineață, i-a mărturisit totul lui Iisus. A fost obligat să-i spună pentru că, trezindu-se, i-a sărutat tălpile, iar gestul lui l-a sculat pe acesta din urmă din somn.

— Fac aici, pe pământ, Învățătorule, ceea ce am făcut aseară, în extazul nostru.

Iisus a căzut pe gânduri. I-a pus apoi mâna pe umăr şi i-a zis:

— Atunci ai aflat, o dată pentru totdeauna, ce este iubirea pură.

— Tu cunoşteai deja iubirea pe care ți-o port, Învățătorule. Nu de aceea m-ai ales?

Da, îl iubea pe Iisus cu întreaga lui ființă. Iar acum suferea pentru el cu întreaga lui ființă.

Dormea?

Intră în camera lui desculță, mai tăcută decât o umbră. Se uită la el. Şi îşi dădu încă o dată seama că ea însăşi nu însemna nimic, că acel bărbat întins acolo, în veşmântul lui alb, cu pletele risipite pe cearşaful care acoperea salteaua şi cu mâinile încrucişate pe piept, era totul. Simpla lui existență o umplea întru totul.

Îi ghicise prezența: deschise ochii, întoarse capul şi zâmbi. O încerca dorința de a se năpusti spre el, de a strânge-n brațe soțul care o umplea de o spaimă ucigătoare… Dar se abținu. Cum să înduri atingerea unui soț care merge înspre moarte?

— Oare pentru slujnică nu se află niciun cotlon printre gândurile stăpânului ei? întrebă ea în cele din urmă.

Un freamăt imperceptibil, asemenea încrețiturilor uşoare pe care o boare de vânt le aduce deasupra unui luciu de apă străbătu chipul lui Iisus.

— Singurul care locuieşte gândurile stăpânului şi ale slujnicei este Domnul, răspunse el. Înalță-ți gândurile către Domnul şi aşa vei cunoaşte şi gândul stăpânului.

— Mi se frânge inima când le întrezăresc.

— Inima ta pământească sângerează. Vine o vreme a despărțirii pentru toate lucrurile din această lume. Dar dacă suntem întru Domnul, nu vom putea fi despărțiți. Învață-ți inima de carne să se despartă de durerea ta.

Maria abia îşi stăpâni lacrimile. El însă şi le controla cu o forță supraomenească. Mintea ei era paralizată. Tocmai îi spusese: da, se va jertfi pe sine. Şi, cu riscul de a sfida voința Domnului, ea ştia că nu se va putea resemna. De altfel, ce fel de sacrificiu putea fi acesta, din voința Domnului?

Era conştientă de îndrăzneala, de aroganța ei smintită. Într-adevăr, asta însemna să se aşeze de-a curmezişul voinței supreme! Dar pentru că El le cunoştea pe toate, Domnul va şti şi că în inima ei nu sălăşluia Satan, ci doar iubire!

Clătină din cap.

— Dormi, rosti încetişor.

El păru intrigat de aparenta impasibilitate a femeii. Dar Maria închisese deja uşa în urma ei.

Nici nu coborî bine la parter, că şi chemă intendentul şi îi dădu nişte ordine. Alertați de vocea ei, năvăliră şi Marta şi Lazăr, care o interogară din priviri.

— L-ai văzut? Ce ți-a spus? întrebă Lazăr.

— Vine o vreme a despărțirii pentru toate lucrurile din această lume.

Tânărul îşi cuprinse sora de după umeri. Buzele îi tremurau. Plângea. Ea, nu.

Cam la aceeaşi oră, Caiafa intra în Camera Sfântă, urmat de un preot care ducea o lampă cu ulei şi un săculeț cu tămâie. Schimbă una după alta cele şapte lumânări ale menorah-ului din aur masiv[14], apoi le aprinse el însuşi cu lampa. Vor arde până în zori.

Luă săculețul cu tămâie pe care preotul îl desfăcuse înainte de a i-l întinde, apucă în vârful degetelor câteva grăuncioare maronii şi le presără peste jarul din cele două vase de cupru umplute cu cărbuni aprinşi.

Aruncă o privire către vest, acolo unde se afla vălul dublu care închidea Sfânta Sfintelor[15], acolo unde nimeni nu pătrundea niciodată. Mormăi o rugăciune lungă, căreia însoțitorul lui i se făcu ecou fidel.

Părăsi apoi sanctuarul. Oricine şi-ar fi putut da seama că marele preot avea o față întunecată. Avea inima grea, dar nu ştia nici el de ce.

Oare trebuie să ajungi în punctul culminant al

---

[14] Lampă cu şapte brațe considerat, de trei mii de ani încoace, un simbol al iudaismului şi al poporului iudeu. A fost folosit în primul Templu din Ierusalim. In unele şcoli de gândire, este un simbol al rugului viu, pe care l-a văzut Moise pe muntele Horeb (Ieşirea, III, 3) (n. tr.).

[15] Cf. *Dicționarului cultural al Bibliei* (*op. cit.*, p. 261), Sfânta Sfintelor este partea cea mai sacră a templului în care, până la Ieşire, era aşezat Chivotul Legământului. Zona era despărțită de cealaltă încăpere numită Sfânta (*hekal*) printr-o perdea. După Mc., 15,38, această perdea s-ar fi sfâşiat în două la moartea lui Iisus (n. tr.).

vieții pentru a-ți da seama că te afli la marginea prăpastiei?

11

ÎNCERCAREA

— Ai fi în stare să te opui planurilor Domnului? tună Iosif din Arimateea, cu ochii ieşiți din orbite de indignare. Dacă Iisus vrea ca Scripturile să se împlinească, spune-mi, cine eşti tu şi cine sunt eu ca să ne punem de-a curmezişul voinței sale? Cum i-ai mai înfrunta privirea dacă planul tău smintit ar reuşi?

Spre stupoarea lui, Maria tocmai îi înfățişase mijlocul prin care, spera ea, ar putea reuşi să-l smulgă pe Iisus crucii şi să-l țină în viață.

Nicodim, Marta, Lazăr şi Iuda asistau la întrunire.

— Nu mă opun nici voinței Domnului, nici voinței stăpânului meu, Iosife, răspunse Maria cu un ton ferm, ci celei a Fiului Întunericului. Nimic şi nimeni nu-mi poate spune că nu am voie să-i împiedic ticăloşiile. Din contră: nimeni nu poate spune că sacrificiul trage după sine moartea. Opunându-ne crucificării, împlinim voința Stăpânului nostru până la granița ei cerească. Îl facem să triumfe asupra Fiului Întunericului.

Raționamentul îi surprinse prin îndrăzneală. Trăind alături de Iisus şi fiind obligată să

gândească, această femeie dobândise agilitatea mentală a unui doctor al Legii. Dar ceea ce le propunea nu era doar o înlănțuire specioasă de argumente: dacă Iisus ar fi triumfat asupra morții, izbânda Domnului ar fi fost cu atât mai măreață. Poate acelaşi duh al Domnului o inspirase acum şi pe Maria.

Rămaseră tăcuți, adânciți în gânduri. Iuda vorbi primul:

— Sunt tentat să cred că Maria a primit vizita unui înger. Ceea ce ne propune ea este în absolută conformitate cu învățăturile Stăpânului nostru.

Toți cunoşteau devoțiunea acestui discipol al lui Iisus. Părerea lui cântărea mult mai mult decât a oricărui alt tovarăş. Iosif din Arimateea, care până atunci stătuse gârbovit, ridică în sfârşit capul şi spuse:

— Aşa să fie. Nimic din această viață şi din nicio altă viață nu mi-ar putea aduce mai multă bucurie decât faptul de a-l fi smuls pe învățător din ghearele morții.

— Executorii… interveni Marta.

— Toți sunt uşor de corupt, răspunse Iosif.

— Îți voi da bani, interveni Maria.

— Ştii bine, Maria, pentru mine nu se pune problema banilor. Cunoşti fervoarea cu care aş da aceşti câțiva şekeli. E vorba despre plănuirea celor ce vor urma. Este exclus ca Iisus să rămână după aceea în Ierusalim.

— E prea devreme ca să vorbim despre asta.

Dar, în sfârşit, ai toate motivele să ridici problema, observă Maria.

— Ce ore ne aşteaptă până la sfârşitul acestei săptămâni a Paştelui! suspină Lazăr, cu lacrimi în ochi.

Era 18 Nisan, ceasul cinci al după-amiezii.

După siestă, Iisus îi luă pe toți prin surprindere, anunțând că se întoarce în Ierusalim ca să ia cina. Îi trimise înainte pe Petru şi pe Ioan ca să facă aranjamentele necesare.

— Dar unde vom cina? întrebă Petru.

— Du-te la Nicodim şi roagă-l să ne pună la dispoziție o cameră din casa lui.

— Să-l luăm şi pe Iuda în cazul în care va trebui să facem cumpărături, spuse Ioan. El ține socotelile.

— Nu vor fi cumpărături de făcut, îl linişti Iisus. Îl cunosc pe Nicodim, nu vă va lăsa să cheltuiți niciun bănuț, nici să cumpărați vreo pâine.

Îşi făcu abluțiunile de seară. Îi urmară cu toții pilda.

Cam pe la ceasul şase, când ziua începea să scadă, îl luă pe Iuda deoparte.

Cu inima strânsă, Iscarioteanul îl urmă în livada de migdali.

Se priviră. Sau, mai curând, Iisus se uită la Iuda, iar acesta îi susținu privirea.

— Iuda, a venit ceasul să acționăm. Toți se aşteaptă să cuceresc Templul. Dar tu ştii prea bine

că regatul meu nu e în această lume.

Iuda nu spuse nimic.

— Dintre toți, tu eşti fratele meu întru Duh. Tu eşti, aşadar, cel care va trebui să mă ajuți să îmi împlinesc destinul, aşa cum e el înscris în planurile Tatălui.

— Ce va trebui să fac?

— Să grăbeşti împlinirea voinței Lui.

— Învățătorule, te întreb din nou: ce va trebui să fac?

— Niciun Fiu al întunericului nu va îndrăzni să pună mâna pe mine în public. Se tem prea mult de o răscoală. Tu eşti cel care va trebui să le spună unde mă voi afla în această seară, după cina de la Nicodim.

Iuda simți că i se înmoaie picioarele. Căută din ochi un punct de sprijin, ca să-şi controleze amețeala: nimeri peste un trunchi de migdal. În treacăt, îl zări şi pe Lazăr, care îi urmărea de la distanță.

— Învățătorule…

Îşi dori să fi fost mort, doar ca să scape de această încercare. Privirea lui Iisus îl sfredelea ca o sabie.

— Natura ta pământeană e slabă, Iuda. Natura ta cerească, cea care s-a înălțat de atâtea ori întru Domnul odinioară, când beam Vinul Eliberării, nu se poate răzvrăti dinaintea bucuriei profunde de a împlini vrerea Lui. Cu această bucurie ar fi trebuit să îmi răspunzi.

Iuda gâfâia.

— Mă vei ajuta să mă lepăd de veşmântul acesta de carne, aşa cum am învățat amândoi…

— Învățătorule, cere altcuiva, eu nu…

— Iuda, până acum ai fost preaiubitul meu. Mă vei părăsi oare acum, în cel mai însemnat ceas?

— Învățătorule, suferința care îmi străpunge inima o s-o ciopârțească precum o secure!

— Ce poate însemna o inimă de carne, Iuda? Am trăit în comuniune douăzeci de ani, întru iubire pentru Tatăl nostru, Iahve. Acest sacrificiu este necesar pentru a-l îmblânzi mânia. O mânie în fața căreia sunt cel dintâi care nu se opune, căci pe mine m-a ales El. Iar tu, despre tine ce-aş putea să mai spun…

Iuda deschise gura ca să urle, dar ieşi un strigăt mut. Se prăvăli la picioarele lui Iisus. Din pieptul lui se înălță o voce de copil suferind.

— Nu, bâigui el, nu, te implor… Nu, nu eu…

Îi sărută picioarele, le stropi cu lacrimi.

— Nu eu… Nu vreau…

— Atâtea eforturi şi atâtea rugăciuni să fi fost deci în van, murmură Iisus. Vezi, Iuda, cât eşti de legat de această lume? Iubirea pentru o ființă e mai puternică în tine decât iubirea pentru Domnul.

Reproşurile nu făceau decât să îngreuneze furtuna prin care trecea Iuda. Îşi dorea cu ardoare ca inima să înceteze să-i mai bată în piept.

— Aşadar ai uitat ce te-am învățat, Iuda? Duhul

nu poate fi partea celor slabi. Dacă nu plăteşti cu suferință, vei rămâne înlănțuit pe acest pământ, aşa cum mi se pare că şi eşti, acum. Ridică-te, îi porunci Iisus, observându-l pe Lazăr, care se apropia. Vei lăsa ca natura ta mizerabilă să se dea în spectacol în fața tuturor? Lucrurile sunt simple: în această seară, vei părăsi cina şi te vei duce la marele preot, pentru a-i da răgazul să organizeze ce are de făcut.

— Cere-i altcuiva, şopti Iuda, aşezându-se pe jos.

— Ai fost preaiubitul meu. Tu singur ştiai încotro mă trimite Domnul. Tu singur dintre cei de aici ai băut Vinul Mântuirii împreună cu mine. Şi acum boceşti ca un copil căruia i se cere să se roage la mormântul tatălui său. Ridică-te, îți spun, vine Lazăr. Măcar de n-ai trăda secretul nostru!

— Cere-i lui asta, doar l-ai întors din morți. Poate că el va accepta să te dea morții! bodogăni Iuda cu ciudă.

Dar se ridică, totuşi.

— Este Legea! îl dojeni Iisus. Ea cere jertfa! Sau ar trebui să-ți retrag încrederea?

Legea! Altă Lege, niciodată scrisă, poate doar sugerată de câteva versete ale Deuteronomului.

— Iar tu mă jertfeşti pe mine, murmură Iuda.

Îl privi intens şi neclintit pe Iisus. Omul ăsta... Ce să se mai ascundă, nu exista nicio ființă pe pământ căreia să i se fi dăruit cu atâta patimă... Nici nu se căsătorise, căci dinaintea lui Iisus el nici

măcar nu avea existență trupească şi ar fi fost un soț prost şi un tată la fel de prost.

Ba, mai mult, cine ar fi avut îndrăzneala să îşi întemeieze o familie când trebuiau să bântuie ținuturile în lung şi-n lat, după această stea cu trup de om? Şi ceilalți o ştiau prea bine: cu excepția lui Ioan şi a lui Iacov, care nu erau căsătoriți şi probabil nu vor fi niciodată, toți îşi părăsiseră femeile şi copiii, aşa cum le ceruse Învățătorul.

Dar el, Iuda, îl iubea. Iubea? Cuvântul nu avea decât un sens terestru, nu se iubea pe pământ aşa cum îl iubea el.

Nu, era posedat de o iubire cerească.

Expresia dezolată, uşor tulburată a lui Lazăr care ajunsese deja la cei doi nu exprima decât o singură întrebare: ce se petrece? Nici Iisus, nici Iuda nu îi putură da un răspuns. Îl văzuse pe Iuda prăbuşit la picioarele învățătorului, iar lacrimile care încă nu i se uscaseră pe obraji vorbeau despre durerea discipolului, dar nimeni nu îi explică motivul.

— Mergem în cetate, spuse Iisus, înfăşurându-se în mantie. Pregătiți-vă.

Iuda se îndepărtă, chinuindu-se să îşi ascundă durerea, meditând asupra acestor cuvinte a căror semnificație sângeroasă nu o sesizase la acel moment: „Duhul nu poate fi partea celor slabi."

Învățătorul îi promisese odinioară: „Îți voi arăta secretele Regatului." Dar care erau acele secrete,

în afara extazului contopirii întru Duhul? Suferința? Mereu suferința, renunțarea, dominarea propriului sine? Oare Domnul a creat ființa omenească doar pentru a o învăța să refuze toate consolările acestei lumi? Ce Dumnezeu teribil şi pervers mai era acesta?

Apoi îşi aminti de învățătura lor: Domnul nu era Creatorul. Cel de pe urmă era un Dumnezeu rece, cu ochii împietriți. Cel dintâi, fiul lui, era Dumnezeul bunătății. Iar Iisus era fiul Lui. Iar dacă el, Iuda, îl va abandona pe Iisus, înseamnă că îl va abandona şi pe Tatăl.

Lazăr rămase câteva clipe singur cu Iisus, cu inima gata să-i explodeze în piept, cu întrebarea arzându-i pe buze. Dar cunoştea prea bine răspunsul şi, în plus, Iisus începuse să îi strige şi pe ceilalți discipoli. În timp ce aceştia din urmă îşi adunau lucrurile, Lazăr fugi să îşi anunțe sora.

Nu avu nevoie de prea multe vorbe. Chipul lui transmitea un mesaj cât se poate de limpede.

— În seara asta, articulă greu, cu voce gâtuită, Lazăr. Cred, ba nu, sunt sigur că Iuda e cel pe care l-a însărcinat să se ducă să-l denunțe. Bietul Iuda... L-am văzut de la distanță. Se prăvălise la picioarele lui, plângând...

— Bietul Iuda! repetă şi Maria.

— Vom cina la Nicodim, spuse Lazăr, cu un ton de parcă ar fi anunțat-o că se întoarce în mormânt. Sunt sigur că apoi vom urca pe muntele

Măslinilor.

— Du-te, îşi îndemnă Maria fratele cu un ton ferm, fixându-l cu o privire înspăimântătoare, aproape smintit de hotărâtă. Du-te. Şi spune-mi apoi tot ce vei vedea.

Lazăr se duse să-şi pună roba de lână, prima lui haină după ce îl botezase Iisus cu un an în urmă, apoi se înfăşură în pelerină. Se aştepta să moară. În mod cert, cei care vor veni să îl aresteze pe Iisus îi vor masacra pe toți cei care îl însoțeau. Va muri în prima lui robă de discipol. Numai că de data asta, nu-l va mai scula nimeni din mormânt.

Câteva minute mai târziu, cu Iisus în frunte, Cei Doisprezece înaintau pe drumul care ducea spre cetatea Ierusalimului. O singură torță le lumina drumul. O purta Ioan. Vor ajunge în cetate în mai puțin de-o oră.

Lazăr nu îl scăpa din ochi pe Iuda. În cele din urmă, acesta îşi dădu seama. Întoarse către el un chip teribil. Lazăr se apropie şi îi puse mâna pe braț.

— Cred că ştiu, ba nu, inima mea ştie ce ți-a spus, şopti Lazăr.

Iuda rămăsese mut, intrigat. Lazăr îl strânse cu putere de braț.

— Iuda, chiar dacă îl arestează, nu va muri.

Celălalt păru surprins.

— Îl vor asasina acolo, pe muntele Măslinilor, la adăpostul nopții, murmură el.

— Atunci vor trebui să ne ucidă şi pe noi, replică

Lazăr, luptând de unul singur împotriva unui pericol pe care el însuşi îl închipuise.

— De parcă ăia ar fi oamenii care să se dea înapoi în fața câtorva crime în plus!

— Nu, ascultă-mă bine. Nu îl vor omorî pe muntele Măslinilor. Îi cunosc. Vor încerca să o facă în mod exemplar. Îți spun eu sigur. Ai încredere în mine.

Dar privirea lui Iuda era moartă.

Lazăr îl trase spre el şi îl îmbrățişă. Avu sentimentul că strânge-n brațe un cadavru. Îşi reluară drumul şi se topiră în grupul celorlalți.

Nicodim le rezervase sala de la primul cat al casei pe care o avea în cetatea de sus. Aşa cum bine prevăzuse Iisus, dorise să pregătească el totul. Lui Ioan şi lui Petru nu le rămase altceva de făcut decât să ajute la punerea mesei.

Erau paisprezece. Se aşezară câte şapte de-o parte şi de alta a mesei lungi, de fapt nişte scânduri fixate pe câteva capre. În mijloc – Iisus, care stătea cu fața la uşă. Intrară slujitorii şi începură să pună pe masa cea mare un platou imens cu ciozvârte de miel prăjit, salate de praz şi lăptuci, boluri cu măsline, pâine şi şapte carafe cu vin, precum şi un coş cu smochine uscate şi curmale.

Iisus, care urmărea pregătirile, le ceru slujitorilor să îi aducă un lighean, o doniță cu apă şi un ştergar.

Apoi, spre surprinderea tuturor, se dezbrăcă, păstrând pe el doar nădragii.

— Aşezați-vă, le porunci.

Toți se conformară, surprinşi. Şi Iisus începu să spele picioarele celui aşezat de partea cealaltă a mesei, Matei. Apoi îl şterse. Cu excepția lui Iuda şi a lui Lazăr, care ştiau prea bine că această spălare a picioarelor simboliza botezul inițiatic al esenienilor, ceilalți apostoli nu înțeleseră nimic.

— Cum adică, Învățătorule, tu să mă speli pe mine pe picioare? se nelinişti Petru.

— Poate nu vei pricepe în seara asta ce fac eu acum, dar într-o zi o vei face.

— Nu vreau să mă speli tu pe picioare!

— Dacă nu o voi face, nu vei intra în comuniune cu mine, răspunse Iisus, pe care calmul nu îl părăsise nicio secundă.

— Atunci spală-mi şi capul şi mâinile!

— Un om care s-a spălat deja nu trebuie să se spele din nou.

Ceremonia devenea tot mai de neînțeles: dacă se spălaseră cu toții, de ce să le spele picioarele din nou? Gestul avea vreo valoare simbolică? Dar care?

Când veni rândul lui Iuda, acesta se lăsă în voia lui Iisus fără a spune nimic. Când îi şterge picioarele, Iisus înalță ochii către discipol. Privirile lor se încrucişară o frântură de secundă. Lazăr fu singurul care observă.

În cele din urmă, Iisus se ridică, se îmbrăcă şi se

aşează la masă.

— Aţi înţeles ce am făcut eu pentru voi? Mă numiţi „Învăţătorule” şi „Domnul”, şi aveţi dreptate, pentru că asta şi sunt. Dacă eu, Domnul şi învăţătorul vostru, vă spăl vouă picioarele, înseamnă că la fel ar trebui să faceţi unii pentru ceilalţi. V-am oferit un exemplu: va trebui să faceţi pentru ceilalţi ceea ce eu am făcut pentru voi. Adevărat grăiesc vouă, un slujitor nu e mai important decât stăpânul lui, iar un sol nu e mai important decât acela care îl trimite. Dacă veţi ştii asta, veţi fi preafericiţi şi veţi făptui astfel.

Judecând după expresiile lor, era greu de crezut că pricepuseră mare lucru. Dacă tot servitorul nu e mai mare decât stăpânul, atunci de ce stăpânul se apleca să spele picioarele slujitorului?

El rupse pâinea, o împărţi şi, la semnalul lui, discipolii începură să-şi umple farfuriile cu salată şi cu măsline, în vreme ce, de-o parte şi de alta a mesei, Petru şi Bartolomeu turnau vin în potire.

— Nu vorbesc despre voi toţi, reluă Iisus. Ştiu prea bine pe cine am ales. Dar mai este un verset în Scripturi care va trebui să se împlinească: acela care mănâncă pâine cu mine se va ridica împotriva mea. Vă spun asta acum, înainte de a se săvârşi ceea ce trebuie să se săvârşească, pentru ca voi să puteţi crede cine sunt eu. Amintiţi-vă vorbele mele. Căci adevărat grăiesc vouă: cel care îl primeşte pe vreunul dintre vestitorii mei mă primeşte pe mine, iar cel care mă primeşte pe mine

îl primeşte pe Cel care m-a trimis.

În vreme ce aduceau cuvenitele onoruri tăvii cu friptură de miel, toți se străduiau zadarnic să desluşească firul gândurilor stăpânului lor. Cine se răzvrătise? Şi de ce? Şi care va fi fiind întâmplarea pe care o prevestea învățătorul? Dintr-odată, Iisus păru cuprins de o mare neliniște.

— Adevărat, adevărat grăiesc vouă, unul dintre voi mă va vinde.

Se căutară uimiți din priviri: să-l vândă? Cui? Lui Caiafa? De ce o asemenea nelegiuire? Şi care era trădătorul?

— Întreabă-l cine o va face, îi şopti Petru lui Ioan, care era aşezat lângă Iisus.

Ioan îi transmise întrebarea. Mesenii fură străbătuți de un freamăt, unii se aplecară, alții se dădură îndărăt, răsucindu-se şi rotindu-şi capetele. Lazăr, cu ochii ieşiți din orbite, îi aruncă din nou o privire lui Iuda. Ioan aştepta răspunsul:

— Cel căruia îi voi întinde această bucată de pâine după ce o voi înmuia în farfurie, răspunse Iisus.

Şi apucă o bucată de pâine, o tăvăli prin sosul mielului şi i-o întinse lui Iuda.

Iscarioteanul îl privi îndelung şi, în cele din urmă, luă dumicatul.

— Mănânc-o, acum.

Iuda se supuse.

— Du-te şi fă ceea ce ai de făcut, îi porunci Iisus.

Du-te!

Era din ce în ce mai de neînțeles. Dar Iuda pricepuse: se ridică şi ieşi. Oare ce plan tainic urmau să execute?

Peste meseni se abătu o tăcere insuportabilă.

— Acum Fiul Omului este slăvit, iar întru el, Iahve este slăvit. Şi dacă Iahve este slăvit întru Fiul Omului, atunci Iahve va fi slăvit întru Sine şi îl va slăvi şi pe Fiul Omului.

Aşteptau cu toții descifrarea acestor taine.

— Copiii mei, reluă el, voi mai fi printre voi o vreme, apoi mă veți căuta. Şi aşa cum am spus mereu şi aşa cum spun acum iar şi iar: nu mă veți putea urma acolo unde merg eu. Vă dau o nouă poruncă: iubiți-vă unii pe alții aşa cum eu v-am iubit. Dacă iubirea domneşte între voi, veți şti cu toții că sunteți învățăceii mei.

Cuvinte din ce în ce mai enigmatice.

— Unde te duci, Doamne? întrebă Petru.

— Acolo unde merg eu nu ai cum să mă urmezi acum, dar într-o zi vei putea.

— De ce nu te pot urma acum? Mi-aş da viața pentru tine.

— Ți-ai da cu adevărat viața pentru mine? Adevăr spun ție, înainte de cântatul cocoşului te vei lepăda de mine de trei ori. Merg acolo unde merg ca să vă pregătesc locul. Iar dacă fac asta, înseamnă că mă voi întoarce pentru a vă întâmpina, pentru ca voi să fiți din nou cu mine. Şi cunoaşteți calea pe care o voi apuca.

— Dar cum am putea cunoaşte această cale, Învățătorule, dacă nici nu ştim unde te duci?

— Eu sunt Calea, Adevărul şi Viața. Nimeni nu merge la Tatăl decât dacă trece prin Mine. Pacea este darul pe care vi-l fac plecând, o Pace pe care lumea nu v-o poate dărui. Potoliți-vă inimile tulburate şi stăpâniți-vă spaimele. Sorbi puțin vin şi conchise: Nu vă mai pot vorbi mult, pentru că Prințul acestei Lumi se apropie. Nu are nicio putere asupra mea, dar trebuie să arăt lumii iubirea mea pentru Tatăl, trebuie să-i arăt că fac întocmai ceea ce El porunceşte. Ridicați-vă, aşadar. Să mergem!

Se ridicară, din ce în ce mai descumpăniți.

Cine era Prințul acestei Lumi? Habar nu aveau, la fel cum habar nu aveau că unul dintre ei o ştia prea bine.

Şi unde s-o fi dus Iuda?

12

UN SĂRUT PENTRU IUDA

De la casa lui Nicodim până la Caiafa era cale de nicio jumătate de ceas de mers întins. Sughițând, gâtuit de spaimă şi de groază, lui Iuda îi luă mai bine de-o oră s-o străbată cu un mers sacadat, şovăitor, ca un paralitic pe punctul de a se prăbuşi sau ca o marionetă vrăjită, gata să se dezarticuleze.

Cerul de aprilie era de un violet curat. Se apropiase ceasul nouă al după-amiezii.

— Ce vrei?

Fu trezit din transa lui somnambulă de vocea dură a unei gărzi romane care stătea la poarta palatului Hasmoneilor, veghiind asupra liniştii lui Pilat, a lui Irod Antipa şi a marelui preot.

— Vreau să-l văd pe Caiafa.

Garda, un oriental, sirian sau nabateean probabil, precum majoritatea camarazilor săi din regiune, împrumutase ceva din morga romană: îl măsură disprețuitor. Iuda înțelese: un evreu, asta se vedea după ținuta lui, după barbă, după cine ştie ce alte semne. Garda îi făcu un semn din bărbie să treacă.

Şase torțe luminau curtea imensă care separa cele trei corpuri de clădire; Iuda se clătină, neştiind încotro s-o apuce, fascinat fiind de o pisică ce-şi vedea nestingherită de drumul ei.

— La stânga! strigă după el garda care îl urmărea din priviri, luându-l probabil drept un bețiv sau vreun posedat.

Vocea se izbi ca un ordin din infern de pavajul curții.

Iuda tresări şi trecu pe sub bolta unui portic întunecat, speriat de propria-i umbră proiectată pe perete de flacăra unei torțe fixate în zid, ce dansa agitat pe o poartă monumentală. Cine ştie, dacă această poartă se va deschide poate asupra lui vor năvăli demonii cu dinți de oțel şi-l vor sfâşia

acolo, pe loc.

Fu surprins de promptitudinea cu care i se răspunse la loviturile ciocanului de bronz. Un levit întredeschise un canat al porții şi îl măsură din cap până-n picioare.

— Ce vrei?

În nici câteva clipe trebuia să răspundă pentru a doua oară la această întrebare. Îşi dădu seama că de fapt el nu voia nimic, *ci era voit.* Nu mai avea voință proprie. Iuda Iscarioteanul era o fantomă inventată de Dumnezeu ştie ce puteri supraomeneşti. În acel moment îşi epuizase deja şi provizia de lacrimi. Se gândi la ceilalți, rămaşi în casa lui Nicodim. Sigur îşi terminaseră masa, iar acum se vor fi aflând în drum spre Ghetsimani. În fața lui se întindea o sală mare, luminată de un luminator cu şapte lămpi.

— Vreau să-l văd pe marele preot.

— La ora asta?

— Am ceva important să îi spun.

— Întoarce-te mâine.

— Vrea să ştie unde se află Iisus în momentul ăsta. Du-te şi spune-i că eu ştiu.

Levitul tresări ca muşcat de şarpe. Tresări, făcu ochii mari şi rotunzi.

— Ce tot spui acolo?

— Spun că marele preot vrea să ştie unde se află Iisus acum.

— Cine eşti tu?

— Iuda.

— Iuda şi mai cum?
— Iuda Iscarioteanul.
— Şi de unde ştii unde se află Iisus?
— Sunt unul dintre discipolii lui.

Levitul îşi înfipse ochii în faţa lui Iuda aşa cum înfigi un cui într-o bucată de lemn.

Începu să strige:

— Ezra! Ezra!

Apăru un grăsan care părea a-şi extrage cu dificultate formele greoaie din tenebrele pe care niciodată nicio lampă nu le va risipi.

— Ezra, anunţă-l pe marele preot. A venit un discipol al lui Iisus care vrea să ne spună unde se află apostatul.

Ezra păru buimăcit de informaţie, apoi dispăru cât putu de repede. Iuda fu introdus în locuinţă, iar levitul încuie poarta în urma lui, de parcă s-ar fi temut să nu se răzgândească şi s-o ia la fugă. Caiafa apăru în câteva minute. Mergea cu paşi lenţi, neîncrezători, privindu-şi intens oaspetele enigmatic şi providenţial. Iuda îl privi şi el pe acest conducător al ruşinosului cult al Creatorului. Ca prin ceaţă, îl auzi pe levit repetând obiectul vizitei sale.

Caiafa se proţăpi dinaintea musafirului, încruntat.

— Eşti un discipol al acestui Iisus?
— Da.
— Şi ai venit să îmi spui unde se află acum?
— Într-o oră vor fi pe muntele Măslinilor.

— Muntele Măslinilor e mare.

— Ştiu exact unde.

Caiafa rumega informația.

— Cheamă-l pe căpitanul Saul, apoi pe procurator, îi ordonă lui Ezra, care urmărea discuția. Şi anunță-l şi pe socrul meu.

În sala mare a palatului hasmonean îşi făcură apariția cinci persoane, iar în curând se adunară opt. Iuda bănui că acela care tocmai intrase, un moşneag nestăpânit, trebuie să fi fost socrul lui Caiafa, Ana. Dar la halul în care era, să-l fi văzut în fața lui pe Preaînaltul, cu tot cu Belial, că tot nu ar fi fost în stare să simtă vreo emoție.

Curând se ivi şi un personaj ciudat, o piticanie cu picioarele strâmbe, care se înfipse în fața lui, cântărindu-l din priviri. Apoi un ofițer pe care Iuda îl văzuse deja la Templu, căpitanul poliției sanctuarului.

Ana se apropie şi lungi gâtul:

— Ai venit să ne spui unde se află acum Iisus? întrebă el.

— Da.

— De ce?

— Pentru că nu e Mesia pe care-l aştept.

De unde scosese aceste cuvinte? Cine ştie, poate corespundeau vreunei idei tainice. Odinioară, îşi închipuise că Mesia va aduce alor săi doar pace şi bucurie, nu tulburări teribile precum aceea prin care trecea acum.

Numai că asupra celorlalți aceste cuvinte avură

un cu totul alt efect: acela al unei lovituri. Ce Mesia va fi aşteptând şi pârlitul ăsta? Dar nu era momentul discuțiilor teologice. Avuseseră parte de destule astfel de reprize cu Gamaliel.

— Spui că eşti unul dintre discipolii lui, repetă Caiafa.

— Da.

— Cât vrei?

Marele preot şopti ceva la urechea lui Ezra care ieşi ca din puşcă, precipitat. Caiafa repetă întrebarea:

— Cât vrei?

Nu se gândise. Trădare fără lăcomie, da, putea părea ceva suspect.

— Cât? strigă Caiafa.

Iuda înălță din sprâncene.

— Să fie răzbunarea la mijloc? întrebă piticania.

Iuda ridică din umeri. Acum era sigur că iadul era pe pământ. Iisus avea dreptate: pământul era al Prințului acestei Lumi. Era sigur, locul ăsta era anticamera Gheenei. Înțelegea acum prea bine de ce voia Iisus să se lepede de învelişul trupesc.

Se întoarse Ezra, urmat de un locotenent roman cu uniformă, cască, platoşă şi jambiere strălucind la flacăra lămpilor.

— Câți sunt? întrebă Saul.

— Doisprezece.

— Doisprezece? Cu tine aici, nu ar trebui să fie decât unsprezece.

— Mai este unul. Lazăr, cel înviat din morți.

Se consultară din priviri.

— Cât vrei?

Mereu această întrebare.

— Treizeci de sicii, hotărî Caiafa pe un ton aspru, fără drept de replică.

Prețul pentru răscumpărarea unui sclav.

De ce nu putem muri când vrem? Doar pentru a o termina cu această lume? Iuda era sigur că nici în Infern nu putem muri.

— Treizeci de sicii?

Iuda încuviință din cap.

— Îi vei avea după ce îl vom aresta, dacă ce ne-ai spus se dovedeşte a fi adevărat.

— Vei veni cu noi, spuse Saul. Va trebui să ne arăți care e. Cu întunericul ăsta, riscăm să arestăm un altul.

În câteva minute ieşiră din palat: cu Iuda în mijloc, înconjurat de Saul, căpitanul poliției Templului, şi un locotenent roman. În curte îi aşteptau vreo şaizeci de oameni, dintre care douăzeci de militari romani cu sabia-n mână. La lumina torțelor, păreau o armată de umbre. De la sosirea lui Iuda trecuse mai bine de-o oră, deşi ordinele fuseseră date în cea mai mare viteză, în curte.

Se puseră în sfârşit în marş. Ierusalimul dormea.

Iuda îşi aminti că, la intrarea în cetatea în care urma să se încoroneze, Iisus plânsese. Prevăzuse sfârşitul.

Înarmați cu torțe, se țineau după Iuda. De cum ieşiră din cetate, avură de înfruntat un soi de fantomă imensă, din ce în ce mai deasă şi mai apăsătoare cu cât se apropiau mai mult de muntele Măslinilor. Din pământ se ridica o pâclă umedă, cam până la nivelul pieptului, care înăbuşea zgomotele şi îl enerva la culme pe Saul, căruia aburul îi ajungea până aproape de creştet. Părea un decapitat care se încăpățâna să trăiască şi care, când şi când, dispărea cu totul sub acest nor gros care izvora din pământ. Imagine de coşmar. Aurit de lumina torțelor, norul înghițea soldații ca un lințoliu nesfârşit, magic şi vâscos, purtându-i către damnare.

Sau mai curând era un spectru, o fantomă formată din sufletele morților fără de număr. În orice caz, era o prevestire funestă.

Urcară pe versanții colinei pe o cărare care ducea către un teasc numit Ghetsimani. Răsuflând cu greu, mai strănutând din când în când, ajunseră la o poiană eliberată de ceață, într-un tumult de armuri zornăitoare, de gâfâieli şi de trosnete de ramuri frânte. Aproape de ghizdul celui mai mare dintre teascuri se întrezăreau trupuri alungite şi silueta unui bărbat care şedea în picioare.

Iuda se eliberă de lințoiul brumat şi păşi către acesta din urmă:

— S-a făcut voia ta, rosti cu o voce pe care el însuşi nu şi-o mai recunoscu.

Apoi îl năpădi spaima. Îl vor omorî pe Iisus pe loc. Ca pe un tâlhar oarecare. Apoi îl vor îngropa pe undeva, aiurea.

Strigă.

Ceilalți, care adormiți de tot, care doar pe jumătate, săriră în picioare, clipind des, năuciți. Ce se întâmpla?

Iisus privi detaşamentul care se desfăşurase la marginea poienii, cu legionarii în primul rând şi, în fața discipolilor care se ridicaseră în sfârşit, speriați, îşi puse mâna pe umărul lui Iuda, îl trase spre el şi îl sărută pe obraz. Acesta se holba la el înspăimântat: fruntea, obrajii, gâtul lui Iisus sângerau... Chiar şi mâinile îi sângerau. Ce pățise? Se zgâriase în mărăciniş? Parcă era o sudoare însângerată.

Cu ochii cârpiți, discipolii nu pricepeau nimic, poate doar prezența acestor oameni în armură. De ce Iisus îl sărutase pe Iuda? Sau să fi fost invers? Să fi fost Iuda cel care îl sărutase pe Iisus?

Cu gâtlejul atât de înțepenit că nici saliva nu mai era în stare să şi-o înghită, Lazăr se pregătea să se arunce asupra celui dintâi care ar fi îndrăznit să pună mâna pe Iisus.

Necăjit că misiunea lui de a doua zi fusese anulată prin delațiunea lui Iuda şi crezându-se pesemne mai puternic datorită prezenței poliției Templului şi a legionarilor, Saul începu să strige:

— Arestați-i pe toți!

Dar Iisus înaintă până în dreptul locotenentului

roman şi al ofițerilor Templului:

— Pe cine căutați?

— Pe Iisus.

— Şi v-a trebuit o armată ca să ridicați un om? Eu sunt, acum ştiți. Lăsați-i pe ceilalți să plece.

Dar asemenea unei haite aţâţate de mirosul sângelui, şleahta lui Saul se năpusti asupra discipolilor.

Într-o încleştare aprigă cu unul dintre ei, Petru scoase cuțitul din buzunar şi îl răni la ureche. Haimanaua dădu înapoi. Se iscă o încăierare generală. Conducătorul ofițerilor Templului îi dădu lui Saul un ordin, iar acesta îl repetă oamenilor lui. Golanii piticaniei fură nevoiți să îşi lase prada, înjurând. Unul dintre ei se trezise cu un veşmânt de lână în mână. Posesorul lui fu zărit fugind gol-puşcă spre vârful dealului.

Apostolii o tuliseră care încotro. Doar Iisus şi Iuda îl recunoscură pe Lazăr fugind gol.

— Haideți, ordonă comandantul ofițerilor Templului. Înapoi la Ierusalim.

Din depărtare, Lazăr urmărea convoiul. Plângea acum uşurat. Nu, nu l-au ucis.

13

„SENTINȚA PE CARE AI SUGERAT-O VA AVEA ECOURI ÎN VEAC!“

Auzind lătratul furios al câinilor, Maria deschise

poarta şi scrută drumul. Pe cale venea un bărbat gol.

— Lazăre!

Fugi în casă, răsturnă o etajeră şi ieşi în grabă, cu o cuvertură în mâini. I-o întinse, iar el se înfăşură.

— Vino lângă foc.

Tremura, dar era evident că nu doar din cauza frigului: chipul lui spunea totul. Se aşeză pe un scăunel, lângă vatră.

— E în viață? întrebă ea, umplându-i o cană cu vin.

El încuviință şi dădu peste cap vinul pe care i-l întinsese.

Câinii lătrară din nou.

De data asta era Iuda. Sau fantoma lui? Nici nu intră bine, că se prăvăli jos, lângă perete, cu capul atârnându-i fără vlagă. Ar fi rămas probabil în poziția aceea o eternitate dacă Maria nu i-ar fi întins şi lui o cană cu vin. Îi luă o veşnicie până apucă ceaşca şi nu făcu decât să îşi înmoaie buzele în ea.

— Treizeci de sicii, mormăi el după o vreme.

— Treizeci de sicii? Ce vrei să spui?

— E prețul pe care mi l-au propus.

— Şi i-ai luat?

Iuda clătină din cap. Caiafa condiționase plata de arestarea lui Iisus. Din fericire, Iuda nu se mai întorsese la palatul marelui preot.

— Asta ar mai fi lipsit!

— Imediat ce unul dintre voi va fi în stare să se țină pe picioare, va trebui să coboare în Ierusalim să afle ce s-a mai întâmplat, zise Maria. Important este că nu l-au ucis acolo, pe munte.

Iuda înălță spre ea o privire albă. Să afle ce s-a întâmplat? Ce se putea întâmpla mai rău decât atât? apoi îşi aduse aminte: Maria hotărâse că Iisus nu va muri.

— Sigur l-au dus la Caiafa, spuse Lazăr.

— Dacă aş putea să mă duc eu, m-aş duce, țipă Maria.

Lucru de neînchipuit.

— Lasă-mă o clipă să-mi revin şi mă duc eu, răspunse Iuda.

— Merg şi eu, interveni Lazăr. Dar ce am putea face?

— Să-l amenințăm pe Caiafa, rosti Iuda.

Extravaganța sugestiei îi lăsă pe Maria şi pe fratele ei fără glas.

— Şi cum l-am putea amenința pe Caiafa? îngăimă ea.

— Făcându-l să priceapă că, dacă viața lui Iisus se află în primejdie, îl vom convinge pe Gamaliel să ia apărarea acuzatului. Iisus nu a făcut decât să răspândească învățăturile Torei, după Deuteronom. Şi ăsta va fi un lucru supărător pentru ascultătorii marelui preot.

— Şi ce te face să crezi că Gamaliel ar accepta să fie avocatul lui Iisus?

— Întreabă-l pe Iosif din Arimateea, doar el e

membru al Sanhedrinului.

Maria părea descumpănită. Avea acordul lui Iosif pentru un alt plan. Dar a face presiuni asupra unei decizii a lui Caiafa, autocratul gelos, care nu-l asculta decât pe socrul lui?!

— Chiar crezi că Gamaliel va accepta să îi ia apărarea lui Iisus?

Iuda dădu din cap. Ştia că doctorul îşi trimisese un elev în preajma lui Iisus, să culeagă informații. Şi Lazăr căzuse pe gânduri: faptul de a-l amenința pe Caiafa ar provoca un cutremur la Ierusalim. Dar cât de mărunt ar fi acesta comparativ cu arestarea lui Iisus!

Începuse să se mai încălzească. Se ridică şi le spuse că se duce să se îmbrace. Când se întoarse, Iuda îi întinse o pungă cu bani pe care o scosese din buzunar:

— Ține. Nu cred că voi mai fi multă vreme trezorier. Dă-le banii celorlalți, să nu cumva să creadă că am fugit cu ei.

Lazăr vârî săculețul în buzunarul pelerinei.

Ajunseră în oraş înainte de a se lumina de ziuă şi o luară spre cetatea de sus. Domnea o forfotă neobişnuită. În mai multe case din apropierea palatului hasmonean lămpile erau aprinse.

Deşi prin arestarea clandestină a lui Iisus se evitase răscoala populară de care se temuse atât de mult marele preot, aceasta nu trecuse totuşi câtuşi de puțin neobservată. Iar marşul nocturn al celor şaizeci de bărbați trezise sigur câțiva

locuitori din somn. Apoi, mai erau şi servitorii din cele trei palate, care categoric au început să comenteze. Încet, încet, zvonul s-a răspândit din casă-n casă: l-au arestat pe Iisus, pe bărbatul care, în urmă cu cinci zile, intrase în Ierusalim ca un viitor rege.

Când Lazăr şi Iuda pătrunseră în curtea palatului hasmoneilor, dădură peste un adevărat furnicar. Legionarii, poliția Templului şi zbirii lui Saul se refăceau cu un bol cu lapte sau vin fiert, cu gogoşi şi smochine uscate, înghesuiți în jurul cazanelor mari, încinse, pe care servitorii lui Pilat, ai lui Irod şi ai marelui preot le aranjaseră pe sub porți. Căci frigul lui Nisan se întețise şi i se adăugase şi umezeala ultimelor ceasuri ale nopții. Apăruseră şi câțiva gură-cască de prin vecinătăți, dar şi mulți alții. Toată lumea aflase noutățile şi aştepta urmarea evenimentelor. De departe, Iuda şi Lazăr îi zăriră rapid pe Nicodim şi pe Iosif din Arimateea şi, ceva mai încolo, pe câțiva dintre Cei Doisprezece.

Măturând din priviri mulțimea, Iosif din Arimateea îl văzu pe Lazăr şi o luă spre el. Se îmbrățişară.

— Ştii unde-i Iisus? întrebă Lazăr.

— A fost dus mai întâi la Ana şi la Caiafa. Întrevederea a fost brutală.

— Cum adică? strigă Iuda alarmat.

— Caiafa l-a interogat asupra motivelor pentru care a propovăduit idei ostile religiei iudaice, iar

Iisus a răspuns că el nu a făcut decât să predice în public ceea ce este scris în Deuteronom, şi nimic altceva. „Întreabă-i pe cei care m-au ascultat, ei ştiu.” Atunci Caiafa s-a înfuriat. „Tu eşti cel interogat aici, nu eu!” iar unul dintre leviți l-a pălmuit pe Iisus. Dar stăpânul nostru nu s-a lăsat intimidat: „Dacă crezi că ascund ceva, spune-mi, iar dacă am spus adevărul, de ce mă loveşti?” Acum e sub paza poliției Templului. Nu ştiu ce planuri au.

Din mulțime, li se alătură şi Nicodim.

— Iosif, Nicodim, începu Lazăr pe un ton exaltat, eu mă duc la Caiafa. Vreau să îi spun că, dacă are de gând să îl judece pe Iisus, Gamaliel îl va apăra public pe Învățător, iar el şi socrul lui vor avea de pătimit.

— Merg cu tine, spuse Nicodim.

— Şi eu, li se alătură Iosif din Arimateea.

— Ar trebui să ne asigurăm că Gamaliel nu va da înapoi, observă Iuda.

— Nu, protestă Iosif. Îl cunosc. E un om drept şi pios, ar fi în stare să îşi dărâme casa cu mâna lui dacă s-ar dovedi că a fost înălțată pe un teren furat.

— L-a văzut cineva de la arestarea lui Iisus? întrebă Lazăr.

— L-am anunțat eu, răspunse Iosif.

Tocmai se iveau zorile când slujitorii lui Caiafa îşi anunțară stăpânul de vizita a patru bărbați.

Patru, căci Gamaliel li se alăturase din proprie inițiativă. Fură introduşi. Nici Caiafa nu era singur: alături de el era Ana.

Cei doi clerici, aşezați la o măsuță joasă, beau lapte cald. La vederea musafirilor, lăsară bolurile jos. Ce-o fi însemnând prezența lui Gamaliel? Ceilalți trei, se ştia, erau prieteni sau discipoli ai lui Iisus. Dar Gamaliel?

Se priviră în tăcere, îndelung. În cele din urmă, cuvintele se dovedesc adeseori neputincioase în fața realităților vieții. Ce mai înseamnă cuvântul „suferință" pentru cel sugrumat? Şi ce mai înseamnă cuvântul „bucurie" pentru cel sculat din mormânt?

Pişcat de răcoarea din zori, care se insinua prin crăpăturile dalelor asemenea acelor blestemate zeități romane numite lemuri[16], Ana îşi mişca degetele artritice în sandalele lui din piele de vițel. Ce ciudat era acest unic semn de viață în mormanul ăla de lâneturi în vârful căruia stăteau agățate un nas ascuțit şi o pereche de ochi de uliu, deasupra unei bărbi ninse.

— Unde e Iisus? întrebă Iosif din Arimateea.

Brutalitatea întrebării îi şocă pe Caiafa şi pe socrul său.

— Ce-i cu întrebarea asta? sări Caiafa.

Cuvintele căzură ca o plesnitură de bici.

---

[16] Suflete ale morților în credința romanilor. Termenul provine din latinescul *lemures* (n. tr.).

— E o întrebare pe care ți-o pun în calitate de membru al Sanhedrinului, replică Iosif. Ştim că l-ai arestat aseară ca pe un răufăcător, cu complicitatea păgânilor.

Lui Caiafa i se urcă sângele în obraji.

— Iosif…

— Omul ăsta e nevinovat. Dovada nevinovăției lui e prezența lui Gamaliel, care îi va apăra cauza.

Caiafa se ridică, amețit de un acces subit de furie, cu nervii întinşi la maximum de noaptea albă prin care tocmai trecuse.

— Mă înfrunți, Iosif? Pentru a-l apăra pe acest galileean care a intrat în Ierusalim cu gândul de a se proclama rege? Ştii ce ar fi însemnat încoronarea asta? Sângele a mii şi mii de evrei ar fi înroşit străzile!

— Nu a fost încoronat.

— Dacă nu i-am fi pus frâu, s-ar fi încoronat fără doar şi poate, chiar în ziua de Paşti! Iar tu, Gamaliel, ți-ai fi asumat responsabilitatea pentru un asemenea masacru?

— Cine spune că ar fi fost un masacru? i-o reteză Nicodim. Pilat e destul de binevoitor în ceea ce-l priveşte.

— Pilat e un imbecil, interveni Ana, care până atunci nu scosese o vorbă. Nu ştie nimic despre acest ținut şi despre poporul lui. Când i-ar fi văzut pe partizanii noştri şi pe cei ai lui Iisus strângându-se de gât pe străzi, crezi că nu s-ar fi simțit obligat să intervină ca să restabilească

ordinea? Cât despre nevinovăția lui Iisus, aş fi curios să ascult pledoaria lui Gamaliel…

Era o sfidare.

— Nu a comis nicio crimă după Legea noastră. Nu a săvârşit nicio blasfemie şi…

— A spus că e Fiul Celui Atotputernic! lătră Ana.

— De la Adam încoace, toți suntem fiii Lui, în calitatea noastră de creaturi plămădite de Atotputernicul, fiii Lui întru carne şi duh, replică Gamaliel. Înaintea războiului de care vă temeți că ar putea începe, propria voastră luptă cu el este una fratricidă.

Tăcură cu toții.

— Caiafa, sunt dispus să iau în considerare îngrijorarea ta, spuse Iosif. În acest caz, eliberează-l pe Iisus după Paşti.

— N-ar avea niciun sens, răspunse Caiafa. Va recidiva. Îl măsură pe Iosif din cap până-n picioare: Când printre adepții lui se numără oameni ca tine şi ca Nicodim, fără a-l mai pune la socoteală pe venerabilul Gamaliel, înseamnă că pericolul este acelaşi şi după Paşti. Iisus Nazarineanul va fi judecat de tribunalul nostru.

— Şi ce sentință îi pregăteşti? întrebă Iosif.

— Moartea.

Lazăr scoase un urlet. Îi amenință cu un deget pe cei doi mari preoți:

— Omul ăsta m-a sculat din morți! grăi el cu o voce aspră. Vreți să dați morții un om ales de Iahve!

— E plină țara de făcători de minuni, răspunse disprețuitor Caiafa. Dositeu, Simon, Apolloniu şi nu mai ştiu eu care… De altfel, umblă zvonul că nu erai tocmai mort…

Lazăr urlă din nou şi, temându-se să nu se repeadă la Caiafa, Iosif şi Nicodim îl apucară de brațe. Urmă alt moment de tăcere grea, întrerupt într-un târziu de vocea calmă şi sepulcrală a lui Gamaliel:

— Te vei căi, Caiafa. Căci astfel vei fi pronunțat divizarea neamului lui Israel.

— Preaînaltul mi-e martor că nu fac decât să apăr unitatea neamului nostru, zise Caiafa. În judecata Lui de nepătruns, El va afla acest lucru. Nu pot face altceva, îmi pun zălog sufletul şi conştiința.

Iosif din Arimateea îşi mângâia mecanic barba.

— Îl putem vedea?

— O să-l vedeți peste puțină vreme, la tribunal, răspunse Caiafa.

Pentru a câta oară, cei patru vizitatori şi cei doi mari preoți se înfruntară din priviri.

— Veniți, izbucni Nicodim. Nu avem nicio speranță aici. Să mergem.

Se înfăşurară în mantii şi tocmai se pregăteau să plece, când realizară că în încăpere mai intrase pe furiş un bărbat care, fără doar şi poate, auzise toată discuția. Era Saul.

— Gamaliel, strigă Ana.

Doctorul Legii se întoarse. Iosif, Nicodim şi Lazăr

se opriră şi ei.

— Gamaliel, reluă Ana, ştii prea bine că altul e miezul acestei probleme.

Rabinul aşteptă, mut. El şi Ana se cunoşteau încă de la prima purificare. Se consultaseră reciproc în repetate rânduri şi, cu toate că ştiința lui Ana nu se compara cu aceea a lui Gamaliel, se respectau.

— Ştii la fel de bine ca şi mine, Gamaliel, că acest Iisus s-a ridicat împotriva Preaînaltului şi că aceasta e cea mai teribilă impietate cu putință. Nu putem pronunța altă sentință decât pedeapsa cu moartea.

— În acest caz, răspunse calm Gamaliel, ar trebui să ne tăiem cu toții beregata.

Teribile cuvinte, într-atât de provocatoare, încât toți ceilalți încremeniră.

— Ce vrei să spui? îngăimă Ana.

— Ana, Ana! Nu suntem, şi tu, şi eu, copiii lui Iacob? Nu suntem copiii celui care a luptat o noapte întreagă împotriva Preaînaltului, împotriva Lui? Şi nu de aceea, dis-de-dimineață, Preaînaltul i-a preschimbat numele în Ezra-El, Cel Care S-a Luptat împotriva Lui, a Preaînaltului? Purtăm cu toții povara urmelor de neşters ale răzvrătirii lui, noi toți, copiii lui Israel.

Ceilalți îl ascultau ca nişte stane de piatră.

— Iisus este urmaşul lui Iacob, Ana. Şi se răzvrăteşte împotriva lui El, nu împotriva lui Iahve! Sentința pe care i-ai sugerat-o ginerelui tău

va avea ecouri în veac! Uită de izbăvire!

Acestea fiind spuse, Gamaliel se răsuci pe călcâie, întoarse spatele celor doi mari preoți şi părăsi sala înaintea lui Iosif din Arimateea, Lazăr şi Nicodim.

Nimeni nu băgă de seamă chipul lui Saul, desfigurat de groază. Şi nici privirea smintită a lui Caiafa.

14

„TATĂL MEU ESTE DUHUL“

În curtea palatului se adunaseră câteva sute de persoane care fremătau în aşteptare; coamele torțelor se străduiau să dilueze cerneala nopții. Cerneală cu care sunt scrise visele, crimele şi iubirea. Nu cea a zilei, cu care sunt scrise legile şi sentințele.

Vestea fusese răspândită, la început, de discipolii risipiți prin cetatea Ierusalimului, apoi de oamenii bandei care îl arestase pe Iisus.

Abia ieşiți din casa lui Caiafa, Iosif, Nicodim şi Lazăr îi zăriră repede pe cei care, alertați de Maria din Magdala, aşteptau cu sufletul la gură rezultatul misiunii lor: Maria, mama lui Iisus, Lydia şi Lysia, surorile lui vitrege, Marta din Magdala, Maria din Cleofas, Salomea, Suzana, nevasta intendentului lui Irod, Procula, soția lui Pilat, Simon şi Iuda, doi dintre cei patru frați

vitregi ai lui Iisus, un mare număr dintre cei Şaptezeci şi Doi, apoi câțiva discipoli, Ioan şi Iacov, Toma, Bartolomeu… Dărâmat de întrevederea cu Ana şi Caiafa, Gamaliel se retrăsese şi părăsise palatul, urmat de slujitorii care îl însoțiseră. Iosif, Nicodim şi Lazăr se alăturară grupului care părea condus de Maria din Magdala.

— Ce a spus Caiafa? întrebă ea.

Nicodim scutură din cap.

— Nici măcar nu vrea să ne lase să îl vedem pe Învățător.

Maria, mama lui Iisus, scoase un țipăt. Lydia şi Lysia o sprijiniră. Murmure de indignare străbătură grupul.

— Dar Gamaliel?

— Ultimele cuvinte pe care le-a adresat lui Ana şi Caiafa echivalează cu un blestem, răspunse Lazăr, povestindu-le în câteva cuvinte întrevederea.

— Aş vrea să ştiu cum au reuşit să îl aresteze, întrebă Nicodim. A cinat aseară la mine, ce s-a întâmplat după aceea?

— I-a poruncit lui Iuda să se ducă să le spună unde se află.

— I-a poruncit? strigă neîncrezător Nicodim.

— Am fost de față, răspunse Lazăr. Îți voi explica totul.

Agitația din curte îl făcu pe Pilat să iasă la una dintre ferestrele reşedinței sale. Îşi recunoscu

soția printre celelalte femei: era singura care purta o pelerină deschisă la culoare.

Ițindu-se peste umărul stăpânului, Cratylos observă şi el aglomerația din curte.

— Sunt partizanii lui Iisus, spuse secretarul.

— Nu mai înțeleg nimic, izbucni iritat Pilat, îndepărtându-se de fereastră şi aşezându-se. Omul ăsta trece drept un profet. Soția mea se jură că a vindecat-o de toate suferințele ei. Atunci de ce preoții îi vor moartea?

— Pentru că se tem ca nu cumva să nu se încoroneze rege al evreilor, răspunse Cratylos, îndepărtându-se şi el de fereastră. Şi să nu declanşeze o revoltă împotriva noastră. Sau, în orice caz, să nu izbucnească un război civil între partizanii preoților şi adepții lui.

Pilat ridică din sprâncene.

— Argumentele lor nu au consistență. Au mai existat regi şi înaintea lui şi ne-am înțeles bine cu ei.

— Da, stăpâne, dar poporul aşteaptă un eliberator. Caiafa se teme de un război de eliberare împotriva Romei. Ştie că dacă ar începe un asemenea conflict, el ar zbura din jilț.

— Dar acest Iisus e un profet sau un conducător de oşti?

— După toate rapoartele pe care le-am primit, pare a fi profet. Asta nu înseamnă că nu s-ar putea transforma într-un conducător de oşti.

— Pe scurt, conchise Pilat cu un rânjet amar,

nimeni nu ştie nici ce este, nici ce vrea şi, cu toate astea, Caiafa tremură-n nădragi.

Cratylos îşi reprimă un zâmbet.

— În Orient, stăpâne, se judecă mai curând cu inima, decât cu capul.

— Şi acum vor dori, desigur, să-l aducă în faţa mea ca să iau eu o hotărâre. Şi indiferent ce voi decide, tot eu voi trece drept un tiran, mârâi Pilat. Du-te şi anunţă-l pe Irod. Spune-i să interogheze prizonierul, să avem măcar inima împăcată. Vulpea asta bătrână va vedea, sunt sigur, mai limpede decât noi.

— Da, stăpâne, răspunse Cratylos luându-şi mantia din cui şi spunându-şi în sinea lui că, dincolo de reacţiile uneia sau alteia dintre taberele evreieşti, Pilat se temea cel mai mult de reacţia soţiei sale.

Exact în acea clipă, Procula se întorcea în reşedinţa lor. Plângea. De pe scări, secretarul lui Pilat auzi blestemele şi hohotele femeii.

Într-un colţ al curţii, departe de mulţime, doi bărbaţi se aşezaseră jos, epuizaţi, sprijiniţi de zid. Petru şi Toma. De la arestare, nu dormiseră nicio clipă. Merseseră ceasuri întregi, disperaţi. Şi acum se aflau în faţa dezastrului total. Erau aproape leşinaţi.

În faţa lor apărură alţii. Andrei şi Bartolomeu se aşezară şi ei.

— Iuda l-a vândut, rosti Simon Zelotul cu o voce

aspră. L-am auzit pe Lazăr când îi spunea lui Iosif din Arimateea.

— De ce, de ce, Dumnezeule! se tângui Matei.

— Din lăcomie, Matei, răspunse Ioan.

— Dar învățătorul trebuie să fi ştiut! De ce nu ne-a însărcinat să scăpăm de el? L-am fi redus la tăcere pe fiul ăla de cățea!

— Trebuia ca Scripturile să se împlinească, şopti Ioan cu o voce abia auzită.

— Chiar, unde e? Mi se pare că l-am zărit adineauri!

— A dispărut.

— O asemenea trădare... Nu, e de neînchipuit, articulă cu greu Petru, cu o voce spartă.

Toma şi Ioan îi aruncară o privire lungă, acuzatoare.

— Ce aveți de vă uitați aşa la mine?

— Ştii prea bine, Petru...

— Ce?...

— Petru, când Iisus a fost adus aici, te-ai dus să te încălzeşti lângă cazanul ăla din colț, şi unul dintre servitorii marelui preot te-a întrebat dacă eşti unul dintre discipolii lui. Iar tu ai protestat, ai spus că nu. Eram în spatele tău, am auzit totul. Aşa că pică prost ca tocmai tu să te arăți indignat de asemenea trădare...

— Nu e o trădare, spuse un nou-venit pe un ton hotărât.

Era Lazăr, urmat de un slujitor care purta un coş cu pâine. Discipolii îl priveau în vreme ce el le

împărțea pâine, brânză, ouă fierte şi curmale uscate.

— Nu acuzați fără să ştiți, iar odată ce veți afla, nu judecați, le spuse el la fel de hotărât.

— Dar unde sunt banii noştri?

— Uite-i, răspunse Lazăr, scoțând săculețul din buzunar şi întinzându-i-l. Mi i-a încredințat ca să vi-i înapoiez.

Îi lăsă cu nedumerirea lor cu tot şi se întoarse la surorile lui şi la grupul pe care îl părăsise pentru a ostoi foamea discipolilor.

— Dar unde-a dispărut, de ce nu ne explică şi nouă! strigă Ioan.

Însă Lazăr nu se întoarse; probabil că nici nu-l auzise.

Matei desfăcu săculețul şi toți se aplecară asupra lui, în vreme ce număra banii: patruzeci şi unu de dinari. Se priviră cu toții, din ce în ce mai descumpăniți:

— Dacă ar fi fost necinstit, i-ar fi păstrat pentru el.

Încă un motiv de uimire. De parcă nu ar fi avut şi aşa destule motive de îngrijorare.

În palatul hasmoneilor, în aripa rezervată marelui preot, exista o curte micuță. Unsprezece bărbați erau acolo: zece membri ai miliției Templului care se încălzeau pe rând dinaintea unui cazan încins.

Şi Iisus.

Îi măsura din priviri. Iată, puseseră în sfârşit mâna pe el, pe el, agitatorul care, cu trei zile în urmă, le dejucase planurile de urmărire şi alungase negustătorii din Templu. Cu toate acestea, bărbaţii păreau indiferenţi. Chipurile lor nu purtau stigmate ale unei răutăţi nemaivăzute. Nimic altceva decât mici urme de laşitate, de lăcomie, de cinism ordinar. Poate vor fi avut şi ei în viaţă momente de milă, de generozitate, de spiritualitate chiar, poate în calea lor vor fi ajutat şi ei vreodată vreo bătrână neputincioasă să îşi care povara, poate vor fi smuls vreun copil năuc din faţa galopului dezlănţuit al unui armăsar, poate vor fi sprijinit şi ei vreun rănit până la sosirea felcerului.

Fără a scoate o vorbă, un locotenent îi întinse un vas cu apă. Iisus bău cu poftă.

Bărbatul îi dădu apoi o pâine, iar Iisus o luă şi îl privi o clipă. Apoi o rupse şi începu să mănânce liniştit. Abia o terminase când, pe la al patrulea ceas, se iviră doi leviţi care le dădu ordin să lege mâinile prizonierului.

— Vă temeţi că voi fugi? întrebă el.

Nu primi niciun răspuns. Soldaţii îl împinseră doar în faţa lor.

Un minut mai târziu, erau în faţa celor şaptezeci şi unu de membri ai Sanhedrinului.

Şaptezeci şi una de bărbi albe sau grizonante. Cu glugile mantalelor trase, din cauza frigului, peste craniile pleşuve până deasupra ochilor abia

vizibili pe sub sprâncenele stufoase. Buze subțiri, ascunse sub bărbi. Doar nasurile se vedeau. Bătrânețea pregăteşte lucrarea morții: uniformizează.

Şaptezeci şi unu de cadavre. Smulse din somnul lor pentru a săvârşi totul repede, căci a doua zi nu se puteau aduna. Unii dintre ei clipeau încă a somn, în vreme ce alții îşi ştergeau colțurile pleoapelor urduroase. Doar lumina neliniştită a torțelor pusă în mişcare de curenții de aer mai dădea o urmă de viață acestor judecători.

Unul dintre ei, aflat în rândul întâi, fixa acuzatul cu o privire temătoare. Iisus îl recunoscu. Era Gamaliel. Bietul Gamaliel, sfâşiat între două dezastre.

Aşezat în jilțul lui, Caiafa fu cel care deschise şedința.

— Iisus, fiu al lui Iosif, ce autoritate ai tu să predici Scripturile? Nu eşti rabin.

— Domnul nostru Iahve a inspirat cele cinci Cărți doar pentru folosința rabinilor? Omul ascultă cuvântul Domnului lui şi îl răspândeşte aşa cum semănătorul împrăştie semințele.

— Ai avut învățători?

— Da, rabinii din deşert.

Un freamăt imperceptibil străbătu adunarea. Mâini noduroase se încleştară în faldurile mantiilor. Rabinii din deşert. Cei care aruncaseră anatema asupra clerului din Ierusalim. Oare ce rabin ar îndrăzni vreodată, cel puțin public, să

arunce anatema asupra unui confrate?

— Şi ce te-au învățat?

— Să-mi înalț sufletul după cuvântul lui Iahve, singurul Dumnezeu adevărat, Dumnezeul nostru, fiul Preaînaltului.

Aluzia la Deuteronom suscită un gest brusc din partea lui Ana şi a altor câtorva.

— Cu ce drept contrapui tu, în taină, cea de-a cincea Carte, tuturor celorlalte patru?

— Predicile mele au fost publice, i-o retează Iisus cu un ton sec. Le-am ținut în sinagogi şi în Templu, acolo unde se adună evreii. Nu am predicat nimic în taină. Ce-i cu întrebările astea? întrebați-i pe cei care m-au ascultat, ei ştiu prea bine ce am spus.

Caiafa strânse din maxilare. Unul dintre leviți îl pălmui pe Iisus.

— Unde te trezeşti, de-i răspunzi aşa marelui preot? lătră el.

Pe câteva dintre măştile din încăpere apăru o expresie de spaimă.

— Dacă răspunsul meu nu e adevărat, să mi se dovedească. Dar dacă e adevărat, de ce mă loveşti?

— Tu şi oamenii tăi ați semănat numai dezordine şi răzvrătire, din Galileea şi până în această cetate şi-n întreg ținutul! tună Caiafa. Ai intrat în Ierusalim în ajunul săptămânii sfinte, iar acoliții tăi au aruncat ramuri de palmier dinaintea ta, de parcă ai fi fost rege. Mai rău: te-au aclamat ca rege descendent al lui David! Una ca asta nu ar

fi fost cu putință fără ştirea şi voia ta. Eşti un impostor. Pe de-asupra, ai semănat dezordine în Templu, acolo unde pretinzi că ai predicat, năpustindu-te asupra neguțătorilor şi cămătarilor care îi ajută pe credincioşi să îşi cumpere ofrandele…

— Pentru o taxă cămătărească, spuse Iisus.

— Cine eşti tu ca să ne judeci taxele? Ca să îți arogi drepturi care nu revin decât marelui preot? Pe lângă faptul că eşti impostor, eşti şi un uzurpator!

— Casa Tatălui meu este, după vrerea Lui, loc de rugăciune. Nu poate fi un cuib de hoți.

— Casa Tatălui tău? se dezlănțui Caiafa. Casa Tatălui tău? Dar cine te crezi tu, bastardule?

Privirea lui Iisus îl sfredeli.

— Crezi că creația se limitează la lucrările tatălui tău? ripostă galileeanul. Tatăl meu este Duhul care stăpâneşte toată materia şi toată carnea. Este şi Tatăl tău, ori de câte ori carnea ta îl lasă să se exprime!

— Ascultați-l! urlă indignat Caiafa către Sanhedrin, împungând cu degetul către Iisus. Judecați deşănțarea! De zile întregi nenorocitul ăsta profanează cea mai sfântă sărbătoare a poporului nostru şi, pe deasupra, abuzează de cei care se încred în vorbele lui de ignorant şi mă sfidează pe mine, mare preot! Îndrăzneşte să spună că e Fiul Domnului!

Vocea lui urcase cu o octavă cam prea mult, aşa

că se sparse într-un fel de schelălăit ascuțit. În culmea furiei, Caiafa apucă zdravăn cu amândouă mâinile poalele brodate ale robei şi o sfâşie de sus până jos. Lăsă astfel vederii părul grizonat de pe pieptul care răsufla precipitat şi nădragii lungi, care îi acopereau picioarele.

Asistența, îngrozită, abia dacă mai clipea.

— Singura pedeapsă pe care mi-o pot închipui pentru acest criminal este condamnarea la moarte! urlă o voce tot din primul rând, nu departe de Gamaliel.

Era glasul lui Ana. Gamaliel se răsuci către el cu un aer dezaprobator.

— Gamaliel, porunci răguşit Caiafa. Stabileşte blasfemia!

Pentru a emite o opinie atât de gravă, doctorul Legii ar fi trebuit să se ridice. Dar spre stupoarea generală, bătrânul învățat nu se clinti. Caiafa, scandalizat, îşi întinse gâtul către el.

— Nu există nimic în Mişna care să îmi permită să calific aceste cuvinte drept blasfemie, răspunse el calm.

Un murmur de uimire se ridică din asistență.

— Cum! strigă un rabin, cunoscut ca partizan al lui Caiafa. Ştim de la martori că acest om a spus şi a tot spus că se va aşeza la dreapta Celui Preaînalt, iar tu nu găseşti nimic reprobator în vorbele lui?

— Frate Ezra, replică Gamaliel cu o nerăbdare abia ascunsă, regele David a spus acelaşi lucru în

Psalmi. Dacă vrei să consideri că Psalmii sunt blasfemiatorii, treaba ta, eşti liber să o faci! Eu, însă, vă repet: nimic nu mă autorizează să conchid asupra existenței blasfemiei!

Zarva se transformă într-o adevărată furtună. Brațele se agitau prin aer.

Din rândul al doilea, Nicodim şi Iosif din Arimateea îşi traseră peste genunchi pulpanele mantiilor.

Şi Ana, şi Caiafa văzură prea bine semnele mâniei. Deja unul dintre bătrâni se aplecase asupra lui Gamaliel pentru a-i cere opinia, iar Iosif din Arimateea şi Nicodim se întrețineau cu colegii lor pe un ton războinic. Iosif ridică brațul şi i se adresă lui Caiafa:

— Mare preot, cred că doctorul Gamaliel aici de față nu mă va contrazice. Aş dori să declar ilicită această adunare. Mişna ne interzice în mod formal să ținem un proces în timpul săptămânii care precede Paştele!

— Aşa este! confirmă Gamaliel. Această adunare este ilicită şi condamnabilă.

Izbucni o hărmălaie generală.

Chipul marelui preot trăda acum descumpănire. Va pierde partida în fața condamnatului şi a întregului Sanhedrin?

Iisus îi privea cu o resemnare disprețuitoare.

Până şi leviții păreau îngrijorați. Nimeni nu îşi amintea să mai fi văzut asemenea neînțelegeri în consiliul suprem al evreilor.

— Dar noi nu ținem aici niciun proces, o întoarse atunci Caiafa cu o voce din care răzbătea şi furia, şi ciuda. E doar un consiliu justificat de circumstanțe extraordinare. Deliberăm ca să ştim dacă e sau nu cazul să trimitem vinovatul procuratorului, pentru ca el să ia decizia care se impune.

— Dacă judecăm, înseamnă că ținem un proces, îi aminti Iosif din Arimateea, reprimându-şi cu greu exasperarea. Îl declar nelegiuit şi ipocrit. Căci noi nu avem dreptul spadei. Şi nicio sentință nu poate fi pronunțată fără vot.

— Scoateți prizonierul! ordonă Caiafa, împiedicându-se în pulpanele robei sfâşiate.

Iisus, cu mâinile în continuare legate, fu condus în curtea cea mică.

Cerul se albise. Dar ce mai conta? Şi noaptea fusese albă.

Păzitorilor Templului părea a fi se fi făcut somn. Nu poți cere tuturor un spirit vigilent.

15

JOCUL REGELUI

Aceeaşi mulțime aştepta în curtea mare. Maria, mama, Maria din Magdala, Marta, Lydia, Lysia, Ioana, Lazăr, Cei Doisprezece care nu mai erau decât unsprezece, o mare parte dintre Cei Şaptezeci şi Doi.

Un slujitor din casa lui Iosif din Arimateea se strecură pe lângă Maria din Magdala:

— Sanhedrinul deliberează. Ana şi Caiafa au cerut pedeapsa cu moartea.

Ea slobozi un țipăt. Slujitorul dispăru. Lazăr şi Marta încercau să îşi susțină sora, care se clătina. Şi ceilalți auziră strigătul. Se năpustiră către ea. Marta le repetă informația. Lydia şi Lysia fură nevoite să o ducă pe Maria, mama lui Iisus, care abia se mai ținea pe picioare, către bucătăriile lui Pilat. Simon din Iosafat, un apropiat al lui Iosif din Arimateea şi unul dintre cei Şaptezeci şi Doi, se apropie, cu chipul crispat.

— Au cerut supliciul? întrebă.

— Nu, răspunse Lazăr, în locul surorii sale.

— Dacă e vorba de lapidare, am prevăzut totul, continuă Simon din Iosafat. Vom face un grup compact şi îl vom răpi pe învățător din galop. Avem trei cai.

Nu s-a mai spus către ce destinație urmau să îl ducă. În Siria, fără îndoială, departe de jurisdicția Templului. Maria din Magdala îl privi pe Simon cu ultima rămăşiță de putere.

— Lapidarea? abia articulă ea, cu voce sugrumată.

— E pedeapsa care se dă de obicei pentru cei care încalcă Legea.

Ea nu răspunse.

— Să-l aşteptăm pe Iosif, să aşteptăm să aflăm ce s-a întâmplat, zise femeia.

Departe de mulțime, lângă arcadele din fața încăperii în care se reunise Sanhedrinul, în locul numit camera Pietrei Şlefuite, un morman inform zăcea la picioarele unei coloane. La prima vedere, în lumina încă slabă a zorilor, părea o grămadă de zdrențe azvârlite acolo pentru cei nevoiaşi. Era inert Era Iuda Iscarioteanul, ghemuit, cu capul spânzurându-i între genunchi, cu gluga trasă. Auzise vestea Respira doar în virtutea obişnuinței, nu-l mai încerca niciuna dintre senzațiile de foame, frig sau sete. Ur morman de durere. Ieri, plină de substanță, astăzi masca era golită de orice expresie, un sac în care nu mai era decât un craniu.

Urechea, totuşi, îi rămăsese ageră.

Percepu tăcerea bruscă. Apoi strigătele:

— Eliberați-l!

Îşi înălță speriat grumazul şi întoarse capul către curte. Tocmai trecea un cortegiu în direcția casei procuratorului. Zece oameni din miliția Templului îl încadrau pe Iisus. Abia ce întrezări creştetul atât de familiar, greu de recunoscut în lumina încă lăptoasă a zorilor amestecată cu funinginea torțelor. Apoi nimic. Rămase stană de piatră.

Îl duceau pe Iisus la Pilat din Pont. De ce?

Cu mare greutate, se ridică şi se adăposti după coloană, năucit.

Nu îl auzise pe Iosif din Arimateea aducându-le

Mariei din Magdala, Martei şi lui Lazăr rezultatul deliberărilor: pedeapsa cu moartea fusese votată aproape în unanimitate. Dar în inima lui, Iuda o ştia prea bine.

Păzitorii Templului, împreună cu prizonierul, fură nevoiți să aştepte în vestibulul reşedinței procuratorului, pentru ca acesta să fie anunțat şi să coboare. Numai că Pilat dormise în pretoriu, lângă cazarme. Aşa că o luară iar din loc înspre clădirea care adăpostea şi procuratoria, şi pretoriul, pe lângă zidurile lui Irod, la câteva minute distanță.

Fu anunțat. Aşteptară din nou, sub privirile răutăcioase ale legionarilor în armură, împodobiți cu coifuri sclipitoare. Se auziră paşi pe scări. Apăru Pilat, în togă, cu pasul apăsat, cu chipul posomorât, urmat de un tânăr, secretarul lui, fără îndoială. Măsură din ochi detaşamentul şi bărbatul pe care îl însoțea.

— Ce vă aduce aici? se răsti el în greceşte.

— Procuratorule, răspunse în aceeaşi limbă locotenentul miliției Templului, ți-am adus vinovatul cu presupusul nume de Iisus, fiul lui Iosif, despre care ți-a vorbit marele preot Caiafa.

Pilat aruncă o privire scurtă către acest bărbat legendar pe care nu îl văzuse niciodată, dar fu suficient ca să i se înrăutățească şi mai mult dispoziția şi aşa proastă. Cap energic. Şi o expresie care impunea respect. Ce limbă va fi vorbind,

oare?

— Vinovat? De ce?

— De impietate față de Legea noastră.

— Când l-ați arestat?

— În noaptea asta, după cum ştii.

— Eu nu judec după legea voastră religioasă. Ați pronunțat o sentință, aşa să fie. Nu am nimic de-a face cu deciziile voastre.

— A fost condamnat la moarte şi, după cum bine ştii, noi nu avem dreptul spadei, replică locotenentul, surprins de această primire.

Pilat îşi manifestă încă o dată proasta dispoziție printr-o privire iritată. Marele preot Caiafa avea pretenția să-i impună propria-i voință aşa cum, de altfel, îl şi anunțase în decursul întrevederii lor; dar el nu era executantul lui Caiafa. Aşa că mârâi printre dinți:

— Şi mi l-ați adus mie ca să vă execut eu, vouă, sentința? Nu pot aplica decât sentințele pronunțate de un tribunal roman, după legea romană. Partizanii lui se vor plânge la Roma că execut sentințele religioase ale evreilor.

— Dar ai acceptat totuşi condamnarea la moarte a lui Iisus bar Harkan.

— Era vorba despre altceva. Ăla tâlhărea pelerini în vecinătatea Templului vostru, ba chiar a rănit unul.

Locotenentul se strâmbă: îşi dădea seama care era problema, numai că nu era deloc de competența lui.

— De ce ai spus „presupusul nume”? întrebă Pilat.

— Pentru că, după unele rapoarte, ar fi fiul nelegitim al unuia dintre legionarii tăi.

— Asta nu intră în competența mea. Bine, lasă-mi-l aici, conchise Pilat. Am să-l interoghez.

Locotenentul făcu o plecăciune, vizibil frustrat, şi le dădu celorlalți ordin să iasă. Părăsiră în grabă clădirea păgână în care fuseseră obligați să între, fapt care îi făcea impuri şi le interzicea să petreacă Paştele alături de ai lor.

— Dezleagă-i mâinile, îi ordonă Pilat lui Cratylos.

Acestea fiind spuse, procuratorul se aşează şi întoarse capul către o uşă întredeschisă; era sigur că Procula, informată asupra mersului lucrurilor, se strecurase în pretoriu şi asculta pe după uşă. Îşi reprimă pornirea de a se ridica şi de a trânti uşa. Iisus rămăsese în picioare. Îi făcu semn să ia loc în fața lui.

— Vorbeşti greceşte?

Era evident că cel condamnat nu pricepuse întrebarea, ceea ce echivala cu un răspuns. Cratylos făcu atunci oficiile de interpret.

— De unde vii? întrebă Pilat.

— Din Galileea.

— Eşti regele iudeilor?

— Dacă aş fi fost, m-aş mai afla aici?

Limpezimea răspunsului excludea aşadar orice afacere dinastică în care Caiafa ar fi avut cine ştie

ce interese. Totuşi, pentru Roma ar fi fost cât se poate de comod ca un om să îşi impună autoritatea asupra acestui neam veşnic răzvrătit. În afară de perioada lui Irod cel Mare, Roma nu mai avusese linişte cu evreii.

— Totuşi, la intrarea în Ierusalim ai fost întâmpinat ca un rege.

— Despre altfel de domnie este vorba.

Privirea asta! Romanul îl scruta pe evreu ca şi cum tocmai ar fi descoperit o altă specie omenească. Îi analiză sprâncenele aproape negre, barba cu reflexe roşietice, ochii de un brun întunecat, pletele care cădeau în bucle dezordonate... Fu frapat de contrastul dintre aparenta vârstă a bărbatului din faţa lui, în jur de patruzeci de ani, şi absenţa ridurilor. Văzuse ceva evrei la viaţa lui; ăsta părea a fi venit din cu totul altă lume.

— Ce domnie? reluă Pilat.

— Cea a Duhului.

— Vrei să domneşti asupra poporului tău întru Duh?

— Am spus eu că vreau să domnesc? Şi apoi, prin ce altă putere în afară de Duh s-ar mai putea domni? replică Iisus, cu o urmă de ironie.

Până şi Cratylos părea captivat de conversaţia celor doi.

— Ce greşeală ai săvârşit de te-au condamnat la moarte?

— Autoritatea mea o ameninţă pe a lor.

— De unde vine această autoritate?
— Din Scripturi şi de la Tatăl.
— Ce Tată?
— Iahve.
— Îți spui fiul lui Iahve, Dumnezeul tău?
— El este Duhul, şi deci tatăl oricărei creaturi, căci nu există viață fără Duh. Fie ca aceia ale căror urechi sunt deschise la adevăr să mă audă.

Pe toți zeii, dacă Pilat se aşteptase la o asemenea întrevedere! îşi pierduse toate reperele. Încă o dată, se vedea confruntat cu misterele acestui Orient în care oamenii se considerau, cu toată sinceritatea, ființe delegate de puterile divine... Acesta era omul pe care evreii erau gata să şi-l aleagă rege? Dar ce fel de rege? Temerile şi răzbunările lui Caiafa i se părură dintr-odată inconsistente. Afacerea îmbrăca o cu totul altă dimensiune, intra într-o zonă în care el recunoştea că nu are nicio competență. „Fie ca aceia ale căror urechi sunt deschise la adevăr să mă audă."
— Dar ce este adevărul... şopti Pilat, ridicându-se.

În orice caz, nimic din spusele acestui presupus vinovat nu contravenea legii romane. Stătea în puterile procuratorului Iudeii să îl elibereze pe acest Iisus, fiul lui Iosif, şi cu atât mai rău pentru marele preot!
— Stăpâne, afară, pe partea străzii, s-au adunat o grămadă de oameni, îl anunță un centurion din gardă.

— Ce vor?

— Să îl vadă pe acest Iisus.

— S-au trezit deja la ora asta?

— Se pare că întreg Ierusalimul n-a dormit deloc astă-noapte.

Țipete violente străbăteau zidurile şi ricoşau în curte.

— Vino! îi spuse Pilat lui Iisus.

Procuratorul înaintă către terasa supraînălțată în exteriorul pretoriului. Era estrada de pe care se adresa locuitorilor Ierusalimului la ocazii speciale. Jos, oamenii se înjurau, ba chiar se şi îmbrânceau.

Era clar, erau partizanii şi adversarii acuzatului. Partizanii îl aclamau pe Iisus, adversarii proferau injurii de neînțeles pentru roman. Schimbul de pumni se înteți. Pilat avea dinainte întreg tabloul acestei situații pe care se străduia să o rezolve: un conflict între evrei care risca să degenereze în lupte de stradă. Ce decizie să ia? Oricum i se va reproşa că nu a luat-o pe cea bună. Iar tabăra nemulțumiților va trimite un sol la Roma să se plângă de emisarul Imperiului.

La vederea lui, agitația din stradă dispăru ca prin farmec. Toate privirile se îndreptară către terasă. Pilat îl trase pe Iisus aproape de el.

— Iată omul, rosti Pilat în latină[17].

---

[17] *Ecce homo:* cuvintele rostite de Pilat când l-a înfățişat pe Iisus mulțimii, după judecată. Sintagma apare în *Evanghelia după Ioan*

Urmă o tăcere amenințătoare.

— Nu am găsit nimic care să permită condamnarea acestui bărbat după legea romană, anunță el, cântărindu-şi fiecare cuvânt.

Aceia din mulțime care cunoşteau limba Romei traduseră celorlalți concluziile. Urletele de protest izbucniră din nou. Pilat ridică brațul.

— Există în tradițiile voastre obiceiul ca eu să eliberez de Paşti un prizonier, rosti procuratorul. Am aici doi oameni numiți Iisus, care au fost deferiți autorității mele. Acesta din fața voastră şi Iisus bar Harkan. Pe care vreți să îl eliberez?

O nouă traducere, noi strigăte. Pilat nu pricepea nimic. Unii strigau „bar Abba", alții „bar Harkan". „Bar Abba", îi explică rapid Cratylos, însemna „Fiul Tătălui", aşadar Iisus, fiul lui Iosif. Dar prea puțin conta asta, ceea ce conta cu adevărat era faptul că amenințarea tulburărilor de stradă în Ierusalim, în acest ajun de Paşti, era cât se poate de reală.

Pilat se retrase în clădire. Iisus rămase câteva clipe singur. Terasa fu năpădită de o ploaie de pietre. Doi legionari îl traseră în pretoriu.

— Luați-l, îi ordonă Pilat enervat centurionului gărzii. Biciuiți-l.

Din mulțimea rămasă în fața terasei îți sărea în ochi un bărbat care nu izbutea să îşi dezlipească

(19,5): „Deci a ieşit Iisus afară purtând cununa de spini şi mantia purpurie. Şi le-a zis Pilat: Iată Omul!" (n. tr.).

privirea de poarta pe care dispăruse Iisus. Chipul lui, care nu se zărea prea bine din gluga trasă peste frunte, era descărnat, pământiu precum lemnul bătrân lăsat la voia intemperiilor.

În interiorul pretoriumului, răsună un țipăt de femeie urmat de hohote de plâns.

Căzuse şi ultima lovitură.

Durerea teribilă străpungea pielea, se răspândea în întreg trupul, înfigându-se în măruntaie, apăsând plămânii, alungând din ei şi ultima suflare…

Iisus deschise din nou ochii şi îşi trecu limba peste buze, dar şi limba era uscată.

Fu dezlegat de stâlpul din sala principală a gărzii consulare. Se prăbuşi, livid, aproape lungit pe pavajul de piatră. Un legionar îi întinse o doniță cu apă. Nu fu în stare să o apuce. Celălalt puse apa jos. Condamnatul se ridică puțin, întinse mâna şi bău, cu gura arsă de răcoarea apei, cu spatele în flăcări.

Îşi amintea că țipase. Dar şi că auzise un ecou al strigătului lui.

Un ecou? Ce altceva? Cine ar mai fi putut suferi la fel de mult ca el în acele clipe?

— Am tras la sorți, îi spuse un legionar mai pişicher, un sirian, fără doar şi poate, căci vorbea aramaica. Tu eşti regele!

Anunțul fu salutat cu hohote de râs.

Legionarul îi arătă lui Iisus o mantie, odinioară

purpurie, acum îmbâcsită de urme înnegrite de sânge, apoi o azvârli pe umerii prizonierului.

Iisus nici măcar nu întoarse capul.

— Nu ştii Jocul Regelui? Uite, ia coroana şi sceptrul! Se zice că voiai să fii rege!

Noi râsete.

Legionarul îi aranjă pe frunte o coroană din crengi uscate şi îi întinse un băț de papură.

— Ia-l odată! Ăsta-i sceptrul tău!

El apucă bățul.

Nu, nu cunoştea Jocul Regelui.

16

LOVITURA DE GRAȚIE

Două ferestruici situate cam la înălțimea unui stat de om, înalte de un cot şi extrem de înguste, că niciun braț nu se putea strecura, se crăpau în zidurile cazărmii. Mulțimea golise locul, mutându-se dinaintea terasei şi aşteptând verdictul romanului, aşa că piața era pustie. Aproape pustie.

După ce îl văzuse pe Iisus dispărând în adâncul clădirii şi ghicind ezitările lui Pilat, Iuda pricepuse că acesta din urmă va încerca să liniştească populația asmuțită de oamenii Templului. Cum? Aplicându-i condamnatului o pedeapsă crudă, dar nu mortală. Biciul.

Dădu aşadar ocolul imensei clădiri, căutând o

crăpătură care să îi permită să vadă ce se petrece înăuntru. Şi aşa dădu de cele două ferestruici. Strecurând o privire, îl văzu în sfârşit pe Iisus. Cu o expresie indescifrabilă, cu privirea adâncită asupră-şi.

Doi legionari îl despuiau de haine şi îl legau de un stâlp. Înnebunit de groază, Iuda văzu un altul, care părea a-şi fi asumat rolul de călău, fluturând biciul. Apoi plesniturile! Şi trupul lui, care se contorsiona la fiecare lovitură! Chipul lui Iisus năucit de durere. Iuda simțise fiecare dintre cele cincisprezece lovituri însângerate ca şi cum i-ar fi sfâşiat lui carnea. La una dintre ele, Iisus țipase. La fel şi Iuda. Gâfâind, înnebunit de durere, se îndepărtă de ferestruică. O porni aiurea, la întâmplare, ca un orb care se îndreaptă spre nicăieri. Cât timp rătăcise oare astfel?

Se uita năuc la omul care îl oprise. Trecu un veac până când realiză că-n fața lui se afla Iosif din Arimateea.

Îi privi pe ceilalți. Încetul cu încetul, începu să recunoască chipurile familiare, speriate, alarmate, nedumerite: Iosif din Arimateea, Lazăr, Nicodim… Dar nu putea să scoată niciun sunet.

— Iuda, ce ți-au făcut? De unde vii?

— Nimic… De ce? articulă el cu greu.

— Eşti plin de sânge!

— Au început să bată discipolii? țipă Nicodim.

El, Iuda, chiar că nu pricepea nimic. Îşi privi mâinile: da, erau brăzdate de urme însângerate. O

picătură de sânge i se prelinse pe nas, apoi alta; îşi atinse fruntea: plină şi ea de sânge.

— Ai fost biciuit?

Clătină din cap că nu.

— Ba da, e clar că ai fost biciuit. Cine?

— Nu… Ei au… Romanii… L-au biciuit pe învățător!

Din gâtlej îi ieşi un suspin care aducea a răget de fiară.

— L-au biciuit? sări Lazăr, prinzându-l pe Iuda de braț. De unde ştii?

— L-am văzut… printr-o ferestruică în zid.

— Prin urmare, Pilat nu îl va condamna la moarte! observă Nicodim.

Concluzia era, totuşi, prematură. Nu se ştia niciodată. Iisus era prins într-o înfruntare între Pilat şi Caiafa, iar lovitura de grație nu fusese aplicată încă.

Iuda se clătină. Iosif din Arimateea se întoarse către un servitor din suita lui.

— Du-l pe omul ăsta la un apoticar… E unul, un grec priceput, în cetatea de jos. Vă aşteptăm aici.

Iuda îl urmă pe servitor cu un pas atât de nesigur, că acesta fu nevoit să îl sprijine de braț.

— Dar cine să-l fi biciuit? întrebă îngrijorat Nicodim.

— Se pare că nici el nu ştie, răspunse Lazăr, căzut într-o sumbră meditație.

Bine, fie, romanii îl biciuiseră pe Iisus. Dar era prizonierul lor. Iuda, în schimb, era liber. Şi s-ar fi

putut spune că habar nu avea că ar fi fost biciuit. Şi de ce să fi fost biciuit? Îmbrăcat?

Dar fusese biciuit? Chiar fusese?

— Păgânul nu a luat încă nicio decizie? întrebă Caiafa.

— Nu, stăpâne. S-a retras în pretoriu împreună cu Iisus.

Marele preot făcu o grimasă. Era aproape al nouălea ceas. Iisus fusese dus la roman de mai bine de două ore. Ce o tot lungea atâta Pilat? Procuratorul ăsta obtuz era în stare să-l elibereze pe Iisus!

Şi ce dezastru ar urma!

— Trebuie să-l speriem! hotărî Caiafa. Trebuie să vadă că gloata nemulțumiților e mult mai mare decât cea a susținătorilor. Cheamă-l pe Saul! Spune-i să adune oamenii, să le spună că galileeanul vrea să distrugă Templul! Că vrea să domnească asupra evreilor! Să le spună ce-i trece lui prin cap, numai să îi alarmeze! Şi să se adune cu toții jos, în fața pretoriului!

Cauza întârzierii care îl contraria pe Caiafa era vizita lui Irod Antipa în sala în care Iisus aştepta decizia lui Pilat. De vreme ce Iisus fiul lui Iosif era galileean, romanul găsise tertipul prin care putea scăpa de acuzatul incomod: îl va preda etnarhului Galileei, lui Irod Antipa, care, iată, era în Ierusalim. Aşa că îl anunță iute pe Antipa de intențiile sale.

Etnarhul nu adulmecă deloc capcana, la fel cum nu avu nicio reținere în a intra într-o locuință păgână: toate prescripțiile acelea de puritate ritualică erau bune doar pentru sărăntoci. În sfârşi îl va vedea pe omul al cărui renume se răspândise de-a lungul tuturor provinciilor! Urmat de şambelan, părăsi palatul hasmoneilor, ieşi pe străzile pustii şi, câteva minute mai târziu, intră în pretoriu şi fu condus în sala de gardă. La ordinul centurionului, legionarii ieşiră din curtea interioară.

Se apropie de Iisus, care ridică ochii spre el, apoi plecă fruntea.

— Sunt Irod Antipa, spuse el.

Dată fiind starea prizonierului, nu îl miră deloc lipsa lui de reacție.

— Ce-i cu mantia asta nedemnă? se înfurie el. Şi apoi, către şambelan: Scoate-i-o imediat şi cere legionarilor o mantie curată!

— Astea trebuie să fie ale lui, spuse şambelanul, ridicând de pe jos, de lângă ziduri, o robă şi o mantie curate.

I le întinse lui Iisus, care le luă şi le aşeză pe genunchi. Apoi îi smulse de pe umeri mantia pângărită şi o aruncă la pământ.

— Coroana! ordonă Irod.

Şambelanul scoase coroana din crengi de pe fruntea lui Iisus.

— În ce stare e! se văicări şambelanul, descoperind spatele nazarineanului, brăzdat de

urme însângerate. Trebuie să îl vindecăm.

— Nu, hotărî Irod. Va trebui să îl lăsăm aşa. Avem astfel mărturia supliciului.

Iisus tremura şi, ridicându-se cu mişcări frânte, îşi trase roba peste braţele însângerate, apoi se aşează din nou şi îşi privi vizitatorul.

— Ce s-a întâmplat, au vrut să te înscăuneze rege? întrebă Irod lungindu-şi gâtul către Iisus. Al cărei provincii?

Iisus îl cercetă îndelung înainte de a-i răspunde:

— Al niciunei provincii, Irod, nu te teme. E vorba despre domnia lui Iahve, care se întinde asupra tuturor creaturilor şi asupra tuturor pământurilor!

Gânduri la fel de înţepătoare precum ţânţarii bâzâiau în capul etnarhului: aşadar, omul acela umilit şi rănit din încăperea sinistră era cel al cărui vestitor se făcuse Ioan Botezătorul! Cel pe care îl aşteptau evreii! Mesia. Mesia? Dar, din câte ştia el, bărbatul din faţa lui nu primise nicio oncţiune. Poate viitorul Mesia. Amintirea Botezătorului deşteptă în el nelinişti ascunse, îngreunate de remuşcări şi întreţinute de femeile din anturajul lui. Mai întâi mama, Maltacea, care refuzase să îl vadă timp de un an de zile după decapitarea Botezătorului, la care Irod consimţise, spre cumplita ei indignare. Nu poţi minţi o mamă, ea ştie totul, înainte chiar ca fiul însuşi să îşi fi dat seama. Maltacea ghicise aşadar că Irod, îmbătat de farmecele adolescentine ale Salomeei, demna

fiică a desfrânatei Irodiada, femeia tetrarhului Filip, va accepta decapitarea omului sfânt pe care şerpoaica aia mică nu reuşise să îl seducă.

— Vei fi blestemat! prevestise ea. Câinii deşertului te vor dezgropa şi îți vor roade oasele. Sperai să te culci cu fiica ta vitregă? Ai sacrificat un sfânt pentru o curvă? Te repudiez, nu eşti rodul pântecului meu, eşti doar un biet irodian! Un vulpoi desfrânat şi neruşinat!

Irod o luase la goană sub potopul de injurii şi blesteme scuipate de Maltacea, care se dezlănțuise în prezența tuturor slujitorilor casei regale. Penibilă amintire. Un an întreg presărat cu tot felul de manevre meşteşugite, cadouri şi intrigi abia dacă fusese suficient pentru a o împăca cât de cât pe dezlănțuita sa mamă.

În plus, propriii lui slujitori îi picurau în vene spaime tenebroase. Puțini au fost cei care, fie ei şi tirani în culmea gloriei, au ştiut să se sustragă terorii unui sfârşit anunțat, ce urma să îi aducă goi-puşcă dinaintea Tiranului Suprem, socotitorul meticulos al celor bune şi al celor rele. Categoric, Irod Antipa nu făcea parte dintre cei curajoşi. Şi nici tatăl lui, Irod cel Mare, pentru care viața omului nu valora mai mult decât o muscă, dar care tremurase înspăimântat când astrologii i-au vestit naşterea unui rege al lui Israel.

Irod Antipa ştia prea bine, de la spionii lui, că femeia primului său şambelan, Chouza, era adepta acestui Iisus din Galileea. Şi era sigur că

îşi influențase şi soțul.

Aşa că tetrarhul îşi puse la bătaie toată prudența vicleană, toată magnanimitatea de care mai era în stare, nume ipocrite, care ascundeau de fapt teama de represalii, pentru a îndepărta amenințările care se i se îngrămădiseră asupra capului.

Iisus făcea minuni. Vâna demoni. Poate putea şi să-i cheme. Şi, cine ştie, chiar dacă acum era într-un hal fără de hal, poate ar fi putut să îl transforme pe el, Irod Antipa, într-un porc cumplit, care să o ia la goană guițând printre picioarele legionarilor!

Murdară afacere, arestarea asta! Dar nici Caiafa nu avusese de ales!

— Vrei să te ajutăm să evadezi? întrebă Irod.

— Crezi că Duhul Sfânt o ia la fugă precum un miel de sub cuțitul măcelarului? replică Iisus.

— Eşti galileean, pot să te scot de sub justiția lui Caiafa şi a lui Pilat, insistă Irod.

Se scurse o bună bucată de vreme. Cine mai stătea să măsoare timpul?

— Justiția lui Iahve disprețuieşte toate aceste viclenii omeneşti, Irod. Scripturile sunt scrise, răspunse Iisus cu o voce moale.

Irod căzu pe gânduri, spunându-şi că, în ciuda tuturor celor rostite, ar putea să îi ceară lui Pilat să îi fie predat lui acest prizonier. Apoi îl cuprinse un sentiment opresiv, nu, mai curând presant: nu putea interveni într-un conflict misterios a cărui

mizã îi scăpa.

Unde se va fi aflând temeiul acestui conflict misterios dintre oamenii de la marea Sărată şi oamenii Templului?

Se retrase tulburat, urmat de şambelan.

Un legionar culese de pe jos mantia de purpură. Va avea nevoie de ea pentru un alt Joc al Regelui.

Pe la jumătatea celui de-al nouălea ceas, slujitorul îl aducea pe Iuda înapoi la Iosif din Arimateea. Celor trei bărbați li se alăturaseră Maria din Magdala şi Maria din Cleofas. Marta o însoțise la casa lui Nicodim, în cetate, pe Maria, mama lui Iisus, care era sfârşită cu totul.

Slujitorul părea perplex. Iuda nu mai era atât de palid, dar nu îşi pierduse expresia rătăcită. Emplastre de argilă uleioasă îi acopereau fruntea.

— Ce a spus apoticarul? întrebă Iosif din Arimateea.

— Dacă i-ai fi văzut spatele! strigă servitorul, plesnindu-şi obrajii cu palmele. Dacă i-ai fi văzut spatele, stăpâne! Plin de urme de bici!

Maria din Magdala îl prinse pe Iuda de braț:

— Ai fost biciuit?

Iuda scutură din cap că nu.

— Atunci, de unde aceste urme?

— Nu ştiu, Maria... Dar nu are nicio importanță... L-au biciuit pe învățător, răspunse Iuda cu o voce jalnică.

— Bine, Iuda, dar pe tine, pe tine cine te-a

biciuit?

— Nimeni, Maria… M-am trezit plin de sânge după ce l-am văzut pe stăpânul meu biciuit… Căci am văzut când era biciuit. El!

Cum stăteau acolo rumegându-şi nedumerirea, apăru un alt servitor care îi vesti că Pilat din Pont va face un alt anunț către popor. Se năpustiră către piața din fața terasei, deja plină de lume. În mod cu totul straniu, mulțimea sporise simțitor. Nici nu se putură apropia, fiind nevoiți să privească scena de la distanță, ca într-un vis.

Pilat ieşi pe terasă şi măsură din priviri mulțimea.

În clipa următoare, doi legionari îl aduseră pe Iisus în spatele lui.

Maria, Lazăr, Iosif din Arimateea şi Iuda strigară cu voci sugrumate.

— Nu ştiu ce crimă a comis bărbatul acesta după Legea voastră. Dar de vreme ce voi l-ați judecat şi considerat vinovat, i-am aplicat o pedeapsă aspră. L-am biciuit! E o pedeapsă degradantă pentru un bărbat pe care ați vrut să vi-l alegeți rege!

Traducerea cuvintelor romanului se răspândi prin mulțime şi, pe dată, se iviră şi nemulțumiții:

— Nu! Noi nu avem rege! Omul ăsta e un blasfemiator şi un impostor!

— Pedeapsa lui e moartea!

— Eliberați-l!

— Omul acesta este trimisul Domnului, veți fi

pedepsiți pentru faptele voastre!

— La moarte!

Şi, dintr-odată, o mişcare extraordinară cuprinse imensa masă de oameni. Nişte golani înarmați cu bastoane îi reduseră la tăcere pe partizanii lui Iisus şi îşi croiră cale cu pumnii până dinaintea terasei. Urlau agitându-şi în aer bastoanele:

— Omul ăsta pretinde că e rege, egalul regelui tău, Cezar! Vei răspunde dinaintea Romei, Pilat! zbierau agitatorii.

Ei erau cei care formau grosul mulțimii. Pilat străbătu din priviri această mare de ură omenească. Ştia acum: dacă l-ar grația pe Iisus, ar pune în pericol puterea Romei.

Acum strigau:

— Lapidarea! Lapidarea!

Maria se sprijini de brațul fratelui ei.

Pilat clătină din cap şi înălță brațul. Oare ce va spune?

— Îi vreți moartea? Fie. Dar supliciul lui se va face conform legii romane! Asta hotărăsc!

Mârâiau în continuare. Probabil că puțin le păsa în ce fel va executată sentința.

— Va fi crucificat! tună Pilat.

Le întoarse spatele şi intră în clădire. Din mulțime, dinspre grupul adepților, se ridică o rumoare surdă. Poate şi dinspre grupul oamenilor Templului, frustrați de o lapidare. Ultima răzbunare a lui Pilat: le refuza un masacru.

Legionarii îl încadrară pe Iisus şi îl duseră înapoi în pretoriu.

— Avem treabă, spuse Iosif din Arimateea, dând semnalul de plecare.

Lazăr se întoarse către Iuda:

— Ai cu ce să îți iei de mâncare?

Iuda nu răspunse. Să mănânce?

Lazăr îi strecură în mână doi dinari. Apoi se alătură celorlalți.

Dar aceştia nu observară că, îndepărtându-se de mulțime, îl rătăciră pe Iuda. Oricum nu aveau nevoie de el.

17

ELAUIA, ELAUIA, LIMASH BAGANTA!

Încă din ultimele ceasuri ale nopții de dinaintea acestei zile de vineri, cea mai blestemată dintre toate, stâlpii înalți ai crucii aşteptau în afara zidurilor cetății, culcați pe Golgota. Aşteptau dintotdeauna, asemenea lamelor spadelor cărora un armurier nu le-a plămădit încă plăselele şi pe care voința umană, instrument al Diavolului, unul dintre Fiii Preaînaltului, le-ar înfige în miezul pământului, despicându-l în patru.

Erau şi stâlpi mai înalți, pentru condamnații care urmau a fi expuşi vederii tuturor, dar şi stâlpi mai mici, rezervați în general asasinilor fără scrupule, în fața cărora să poată veni oricine să

scuipe, dacă oamenii ar fi fost măcinați de astfel de porniri răzbunătoare. În total, cam o duzină. Căci de multe ori Golgota fusese acoperită de tot atâția crucificați, în general dintre zeloți.

Pentru acea zi însă erau prevăzute doar trei cruci. Două erau deja înălțate: cele de care vor atârna Iisus bar Harkan şi un zelot pe nume Zakas, care asasinase un soldat roman ce rătăcise în întuneric drumul Ierihonului. Lângă ele, se căsca groapa care urma să adăpostească a treia cruce, proaspăt săpată la o adâncime de aproximativ un metru. Erau aceleaşi gropi folosite de fiecare dată.

Cu ochii lipiți de Poarta Sionului, tâmplarul şi o mână de oameni aşteptau cel de-al treilea condamnat, să termine odată treaba şi să se întoarcă acasă.

Cerul era de culoarea ardeziei, precum pământul care acoperea muntele Golgotei, de un negru noroios.

În cazarmă îşi făcură apariția doi legionari care, după regulamentul supliciului, urmau să aducă bârna transversală lungă de patru coți, cioplită la mijloc pentru a putea fi fixată de *stipes,* bârna verticală. Doar Preaînaltul sau Fiul Lui, Diavolul, ar fi putut spune de câte ori fusese folosit lemnul acela: găurile din el erau înnegrite de atâta întrebuințare.

— Ai s-o cari până pe Golgota, îl vesti unul dintre legionari pe Iisus, lăsând bârna jos. Acum ridic-o.

Era un bărbat tânăr, care purta pe chip urmele războiului, ale spectacolelor cruzimii, ale crimelor şi mizeriei. Toate acestea îl făcuseră, fără doar şi poate, orb la suferința omenească, poate chiar la propria-i suferință.

Iisus încercă să ridice bârna. Degetele se crispară pe lemn, muşchii brațelor se încordară. În cele din urmă o ridică de la pământ, dar o lăsă din nou jos. Era prea grea. Era epuizat. Luă hotărârea să o apuce de un capăt, ca s-o manevreze mai bine, şi se forță să o ridice pe umeri. Dar îşi zdreli crustele rănilor formate în urma loviturilor de bici. Durerea fu insuportabilă. Pentru a doua oară, lăsă lemnul la pământ.

— Tu trebuie să o porți, spuse legionarul pe un ton mustrător.

Iisus îşi trase sufletul şi încercă să se controleze.

În cele din urmă, reuşi să ridice bârna în echilibru pe un petic de spinare care nu era rănit.

— Unde-s ceilalți doi? îşi întrebă legionarul colegii.

— De două ore sunt acolo, îi răspunse unul dintre ei. Probabil au şi fost bătuți în piroane. Am întârziat deja al naibii de mult.

— Atunci, haideți, să-i dăm bătaie! îi spuse legionarul lui Iisus.

Iisus îşi trase orbeşte sandalele şi se luă după soldat, escortat de un altul. Doi legionari îi aşteptau la poartă. Îl vor încadra aşadar patru, în caz că cineva ar încerca un atac în forță. Cel mai

greu îi fu să coboare treptele care duceau spre stradă. Iisus fu pe punctul de a-şi pierde echilibrul şi de a scăpa buşteanul care i se clătina pe umeri. Unul dintre temniceri îl prinse de mână. Ieşiră în cele din urmă în strada înțesată de oameni. Drumul spre Golgota nu era lung, vreo zece minute pentru un om zdravăn, în putere, numai că Iisus abia se ținea pe picioare. Cuiva din mulțime i se făcu milă şi îl eliberă de povara buşteanului, fără ca nimeni să îi fi cerut acest lucru şi fără ca legionarii să se împotrivească. De altminteri, se şi grăbeau foarte tare.

Iisus privea tot înainte, fără a întoarce capul nici în dreapta, nici în stânga. Cunoştea chipurile pe care le întâlnea în cale, desfigurate de spaimă, scăldate în lacrimi. Îl durea durerea lor mai mult decât propria lui durere. Dar vremea unor astfel de emoții trecuse de mult.

Micul cortegiu trecu de Poarta lui Efraim, unde se adunaseră câțiva puşti, incapabili să priceapă sensul a ceea ce se petrecea sub ochii lor, şi ajunse în sfârşit la colină. Legionarii priviră o clipă spre ceilalți doi condamnați crucificați, cu trupurile răşchirate, în întregime goi, cu gura căscată, înghițind aerul ca şi cum s-ar fi înecat. Dulgherul şi schingiuitorii, care până atunci şezuseră pe pământul reavăn, se ridicară, vizibil nerăbdători. Necunoscutul care îi cărase bârna o lăsă jos.

— Cum te cheamă? îl întrebă Iisus.

— Simon. Simon din Cyrene.

Iisus îi puse mâna pe umăr.

— Pe aici, strigă dulgherul.

Atunci se iviră două femei cu un aer trist; cea mai bătrână dintre ele ducea o sticlă şi o cană. Se opriră în faţa lui Iisus, înlăcrimate.

— Învăţătorule, rosti cea mai în vârstă, vin de mirt… Alină durerea…

El plecă fruntea. Îl cunoşteau? Zadarnică întrebare. Ştia ce era acel vin, vinul torturaţilor, care adormea sufletul în marea încercare. Auzise vorbindu-se şi despre acele femei pioase care nu suportau spectacolul durerii provocate de fiinţe umane altor fiinţe umane şi se asociaseră pentru a oferi condamnaţilor, fie ei şi criminali, un ultim sprijin.

Deşi scopul crucificării era inducerea unei morţi lente, care să se întindă pe durata câtorva zile, prin asfixierea progresivă, muşchii toracelui nemaiputându-se ridica, iar drogul oferit nu făcea decât să atenueze efectul supliciului, nici Pilat, nici Caiafa – care nu emisese în mod oficial nicio opinie – nu au avut niciodată nimic de obiectat. Pentru ei, esenţialul era să scape de toţi aceşti răufăcători.

Iisus le privi pe cele două femei măcinate, sfredelite, sfâşiate de ceea ce îşi imaginau ele că trebuie să fie suferinţa crucificaţilor.

Suferinţa, această ruptură a fiinţei între natura ei trupească şi domnia Duhului. Neantul şi cealaltă viaţă. Iisus se simţea deja slăbit.

— Mai repede! urlă dulgherul care, presimțind izbucnirea unei furtuni, ieşi din măruntaiele lui Belial ca o fiară păroasă ce nu-şi dorea decât să ajungă mai repede acasă.

Iisus întinse mâna.

Femeia umplu cana cu un vin aproape negru. El îl bău din două înghițituri. Unul dintre legionari îl înşfăcă de braț şi îl împinse către bârna care zăcea la pământ. Dulgherul tocmai ajusta şi bătea în cuie bârna transversală. Era o scândură mai lungă decât celelalte. Oare se dorea să se atragă atenția poporului asupra lui? Dar cine? I-au smuls de pe umeri mantia, apoi roba. Se trezi în picioarele goale, doar cu nădragii murdari de un sânge deja înnegrit.

— Culcă-te pe bârnă.

Se conformă. Îl străbătu un fior. Era rece afară, lemnul era înghețat. Unul dintre schingiuitori îl înşfăcă de braț şi durerea sfredeli pieptul crucificatului. Un piron îi străbătuse încheietura stângă. O clipă după aceea, urmă şi cealaltă. Țipă. Îi smulseră pantalonii. Călăii îi traseră picioarele şi, aşezându-le unul peste celălalt, bine potrivite în suport, le străpunseră pe amândouă cu un singur piron lung.

Iisus țipă. Să fi fost vocea lui care i-a ieşit din gâtlej? Nu ar fi putut spune. Efectele vinului de mirt se răspândeau deja în carnea chinuită, ostoindu-i durerile.

— Îl puteți ridica acum!

— O clipă, o clipă! răsună o voce în greceşte. Ce-i cu tabla asta?

— A fost comandată de Pilat.

— Şi ce scrie aici?

— *Jesus Nazarenus Rex Judeorum.*

— E inadmisibil! Omul ăsta nu e regele nostru!

— Serios? Totuşi, asta spune procuratorul.

— Sunt reprezentantul marelui preot Caiafa. Mă opun categoric…

— Du-te şi explică-i asta lui Pilat! Condamnatul este executat după legea romană şi aici comandă Pilat! Eu doar execut ordinele. Hei, voi ăştia, ridicați crucea! Doar n-o să stăm toată ziua aici!

Celălalt începu să protesteze şi să blesteme. Zadarnic.

De brațele de lemn fură legate sfori şi crucea fu târâtă până la groapa săpată din vreme. Acolo, trăgând de sfori, o ridicară încet până când piciorul căzu în groapă.

Construcția diavolească pică cu brutalitate. Cum greutatea trupului lui Iisus nu era susținută decât de cele două piroane care îi străpungeau încheieturile, crucificatul slobozi un urlet de durere sub efectul şocului.

În cele din urmă, crucea fu adusă în poziție verticală. Ajutoarele aruncară pământ în groapă pentru a o astupa, apoi o bătuciră cu dosul lopeților.

Acolo, sus, asemenea unui potir, crucificatul se lăsa umplut de cea mai adâncă dintre dureri.

Un potir umplut pe jumătate cu vin de mirt şi pe jumătate cu esența pe care învățase de multă vreme să o distileze în sine, mulțumită Vinului Eliberării...

Erau la Poarta lui Efraim, la două sute de paşi de cruce, cu ochii sticloşi, cu fețele pământii, cadaverice.

Bunătatea cea luminoasă, pâinea Vieții, era dată Diavolului.

Iosif din Arimateea, Maria din Magdala, Marta, Lazăr, Nicodim, Ioan şi Toma. Simon şi Iuda, frații lui Iisus. Şi Lydia şi Lysia, cu toții răvăşiți de ceea ce se petrecea sub ochii lor. Stăpânul lor, despuiat pe o cruce, între doi tâlhari. Şi Iuda. Dar el ceva mai retras. Cu măruntaiele pline de un dispreț neîndurător față de toți aceşti oameni alături de care trăise atât timp. Un dispreț îndepărtat, lipsit de ură. Ca şi cum, prins în mijlocul unei furtuni, ar fi înghițit praf, ca şi cum ar fi murit în deşert şi, cadavru deja, i s-ar fi umplut gura cu pământ.

Dulgherul şi oamenii lui îşi adunau acum uneltele, nelăsând acolo decât scara şi cleştii cu care urmau să scoată piroanele celui crucificat pe cea mai înaltă dintre cruci. Iisus, fiul lui Iosif. Ceilalți doi erau practic la înălțimea unui stat de om. Grupul coborî colina, ajunse în dreptul Porții lui Efraim şi îşi croi drum printre spectatori. În graba lor, îl înghiontiră pe Iuda, care se cutremură de repulsie.

Nu mai rămăseseră sus decât doi legionari, pentru a păzi cele trei cruci. Pentru a le păzi de ce? Cine ar fi încercat să dea jos crucificații?

Discipolii. Discipolii? Se agitaseră şi ei puțin în fața terasei procuratorului. Dar când sentința lui Pilat căzuse ca un trăsnet, o tuliseră ca nişte oi înspăimântate.

Şi cei Şaptezeci şi Doi? Dispăruți. Sau poate erau pe acolo, prin preajma lui. Pasivi. Îngroziți de o posibilă arestare. Căci Caiafa se va îndrepta neîndoielnic împotriva discipolilor învățătorului. Duhul Sfânt ar fi trebuit să-i umple de o mânie teribilă, ar fi trebuit să ia Golgota cu asalt şi să-şi coboare învățătorul de pe cruce.

Începu să bată un vânt înghețat.

Dar Iosif din Arimateea? Marta? Lazăr? Ioan? Toma? Toți ceilalți? De ce nu făceau nimic? Fuseseră cei mai devotați. Şi aveau destui slujitori pentru a putea acționa… Ce aveau de gând să facă acum?

Avea de gând cineva să facă ceva?

Când au bătut piroanele în încheieturile lui Iisus, Iuda s-a clătinat.

Îşi chema moartea.

Moartea, bătrâna tovarăşă fără de care nicio ființă omenească nu ar fi ființă omenească.

Dar nu avea dreptul să-şi dorească moartea, căci asta ar fi însemnat că îşi pierduse speranța în învățător. Disperarea era moartea Duhului Sfânt din el.

Privea acum Golgota cu ochii dintr-un alt timp. Cel în care Iisus tocmai îl învăța să vadă.

Rămase astfel un timp nedefinit, infinit. Vorbele celorlalți ajungeau la el ca printr-un văl dens.

Oamenii Templului continuau să protesteze împotriva tăbliței bătute pe cruce: I.N.R.I.

— Încă o lovitură de-a lui Pilat pentru a ne batjocori!

Doi sau trei dintre ei vorbiră despre posibilitatea de a lua o scară pentru a scoate injurioasa tăbliță de pe cruce.

Dar la un moment anume, Iisus ridică brusc capul şi urlă. Iar vântul aduse vorbele Lui la Poarta lui Efraim:

Elauia, elauia, limash baganta…

Iuda tresări puternic. Erau cuvintele celebrării Vinului Eliberării, cele pe care el, Iisus şi o mână de bărbați le pronunțau odinioară în deşert, când acea licoare elibera Duhul din ei. Esența divină care se aprindea în ei se înălța atunci ca o flacără pură şi limpede…

Deci Duhul ardea în Iisus…

Pieptul lui Iuda se umflă, ridică creştetul, ca aspirat de un suflu care îl umplea şi pe el. Din ochi îi țâşniră lacrimi. Se înălța, plutea către Învățătorul lui, era carne din carnea lui…

Se contopeau întru Duhul Sfânt.

Îl încercă simțământul straniu că Iisus triumfase asupra morții…

Nimeni altcineva nu pricepu aceste cuvinte.

Crucificatul îl strigase pe Ilie? De ce pe acest profet anume? câțiva oameni ai Templului începură să facă haz, insensibili la gemetele femeilor aflate în apropiere.

— Acum îl strigă pe Ilie? Şi ce, crede că profetul o să vină să-l dea jos de pe cruce?

Dar de fapt, ce însemnau aceste cuvinte, *limash baganta?*

— Ce a spus? murmură Nicodim.

Iosif clătină din cap în semn că nu ştie. Se întoarse către Iuda, poate cunoştea el sensul acelui strigăt, dar fu cutremurat de spaimă. Încă o dată, discipolul preaiubit era însângerat. Iosif țipă. Ceilalți îl priviră uimiți. Văzându-i expresia, căutară din ochi obiectul emoției sale şi privirea le căzu asupra lui Iuda, care tocmai îşi trecea mâinile peste față.

De la încheieturile mâinilor îi curgea sânge.

— Iuda?

El clipi des, ca şi cum ar fi ieşit dintr-un vis, surprins el însuşi de numele său.

— Iuda, încheieturile tale… rosti Maria.

Maria, mama lui Iisus, slobozi un urlet de groază. Toma se holba şi el, cu gura căscată de stupoare.

Iuda îşi examină încheieturile, plecă încet capul, apoi închise pleoapele.

— Priviți-i picioarele! strigă Iosif cu vocea gâtuită.

Şi picioarele lui Iuda erau însângerate. Printre

baretele sandalelor se vedeau găuri în carne.

Pricepură. Ochii Mariei se umplură de lacrimi. Lazăr îl cuprinse pe Iuda de după umeri.

— Iuda, Iuda… murmură el.

Nu departe de ei, oamenii Templului discutau despre sensul misterioaselor cuvinte.

— E un țipăt de disperare, îi asigura doct unul dintre reprezentanții lui Caiafa. Înseamnă: „De ce, de ce m-ai părăsit?" Iluminatul ăsta şi-o fi închipuit că Preaînaltul îl va elibera de pe cruce…

— Dar nu asta am auzit noi, obiectă un altul. A spus *Limash baganta,* nu *Lama sabbachtani.*

— Da, da! Dar din cauza durerii, crucificatul nu a putut pronunța corect cuvintele. *Limash baganta* nu are niciun sens.

Vântul le aduse alte vorbe:

— Mi-e sete.

Oare Iisus le rostise? Sau unul dintre ceilalți doi?

Puțin după aceea, capul îi recăzu pe piept.

— E mort! strigă cineva.

Iuda îşi privi învățătorul. Nu, Stăpânul nu era mort. Nu. De altfel, crucificații nu mureau decât după câteva zile.

Nimeni nu mai ştia câte ceasuri erau, nu era niciun gnomon prin apropiere şi, de altfel, sub cerul ăsta plumburiu acul ar fi rămas fără umbră. Dar trebuia să fi fost cam al doilea ceas al după-amiezii.

Oamenii Templului hotărâră că era cazul să se

ducă să se întremeze şi ei. Erau siguri că îl văzuseră pe falsul Mesia dându-şi ultima suflare.

Iosif din Arimateea îi făcu un semn lui Nicodim, apoi Mariei din Magdala şi, strângându-l pe Lazăr de braţ, se strecurară, urmaţi de slujitorii lor.

Din peste o sută câţi fuseseră, mai rămăseseră doar câţiva privitori. La un semn al Mariei, şi micul ei grup se risipi pe dată.

Poarta lui Efraim rămase aproape pustie.

Vântul agita mantia şi roba lui Iuda, care rămăsese încremenit, sprijinit de un perete. Nu-şi putea desprinde privirea de la învăţătorul lui.

Vântul, vântul Duhului sufla acolo sus, peste cele trei cruci.

Elauia, elauia, limash baganta…

18

UN SOARE DE SÂNGE

Maria din Magdala străbătea în lung şi-n lat sala mare de la primul etaj al casei lui Nicodim.

Maria, mama lui Iisus, era lungită pe o bancă, iar Maria din Cleofa – ghemuită la picioarele ei.

Lazăr şedea pe un scaun, încercând să îşi pună în ordine gândurile haotice. Şi iată care erau acestea: Iosif din Arimateea şi Nicodim fuseseră la Pilat pentru a-i cere autorizaţia de a da jos de pe cruce trupul lui Iisus, pentru a-l înmormânta după datină. Nimeni nu avea certitudinea că Iisus

ar fi încă în viață, dar Iosif mituise legionarul pentru a nu sparge tibiile condamnatului, aşa cum se proceda în mod ritualic, ca un apogeu al chinurilor celor crucificați. Or, cam în trei ceasuri soarele urma să apună şi, conform datinilor evreieşti, condamnații nu puteau fi lăsați pe cruce în ziua de Paşti. Timpul îi presa: trebuiau să îl dea jos de pe cruce pe Iisus înainte de asfințit. Acestor griji apăsătoare li se adăuga şi imaginea rănilor spontane ale lui Iuda. Cele ale unei biciuiri pe care nu o primise şi cele ale unei crucificări pe care nu o suferise. Era un miracol. Dureros, desigur, dar totuşi un miracol. Şi extrem de revelator în privința comuniunii dintre discipol şi învățător.

Dar unde era oare Iuda? Probabil că a rămas la Poarta lui Efraim. Nu se va clinti de acolo până ce trupul lui Iisus nu va fi coborât de pe cruce.

Lazăr era tentat să se ducă să îl caute pe discipolul cel preaiubit. Dar stabilise cu Iosif că îl va aştepta până ce se va întoarce de la Pilat sau cel puțin până ce va primi un mesaj de la el despre rezultatele întrevederii cu procuratorul.

Aşa că Lazăr se strădui să găsească argumente raționale, deşi înainte i se ridicau întrebări fără răspuns.

Da, într-adevăr, Iuda nu se clintise. I-ar fi fost şi greu să o facă, atât de tare îl dureau picioarele. Nu mai sângera, dar îl măcina o durere surdă. O rafală de ploaie îl izbi cu furie şi îl obligă să se

ascundă sub o streaşină a Porții lui Efraim, aproape de ghereta celui mai rău dintre legionari.

Cam la o jumătate de oră de la plecarea lui Iosif şi a lui Nicodim, Iuda văzuse un centurion sosind în goană. Acesta avu o discuție precipitată cu ceilalți doi legionari care făceau de strajă pe Golgota. Era clar că vorbeau despre Iisus. Apoi luă lancea unuia dintre cei doi, se duse până sub cruce şi îl împunse pe Iisus în coasta dreaptă.

Iuda fu pe punctul de a țipa.

Iisus nu reacționă.

Centurionul se uită cu atenție la el, strigă către ceilalți doi nişte cuvinte de neînțeles pentru iscariotean şi plecă tot în goană.

Ce să însemne acest episod? Centurionul venise să se asigure cumva că Iisus e mort? Dar pentru ce? Şi de ce tocmai acum?

În sfârşit, romanul plecase, iar Iuda recăzu în toropeala lui. Puțin înainte de al patrulea ceas, zări apropiindu-se în grabă un grup de oameni cu capetele plecate, ferindu-se de vijelie, şi trăgând după ei un măgar. Îi recunoscu pe Iosif din Arimateea şi pe Nicodim, dar aceştia nu îl observară şi începură să urce colina.

Strania lor expediție îl scoase din amorțeală. Oare ce aveau de gând să facă acolo sus? Vor fi crezând că Iisus e mort?

De la distanță, îl văzu pe Iosif vorbind cu legionarii. Câteva clipe mai târziu, unul dintre ei îi arătă scara, pusă într-o parte, pe pământ. O

apucă un servitor care o ridică şi o fixă de partea stângă a stâlpului crucii. Apoi începu să se cațere. Mantaua îi flutura în vânt. Iosif îi întinse cleştele cu o mână, în vreme ce cu cealaltă ținea scara. Odată ajuns sus, servitorul începu o muncă periculoasă: agățat de brațul stâng al crucii, încerca să smulgă pironul din încheietura stângă a condamnatului. Dură ceva vreme. În cele din urmă, servitorul reuşi. Brațul lui Iisus căzu, inert. Dar din clipa acea, încercarea deveni şi mai riscantă, căci corpul crucificatului, care nu se mai ținea decât în încheietura dreaptă, începuse să se aplece înainte. Senatorul fu nevoit să-l cuprindă de subsuori cu mâna dreaptă, susținându-l. Exista riscul ca încheietura pironită de cruce să fie sfâşiată sub greutatea corpului. Şi asta sus, pe cruce, sub un vânt năprasnic.

Sări un alt servitor, care îşi ajută stăpânul să susțină scara.

Iuda privea scena fascinat, hipnotizat.

Se uitau şi cei doi legionari, dar cu un interes mai scăzut, ba chiar cu o urmă de ironie.

În continuare, pe servitorul cocoțat pe scară îl aştepta un lucru imposibil, oricât de brav ar fi fost. Susținând trupul lui Iisus, al cărui cap îi recăzuse pe umăr, ar fi trebuit să elibereze din piron încheietura dreaptă. Or, asta nu o putea face decât cu brațul drept, dar cu acesta îl susținea pe Iisus.

Iuda îl auzi pe Iosif strigând:

— Lasă cleştele jos!

Servitorul se conformă. Iosif luă cleştele de jos. Iar celălalt, cu prețul unor contorsiuni extraordinare, reuşi să îl susțină pe Iisus cu mâna stângă în timp ce cu cealaltă încerca să îi elibereze încheietura dreaptă.

Ploaia bătea în rafale.

Iuda se năpusti în goană. Spre stupoarea lui Iosif, Înşfăcă cleştele şi, cu o agilitate supraomenească, de maimuță, se cățără pe bârna crucii pentru a i-l întinde slujitorului.

Acesta îl înşfăcă şi, cu prețul unui dublu efort, începu să scoată pironul, ținând în acelaşi timp trupul lui Iisus.

Trecu parcă o eternitate. Dar în cele din urmă Iuda auzi zgomotul surd al fierului, căzut pe pământul mocirlos.

— Rămâi acolo! urlă Iuda. Cleştele!

Dar căzu şi cleştele. Ca în transă, sub privirile stupefiate ale lui Iosif din Arimateea, ale lui Nicodim, ale servitorilor şi ale legionarilor, Iuda se chinuia să smulgă cu mâinile goale pironul care străpungea picioarele lui Iisus, aflat în dreptul obrazului lui. Un piron lung, cu capul pătrat, cât un braț de om.

Ce forță îl însufleța pe el, care cu câteva ceasuri în urmă părea aproape mort, de sfârşit ce era? Cuiul cedă în cele din urmă. Îl trase cu o delicatețe infinită, de moaşă, şi îl strecură în buzunarul mantalei.

Să fi fost ploaia, sau lacrimile îi năpădiseră

obrazul?

Desfăcu picioarele din suport. Le sărută.

Spre profunda lui uimire, văzu că sângerează. Avea sânge pe buze. Cadavrele nu sângerează. Ştiuse el! Ştiuse el! Iisus nu era mort!

La capătul unei nesfârşite nopți de spaime şi de suferință, în el răsărea în sfârşit soarele. Un soare scăldat în sânge.

— Ajutați-mă! strigă servitorul de deasupra lui, coborând de pe scară.

Aşteptau. Iar trupul lui Iisus se prăvăli în brațele lor întinse.

Legionarilor puțin le păsa de aceste peripeții. Ploaia răpăia cu furie. Coborâră colina în goană pentru a se adăposti sub Poarta lui Efraim.

Şuvoaiele cerului spălau corpul gol al lui Iisus şi udau mantalele micului cortegiu.

Măgarul se clătina.

Trupul fu pus pe un lințoliu, întins pe cel mai puțin mocirlos petic de iarbă. Unul dintre bărbații prezenți, medic fără îndoială, se aplecă să examineze rănile şi zăbovi la cea de pe partea dreaptă. Şi el fu surprins. Smulgerea piroanelor rupsese şi crustele formate, iar sângele, de un roşu întunecat, reîncepuse să curgă. Ridică nişte ochi înspăimântați către Iosif din Arimateea şi Nicodim, care observaseră şi ce se întâmpla.

— Repede! ordonă Iosif. Oamenii Templului pot ajunge aici dintr-un moment în altul!

Cu vârful degetelor, doctorul aplică puțină alifie pe răni, apoi trase peste picioare capătul giulgiului, acoperind obrazul şi capul cu celălalt capăt. Nu era tocmai un ritual preliminar de înmormântare. Ar fi trebuit să spele cadavrul cu apă parfumată, să pună pe față giulgiul special sau *sudarion*[18], cum era numit, apoi să coasă linţoliul, să spună rugăciunile… Dar circumstanțele nu le permiteau toate acestea. Şi apoi, doar nu aveau să coasă un om viu într-un linţoliu. Trupul înfăşurat în pripă fu urcat pe măgar, cu capul pe grumazul animalului. Patru bărbați în jurul lui, cu tot cu Iuda, care îl sprijinea, menținându-i echilibrul.

— Sunt jos! mârâi dintr-odată Nicodim.

Toate capetele se întoarseră către Poarta lui Efraim: vreo duzină de oameni aşteptau acolo, privind scena. Pe Gedaliah l-au recunoscut de la distanță. Probabil că cineva îi anunțase că partizanii lui Iisus i-au cerut permisiunea lui Pilat de a da jos de pe cruce cadavrul şi au venit să verifice ce însemna acest demers insolit al lor: doi membri ai Sanhedrinului aventurându-se într-o casă păgână cu doar două, trei ceasuri înainte de apus, cu o zi înainte de Paşte? Ba, mai rău, aceşti doi onorabili evrei îndrăzneau să pună mâna pe

---

[18] Cuvânt de origine latină, *sudarium* (țesătură moale), denumea un prosop utilizat pentru ştergerea transpirației de pe față sau pentru acoperirea chipului unui cadavru (n. tr.).

un cadavru? Dar oamenii ăştia nici nu vor mai putea celebra Paştele, deoarece ritualurile de purificare durau cel puțin douăzeci şi patru de ore!

Din fericire, ploaia se dovedi un aliat de nădejde pentru salvatori, căci îi obligă pe oamenii Templului să se retragă.

— Vii cu noi, îi spuse Iosif din Arimateea lui Iuda.

Cortegiul – Iosif, Nicodim, Iuda, medicul şi patru servitori – se puse în mişcare. Încotro se îndreptau? Iuda nu ştia, dar nici nu-i păsa, era hotărât să nu plece de lângă Iisus. Pesemne că Iosif a înțeles acest lucru şi de aceea a şi acceptat să se pricopsească şi cu acest neprevăzut tovarăş.

Iuda mergea în față, aproape de capul măgarului, indiferent la noroaiele prin care înotau anevoios cu toții. Îşi strecurase mâna pe sub capătul de sus al giulgiului şi, pe sub acoperitoare, îl ținea pe Iisus de mâna stângă, cu ochii lipiți de chipul preaiubit care se contura sub lâna țesăturii noi şi muiate zdravăn de ploaie.

La un moment dat, cam la o jumătate de ceas de la plecarea de pe Golgota, la o zdruncinătură, o parte a giulgiului alunecă. Inima lui Iuda se opri cu totul când văzu că gura lui Iisus, până atunci întredeschisă, se închide, iar limba îi atinge imperceptibil buza superioară. Da, ştiuse întru Duhul că învățătorul e viu, dar mizeria asta omenească e în aşa fel plămădită, că Duhul nu crede cu adevărat decât ceea ce văd ochii trupului.

Exulta.

Oare observaseră şi ceilalţi acest semn de viaţă? Îi era greu să îi întrebe. Dacă nu-l văzuseră, atunci va fi micul său secret. Totuşi, era sigur că doctorul îi prevenise pe Iosif şi pe Nicodim asupra rănilor însângerate.

Dar unde îi ducea Iosif? Cum se vor sfârşi toate astea? Îngrijirea rănitului era mai mult decât urgentă. Cortegiul înainta acum de-a lungul zidurilor septentrionale ale Ierusalimului şi urma calea ce ducea spre valea Cedron. Norii se risipeau, iar soarele în asfinţit le tivea marginile cu aur însângerat: ici, colo se zăreau primele petice de cer curat, aşa cum nu mai văzuseră încă din ajun.

— Uită-te în spate, să vezi dacă nu cumva suntem urmăriţi, îi ordonă Nicodim unuia dintre servitori.

Răspunsul veni în câteva clipe:

— Nimeni, drumul e pustiu.

Iosif desfăcu o mică ploscă plină cu apă din şaua măgarului şi o trecu de la unul la altul. După ce îşi ostoi setea, Iuda îşi aminti că nu mâncase nimic de dimineaţă. Scotoci prin buzunare şi găsi o jumătate de pâine. Tocmai se pregătea să îşi înfigă dinţii în ea, când gândul îi zbură la Iisus: nici el nu mâncase nimic de ceasuri întregi. Aşa că puse pâinea la loc în buzunar.

Nici nu intraseră bine în Cedron, că vântul le aduse o muzică stranie, cântată parcă de

trompetele arhanghelilor, şi care trezea ecouri în întreaga vale. Iuda tresări, îngrozit. Apoi îşi aminti: erau trompetele uriaşe[19] din care se sufla în cele patru zări ale cetății pentru a vesti lumii începutul Marelui Sabat.

Cum de mai aveau inima să se bucure de sărbătoare cei care au dat morții întruparea Duhului, fiul pământesc al lui Iahve? Abel îl sacrificase pe Cain cel Drept. Iar oamenii Templului suflau în trompete vestea propriei lor îngropăciuni!

În sfârşit, ajunseră la destinație: cimitirul cu morminte săpate în stâncă de pe muntele Măslinilor. Iosif opri măgarul dinaintea unuia dintre acestea: nicio piatră funerară maiestuoasă dominând împrejurimile, cu fațade împodobite şi stâlpi, ci o grotă simplă, închisă cu o piatră rotundă, *dopheq*[20]. Soarele era în asfințit iar Iuda îşi dorea noaptea ca pe un pled imens, în care să se înfăşoare, să doarmă şi să uite grozăviile vieții.

Ce şi-ar mai fi dorit să celebreze în această clipă extazul Vinului Eliberării!

Elaouia, elaouia, limash baganta…

---

[19] Instrumente muzicale de suflat, în formă de corn, utilizate în cultul iudaic: *shofar* sau *chofar* (n. tr.).

[20] Piatră ritualică, rotundă, care închidea mormintele iudeilor. Se pare că la intrarea în mormânt existau două astfel de pietre, una mai mare, numită *golel,* care închidea cripta, şi una mai mică, rotundă, *dopheq,* pusă ca suport deasupra celei mari (n. tr.).

19

CINA DE LA MORMÂNT

Spre groaza lui Iuda, din tufişurile întunecate ţâşniră doi bărbaţi. Înaintară câţiva paşi, apoi se opriră.

— Cine sunteţi? strigă Nicodim.

— Nişte curioşi, răspunse unul dintre ei cu o voce impertinentă. Am venit şi noi să vedem cum îl înmormântaţi pe regele iudeilor.

Vorbele fură însoţite de un fel de cotcodăcit.

— Dacă aţi fi fost nişte evrei pioşi, îi apostrofă Iosif din Arimateea, ar fi trebuit ca la ora asta să fiţi între zidurile Ierusalimului, în rugăciune. Dar se vede prea bine ce sunteţi, nişte nenorociţi de spioni ai lui Ana şi Caiafa!

— Ţi-am putea întoarce foarte bine ocara, Iosif, nu se lăsă mai prejos cel mai îndrăzneţ dintre ei. Voi ce căutaţi aici cu un cadavru pe care v-aţi dus să îl cereţi dintr-o casă păgână?

Iosif înaintă către ei:

— Pietatea autorizează păcatul comis pentru săvârşirea ritualurilor, după cum precizează Talmudul. Dar voi nu vă puteţi prevala de acest motiv pentru a vă justifica prezenţa aici!

Celălalt îl înfruntă. Nicodim, doctorul, Iuda şi servitorii luaseră deja poziţii ameninţătoare şi pesemne că spionul deja îşi făcea socoteala că nu prea aveau cum să facă faţă, el şi tovarăşul lui,

celor opt bărbați. Riscau să primească nişte scatoalce pe care să nu le uite niciodată, ba, cine ştie, să fie ucişi şi îngropați fără niciun ritual într-un cavou necunoscut. Totuşi, spionul continuă fanfaronada:

— Dacă îți închipui că mă sperii, te înşeli, Iosife. În curând va ajunge aici o patrulă romană. Te sfătuiesc, pe tine şi pe prietenii tăi, să renunțați la gândurile agresive.

Era din ce în ce mai întuneric. Unul dintre servitori lovi două pietre de silex şi aprinse o torță. Iosif întoarse spatele celor doi intruşi.

— Vierme! scuipă Iosif în barbă. Spionează-ne până ți-or crăpa ochii! Du-te şi le povesteşte stăpânilor tăi ce ai văzut!

Porunci apoi servitorilor:

— Duceți-l înăuntru pe Învățător!

Aceştia înlăturară piatra rotundă de la intrare. Sub privirile spionilor, Iuda, împreună cu doi servitori, îl luă pe Iisus de pe măgar şi îl duse în interiorul grotei.

Acolo, îl culcară pe patul de piatră cioplit în stâncă. Apoi ieşiră şi, înțelegând situația, rostogoliră bolovanul în sens invers, pentru a astupa mormântul. Scârțâitul pietrei imense rostogolite de cei trei bărbați răsună amenințător în noapte.

Iosif privi țintă către spioni.

— Ei, bine, acum noapte bună.

— Aveți de gând să lăsați cadavrul în mormânt

fără să îl spălați? întrebă unul dintre ei.

— Interesul vostru pentru respectarea ritualurilor e mişcător, bandă de ipocriți ce sunteți. Ne vom întoarce să îl spălăm după Paşti.

Gâlceava se opri aici. Cortegiul se formă la loc şi, în frunte cu servitorul care purta torța, luă calea Ierusalimului, lăsându-i în urmă pe spioni.

Sângele lui Iuda se prefăcuse în venin clocotit. Nici nu intrară bine pe drum, că îl şi înşfăcă de braț pe Iosif din Arimateea.

— Iosife! Iosife! strigă el. Iisus e viu! O să-l lăsăm în mormânt în starea în care e?

— Nu, Iuda. Ne întoarcem într-un ceas, două, după ce javrele alea vor fi plecat spre Ierusalim, să îl informeze pe Caiafa de rezultatul misiunii lor. Vezi bine că nu avem ce face altceva. Dacă Ana şi ginerele lui, Caiafa, ar afla că Iisus e viu, ar fi în stare să îl crucifice a doua oară!

La asta nu se gândise Iuda. Perspectiva unui nou supliciu îl îngheță.

— Şi dacă le dă prin cap să deschidă mormântul, să vadă dacă Iisus e mort? insistă el.

— Mă îndoiesc că ăia doi vor avea puterea să mişte piatra cea mare din loc. În orice caz, de vreme ce ne-au văzut acum plecând cu toții, presupun că nu îşi pot închipui că l-am lăsat pe Iisus viu într-un mormânt.

Iuda se gândi puțin şi reluă:

— Dar dacă ne urmăresc, ne vor vedea că ne

întoarcem din drum.

— Stai liniştit, Iuda, că nici eu nu sunt copil. După cum ştii, aici există două drumuri care duc la Ierusalim. În câteva minute, ne vom ascunde în pădurice a din față. Vom aştepta acolo până ce îi vom vedea trecând. Apoi ne vom putea îndrepta toate grijile înspre Iisus.

Acestea fiind spuse, Iosif dădu un ordin şi cei opt bărbați părăsiră drumul şi se cufundară în pădurea care îl străjuia. Torța fu şi ea stinsă.

Iarba de sub picioarele lor băltea. Deasupra capetelor, copacii scuturau ultimii stropi de ploaie. Țipă o bufniță. Trosnetul ramurilor întindea la maximum nervii şi aşa afectați de oboseală şi încordare. În jurul lor fojgăiau tot soiul de dihănii, şerpi, vulpi, şopârle…

În tot acest răstimp, îşi spuse Iuda în gând, Iisus zăcea în pustietatea unui mormânt rece şi întunecat.

Într-un sfârşit, se auziră paşi şi vorbe. Spionii treceau prin fața lor. Peste câteva clipe, la un semn al lui Iosif din Arimateea, cei opt bărbați ieşiră din pădure. Torța fu aprinsă din nou şi făcură iute cale întoarsă la mormânt.

— O să murim de foame şi de sete, spuse Nicodim.

— Avem apă şi gustări, răspunse Iosif. O să ne putem trage puțin sufletele.

Să ne tragem sufletele, repetă Iuda în sinea lui. Şi Iisus?

Pentru a treia oară stinseră torța, rostogoliră piatra din buza grotei şi întinseră o cuvertură în deschizătura mormântului. Servitorii aprinseră două lămpi şi îşi ocupară apoi pozițiile de pază.

Dădură la o parte giulgiul. Iosif din Arimateea împături o manta şi o aşeză sub capul lui Iisus. Bolta cavoului fiind scundă, fu nevoit să se aşeze pe pământul gol alături de Nicodim şi Iuda, urmărindu-l atent pe medicul care palpa trupul rănitului.

Acesta începu prin a masa încetişor membrele şi pieptul. În lumina palidă a lămpilor, corpul părea a-şi fi pierdut culoarea vineție. Medicul îi unse din nou rănile, îi bandajă încheieturile şi picioarele, îi puse un emplastru pe rana de pe coastă.

— Dați-i să bea, spuse el. Are febră. A stat dezbrăcat în frigul ăsta, cu toate rănile şi suferința lui…

Iuda ieşi să ia plosca de la servitori. Medicul umezi o cârpă curată şi o puse pe buzele lui Iisus. O mişcare uşoară le însufleți: Iisus aspira apa.

Pentru prima dată de când îl coborâseră de pe cruce, deschise ochii şi întoarse capul către salvatorii săi. Se cutremurară cu toții. Chiar şi doctorul.

Încercă să ridice brațul pentru a-şi apăsa peticul de țesătură pe buze, dar mâna nu răspunse întru totul intențiilor sale, din cauza rănii de la încheietură. Iuda îi apăsă pânza pe gură şi simți

răsuflarea fierbinte a învățătorului arzându-i palma.

— Vreau să mă aşez, şopti Iisus.

Se repeziră să îl ajute şi îi acoperiră umerii cu linţoliul. Îşi puse cu grijă picioarele pe pământ, îşi privi mâinile, apoi întoarse capul spre ei.

— Deci sunt viu.

Cuvintele răsunau straniu în cripta rece şi îl tulburară profund pe Iuda. Era un reproş?

— Ce e cu complotul ăsta? întrebă el.

— Învățătorule! Nu am ştiut nimic! strigă Iuda.

Nu am ştiut nimic, Învățătorule, până în clipa în care am smuls pironul din picioarele tale! Nu am ştiut că erai viu…

Vocea i se înecă în lacrimi. Trecuse deja prin cea mai cumplită dintre dureri, aceea de a-şi fi dat învățătorul pe mâna Sanhedrinului, acum urma să se vadă acuzat de a fi complotat la salvarea lui?

— Stai liniştit, Iuda, ştiu ce ai făcut tu. Pe Iosif şi pe Nicodim îi întrebam.

Iosif înalță capul:

— Setea lor de răzbunare a fost ostoită, Învățătorule, odată ce ai fost torturat public, răspunse acesta cu o patimă abia stăvilită şi, cine ştie, poate şi cu virtutea rănită. Ar fi trebuit ca noi, cei pe care i-ai învățat despre puterea Duhului, să le dăm lor şi carnea ta?

Ecourile vorbelor lui umplură cavoul. Ecouri care alungau doliul, dar semănau nelinişte. Afară, în bezna nopții răsună un țipăt de cucuvea.

— Ți-ar fi sfărâmat oasele picioarelor şi țeasta, s-ar fi năpustit asupra trupului tău şi l-ar fi aruncat la groapa comună! Ți-ar fi executat discipolii, iar învățăturile tale s-ar fi pierdut în colbul veacurilor!

Nu, Învățătorule, nu! Nici Maria, nici Marta, nici Lazăr, nici Nicodim, nici eu nu i-am fi putut lăsa pe aceşti preoți păcătoşi să mănânce carnea jertfei oferite lui Iahve. Asta să fi fost voința ta?

Tonul lui era aproape profetic.

Doar un uşor frison de febră mişcă buzele lui Iisus. Ceilalți rămaseră stană de piatră la auzul vorbelor lui Iosif. Uitaseră că Iosif din Arimateea fusese elevul lui Gamaliel.

— Nu, Iosif, răspunse Iisus cu o voce care părea a-i țâşni direct din piept, o voce răguşită, tenebroasă, cum va fi fost odinioară cea a vrăjitoarei Endor, când a chemat fantoma lui Samuel pentru regele Saul. Nu, Iosif, nu a fost voința mea ca aceşti preoți păcătoşi să mănânce carnea jertfei. Jertfa îi era oferită lui Iahve.

Suspină, extenuat.

— Ai făcut ceea ce a trebuit să faci. Tatăl va ține seama de faptele tale. Dar cum am putea să nu recunoaştem că voința Lui e imprevizibilă? Şi că eu însumi sunt uimit.

— Oare îngerul lui nu a oprit mâna lui Avram, Învățătorule? spuse Iosif.

Argumentul păru să-l descumpănească pe Iisus.

— De data asta, tu ai fost îngerul care a ținut

mâna morții. Dar eu, sunt eu noul Isaac?

Cine ar fi îndrăznit să răspundă? Cine ar fi îndrăznit să comenteze oroarea sacrificiului primordial, cel al unei ființe omeneşti, cel al unui fiu? Peste grotă căzu tăcerea, asemenea uleiului care potoleşte valurile mării. Flăcările celor două lămpi se înălțau drepte, ca şi cum ar fi fost flăcările Duhului.

— Iată-ne în altă poveste decât povestea mea, spuse Iisus. Ceea ce ar fi trebuit să fie nu va mai fi.

Nu pricepură: care ar fi trebuit să fie povestea lui? Şi ce ar fi trebuit să fie, dar nu va mai fi?

Iisus adăugă, ca pentru sine:

— Necunoaşterea va dura multă vreme. Lupta va fi mai lungă şi mai crudă.

Toți rămaseră stane de piatră, aproape îngroziți. Iuda nu îndrăzni să întrebe ce însemnau acele cuvinte. Dar timpul îi zorea. Asemenea tovarăşilor lui, tremura la gândul că în zori, oamenii lui Caiafa se vor întoarce la mormânt. Erau suficient de ticăloşi încât să dea piatra la o parte şi să verifice starea presupusului cadavru.

Doctorul se precipită.

— Învățătorule, spuse Iosif, nu putem rămâne aici până în zori. Doctorul ți-a oblojit spatele, mâinile, picioarele... De îndată ce vei mai prinde ceva puteri, va trebui să părăsim cripta.

— Fie, răspunse Iisus la capătul câtorva lungi momente. Am auzit că spionii v-au urmărit până

aici. Se vor întoarce.

Chiar aşezat fiind, Iisus tot se clătina. Doctorul se grăbi să îl susțină şi se aşeză lângă el pe patul de piatră.

— Poți mânca puțin? îl întrebă. Trebuie să îți recapeți forțele.

Iisus clătină din cap şi schiță un zâmbet palid:

— Nu e revelator că trebuie să luăm masa într-un mormânt? Aşa ne celebrăm noi Paştele! Duhul a triumfat asupra morții!

Servitorii desfăcură gustările aduse, ouă fierte, pui, brânză, curmale şi smochine uscate. El luă pâine şi brânză. Mâinile îi tremurau.

— Mâncați şi voi. Mănâncă, Iuda.

Dar acesta se uita la el de parcă nu ar fi înțeles ce spune. Putea să mestece hrana, ca să trăiască în continuare? Să trăiască? Doar fusese instrumentul torturii, fusese biciul, crucea şi piroanele. Rezultatul suferinței pe care el o provocase era dinaintea ochilor săi, iar el trebuia să mănânce?

— Ştiu ce-i în inima ta, Iuda. Trebuie să mărturisesc. Ai acționat din voința mea. Îți cer să mănânci.

Iuda se răsuci către stăpânul lui, îi prinse mâna şi i-o sărută. În clipa aceea, Iisus observă pe picioarele lui Iuda o cicatrice asemănătoare cu a lui.

Cu un gest brusc şi neîndemânatic, apucă încheietura discipolului şi îi examină rana.

— Ce-i asta? Te-au crucificat şi pe tine?

Dar Iuda nu fu în stare să răspundă.

— Arată-mi şi cealaltă încheietură.

Iuda se execută.

Privirile li se întâlniră.

— Învățătorule, rănile astea i-au apărut în timp ce erai tu crucificat, explică Iosif.

Se lăsă o tăcere grea. Nimeni nu îndrăznea să se mişte. Într-un sfârşit, Iisus suspină şi reîncepu să mănânce.

— Mănâncă, îi spuse lui Iuda, care se dusese să se aşeze.

Discipolul vârî codrul de pâine în gură, hărțuit de amintirea celuilalt dumicat, pe care Iisus i-l întinsese în timpul cinei din Ierusalim. O mestecă de parcă ar fi fost carne din carnea stăpânului lui. Reînvăța acest exercițiu straniu, mestecarea hranei între dinți. Până şi gustul mâncării i se părea necunoscut. Prea multe idei se învârteau în capul lui, prea multe întrebări care se roteau într-o horă smintită, căreia nu reuşea să îi dea de capăt.

Ceilalți mâncau şi ei, cu poftă chiar. Şi afară, servitorii prindeau puteri. Se hotărî aşadar să mănânce, fie cât de puțin.

— Da, spuse Iisus, va trebui să părăsim acest mormânt. Spiritele răului nu vor întârzia prea mult. Se vor întoarce, poate vor aduce şi o armată, de data asta. Unde sunt Maria, Marta şi Lazăr?

— La Ierusalim. Ne aşteaptă, după ce te vom fi

dus într-un loc sigur, pentru a te putea reface.

— Şi la ce loc v-aţi gândit?

— Betbasi, Învăţătorule. Unul dintre discipolii tăi, Simon din Iosafat, are acolo o fermă. Dacă nu mai zăbovim mult, am putea ajunge acolo la primele ceasuri ale dimineţii.

— Nu pot să merg, dar aş putea să mă ţin pe un măgar.

Medicul scoase din buzunar o sticluţă şi turnă o cantitate apreciabilă de licoare într-o cană cu puţină apă şi i-o întinse lui Iisus:

— E vârnanţ, sare albă şi chinină, Învăţătorule.

Iisus schiţă un alt surâs. Cunoştea virtuţile vindecătoare ale acestor plante: un tonic şi două febrifuge. Bău tot conţinutul cănii.

— Îmbrăcaţi-mă, le spuse.

Iosif chemă servitorii. Erau veşminte noi, lucru care îl tulbură peste poate pe Iuda: aşadar, prevăzuseră că Iisus va supravieţui încercării crucii.

Îmbrăcatul lui Iisus dură mai puţin decât se temuseră. Rănitul îşi trase fără foarte mare greutate pantalonii şi roba, dar când trebui să îşi pună sandalele şi să se ridice, fu nevoit să recunoască ceea ce era evident: picioarele, străpunse dintr-o parte în alta şi imobilizate în bandaje, nu reuşeau să îi susţină greutatea. Iuda şi Nicodim îl apucară de braţe, în vreme ce Iosif îi aranja mantia pe umeri. A ieşi astfel din criptă în întunericul nopţii nu fu deloc un lucru uşor.

— Înlăturați din mormânt toate urmele trecerii noastre! le ordonă Iosif servitorilor.

A-l ajuta pe Iisus să urce pe măgar fu o altă încercare dificilă. Cu câteva ceasuri în urmă era răstignit pe cruce. În ciuda voinței ieşite din comun, trupul lui pământesc nu îşi putea recupera atât de repede puterile. În cele din urmă îl aşezară în şa. Iosif urcă în spatele lui pentru a-l susține, oricât de scurt va fi fost drumul.

Cerurile păleau. Cortegiul o apucă pe drumul spre Betbasi.

Abia la sosirea la fermă, Iuda îşi aminti ceva: nu puseseră la loc bolovanul care astupa intrarea în mormânt. Ocupați să curețe grota şi să îl urce pe Iisus în şa, uitaseră să astupe gura cavernei.

20

„IATĂ-NE ÎN ALTĂ POVESTE DECÂT POVESTEA MEA“

După ce, la ferma lui Simon din Iosafat, Iisus fu dus în camera lui, care dădea înspre livezi, după ce doctorul orândui toate cele cuvenite convalescenței, Iosif, Nicodim şi Iuda se retraseră în grădină pentru a-şi lămuri întrebările şi emoțiile extraordinare care îi măcinau aprig încă de la răstignirea din ajun.

Soarele de aprilie îşi arătase în sfârşit obrazul. Pământul sufocat de ploaia îndelungată se oferea

în sfârşit mângâierilor razelor sale.

Dar memoria se supunea altui soare.

Până atunci, urgența salvării lui Iisus înăbuşise în discipoli orice altă grijă în afara aceleia de a-l smulge pe învățătorul preaiubit din ghearele lui Ana şi Caiafa şi din plasa laşităților oportuniste ale lui Pilat. Acum, că răsuflau uşurați pentru prima oară după arestarea de pe muntele Măslinilor, puteau da frâu liber propriilor lor nedumeriri.

Nu exista o măsură comună a tulburărilor lor: fiecare îşi ducea propria-i furtună lăuntrică. Dar aceea care îl măcina pe Iuda era teribilă, îl sufoca. Indiferent ce sens s-ar da cuvântului „complot", era clar că existase un plan pus la cale de Iosif, Nicodim, Maria, Marta şi Lazăr de a-l salva pe învățător de pe cruce. Iar el, Iuda, nu ştiuse nimic. Asemenea lui Iisus.

Iubirea pământească pentru nazarinean triumfase asupra iubirii celeste pentru Tatăl.

Şi Iuda nu izbutea să se împace cu imensitatea acestui conflict de neînchipuit.

Ce mai rămânea din jertfa divină a lui Iisus? Nu putea să le spună toate astea nici lui Iosif, nici lui Nicodim, care nu primiseră inițierea în deşert ca el, odinioară. Dovadă că nici nu pricepuseră vorbele rostite de Iisus pe cruce…

Nicodim rupse primul tăcerea:

— Nu reuşesc să înțeleg următorul mister. Cum de Învățătorul, care l-a sculat pe Lazăr din

mormânt, a vindecat orbi şi paralitici, ca să nu mai vorbesc de alte minuni, nu reuşeşte să îşi vindece propriile-i răni cu aceeaşi rapiditate?

— Doar l-ați auzit, spuse Iuda. Primele lui cuvinte exprimau mirarea de a se fi trezit în viață. Asta înseamnă că planul lui Iahve a fost altul decât cel pe care el însuşi l-a prevăzut. I-ați smuls trupul din ghearele morții, dar duhul lui nu s-a întors printre noi.

Iosif clătină încet din cap.

— Ai fost instrumentul voinței lui Iahve, Iosif, dar l-ai tulburat. Ai schimbat destinul pe care şi l-a croit.

— Oare nu m-am apărat în fața lui? Cum l-aş fi putut lăsa pe învățătorul nostru să fie sfâşiat de haita de şacali ai lui Ana şi Caiafa? strigă Iosif. Îmi reproşezi că l-am salvat?

— Nu, Iosif, ştii prea bine că nu. Îți explic ceea ce cred că ştiu. Nu cunosc sensul cuvintelor lui: „Iată-ne în altă poveste decât povestea mea. Ceea ce ar fi trebuit să fie nu va mai fi." Poate ne va explica el.

Se gândeau cu toții, în tăcere, la aceste taine când apăru Simon din Iosafat, care le aducea un sol din Ierusalim. Un sol în sabatul sfintelor Paşti? Era foarte ciudat. Dar bărbatul, sau mai bine zis tânărul, Ahmed, era un nabateean aflat în slujba casei lui Nicodim din Ierusalim. Nu era aşadar obligat să se supună cerințelor acestei sărbători, ale niciunul sabat dealtminteri, şi nici interdicției

de a nu depăşi cu mai mult de o sută de paşi pragul casei. Acesta era şi motivul pentru care fusese angajat. Multe dintre marile familii ale Iudeei, Galileei, Periei, Samariei, dar şi din alte provincii foloseau idolatri pentru sarcinile pe care evreii pioşi – sau care cel puțin se străduiau să pară astfel – nu le puteau îndeplini în ziua de sabat.

De aceea şi miliția lui Saul era alcătuită tot din idolatri: nabateeni, sirieni, cilicieni şi multe alte neamuri.

— Oaspetele tău, Lazăr, m-a trimis, îi spuse solul stăpânului său. Casa e întoarsă pe dos de zbirii Templului. Supraveghează şi vecinătățile şi mi-a fost foarte greu să mă furişez. M-au întrebat, vicleni, cum de am îndrăznit să ies în sabatul Paştelui. Când le-am spus că sunt nabateean, au părut dezamăgiți că nu mă pot aresta pentru impietate. M-au întrebat unde mă duc şi unde eşti tu. Le-am spus că eşti în Cezareea, iar eu mă duc la tatăl meu, la Decapol, povesti puştiul cu un zâmbet şiret. Pe scurt, stăpâne, Lazăr şi surorile lui sunt pradă unei mari îngrijorări: nu ştiu nici unde eşti, nici ce s-a ales de misiunea şi de prietenii tăi.

Era evident că habar nu avea ce voiau să spună aceste vorbe.

Iosif, Iuda, Simon din Iosafat şi Nicodim se consultară din priviri.

— Ei te-au trimis?

— Nu, stăpâne. Dar soția ta era îngrijorată de supărarea oaspeților. Aşa că m-am oferit să vin eu.

— Cum ai ştiut că sunt aici? întrebă Nicodim.

— Mi-am amintit, stăpâne, că i-ai spus fratelui meu că vei petrece Paştele în casa lui Simon din Iosafat.

— Ai mai spus cuiva unde te duci?

— Nu, stăpâne. Cum soția ta şi oaspeții nu ştiau unde eşti, m-am gândit că vrei să păstrezi secretul, aşa că nu am scos o vorbă.

— Bine, spuse Nicodim. Bine ai făcut.

Îi dădu tânărului Ahmed o monedă de argint şi îi făcu semn să se retragă, pentru a se consulta cu prietenii săi.

— Dacă îl trimitem acum înapoi, mai mult ca sigur derbedeii lui Saul îl vor opri din nou, zise Nicodim. şi de data asta nu vor mai fi atât de politicoşi. Probabil îl vor tortura ca să le spună unde a fost.

— E limpede, observă Iosif. În Ierusalim s-a dat alarma. Ana şi Caiafa se tem că au fost păcăliți. Îi vor aresta şi-i vor urmări pe toți cei care i-au fost apropiați Învățătorului. Nimic nu îi sperie mai mult decât gândul că învățătorul ar putea fi în viață.

Abia ce îşi încheie cuvintele că în prag se ivi însuşi Iisus. Spre stupoarea generală, deşi în zori nici nu putea pune picioarele în pământ, acum mergea. E drept, sprijinit într-un baston, dar mergea.

Auzise ultimele cuvinte ale lui Iosif.

— Doar odihna Domnului ce le mai opreşte pe hienele astea cu mitră, spuse el. Dar de mâine, spionii lor se vor răspândi în toată țara. Nu numai că eu voi fi din nou scopul persecuțiilor lor sau mai rău, dar toți cei care m-au urmat, şi mai ales cei care m-au smuls de pe cruce, vor suferi cele mai crunte mârşăvii din partea acestor oameni. Trebuie să mă îndepărtez cât mai mult de Ierusalim.

— Învățătorule! strigă Iuda. Învățătorule, dar dimineață încă…

— Încet, Iuda, câteva dureri în plus sunt oricum infinit mai mărunte decât aceea de a mă afla din nou față în față cu Ana, Caiafa şi aceşti idolatri încăpățânați care le slujesc drept miliție.

— Unde vrei să mergi, Învățătorule? întrebă Iosif.

— Până ce ura persecutorilor mei se mai potoleşte, voi fi mai în siguranță în altă țară. Voi merge la Dositeu, lângă Damasc.

— Nu e cam departe? întrebă Nicodim.

— Nu voi mai fi niciodată departe de tine, Nicodime, zâmbi Iisus.

— Permite-le servitorilor mei să te însoțească, Învățătorule, propuse Iosif.

Iisus acceptă.

— Învățătorule, îmi permiți să te însoțesc şi eu? întrebă atunci şi Iuda.

Iisus se gândi puțin.

— Îți permit să mi te alături singur, mai târziu, la Dositeu. Dar acum bănuiesc că Sanhedrinul a pus oameni la pândă în preajma Ierusalimului şi mă tem ca vreunul dintre ei să nu te recunoască. Atunci soarta ta nu ar fi cu nimic mai bună decât a mea.

Iosif, doctorul şi Nicodim spuseră şi ei că ar fi mai bine ca Iisus să plece singur, însoțit doar de doi oameni, pentru a nu atrage atenția.

Simon din Iosafat propuse ca, în ciuda circumstanțelor neobişnuite, să oficieze mai devreme jertfele ritualice ancestrale pentru masa de Paşte, înaintea plecării Învățătorului, care fusese fixată pentru prima oră a după-amiezii. Iisus acceptă.

— După ritualurile impuse de arhiereii păcătoşi, observă el cu o voce ironică, nu aş fi demn să mă aşez la masa de Paşte pentru că tocmai am ieşit dintr-un mormânt. Dar doctorii Legii nu s-au gândit la cazul unui om care intră într-un mormânt şi iese viu de acolo, aşa încât suntem cu toții exonerați de acuza de impuritate.

Se auziră râsete înfundate.

Simon şi fiii săi, Iosif, Nicodim, doctorul şi Iuda îl priveau năuciți pe Iisus aşezându-se la locul care îi fusese rezervat şi binecuvântând bucatele. Abia le venea să-şi creadă ochilor: cu nicio zi în urmă omul ăsta fusese bătut în piroane pe cruce! Fusese livid, scuturat de frisoane… Poate erau morți cu toții şi se aflau în Rai. Sau poate erau

victimele unei iluzii colective. Chiar dacă gesturile lui mai aveau o anume rigiditate, Iisus bea vin, punea sâmburii de măsline pe marginea farfuriei, deasupra mesei bâzâiau muştele…

O fetiță, dintre ultimii născuți ai gazdei, se strecură în încăpere şi se holbă la bărbatul necunoscut. Aerul ei mirat îl amuză pe Iisus. O strigă, o întrebă cum o cheamă şi, după ce ea îi spuse că o cheamă Rebeca, o mângâie pe creştet şi o binecuvântă. Cumplitele suferințe din ajun nu lăsaseră nicio urmă în sufletul lui? În orice caz, îşi păstrase aceeaşi duioşie față de copii.

— Învățătorule, începu Iosif, ai putea să ne ajuți să înțelegem sensul cuvintelor pe care le-ai rostit în zori, când ți-ai venit în simțiri: „Iată-ne în altă poveste decât povestea mea. Ceea ce ar fi trebuit să fie nu va mai fi”?

Sorbi o gură de vin. De altfel, vocea i se limpezea de la un minut la altul: îşi regăsea tot mai mult accentele familiare, redevenea normală.

— Jertfa, spuse el, trebuie să fi stârnit furia iminentă a Tatălui şi sancțiunea lui împotriva grăitorilor de minciuni. Iosif, Nicodim şi Maria – căci ghicesc şi rolul ei în eforturile voastre – voi toți nu ați făcut decât să îl întârziați. I-ați păcălit pe ceilalți fii ai Creatorului şi pe Slujitorul malefic care răspândea ură în inima judecătorilor mei. Dar dragostea v-a determinat să schimbați cursul dreptății Tatălui. Aceasta se va împlini în veacurile ce vor veni. Ceea ce ar fi trebuit să fie nu a mai

fost. Israel îşi va învăța greşeala în suferință, iar Ierusalimul va cădea de multe ori până ce se va ridica.

Ultima prevestire îl întristase. Privea spre hrană cu o expresie dubitativă.

— Şi celelalte spuse ale tale, Învățătorule? întrebă Iuda. „Lupta va fi mai lungă şi cu mult mai crudă?"

— E doar o altă variantă a ceea ce deja am spus. Ignoranța este cauza suferinței. Cei mai orbi sunt aceia care cred că cunosc cel mai bine drumul. Cea de-a cincea Carte ar fi trebuit să le încununeze pe celelalte, dar nu au citit-o, iar cei care au citit-o nu au vrut să o înțeleagă. Duhul e unul, nu poate fi numit printr-un cuvânt la plural. Eloha nu poate fi Elohim. Elohim sunt zeii păgânilor. Duhul este iubire, nu poate fi Dumnezeul Armiilor cereşti care ucid. Duhul nu este răzbunător. Răzbunător e doar Diavolul.

— şi Profeții? întrebă Simon din Iosafat. Ei nu au ținut niciodată seama de cea de-a cincea Carte?

— Nu, Simon, şi ei s-au rătăcit. Amintiți-vă, Isaia a spus: „Sunt Domnul care face lumina şi întunericul, sunt Creatorul prosperității şi nefericirii." Nu, Domnul nostru Iahve nu poate fi cel care a creat nefericirea.

Mestecă puțină friptură de miel şi reveni:

— Amintiți-vă că Ieremia a îndrăznit să pretindă: „Mergeți şi spuneți-le oamenilor din Iudeea că eu sunt olarul care pregăteşte nenorociri pentru voi

şi îmi țes urzelile mele împotriva voastră.” Nu, Domnul nostru Iahve e bun şi drept, El nu poate urzi nefericire împotriva neamului lui.

Toți fură atinşi de aceste exemple. Aşadar, Profeții au crezut că Domnul voise pieirea poporului Lui!

— Mai amintiți-vă că Iezechiel pune aceste cumplite rostiri în gura Domnului: „Le-am impus un statut care nu e cel bun şi legi după care nu îşi vor putea câştiga existența. I-am obligat să se supună fiilor întâi născuți, pentru ca să-i umplu de oroare. În acest fel, ei vor şti că Eu sunt Domnul.” Nu, Simon, strigă Iisus, cuprins brusc de mânie, Profeții nu au văzut adevărul! Cartea Regilor a înțeles acest lucru: „Domnul a suflat duhul minciunii peste buzele tuturor profeților tăi.” Dar Cartea Regilor însăşi este inspirată de Diavol, căci Domnul Iahve nu poate sufla duhul minciunii peste gura nimănui!

Această condamnare fără drept de apel a Cărților, cărora le mai purtau cu toții urme de respect, îi lăsă stane de piatră.

Da, acum înțelegeau în adâncul sufletelor lor, Domnul Iahve nu putea fi acest Creator.

Iisus le luminase ochii: era apa care limpezea vălul care încețoşa privirile răuvăzătorilor.

După ce li se mai potoliră puțin emoțiile, îşi reluară masa în tăcere.

— Arhiereii nelegiuiți, spuse el, au citit, dar nu au înțeles cuvintele celor patru Cărți care o

anunțau pe a cincea. Amintiți-vă de pățania lui Iacob, când familia lui a traversat vadul Iabocului şi ai lui au rămas pe celălalt mal. A fost atacat de o făptură al cărui nume nu îl voi rosti şi Iacob a trebuit să lupte împotriva ei până în zori.

— Dar nu era un înger? întrebă Simon.

— Nu, îngerii nu acționează pe furiş. Şi, în orice caz, nu intervin decât la ordinul Stăpânului lor. Nu, acela nu a fost un înger, aşa cum o arată şi continuarea istoriei, ci Preaînaltul însuşi. Căci în zori, după ce Iacob l-a constrâns să îi dea binecuvântarea, i-a spus lui: „Nu te vei mai numi Iacob, ci Ezra-El, nume care înseamnă Cel care a luptat împotriva Celui Preaînalt." înțelegeți? Arhiereii nelegiuiți au uitat exemplul lui Iacob, au uitat că a luptat împotriva Preaînaltului. Tatăl nostru protector este Iahve. Şi nu trebuie să luptăm împotriva Lui.

A lupta împotriva Preaînaltului! Erau stupefiați de îndrăzneala aproape blasfematoare a ideii. Şi totuşi, era înscrisă în Cărți. Nu ştiau prea multe despre povestea lui Iacob. În sinagogi, rabinii făceau uneori aluzie la ea, dar până astăzi nu îi sesizaseră sensul. Şi apoi, care dintre ei era suficient de învățat ca să îndrăznească să consulte sulurile Cărților!

— Ai spus într-o zi, Învățătorule, interveni şi Iosif, că: „Nimeni nu poate veni la mine dacă Tatăl, cel care m-a trimis, nu îl cheamă." Asta înseamnă că Tatăl îi alege în mod tainic pe aceia care vin la

tine?

Iisus scutură din cap.

— Nu, ascultă cuvintele mele: nimeni nu poate veni către mine dacă nu îl doreşte pe Tatăl. Planurile lui Iahve nu pot fi tainice, căci ar fi nedrepte. Iacob s-a răzvrătit tocmai împotriva acestei nedreptăți a Preaînaltului.

După o vreme, Nicodim rupse tăcerea:

— Îmi amintesc, Învățătorule, una dintre predicile tale. Ne-ai spus că în cea de-a cincea Carte sunt corectate greşelile celorlalte patru. Aşa se face că în capitolul douăzeci şi patru este scris că părinții nu vor fi dați morții pentru păcatele fiilor, iar fiii nu vor plăti pentru păcatele părinților. Fiecare va muri pentru propriul lui păcat. În timp ce, în prima Carte, în capitolele douăzeci şi douăzeci şi patru e scris că fiii vor plăti pentru păcatele părinților până la a treia sau a patra generație.

— Binecuvântată fie-ți memoria, Nicodime, spuse Iisus. Aceste contradicții formale sunt dovada clară că autoritatea Cărții a cincea primează asupra celorlalte.

— Şi atunci, Învățătorule, de ce se predică tot după primele patru Cărți şi după Profeți şi nu se ține seama de a cincea?

— Din cauza încăpățânării preoților care nu vor să renunțe la privilegiile ce le sunt acordate prin Levitic şi Numerii şi care, de altfel, au şi rescris în acest sens mai multe versete din primele două

Cărți.

Mințile celor patru bărbați digerau spusele lui Iisus asemenea unei hrane lumeşti.

— Învățătorule, sări şi Iuda, de vreme ce tu ai triumfat asupra persecutorilor tăi, de ce nu ne-am întoarce la Ierusalim ca să dăm asaltul final?

— Nu mai e partea omului această luptă finală, Iuda, răspunse Iisus. Oare nu m-ai auzit? Duhul nu este răzbunător. O nouă luptă nu va fi mai concludentă decât aceea care m-a urcat pe cruce. Arhiereii nelegiuiți îi vor atrage încă o dată pe romani de partea lor şi vor instaura ordinea prin violență. La ce ar folosi să mă las răstignit pentru a doua oară?

Iuda se cutremură, iar ceilalți protestară zgomotos.

— Şi cum va triumfa cuvântul tău? întrebă atunci Iosif.

— Nu-i al meu, Iosife. Este cuvântul lui Iahve. Va triumfa pentru că este cuvântul bunătății şi al iubirii. Dar, după cum am spus, lupta va fi lungă, mai lungă decât o viață de om. Va fi crudă, iar această generație nu se va stinge înainte de a fi văzut cum Ierusalimul îşi pleacă grumazul sub lovituri.

Nici nu îndrăzniră să se gândească la una ca asta, făcură ochii mari de groază.

— Ierusalimul? şopti Nicodim.

— Cei care m-au împins către moarte păşesc în chiar aceste clipe pe viitoarele lor morminte, spuse

Iisus pe tonul acela sălbatic pe care i-l cunoşteau prea bine. Nimeni să nu îşi facă iluzii: nedreptatea nu este veşnică. Reaua-credinţă triumfă prin sabie, dar în cele din urmă sabia o şi ucide. Cât despre Duh, El nu triumfă decât întru Duhul însuşi.

Fură cu totul copleşiţi de aceste prevestiri.

Pentru ei, supravieţuirea acestui om pe care îl preţuiau mai mult decât măduva oaselor lor, decât lumina ochilor lor, fusese, fără îndoială, încercarea supremă a vieţii.

Sigur că niciunul dintre ei nu se gândise că o apucă pe un drum umbrit de iasomie şi presărat cu trandafiri. Dar nu au prevăzut niciodată cu atâta claritate ce încercare supremă li se ridica acum dinainte.

Poruncile lui de nevoinţă spirituală permanentă pentru a putea triumfa asupra acestei lumi, asupra acestui imperiu material josnic al unuia dintre fiii Preaînaltului, nu priveau doar persoanele lor, ci şi realităţile care le erau cele mai dragi.

Dacă nu vor fi prozeliţii lui, soldaţii lui chiar, vor pierde Ierusalimul. Era de neconceput. Şi înspăimântător.

Căci ce ar putea pierde mai mult decât atât?

21

NECUNOSCUTUL DIN BETBASI

Discuțiile şi comentariile lui Iisus în marginea Scripturilor au reaprins în meseni ardoarea pe care o crezuseră stinsă pentru totdeauna în acea blestemată zi de vineri.

Nu, istoria nu se oprise, iar această perspectivă îl exalta pe Iuda.

— Învățătorule, Învățătorule! Am crezut prosteşte că ne-ai spus totul, dar cu fiecare cuvânt al tău îmi dau seama de greşeala mea! strigă el.

— Oare cum s-ar fi putut spune totul aici, în lumea de jos, despre misterul Duhului? Fie ca învățăturile mele să vă deprindă să vedeți mai limpede în voi înşivă. Şi când veți fi convinşi de absoluta întâietate a Duhului Sfânt, să înscrieți cuvintele mele în sufletele voastre, căci ele nu vin de la mine, ci de la Tatăl, care este singură Bunătate!

Simon din Iosafat voi să îl întrebe despre sensul jertfei voluntare a răstignirii. Dar doctorul obiectă, spunând că învățătorul vorbise deja prea mult şi avea nevoie de odihnă înainte de lungul drum care îl aştepta a doua zi. Iisus zâmbi.

— Iată că şi doctorii trupului îşi fac griji pentru suflet, spuse el.

Observația profetului care vindecase trupul prin suflet avu rezonanță în memoria celor prezenți şi

stârni zâmbete, mai ales medicului.

Iisus le dădu binecuvântarea, se ridică de la masă şi se retrase. Urmându-i pilda, Iosif, Nicodim, Iuda şi doctorul cedară şi ei, în cele din urmă, oboselii intense a trupurilor, dar şi a sufletelor, pricinuită de întâmplările prin care trecuseră, de noaptea albă, de angoasă şi de eforturile fizice.

Spre seară, Iisus se trezi şi îşi făcu abluțiunile pentru întâia dată de la arestare. Ceilalți îi urmară pilda. Gazda, Simon, porunci să se servească cina.

— Îmi fac griji pentru voi, spuse Iisus. Dacă Ana şi Caiafa vor bănui că răstignirea nu m-a ucis, frica le va ațâța furia. Se vor îndrepta împotriva tuturor celor care s-ar fi putut aşeza de-a curmezişul răzbunării lor şi a tuturor celor care m-ar fi putut sprijini. Mă gândesc mai ales la voi, Iosif, Nicodim, Simon, şi la membrii caselor voastre. Dar mă gândesc şi la Maria, la Marta, la Lazăr, la discipolii mei, Cei Doisprezece şi Cei Şaptezeci şi Doi.

— Ne vom apăra, Învățătorule, răspunse Iosif.

— Cred că v-ar fi mai uşor să o faceți dacă hienele alea nu vor putea dovedi că am supraviețuit. Oricât de mult v-ați dori să vestiți asta lumii, vă sfătuiesc să vă țineți gura. Nu e cazul să vă vărsați sângele pentru a potoli setea lor de răzbunare.

Ei clătinară din cap.

— Dar ne vor ataca oricum câtă vreme vom

răspândi învățăturile tale, Învățătorule, observă Iuda.

— Va fi cu totul altceva, pentru că veți apăra atunci pe Tatăl şi pe Duhul, nu persoana mea.

Iosif aduse în discuție călătoria de a doua zi: prevăzuse chiar şi primele etape, Ierihon, Gadara, Gherasa.

— Odată ajuns în Decapolis, spuse el, vei fi deja departe de uneltirile lui Caiafa. Drumul nordului, către Siria, nu va fi unul presărat cu capcane.

Toți erau de aceeaşi părere. Acestea fiind spuse, bărbații se duseră la culcare.

Iuda îşi puse salteaua la picioarele Învățătorului şi se lungi acolo, ca la Qumran. Supraviețuirea lui Iisus nu era ea însăşi o minune? Urzelile lui Iosif din Arimateea şi ale lui Nicodim nu erau ele nişte năluci menite să ascundă nemurirea învățătorului? Ce va fi viața lui după plecarea lui Iisus? Ce sens va mai avea? Ce rost? Aceste întrebări îl apăsau atât de mult, că nici nu mai era în stare să gândească. Era în stare de şoc. Era o biată floare care exista doar întru iubire pentru soarele care a făcut-o să înmugurească.

Nu-i venea să creadă că trăieşte fericirea de a sta lungit la picioarele celui care, o, blasfemie, devenise singurul lui Dumnezeu. Doar limitele naturii lui fizice puseră capăt extazului, împingându-l într-un somn adânc.

Când se trezi, era singur.

Nu simțise că învățătorul se trezise înaintea lui. Ce greşeală!

Înainte de a fi invadat de sentimentul de culpabilitate, auzi voci în livadă. Se năpusti într-acolo.

Iosif, Nicodim, Simon şi doctorul se agitau în jurul unui necunoscut. Un spân. Îl tratau cu un amestec de surpriză şi respect. Cine să fi fost?

— Ai dormit bine, Iuda, îi zise zâmbind străinul.

Iuda se încruntă şi lungi gâtul. De unde îi ştia omul ăsta numele şi cât de bine dormise? Nu recunoştea acest chip cu bărbia voluntară, nici această gură cu contur deopotrivă blând, dar ferm. Ochii? Privirea aia care zăbovea asupra lui?... Tot în acea clipă, zări cicatricele de pe picioare.

Şi slobozi un strigăt de spaimă.

— Învățătorule... bâigui el năucit. Învățătorule...

— Eu sunt, Iuda.

Aşadar, Iisus şi-a ras barba şi mustața. Semăna cu un grădinar sau cu un giuvaiergiu, cu unul dintre oamenii ale căror meserii considerate impure le interzicea portul bărbii.

Iuda se trezi nu doar în pană de cuvinte, ci şi în pană de idei.

— Învățătorul a considerat necesar să îşi schimbe înfățişarea pentru a îndepărta astfel pericolele care ne pândesc, îl lămuri doctorul.

Iisus ghici tulburarea discipolului său:

— Iuda, erai legat de barba mea sau de cuvintele mele? Oare e suficient să mă rad ca să nu mă mai

recunoşti?

— Iartă-mă, Învățătorule…

— Eşti iertat, o ştii prea bine. Dar incidentul e cu folos. Sper că ți-a dovedit slăbiciunea spiritului omenesc.

— Haideți să ne facem abluțiunile de dimineață. Învățătorul şi le-a încheiat deja, interveni Iosif.

Dar la puț, în timp ce se curăța de impuritățile de peste noapte, Iuda nu reuşea deloc să îşi pună ordine în gânduri. De zile bune inima şi rațiunea lui fuseseră supuse la grele încercări. Ultima surpriză reuşise să îl dezorienteze total. Acum va trebui să închidă în suflet o imagine a lui Iisus total diferită de cea pe care o îndrăgise…

Odată îmbrăcat, se alătură celorlalți pentru gustarea de dimineață: lapte, pâine, brânză, smochine uscate.

După poziția soarelui, s-ar fi spus că se apropia ceasul al nouălea de după miezul nopții. Servitorii intrară şi anunțară că pregătirile pentru călătorie s-au încheiat.

Dar tocmai atunci se declanşă un tărăboi groaznic.

Năvălise o femeie care gâfâia agitată, fie de emoție, fie de oboseală. Slujitorii, alarmați de sosirea neaşteptată a străinei care nu părea în toate mințile, au condus-o la stăpânul casei. Cu excepția lui Simon, toți ceilalți au recunoscut-o imediat: Maria din Magdala. Iosif din Arimateea se ridică primul pentru a o întâmpina.

— Unde e învățătorul meu? urlă ea. Ce ați făcut cu el? Mormântul e gol!

Ea îi măsură cei prezenți cu un aer rătăcit.

— Maria! rosti Iisus cu un ton ferm.

Nici trăsnetul nu ar fi avut un efect mai puternic. Agitația se potoli, dar năuceala încă nu se risipise.

Cu chipul încremenit de uimire, fără a putea scoate o vorbă, îl privea prostită pe cel care o strigase.

— Maria! spuse iar Iisus, de astă dată cu blândețe.

Părea scuturată de o furtună. Se îndreptă spre el cu paşi moi. El îi întinse brațele. Îi văzu cicatricele de la încheieturi. Se aruncă la picioarele lui, cuprinzându-i-le. Plângea în hohote, cutremurându-se.

Iisus o ridică. Era în continuare pradă spasmelor unui sentiment fără nume, dincolo de bucurie şi la fel de violent ca durerea.

Maria se ridică, făcu câțiva paşi în spate şi îl privi cu intensitate.

— Viu, gâfâi ea. Viu.

Îşi lăsă capul pe umărul lui Iisus. El o aşează pe scaun şi îi dădu un bol cu lapte.

— Vorbeşte, îi spuse galileeanul.

Ea îşi şterse obrazul cu poala mantiei.

— Am plecat în zori, imediat ce a fost permisă circulația. Nu aveam nicio veste de la voi. Servitorul nabateean trimis de Lazăr nu se întorsese. M-am dus pe muntele Măslinilor,

pentru că Iosif mi-a spus că acolo va fi depus trupul… Am căutat mormintele proaspete, printre care ar fi putut fi şi cel cumpărat de Iosif. Am găsit unul, dar piatra de la intrare era dată într-o parte…

Iosif lăsă să îi scape un strigăt.

— …am privit în interior. Era gol. Nu ştiam ce să cred. M-am speriat, am crezut că ați fost atacați, că au furat trupul lui Iisus, nu mai ştiu…

Se opri ca să-şi recapete suflul. Emoțiile şi îngrijorarea lăsaseră urme adânci asupra frumuseții ei. Părea slăbită.

— Erai singură? întrebă Iisus.

— Da. Cum miliția Templului şi zbirii lui Saul supravegheau oraşul, Lazăr a considerat că e mai bine să nu mă însoțească, pentru că sigur am fi fost urmăriți, poate chiar arestați.

Exact de asta se temuseră Iosif din Arimateea şi Nicodim. Maria îşi reluă povestea:

— M-am întors îndărăt. Când am ajuns acasă, am dat peste mama ta care, împreună cu Ioan şi Petru, voiau să meargă să se roage la mormânt. Le-am spus că de acolo veneam şi eu şi nu am găsit decât o criptă goală. Au vrut să vadă şi ei. I-am însoțit. Au intrat în mormânt. Ioan a găsit pe jos, la intrare, un *sudarion* împăturit. Apoi, împreună cu Petru, a dat de linţoliul pe care l-ați lăsat acolo. Ioan a exclamat: „Ăsta e mormântul! Au aruncat *sudarion*-ul! Deci nu au avut nevoie de el! Dar ce s-a întâmplat cu Învățătorul?” S-au

întors în grabă în Ierusalim, spunând că tu ai înviat…

Mica adunare păru consternată. Mai mult ca sigur că Ioan şi Petru răspândiseră vestea, iar Caiafa era deja la curent.

— E timpul să plec, spuse Iisus ridicându-se.

— Să pleci? ţipă Maria. Unde?

— Trebuie să scap de persecuţiile lui Caiafa şi ale preoţilor blestemaţi. Trebuie să mă îndepărtez de Ierusalim. Voi merge în Siria.

— Te însoţesc.

— Nu acum, Maria. Peste câteva zile.

Îl privi plină de tristeţe.

— Pleci aşadar singur?

— Mă vor însoţi doi dintre servitorii lui Iosif. Nu vreau să fiu arestat din nou.

După ce se ridică de la masă, îi luă deoparte pe Iosif şi pe Nicodim.

— Vegheaţi asupra lui Iuda. Cei care nu cunosc comuniunea dintre noi doi i-ar putea interpreta greşit faptele, căutându-i nod în papură şi pricină de scandal. Când veţi putea, anunţaţi-i şi pe ceilalţi discipoli că sunt la Dositeu. Dacă nu, îi voi revedea când mă voi întoarce.

Niciunul dintre ei nu se gândise la problema întoarcerii: prea multe întrebări se ridicau, iar timpul era mult prea scurt. Nicodim îi întinse călătorului un săculeţ. Iisus îl privi cu aerul acela grav, care te făcea să te temi că va urma un reproş.

— Pe pământul ăsta, călătorii trebuie să îşi

plătească trecerea, spuse Nicodim.

— Da, răspunse Iisus cu un zâmbet slab, sub Prințul acestei Lumi am ajuns să plătim până şi pentru colbul de pe sandale.

Se întoarse către Maria:

— Spune-le mamei, fraților şi surorilor mele că sunt bine şi că mă vor revedea curând.

Luă săculețul şi îl prinse la cingătoare. Câteva minute mai târziu, se urca pe măgar cu mult mai multă uşurință decât cu câteva ceasuri în urmă. Cei doi servitori se aşezară de o parte şi de cealaltă a animalului.

Iosif din Arimateea, Nicodim, Simon, doctorul şi, fireşte, Iuda, îl însoțiră o bucată de drum, apoi Iosif dădu semnalul întoarcerii la fermă.

Iuda apucă mâna învățătorului şi o sărută. Cu un gest neobişnuit de afecțiune, Iisus mângâie barba discipolului preaiubit.

— Du-te, Iuda, fratele meu. Ai grijă de tine.

22

FURTUNĂ LA IERUSALIM

Iuda o însoți pe Maria în Ierusalim.

Pe drum nu vorbiră prea mult. Şi unul, şi celălalt încercau să îşi reconstituie lumea după cutremurul de Paşti. Chiar cu bucuria de a-l şti pe Iisus în viață şi de a-l revedea cât de curând în Siria, tot nu reuşeau să se adune. Înaintau în

mireasma colinelor înflorite şi în trilurile păsărilor, într-o lumină care tivea cu argint stejarii şi salcâmii, dar nu vedeau nimic din toate astea, asemenea unor călători întârziați prin deşert.

Îşi închinaseră viața acestui om pentru că fuseseră subjugați de cuvintele şi de faptele lui. El proslăvea Duhul care ar trebui să stăpânească această lume, Regatul Răului. Duhul întruchipat de Iahve, Dumnezeul lui Israel şi fiul Preaînaltului Creator, Iahve, Stăpân al Legii. Ancorați în greşeala lor, preoții nelegiuiți îl celebrau pe Preaînaltul, Dumnezeul cu mai multe fețe, Elohim, cel care îi încredințase celuilalt fiu, Cel Viclean, domnia asupra acestei lumi.

Doar o jertfă oferită lui Iahve i-ar fi putut potoli mânia împotriva poporului lui, iar aceasta ar fi trebuit să fie sacrificiul suprem: Crucificarea.

Dar mielul scăpase din altar, porumbița sacrificială zburase, îngerul oprise mâna sacrificatorului şi, asemenea lui Isaac, Iisus supraviețuise.

Mergeau amândoi ca în transă. Speranța li se preschimba încet într-o spaimă cumplită. Şi acum?

Îl văzuseră aievea sau a fost doar un vis? Dar ce înseamnă a vedea şi ce înseamnă a visa? Oare nu vedem şi în vis?

Era om? Era o făptură supraomenească?

Întoarcerea în cetate îi trezi din gândurile lor. Cum spusese Maria, străzile gemeau de milițienii

Templului şi de cei ai lui Saul. Toți aceşti zbirii cântăreau trecătorii, mai ales pe cei care se adunau în grupuri, încercând să îi identifice pe discipolii pe care îi ştiau sau credeau că îi ştiu. Dar cu excepția câtorva dintre ei, a lui Lazăr, a lui Petru, uşor de recunoscut din cauza cheliei, sarcina oamenilor Templului era cu adevărat dificilă.

Cine ştie, poate se aşteptau să îl vadă pe Iisus însuşi, pe Iisus regele neîncoronat, întorcându-se şi adunând o mare de oameni în preajma Templului. În ciuda fețelor lor aspre şi încruntate, o spaimă surdă îi hărțuia şi pe slujbaşii Templului: dacă acest profet chiar înviase din morți după ce fusese răstignit, ce vor face ei, se vor lupta împotriva puterii divine, cu riscul de a fi fulgerați în stradă?

Acasă, Maria şi Iuda îi găsiră pe Iacov şi pe Toma, alături de Marta, Lazăr, Maria, mama lui Iisus, Iuda, Simon şi celălalt Iacov, precum şi pe Lydia şi Lysia, cei patru frați şi surori vitrege ale lui Iisus. Ascultau cu toții cuvintele celor doi discipoli despre învierea învățătorului lor. Cei doi erau convinşi că Iisus înviase din morți şi, lepădându-şi giulgiul, se înălțase la ceruri învăluit într-o lumină nepământeană. E drept că ei nu fuseseră de față, dar descriau foarte convingător scena.

Maria se aşează, Iuda rămase în picioare. Iacov îi aruncă o privire răuvoitoare, apoi întoarse capul.

— De unde vii? întrebă Toma.

— De la mormânt, răspunse Iuda.

— Şi ce-ai văzut?

— Nimic, doar că e gol. Vorbeai mai devreme despre linţoliu. Unde e?

— L-a luat Ioan, interveni Iacov.

Maria şi Iuda şi-l şi închipuiră pe Ioan umblând pe străzile cetăţii şi fluturând giulgiul, dovada învierii.

— Oare nu l-am văzut cu ochii mei, Lazăre? reluă Iacov, după ce detectă o umbră de scepticism pe faţa acestuia din urmă. Nu am văzut cu ochii mei legionarul înfingându-i sulița în coastă, pentru a termina ceea ce era de terminat? Nu am văzut cu ochii mei sângele curgând din această ultimă rană? Nu i-am văzut capul căzându-i pe piept?

Servitorii lui Nicodim, buluciţi la uşă, îl ascultau şi ei pe acest apostol, unul dintre Boanerges, Fiii Tunetului. Lazăr clătină prudent din cap.

— Iar acest strigăt! se tângui Toma. Ce strigăt teribil! *Eli, Eli, lama sabbachtani!* Doamne, Închipuiţi-vă că el s-a crezut abandonat!

Plângea şi se izbea cu pumnii-n piept. Maria, fraţii şi surorile lui Iisus suspinară şi ei.

Iuda se abţinu cu greu să nu intervină să îl lămurească pe Toma. Dar nu avea acum putere să îi explice ce însemnau de fapt cuvintele rostite de învăţător.

— Dar dacă a înviat, reluă Toma, unde e? De ce

nu vine cu cetele de arhangheli să-i pedepsească pe idolatri?

— Mister! Mister! strigă iar Iacov. Mintea noastră e prea măruntă pentru a putea cuprinde Duhul!

Maria şi Iuda, sfârşiți de oboseală, nu crezură de cuviință să le povestească ceea ce văzuseră şi trăiseră. O astfel de veste nu ar fi făcut decât să îndrepte un grup de discipoli şi de credincioşi pe drumul de la Betbasi la Ierihon şi ar fi provocat o şi mai violentă reacție din partea Templului. Oamenii ăia ar fi fost în stare să îl răstignească pe Iisus a doua oară!

Lazăr şi Marta bănuiră ceva, dar se abținură să le pună întrebări de față cu toată lumea. Dar după ce oaspeții ieşiră, se întoarseră către Maria. Numai că ea le spuse pur şi simplu:

— Mai târziu! Sunt sfârşită!

Şi se retrase în camera ei.

Cât despre Iuda, acesta părea buimăcit. Basmul învierii încropit atât de rapid de discipoli sfârşise prin a-l tulbura profund. Da, omul acesta fusese pironit pe cruce; tortura era mortală. Şi chiar dacă el, Iuda, îi văzuse picioarele sângerând când a smuls pironul, asta nu însemna că nu se putea vorbi despre înviere.

Nici Marta, nici Lazăr nu putură să scoată de la el mai mult decât:

— E viu. S-a refăcut. A plecat.

Pe la jumătatea zilei, vestea se răspândise mai

întâi printre discipoli, apoi printre Cei Şaptezeci şi Doi. În cetatea de sus şi în cea de jos nu se mai vorbea decât despre învierea profetului Iisus, cel care duminica trecută intrase ca un rege pe Calea lui Irod.

În cârciumi şi în piețe, locuitorii Ierusalimului ieşiți să-şi cumpere de-ale gurii după sabat nu vorbeau decât despre asta, deşi nimeni nu îi întrebase nimic. Neliniştea miliției Templului şi a zbirilor lui Saul creştea.

Negustorii din Templu avură parte de cea mai neagră zi din viața lor. Amintindu-şi că Iisus îi izgonise din casa Domnului, credincioşii veniți să îşi facă rugăciunile se lipsiră de jertfele care nu făceau decât să îi îngraşe pe torționarii omului sfânt. Ba chiar un grup aflat în Curtea Femeilor începu să strige în cor:

„A înviat!" Leviții se grăbiră să intervină, fără prea mare succes însă.

— Cine a înviat? întrebă un centurion nabateean, care urmărea scena de pe terasa turnului Antonia.

— A înviat careva? se miră alt legionar, intrigat.

— Omul ăla care duminica trecută a izgonit negustorii din Templu, explică un al treilea. Cel care a fost răstignit vineri. Iisus, fiul lui Iosif.

— Cum adică a „înviat"? insistă centurionul.

— A ieşit viu din mormânt.

— Dar de unde ştii?

Celălalt înălță din umeri.

— Şi unde e?

— Asta ar vrea să ştie şi Caiafa şi Pilat, pufni ultimul legionar.

„Casa Ochilor încercănați”, aşa ar fi putut fi botezată reşedința lui Caiafa în această duminică, asta presupunând că cineva ar avea chef de glume amare. Nimeni nu mai pusese geană pe geană după aflarea veştii vizitei lui Iosif din Arimateea şi a lui Nicodim la Pilat. Faptul că doi membri ai Sanhedrinului au intrat într-o casă păgână pentru a cere un trup neînsufleţit era deja extrem de suspect şi neliniştitor, dar zvonurile despre învierea galileeanului aduse dis-de-dimineață de Saul nu făcură decât să adâncească şi mai mult cearcănele marilor preoți. O supărare comparabilă cu cea pricinuită de un mare doliu bântuia zidurile, cu deosebirea că de astă dată părea dublată şi de o spaimă sinistră.

Rezultatul răstignirii lui Iisus era la fel de prost pe cât ar fi fost acela al încoronării lui. Pe scurt, marele preot şi stârpitură de socru-său trebuiau să înfrunte temerile suscitate de trei posibilități.

Prima lua în calcul furtul cadavrului din mormânt, discipolii fiind aceia care ar fi lansat în cetate zvonuri extravagante, dar nu mai puțin periculoase. Adoratorii profetului riscau să inflameze populația şi să o împingă la acte de o teribilă violență. Amenințarea băii de sânge de duminica trecută apăruse din nou, numai că de

astă dată nimic nu le putea garanta că Pilat va îndrepta lucrurile. Tăblița fixată din ordinul lui pe cruce arăta limpede care era atitudinea lui față de evrei.

A doua variantă lua în calcul posibilitatea ca Iisus să fi supraviețuit, într-un fel sau altul, supliciului. De la Saul, Caiafa aflase că tibiile condamnatului nu fuseseră sparte, ceea ce era suspect şi contravenea regulilor. Probabil că cineva îl mituise pe legionarul însărcinat cu treaba asta. Dar nu mai conta: cert era că, odată rănile vindecate, agitatorul ăsta din Galileea se va întoarce şi va ridica populația pentru a-şi duce la bun sfârşit răzbunarea împotriva celor care îl pironiseră pe cruce. Din nou, acelaşi risc al băii de sânge.

A treia variantă, deşi neformulată limpede, destul de obscură, nu era mai puțin obsedantă: Preaînaltul intervenise în această întunecată afacere, iar Iisus înviase cu adevărat. În această teribilă ipoteză, ar fi în joc nu doar viața lui Ana şi Caiafa şi a întregului Sanhedrin, ci şi existența Ierusalimului, cu legiunile romane cu tot. Ar fi apocalipsa.

Această ultimă versiune era, desigur, contrară bunului-simț dar, ca om al religiei, cum să ai încredere exclusiv în bunul-simț? Mai ales când aveai de-a face cu un om care deja sculase un altul din morți, pe Lazăr din Magdala?

Aşadar, dispoziția lui Caiafa, a fanaticului

Gedaliah, a lui Ana şi a multor altora devenea din ce în ce mai sumbră pe măsură ce vremea trecea.

Slujitorii, cei care nu cântăriseră toate cele trei variante precum stăpânii lor, se mişcau cu teamă, aşteptându-se de la o clipă la alta să le țâşnească dinainte, în mijlocul holurilor, fantoma luminoasă a omului sfânt pe care stăpânul lor pusese să fie pironit pe o cruce.

Printr-un contrast care l-ar fi putut aţâța pe Diavolul însuşi, întreaga reşedinţă a lui Caiafa era invadată de un miros apetisant, persistent chiar, de ceapă prăjită. Până şi spaima era supusă obscenelor înțepături ale foamei.

— Dacă nenorocitul care a generat aceste tulburări a supravieţuit, strigă Ana, nu a putut să facă asta fără ajutorul lui Nicodim şi al lui Iosif din Arimateea. Ei, membri ai sfântului nostru consiliu, ei sunt cei care i-au cerut lui Pilat trupul condamnatului. Nelegiuire! O nelegiuire demnă de lapidare! lătră el. Trebuie să îi căutăm şi să îi arestăm.

Caiafa îl fixă cu un ochi mort.

— Sunt membri ai Sanhedrinului, răspunse el fără vlagă. Nici nu se pune problema.

— Am să pun să fie arestaţi!

— Nu, nu vei face una ca asta, tată! Ar fi ca şi cum ai arunca ulei peste foc. Mai bine de o treime din Sanhedrin e de partea lor, ca să nu mai vorbim de Gamaliel şi de alţi câțiva. Nu avem nevoie de o problemă în plus.

— Atunci ce ai de gând să faci?

— Să încerc să aflu unde e cadavrul.

Caiafa îl însărcină pe Gedaliah cu această misiune.

Unul dintre cei doi spioni trimişi în ajun să supravegheze înmormântarea fu însărcinat cu o nouă misiune. Reveni înspre prânz: cripta era goală, iar bolovanul de la intrare fusese dat într-o pane.

Îşi repetă raportul în faţa lui Ana şi a lui Caiafa.

— Dar tu ne-ai spus că în noaptea aceea Iosif din Arimateea şi Nicodim au aşezat cadavrul în criptă şi au închis-o, zise Caiafa.

— Da, înălțimea Ta. Eram cu Alif, camaradul meu, şi i-am văzut cu ochii noştri transportând răstignitul înăuntru şi închizând mormântul.

— Cum se face că ați văzut acest lucru de vreme ce era întuneric beznă?

— Servitorii au aprins torțe.

— Linţoliul era cusut?

— Nu. A rămas aşa cum era când Iosif şi oamenii lui, opt cu toții, au adus trupul de pe Golgota.

— Şi după aceea Iosif şi însoțitorii lui au plecat?

— Da, i-am văzut luând-o spre Ierusalim. Ne-au spus că se vor întoarce la mormânt pentru a spăla cadavrul şi a coase giulgiul.

O poveste de neimaginat. Mai întâi o înhumare care sfida orice regulă, fără spălarea trupului şi coaserea linţoliului, urmată de dispariția mortului, cu tot cu giulgiu.

— Du-te la casa lui Nicodim, ordonă Caiafa, şi spune-i că vreau să îi văd imediat, pe el şi pe Iosif din Arimateea.

Peste ceva vreme, cei doi bărbați se înfățişară la reşedința lui Caiafa. Din fericire, apucaseră să se întoarcă din Betbasi, iar invitația transmisă prin Gedaliah nu îi luă deloc prin surprindere.

Date fiind circumstanțele, lui Caiafa cei doi îi părură ciudat de calmi. De fapt, se prefăceau cât puteau de bine: încă de la sosirea lor, aflaseră că zbirii lui Saul îi interogaseră pe servitorii din casele lor şi nu obținuseră decât răspunsuri vagi. Acum, Caiafa încerca să îi tragă de limbă pe stăpâni.

Marele preot îi primi fără căldură, dar curtenitor.

— V-am chemat aici, frații mei, începu el, pentru a-mi lămuri o întrebare care mă tulbură. În noaptea asta, când ați depus în criptă cadavrul lui Iisus, fiul lui Iosif, fără a-l fi spălat cum se cuvine şi fără a fi cusut lințoliul, ați spus celor doi oameni ai mei că vă veți întoarce astăzi şi veți desăvârşi ritualul funerar. V-ați întors?

— Nu, răspunse Nicodim, pentru că am fost informați că mormântul e gol. Am trimis acolo un servitor care mi-a confirmat informația.

— Şi nu v-a mirat?

— Asta nu poate însemna decât două lucruri, mare preot. Fie trupul a fost furat de nelegiuiți şi răuvoitori din motive pe care nu le cunoaştem, fie Stăpânul Iisus a înviat, aşa cum zvonurile par a o

sugera.

— Şi daţi crezare unor asemenea zvonuri?

— De ce ne-am mira dacă un om care l-a ridicat pe Lazăr din mormânt ar învia el însuşi? replică Nicodim.

— Dar e un zvon periculos! strigă Caiafa.

— Periculos pentru cine, mare preot? Categoric, nu pentru discipolii lui.

Caiafa îşi stăpâni cu greu enervarea. Cei doi prieteni îşi băteau joc de el. Aşa că reluă, cu un aer sever:

— Nu aţi considerat că vă expuneţi impurităţii intrând într-o casă păgână în ajun de Paşte şi, mai mult, atingând un cadavru?

Evident, nu ar fi putut rata o aşa bună ocazie de a se răzbuna pe ei pentru susţinerea acordată lui Iisus. Dar se aşteptau la asta.

— Ar fi fost o şi mai mare greşeală, o, mare preot, începu Iosif, dacă am fi lăsat un om sfânt expus toată noaptea fiarelor sălbatice sau în voia mâinilor idolatrilor, care l-ar fi aruncat la groapa comună. Ne-am conformat preceptelor învăţătorului nostru, care ne-a învăţat că Legea este făcută pentru oameni, şi nu oamenii pentru Lege.

Tonul lui Iosif nu lăsa loc de replică şi nici Caiafa nu se mai simţea în stare să reînsufleţească o dispută încă fumegândă, şi nici să se lanseze iar în discursuri talmudice.

Din camera vecină se auzi o tuse înfundată: era

Ana care, fireşte, trăgea cu urechea.

— V-aţi dus opt oameni pentru o înmormântare? întrebă Caiafa.

— Niciunul mai puţin. Coborârea de pe cruce nu a fost un lucru uşor.

— Şase servitori? insistă Caiafa.

Iosif şi Nicodim încuviinţară din cap.

— Ce te nelinişteşte de fapt, mare preot? întrebă Iosif.

— Dar… dispariţia acestui cadavru… credeţi că…

Iosif remarcă pe un ton detaşat:

— Nu mi se pare nimic alarmant. Dacă zace într-o groapă comună, nu vom şti niciodată. Dacă s-a înălţat la ceruri, asta o vom putea afla. Rămân învăţăturile şi faptele lui bune.

Acestea fiind spuse, cei doi vizitatori plecară spre casele lor, lăsându-l pe Caiafa pradă propriilor spaime.

23

EXTAZUL

— Iuda?

Sonorităţile numelui lui i se părură vag familiare. La fel ca şi chipurile care le pronunţaseră. Iuda? O intuiţie îndepărtată îl străbătu: cuvântul ăsta avea un sens, dar care? Nu mai conta. De altfel, în afară de comuniunea

spirituală cu învățătorul lui, ce altceva mai putea avea sens?

Asupra lui se aplecă un chip cu o expresie îngrijorată, dar nu era cel al învățătorului. O imagine parazită, pe care se strădui să o şteargă din conştiință.

Era în comuniune cu învățătorul. Se cufunda în el. Era el însuşi învățătorul. Se scălda în beatitudinea Duhului.

— Iuda?

Duhul e bunătate, nu poate acționa în Rău, nu cunoaşte mânia. Dar sunetul ăsta, „Iuda", era nepotrivit. Încă puțin efort şi nu îl va mai auzi. Iuda?

Acesta fusese numele lui. Dar ce înseamnă un nume? Nu mai era, nu mai este numele lui, în lumina credinței nu mai există indivizi…

În comuniunea lui spirituală, devenea învățătorul răstignit, torturat întru slava şi extazul ființei mielului sacrificial, ale ființei lui Isaac, pe care mâna tatălui său Avram urma să îl descăpățâneze pentru a-l jertfi divinității…

Sunetul dispăru, la fel şi chipul.

Învățătorule, tu m-ai învățat uitarea de sine în ascensiunea flăcării… Învățătorule, împărtăşesc rănile tale, pentru că nimic altceva nu merită să fie trăit decât beatitudinea încercată de tine pe cruce…

— Iuda?

Iarăşi! Era o altă voce. Clipi încet, o durere

minunată îi sfâşia încheieturile şi picioarele. Durerea Stăpânului iubit, cea a piroanelor care i-au străpuns membrele… Şuvoiul ei fierbinte îi cuprinse tot trupul. Îndepărtă picioarele, întinse braţele.

Răsună un ţipăt.

O, duh al meu, e tare greu să depăşeşti accidentele acestei lumi, zgomotele ei, miasmele, imaginile! Ia-mă, Stăpâne… Eliberează-mă de această lume, eliberează-mă de sub domnia Celui Viclean! Durerea Ta este durerea mea, eu sunt Tu, sunt în sfârşit una cu Tine!

Întrezări din nou obrazul acela atât de cunoscut.

— Lazăr! strigă umbra.

Lazăr? Ce cuvânt ciudat.

— Lazăr, uită-te la încheieturile lui! Şi picioarele!

Auzi un suspin. Exclamaţii înăbuşite. Cuvinte şi paşi precipitaţi.

— Nu, nu-l atingeţi!

Stăpâne, te văd, sunt al tău, mă înalţ… Eşti splendoarea Cerurilor…

— Iuda, sunt eu, Maria, nu mă recunoşti?

Ea văzu ochi care nu o vedeau.

Împreună cu Lazăr, zăboviră îndelung lângă acest chip pe care credeau că-l cunosc, dar care acum se transfigurase, ca şi cum ar fi fost aspirat pe dinlăuntru de un vârtej de o putere indicibilă.

Cea a iubirii divine.

— Acest om a înviat din morţi, îl vesti Procula pe

soțul ei, Pilat din Pont, la masa de seară.

De la sosirea în Orient, procuratorul auzise multe poveşti, multe istorisiri extraordinare vândute drept adevărate, magii, deochiuri şi mai ales minuni săvârşite de oamenii sfinți din ținut. Cică Apollonios din Tyana ar deveni invizibil după bunul lui plac şi, în plus, ar mai şi confecționa talismane care te apără de ciumă, de trăsnet şi de înec. Simon Magul ar zbura deasupra caselor, Dositeu Samariteanul ar învia morții... Dar faptul că omul pe care îl interogase cu trei zile în urmă ar fi putut ieşi din regatul umbrelor, iată ceva ce sfida orice urmă de rațiune. Dacă acest evreu avea puteri extraordinare şi fusese capabil să îi învie pe alții şi pe el însuşi, de ce nu putuse să iasă din încurcătura păcătoasă în care se aflase? Şi dacă tot era de neînvins, de ce nu se întorcea s-o facă zob pe bufnița aia bătrână de Caiafa?

— Am să cred când am să văd cu ochii mei, se mulțumi el să spună, degustând un excelent vin de Galileea din care tetrarhul Irod Antipa îi trimisese în ajun două urcioare, împreună cu şase pocale din sticlă albastră de Siria, cu incrustații din aur.

— Aşadar, nu crezi decât ceea ce vezi?

— Da.

— Atunci, Roma nu există.

Râse. Totuşi, nu era mai puțin adevărat că neobişnuita problemă interesa în mod direct misiunea lui de procurator al Iudeii. Rapoartele

spionilor vorbeau despre o agitație crescândă de când zvonul învierii se răspândise în Ierusalim. Departe de a calma spiritele, răstignirea deşteptase în oameni o vehemență de rău augur.

Va trebui să îl întrebe pe Caiafa ce însemnau toate astea. Fie şi numai pentru a-i trage puțin preşul de sub picioare. Oare nu moşneagul ăsta, împreună cu stârpitura de socru-său, ținuse morțiş să îl răstignească pe Iisus?

Ei, bine, nu aveau decât să suporte consecințele.

Aristomenos, un medic grec din Cezareea, discuta câteva zile mai târziu cu fostul său elev, Demetrios, care îi devenise coleg la Scytopolis şi acelaşi prieten dintotdeauna.

Aprilie se îmblânzise, iar cei doi bărbați hotărâseră să ia masa pe terasă, în fața Mediteranei şi a asfințitului. Briza mării aducea până la ei parfumul primilor trandafiri ai anului, care împodobeau balustradele.

Masa acoperită cu o pânză care dansa în acelaşi ritm cu flăcările era împovărată cu fileuri de hering marinat, cârnați aburinzi, linte cu usturoi, porumbei prăjiți, creveți fripți şi două soiuri de vin.

Toată după-amiaza cei doi medici schimbaseră rețete de balsamuri şi medicamente pe bază de opiu pentru vindecarea fracturilor sau a unor boli endemice.

Cina fu aşadar consacrată micilor bârfe ale vieții de zi cu zi.

— Imaginează-ți, începu Aristomenos, că azi-dimineață am fost chemat de familia unei evreice, pentru că aceasta căzuse într-un fel de leşin la auzul unei veşti extraordinare răspândite prin Ierusalim. Se pare că un anume profet, răstignit vinerea trecută, ar fi înviat duminică înainte de răsărit.

Şi izbucni în râs. Demetrios clătină din cap.

— Am auzit şi eu pe drum povestea asta. Şi ai găsit vreun remediu pentru sentimentul religios al femeii?

Întrebarea îi amuză pe amândoi.

— Hai, Demis, doar ştii prea bine că inventatorul unui astfel de remediu ar trebui condamnat pe loc la moarte, ca duşman al rasei umane! Ce ne-am face fără sentimentul religios? Am fi nişte fiare sălbatice disperate!

— E adevărat, fu de acord Demetrios. Zeii permit explicarea unei lumi incomprehensibile. Dar ce nevoie au evreii de un nou zeu? Căci nu mă îndoiesc că acest profet va sfârşi prin a fi deificat. Dacă a înviat, înseamnă că e zălogul vieții eterne…

— Nu ştiu. Dar e limpede că au nevoie de unul. Ultimii lor profeți s-au învechit deja şi îi cunosc pe dinafară. Şi, în orice caz, ori de câte ori se simte nevoia, oamenii creează un zeu nou.

Demetrios înghiți pe nemestecate o bucată de praz, roase un picior de porumbel, apoi îşi înmuie mâncarea cu un gât zdravăn de vin de Galileea.

— Dacă înțeleg bine, vechiul lor zeu nu le mai

ajunge?

— Nu a fost prea eficient, observă Aristomenos. Era obligat să îi apere, dar iată că de şapte veacuri se află sub stăpânire străină. Mai întâi cea a babilonienilor, apoi a perşilor, urmată de cea a grecilor şi acum de cea a romanilor. Prima a fost cea mai rea. Au fost deportați, Ierusalimul şi Templul lor au fost distruse… Trebuie să fii de acord, zeul ăsta nu prea şi-a îndeplinit misiunea.

— Dar noi, grecii, ne-am creat zei noi când ne-au subjugat spartanii, apoi romanii?

— Nu. Noi i-am împrumutat pe ai lor.

Zâmbete cu subînțeles însoțiră această constatare.

— Da, continuă Demetrios, şi noi, ca şi romanii, am luat-o pe Isis de la egipteni, pe Mithra de la perşi… l-am amestecat pe Apollo cu Horus şi a ieşit Horapollon…

— Şi povestea nu s-a încheiat.

— În concluzie, zeii sunt creațiile noastre?

Constatarea îl făcu pe Aristomenos să chicotească vesel.

— Ah, Demis dragă, văd că Orientul nu ți-a tocit spiritul atic! Sigur că zeii sunt aleşii noştri! Ce ingrată mai e şi situația lor: le conferim atotputernicia şi îi însărcinăm să ne satisfacă dorințele, iar când nu o fac, ne adresăm rivalilor lor sau pur şi simplu îi gonim din altar. Zeii să mă păzească să nu cumva să ajung zeu!

Marea se colora în purpură, aşa cum o descria

odinioară Homer; pentru a celebra transmutarea, îşi goliră potirele cu vin, iar servitorii se grăbiră să le umple la loc.

— Dar, în sfârşit, evreii ăştia... începu Demetrios, fără a-şi încheia gândul.

— Dilema lor nu e greu de înțeles. Am consultat, la tetrarhul Irod, traducerea în greacă a celor cinci cărți sacre. Odinioară, şi-au plămădit un zeu omnipotent şi sălbatic, solitar şi celibatar, mult mai redutabil în exigențele lui decât Zeus al nostru. Era stăpânul binelui şi răului în întreg universul. Se pare că le-a purtat pică pentru nu ştiu ce păcat misterios, iar apoi, de-a lungul veacurilor, i-a constrâns la sclaviile despre care ți-am vorbit. Nu mă miră că aşteaptă un altul, precum acest răstignit de vinerea trecută.

— Dar acesta era o făptură omenească!

— Şi ce dacă? Oare noi nu ne-am făcut zei omeneşti? Să-l luăm, de pildă, pe bietul Heracles, fiul lui Zeus şi al unei muritoare!

— Sărmanul diavol! completă Demetrios. Şi-a sfârşit zilele pe rug din cauza femeii lui, Dejanira. Ăstuia, cel puțin, femeile nu i-au purtat deloc noroc, de la Hera până la Dejanira...

— Şi auzi, ce idee! Să vrei să eliberezi omenirea de relele ei! Hidra din Lerna, păsările de pe lacul Stymphalon, grajdurile lui Augias, armăsarii lui Diomede, mistrețul lui Erymantos... Că tot veni vorba de mistreț, cârnații ăştia sunt grozavi!

— Din fericire, datorită romanilor, au mai rămas

câțiva crescători de porci în țara asta. Evreii au făcut un circ întreg când au auzit că vor fi din nou crescute aceste animale, dar romanii s-au ținut tari. Doar nu era să își lase trupele fără jambon!

— Spune-mi, se cunoaşte cumva numele acestui nou zeu?

— Răbdare, încă nu e zeu. Numele lui? Da, parcă... Iisus.

— Iisus?

— Da, e forma elenizată a unui vechi nume evreiesc, Iosué. Iosua. Se spune că înseamnă „Domnul este cu noi".

— Ah, da, cel ale cărui trâmbițe au năruit zidurile Ierihonului...

Cei doi medici se cufundară în contemplarea serii în care cerul şi marea se contopeau într-o logodnă mistică. Clipi o stea, asemenea unui ochi care se apleacă înspre chipul iubit. Apoi o alta. Vinul de Galileea îi purta pe cei doi bărbați asemenea unei divinități nocturne care i-a prins de mână pentru a-i duce pe mare, atingând uşor spuma cu picioarele, stăpâni ai brizei şi ai stropilor de valuri. Se smulseră cu greu din extaz.

Puterea infinită a acestuia din urmă vine din aceea că pune între paranteze efortul de a trăi. Aceasta e şi arma secretă a zeilor, a tiranilor şi a seducătorilor: aceea de a-şi elibera victimele de sub propria lor libertate.

De fapt, răutatea Creatorului constă în a fi dat creaturilor o viață care se sfârşeşte şi o libertate

care tulbură profund.

24

„ESTE MESIA CARE NE-A FOST TRIMIS DE DOMNUL!”

— În ciuda rugăminților mele, a refuzat să părăsească Ierusalimul.

Cuvintele lui Lazăr căzură trist; servitorii tocmai urcau ultimele bagaje pe măgari. Nici Maria, nici Marta nu protestară.

Trecuseră trei zile după lunea zbuciumată în care Lazăr şi surorile lui văzuseră stigmatele apărând din nou pe mâinile şi picioarele lui Iuda, în casa lui Nicodim. Acesta din urmă, ca şi Iosif din Arimateea, se întorsese la moşia lui şi, asemenea lor, Lazăr şi surorile lui părăseau acum cetatea îndreptându-se spre Betania, unde urmau să aştepte veşti din Siria, încercând să scape astfel de agitația delirantă şi periculoasă a discipolilor lui Iisus.

În repetate rânduri mai mulți discipoli fuseseră la Templu pentru a-i îndemna pe credincioşi să înalțe osanale omului care învinsese moartea, Mesia, succesorul lui David. Or, acest fapt a stârnit zarvă nu numai cu leviții, ci şi cu evreii care dădeau crezare vehementelor tăgăduieli ale clerului şi ale rabinilor. Nici Lazăr, nici surorile lui nu doreau să se lase antrenați în astfel de

provocări care puteau sfârşi prin a suscita o reacție violentă din partea lui Caiafa sau chiar a lui Pilat.

Iuda va rămâne aşadar în casa lui Nicodim, în grija celor şase servitori rămaşi de pază, cu care va împărți locuința.

— Îmi fac griji pentru el, spuse Maria, în timp ce cortegiul lor trecea prin Poarta Esenienilor, în sens invers cu cel al fermierilor care îşi trăgeau măgarii încărcați cu de-ale gurii înspre piețele cetății. Din discuțiile pe care le-am avut cu Ioan şi Iacov, dar şi cu Petru şi ceilalți discipoli, mi-am dat seama că nu au înțeles nimic din vizita lui nocturnă la Caiafa, în seara de joi. În ciuda garanției tale, ei par a fi în continuare convinşi că Iuda şi-a trădat învățătorul. De altfel, nici nu îl mai consideră unul de-al lor. Ieri, când am vorbit cu Toma, mi-a spus că se gândesc să îl înlocuiască cu unul dintre Cei Şaptezeci şi Doi, Matei sau Baraba, nu mai ştiu exact care. Mă tem că i-au pus gând rău.

Lazăr suspină.

— Aceşti Şaptezeci şi Doi şi toți ceilalți! Vor să găsească un țap ispăşitor şi acesta va fi sigur Iuda! adăugă Maria.

— Cu toate astea, nu îl putem lua cu forța!

— De ce nu? interveni Marta. L-am fi adus la Betania şi l-am fi ținut acolo până şi-ar fi venit în fire.

— Iuda nu îşi va mai veni niciodată în fire, răspunse Lazăr întunecat. Spiritul lui a fost

profund tulburat pentru că a fost nevoit să îşi denunțe învățătorul la porunca acestuia, a fost nevoit să se resemneze cu moartea lui, pentru a-l vedea mai apoi renăscând. A fost prea mult pentru el. A intrat pentru totdeauna într-un ținut din care nimeni, poate cu excepția lui Iisus însuşi, nu-l mai poate întoarce.

— Aşadar, salvarea e lângă Iisus, spuse Maria.

Lazăr plecă fruntea. Da, era cu adevărat ciudată ideea ca un discipol să nu fie capabil să supraviețuiască fără Învățător. Până la urmă, Iuda se dizolvase în Iisus. Existența lui materială nu mai era decât un vestigiu derizoriu al bărbatului care fusese odinioară. Nu mai avea control asupra sorții lui, de fapt nu mai avea niciun fel de soartă.

— Înviat. Ridicat din morți, înțelegi ce înseamnă asta?

Bărbatul din micul grup care îl asculta pe Matei printre napi şi salate, în piața din cetatea de jos, clipi des. Zicea el „da“ din gură, dar era limpede că vorbele astea i se păreau nişte enormități. Cum adică, doar acest Iisus pe care îl văzuse predicând în Templu fusese condamnat la moarte şi răstignit pe cruce. Şi a ieşit viu din mormânt?

— E dovada că Domnul a voit să ne dezvăluie natura lui divină! strigă Matei, cel pe care Cei Doisprezece îl aleseseră în locul lui Iuda, care dispăruse şi care li se părea suspect.

Trei bătrâne, dintre care una pretindea că se

vindecase de durerile de oase atingând sandaua lui Iisus, scoteau mormăituri de aprobare greu de descifrat, dar nu mai puțin vehemente.

Era cam ceasul opt al dimineții, iar slujnicele şi mamele de familie venite la cumpărături se opreau intrigate, apoi tulburate, sfârşind prin a fi bulversate de această năvală a puterilor stăpânitoare ale universului în cotidianul lor mizerabil.

— E fiul Domnului! strigă iar în gura mare Matei, după care se ținea şi Andrei, care avea rol de mentor.

Grupul creştea. Era suficient ca oamenilor să le treacă pe la urechi expresia „Fiul lui Dumnezeu" şi, înainte de a pricepe cu adevărat despre ce e vorba, curioşii se şi înființau.

Stranietatea expresiei trezea în asistență simțul miracolului, cu atât mai arzător cu cât chiar ei îl văzuseră pe cel înviat, da, chiar îl văzuseră, şi la Ierusalim, şi în Betania, chiar şi la Betfaga ori în Shemesh. Fie doar prin simpla lui vedere considerau că fuseseră cu toții părtaşi la manifestarea unei puteri cereşti, la naşterea unui zeu!

— Da, fiul Domnului! strigă un tânăr pe care nimeni nu îl cunoştea. Fiul Domnului a venit să ne mântuiască! E Mesia pe care îl aşteptam!

— Este Mesia care ne-a fost trimis de Domnul!

— Pentru a ne răscumpăra! corectă Andrei.

— Pentru a ne răscumpăra din sclavie!

— Din sclavia păcatului şi a greşelii! rectifică Matei.

— Din sclavia păcatului şi a impietății!

Pe la nouă, în jurul lui Matei se adunase deja un grup mare de oameni. Între urcioarele lor, negustorii de ulei şi de vinuri erau năpădiți de îngrijorare. Ghiceau vag obiectul agitației, pe care la început îl subestimaseră: crucificarea şi presupusa înviere a unui profet din Galileea căruia înainte nu îi acordaseră nicio atenție. Vânzările le vor merge prost în această dimineață. Poate oamenilor nu le mai era foame.

Spionii lui Saul urmăreau scena de la distanță, încercând să repereze agitatorii. Grea sarcină! Grupuri indistincte se încingeau brusc şi începeau să urle-n gura mare laude la adresa nemuritorului Iisus, Mesia evreilor. În cele din urmă, unul dintre milițieni se duse să îşi avertizeze superiorul, pe Ben Sifli, care plecă să îi transmită informația conducătorului miliției. Amândoi erau intrigați de un cuvânt pe care nu-l mai auziseră: „Mesia."

Saul păru tulburat. El, de obicei destul de avizat, nu fusese în stare să evalueze forța acestui val puternic care începuse să se reverse de când galileeanul Iisus intrase în cetate, la începutul săptămânii Paştelui. Şi se simți oarecum jignit. Ar fi dorit să stea de vorbă cu o persoană competentă, un doctor al Legii, dar singurul pe care îl cunoştea, Gamaliel, îl tratase cu o rezervă aproape disprețuitoare. Ce însemna acest cuvânt nou,

Mesia?

În lipsă de ceva mai bun, se hotărî să se ducă la Caiafa. Acolo dădu peste o mare de oameni alarmați, rabini, notabilități, capii celor mai importante familii din cetate, care se înghesuiau în vestibul şi în curte, încercând să obțină explicații sau asigurări în ceea ce priveşte frământarea de sorginte necunoscută care le tulbura viața de zi cu zi. Era începutul unei noi schisme samaritene[21]?

Ana, Caiafa, Gedaliah şi rabinii devotați cauzei lor coborâseră printre oameni, împărțind în stânga şi-n dreapta explicații. În jurul fiecăruia dintre ei se formă rapid câte un grup.

— O impostură! declară Ana cu voce puternică, însoțită de râsete sonore. Haideți, fraților, cum a fost posibil ca unul dintre voi să plece fie şi pentru o clipă urechea la această povestioară cu învierea?

— Dar cum o explici, tată? întrebă un pitic cu fața împodobită cu o barbă cât jumătate din

---

[21] Cel mai devreme la sfârşitul secolului al IV-lea şi începutul veacului al III-lea î.Hr. (este posibil şi în perioada hasmoneilor), s-a produs schisma samaritenilor, care au profitat de schimbarea puterii persane cu cea macedoneană pentru a-şi institui propriul sanctuar. Practic, schisma samariteană constituie rezultatul disensiunilor dintre Nord şi Sud, care apar la scindarea regatului lui Solomon. La revenirea din exil, samaritenii vor să fie integrați cultului iudaic şi să participe la ridicarea Templului, însă iudeii i-au declarat impuri (*Ezd.* 4; *Neem.* 3-4). Acesta a constituit, desigur, punctul culminant al conflictului (*cf.* Alexandru Mihăilă, *Introducere în studiul Vechiului Testament,* noiembrie 2006) (n. tr.).

înălțimea sa.

— Cadavrul a fost furat, asta e tot. Tare fragile trebuie să fie spiritele care au putut crede în asemenea miracole!

— Dar cine să-l fure?

— Oamenii întunericului, scuipați din Infern!

— Da, e un lucru rar, să furi un cadavru!

— Vorbesc de un Mesia?...

— De fapt, ce înseamnă un Mesia, mare preot? murmură Saul, prinzând ocazia din zbor.

— Pur şi simplu ceea ce indică şi cuvântul: cel care a primit oncțiunea de rege şi de mare preot.

— Dar el nu a primit-o...

— Evident că nu.

— Se spune peste tot că acest Iisus făcea minuni, avansă un respectabil locuitor al cetății.

— A fost vreunul dintre cei prezenți martor? Şi cine poate afirma, cu sufletul şi cu conştiința curate, că aceste minuni nu au fost săvârşite cu ajutorul demonilor?

— Domnul să ne aibă în pază! strigă altul. Dar până una, alta pe străzile cetății şi în cătunele învecinate se vorbeşte numai despre asta...

— O să punem noi lucrurile la punct! declară Caiafa, care picase exact pe aceste ultime cuvinte.

După ce toți oamenii fură lămuriți sau măcar se declarară astfel, Caiafa îi luă pe Saul şi pe Gedaliah în casă.

— Trebuie să acționăm ferm, afirmă el aşezându-se pe unul dintre jilțurile de ceremonie

din încăpere, celălalt fiindu-i rezervat lui Ana. Uite că acum Pilat ne face pe noi responsabili de agitația care s-a înstăpânit în Ierusalim. Situația asta nu mai poate dura. Trebuie să-i închidem gura romanului. În primul rând, trebuie să aflăm ce s-a întâmplat cu trupul. Poate Iisus a supraviețuit şi, în cazul ăsta, o să-l mai pironim o dată pe cruce şi atunci ne vom asigura că a şi murit. Sau poate cadavrul a fost furat şi, în acest caz, va trebui să aflăm unde se află.

— Nu va fi uşor, dacă a fost îngropat într-un loc oarecare, în pădure, de exemplu, observă Gedaliah, apucând unul dintre scaunele mai joase.

Saul, enervat fără să îşi dea prea bine seama de ce, luă şi el un scaun, ceea ce nu mai făcuse niciodată fără a fi fost invitat. La urma urmelor, era un prinț irodian. Privirile schimbate între socru, ginere şi Gedaliah îi dovediră că cei trei remarcaseră revendicarea tacită a rangului.

— În al doilea rând, continuă Caiafa, va trebui să-i interogăm pe toți martorii posibili, pe toți complicii la această uneltire.

— Iosif din Arimateea şi Nicodim i-au cerut lui Pilat trupul lui Iisus… începu Saul, dar fu întrerupt de Ana.

— I-am chestionat deja. Pretind că nu ştiu nimic. Coborârea în criptă, de care erau responsabili, mi se pare totuşi suspectă. Au mers cu şase servitori. Nu ştiu ce înseamnă asta, dar mi

se pare straniu. Doi sau trei servitori ar fi fost suficienți. E posibil ca ceilalți să nu fi fost servitori.

— În orice caz, interveni Saul, nici Lazăr, nici Maria nu au făcut parte din grup: oamenii mei au supravegheat casa în care se aflau, locuința lui Nicodim, iar în noaptea aceea nu au ieşit.

— Atunci cine? strigă Caiafa vizibil exasperat.

O tăcere apăsătoare se lăsă după această izbucnire. În încăpere se auzea parcă fâşâitul răsuflării fiarelor mlaştinilor, ieşind încet la suprafață, cu zgomote cleioase care pângăreau acea zi de aprilie.

Toate privirile se fixară asupra lui Saul.

— Unde sunt acum Maria din Magdala, soră-sa şi viermele ăla al lor de frate? întrebă Gedaliah.

— Au plecat în dimineața asta, după toate aparențele spre Betania, răspunse Saul.

— Iată un comportament surprinzător din partea tuturor acestor oameni, observă Gedaliah. Învățătorul pe care se pregăteau să îl încoroneze rege a fost răstignit, cea mai nedemnă tortură dintre toate, iar cadavrul lui venerat a dispărut din mormânt la nici câteva ore de la depunere, două evenimente care, în mod cert, trebuie să-i fi întors pe dos. Şi ei ce fac? Pleacă liniştiți la moşiile lor! Ne-am fi aşteptat să întreprindă căutări ale rămăşițelor acestui Mesia sau să participe la toată zarva stârnită de discipoli. Ei, bine, nu. Ei pleacă la țară!

— Da, recunoscu Caiafa, e un comportament

ciudat.

— I-ați interogat pe Nicodim şi pe Iosif şi nu ați obținut nicio lămurire. Şi mai puține vom obține de la Lazăr şi de la surorile sale, căci ei oricum nu au părăsit casa în acea noapte, remarcă Saul.

— Şi Maria, mama lui Iisus, frații şi surorile lui?

— Spionii i-au văzut la mormânt doar pe Iosif, Nicodim şi şase servitori, dar nicio femeie. Maria şi surorile lui sunt aşadar excluse.

— Şase servitori, e cam mult. I-am spus şi lui Iosif, reluă Caiafa.

— E drept că şi coborârea de pe cruce a fost dificilă, spuse Saul.

— Erai acolo?

— Eu, nu, dar doi dintre oamenii mei au urmărit tot traseul.

— Misterul e aşadar total! strigă Ana pe un ton nerăbdător.

Cufundați fiecare în gândurile şi analizele sale, între cei patru bărbați se lăsă o tăcere de nu se auzea nici musca.

— Dar discipolul ăla care a venit să ni-l vândă pe Iisus, Iuda? întrebă Gedaliah.

— Nici urmă de el. Trebuie să se fi refugiat printr-un cătun.

— Când se va afla rolul lui în această poveste, conchise Saul, soarta lui nu va fi deloc de invidiat.

— Ciudat, îşi aminti Caiafa, nu a venit să-şi ceară plata.

25

IUDITA ŞI PURIFICAREA

Strigăte sacadate răsunau în stradă, în fața casei lui Nicodim.

— Este Mesia!

Un cortegiu de vreo cincizeci de persoane, bărbații în față şi femeile în spate, cântau exaltați acest refren, îndreptându-se către Poarta lui Efraim.

— Iisus este Mesia!

De fapt, Ierusalimul era străbătut zilnic de unul, două astfel de cortegii: porneau dintr-un punct de întâlnire din cetatea de sus sau din cea de jos şi se îndreptau cu toții spre Golgota, unde adepții recitau lamentații şi cântau imnuri noi întru slava regelui dispărut ce va să vină.

Cortegiul acesta era însă primul care trecea prin fața casei lui Nicodim.

Zarva de afară îl trezi pe Iuda din toropeală. Servitorii rămaşi în Ierusalim pentru a păzi casa lui Nicodim deschiseseră poarta dinspre stradă pentru a privi manifestația. Observară rapid, de cealaltă parte a străzii, doi dintre zbirii lui Saul, cei care în ajun veniseră să îi tragă de limbă. Oare de ce supravegheau în continuare casa? Coborâse şi Iuda, care se iția peste umerii servitorilor. Recunoscuse şi el, dar nu pe zbirii lui Saul, ci pe câțiva dintre Cei Şaptezeci şi Doi, care se aflau în

cortegiu. Clătină din cap şi consideră că nu era cazul să se arate, nu avea rost să se certe cu ei. Da, le venea bine acum, că totul se terminase, să o facă pe vitejii! Oare de ce nu se manifestaseră înainte de judecată şi de sentința lui Pilat?

Îi reveni în minte o întrebare care îl chinuia de la plecarea lui Iisus: oare ce s-ar fi întâmplat dacă Pilat ar fi obținut sau ar fi impus achitarea lui Iisus? Învățătorul ar fi fost încoronat ca rege şi mare preot? Ar fi izbucnit un război civil, iar pedepsirea arhiereilor nelegiuiți ar fi căzut ca un trăsnet din înaltul cerului…

Tocmai se pregătea să se retragă de pe treapta porții când identifică trei esenieni, care urmăreau şi ei cortegiul. Puteau fi recunoscuți după ținuta lor austeră, aceeaşi pentru toți: o robă maro din cânepă grosolană, decolorată. Iuda o cunoştea foarte bine: oare nu o purtase şi el în deşert, asemenea învățătorului lui?! Veniseră, desigur, din zona lor, aflată nu departe de palatul hasmoneilor. Căci aveau şi ei cartierul lor, ridicat în jurul unei construcții mari, un loc în care se ocupau cu olăritul şi copierea Scripturilor. Considerând probabil că nu avea rost să reaprindă o dispută în care riscau să mai piardă din adepți, oamenii Templului au tolerat, cu unele rezerve, e adevărat, instalarea esenienilor, pentru că oricum romanii refuzaseră să le interzică acelor eretici accesul în cetatea sfântă.

Prezența lor îl intrigă pe Iuda. Care va fi fiind

atitudinea lor față de evenimentele acestor ultime zile? Iisus fusese unul de-al lor. Apoi intraseră în contradicție asupra unor versete din Tora. Ar putea îndrăzni el, Iuda, să se ducă să îi întrebe? La ce bun? Totul a fost spus, totul s-a consumat.

Tocmai se pregătea să se întoarcă în camera lui din spatele casei, pe terasa unde leandrii se mlădiau în bătaia vântului. Fiica unuia dintre servitori, Iudita, o copilă de vreo şaisprezece, şaptesprezece ani, îi aruncă o privire care îi îngheță paşii. Era fata pe care o salvase din busculada de la Templu, cu câteva zile în urmă. Ajunseră față-n față, iar ea îl măsură cu o îndrăzneală vecină cu impertinența.

— Ce vrei să-mi spui, copilă? o întrebă el în cele din urmă, încruntat.

Ea zăbovi o clipă înainte de a-i răspunde.

— De ce îți disprețuieşti trupul?

— Cum adică?

— Mâinile şi picioarele îți sunt negre de crustele unui sânge misterios. Ai ochii urduroşi, părul seamănă cu o coamă de mistreț. Nu mănânci mai nimic. Pari a te fi zălogit unei morți timpurii. Chiar vrei să intri în starea asta? Aşa te crezi mai demn de Învățătorul tău?

El fu stupefiat de autoritatea şi sinceritatea spuselor unei copile care abia dacă îndrăznea să ridice ochii la propriu-i frate.

— Ce ştii tu despre mine? Şi de ce-ți pasă de mine? o luă el din scurt.

De la plecarea lui Iisus, era pentru prima dată când schimba câteva vorbe cu cineva, în afara momentelor când ceruse apă servitorilor.

— Oare nu sunt şi eu slujnica lui Nicodim? Şi nu suntem cu toții, cei de aici, discipolii învățătorului? Nu m-ai scos tu vie şi nevătămată din îmbulzeala de la Templu? Stârneşti milă. Nu cunosc originea rănilor tale, dar unii spun că ți le-ai făcut singur. Învățătorul nostru este speranța, dar tu eşti imaginea însăşi a disperării.

Iuda era din ce în ce mai năucit. Cu ce drept îi făcea vrăbiuța asta asemenea reproşuri? Fu pe punctul de a-i trânti vreo două, de a o trimite să îşi vadă de treburile ei, dar se răzgândi. Copila nu vorbise cu intenții rele. Dovedise interes, ba chiar milă pentru el, iar reproşurile ei erau mai profunde decât păreau: „învățătorul nostru este speranța, dar tu eşti imaginea însăşi a disperării.” Oh, cerule, ar fi posibil ca această fetişcană de Iudita să fi înțeles mai bine decât el însuşi mesajul Învățătorului? Mai bine decât el?

Se pregătea să-i răspundă. Dar copila îi luă vorba din gură:

— Ar trebui să fii fericit, adăugă ea. Învățătorul nostru e viu!

— Taci, imprudento!

— Nimic din ceea ce este spus în această casă nu iese dintre ziduri. Repet, învățătorul e viu, bucură-te!

Se uită la ea neîncrezător. Apoi îi întoarse

spatele şi dispăru în cuşca lui, într-o ultimă încercare de a-şi repara orgoliul rănit.

Însă nu avea cum să nu se gândească la observațiile bine întemeiate ale Iuditei. Se luptă ceva vreme cu sine însuşi, dar nu avu de ales, fu nevoit să accepte evidența. Pesemne că oferea un spectacol jalnic. Şi-ar fi făcut de ruşine învățătorul, cel care nu uita niciodată să îşi facă abluțiunile, şi dimineața, şi seara, cel care îşi pieptăna cu regularitate pletele şi barba. La Qumran, nimeni nu ar fi îndrăznit să se prezinte la masa de seară fără a se fi spălat cu grijă, fără a-şi fi frecat zdravăn mâinile şi picioarele, fără a-şi fi trecut peria prin păr. Până şi cei care lucrau în câmp nu uitau niciodată să îşi curețe cu cuțitul pământul de sub unghii.

Cum de decăzuse într-atât?

Da, de ce era aşa de disperat? Dacă ar fi să fie un om disperat, de la izgonirea din Rai a lui Adam şi a Evei sub imprecațiile tunătoare ale Creatorului, ei bine, dacă ar fi să fie un om disperat, atunci acela nu ar fi putut fi decât învățătorul însuşi.

Aşa încât Iuda trase glumeața concluzie că el însuşi va fi fiind disperat pentru că avea o mult prea bună părere despre el.

Acestea fiind stabilite, nu îi rămânea altceva de făcut decât să purceadă la săvârşirea abluțiunilor. Numai că nu mai avea nici cană, nici săpun, nici perie, nici periuță de dinți. Îşi pierduse desagii nici

el nu mai ştia pe unde. Poate în casa lui Simon din Iosafat. Sau pe drum, pe undeva. Se hotărî să îl roage pe Hişam, şeful slujitorilor, un personaj pe cât de trufaş, pe atât de serviabil, să îi împrumute cele necesare.

— Aş putea să îți aduc şi nişte apă caldă, spuse Hişam.

Elocventă propunere: era clar că şi Hişam considera că era timpul să îşi facă abluțiunile. Apa caldă ar curăța mult mai bine crusta de jeg pe care discipolul preaiubit o adunase de zile întregi pe cap, în zona genitală, pe picioare… Hişam se oferi chiar să îl ajute la această adevărată dezgropare. Iuda acceptă. Apoi regretă imediat.

Căci, ghemuit într-un hârdău sub privirile atente ale majordomului, trebui să îşi frece încetişor, cu un burete din fibră vegetală, crustele care îi acopereau picioarele şi încheieturile învinețite.

— Doar nu ai fost crucificat!

— Nu, sunt răni accidentale.

Ce altceva ar fi putut spune? Oare nu îi dezvăluise Iudita că unii servitori şopteau pe la colțuri că s-ar fi rănit singur?

Hişam îl frecă zdravăn pe spate cu buretele bine săpunit, iar Iuda se ocupă de restul. Aproape că îşi reproşă plăcerea voluptuoasă cu care îşi spălă părul, apoi fața şi urechile, cu apa călduță, curățându-şi trupul de urdorile impure, mici excremente insidioase ale cărnii, îngreunate de

colb. Nu mai era o abluțiune, era un adevărat botez, dar un botez în care sufletul renăştea, întinerea, învia deopotrivă cu trupul.

Chiar, de ce să fie disperat? se întreba acum, săpunindu-şi cu grijă subsuorile. Pentru că aşteptarea iubirii învățătorului devenise insuportabilă? Pentru că aspirase, în taină, să îşi întâlnească Stăpânul în moarte? Pentru că nu se putea topi în el?

Pentru că el însuşi nu era Iisus?

Majordomul aruncă pe el o oală plină cu apă rece. Iuda se ridică uşor amețit şi începu să se şteargă.

— Ți-am adus o robă curată.

Nu îi adusese doar o robă, ci şi o pereche de pantaloni şi o cămaşă. Iuda avu de înfruntat o privire plină de compătimire. Să fi fost el ruşinea casei lui Nicodim, godacul impur, aşa cum păruse a-i sugera Iudita? În orice caz, acum se simțea inundat de un val de ruşine. Îşi trase nădragii, apoi roba, îşi dăți sandalele murdare de tină în apa banchetului, înainte de a şi le înnoda. Se spălă pe dinți, îi frecă energic cu degetul, îşi dăți gura cu apă curată şi scuipă în ciubăr saliva groasă şi râncedă. Până şi aerul parcă începuse să aibă alt gust.

Hişam îi întinse o perie. Iuda o luă, făcu un pas neîndemânatic înainte şi fu cât pe ce să cadă din picioare. Rănile îl dureau în continuare. Hişam îi privi picioarele.

— Ai suferit mult.

Iuda îi aruncă o privire cercetătoare. Mila asta devenea insuportabilă. Dar nu era disprețuitoare. Se pieptănă zdravăn, nefericit şi uluit.

Hişam chemă alt servitor. Tânărul trase ciubărul pe terasă şi îl goli în rigola care se vărsa în stradă, apoi o lua spre zidurile cetății şi, mai departe, pe coline. Acolo, jos, pământul sorbea impuritățile oamenilor. Îşi împături hainele murdare, pantalonii, cămaşa şi roba şi le dădu la spălat.

— Ai suferit mai mult decât noi toți, spuse din nou Hişam. Eşti slăbit. Va trebui să mănânci ceva mai mult decât ai mâncat de când ai venit aici.

— Ce vorbiți despre mine între voi? întrebă Iuda, urmându-l pe treptele care duceau spre bucătărie.

— Stăpânul nostru şi Lazăr ne-au spus la plecare să avem grijă de tine şi vorbim de multe ori între noi despre încercările prin care ai trecut.

Iuda reconstitui mental tabloul: oamenii nu îndrăzniseră să îi facă reproşuri, dar Iudita i le transmisese totuşi împotriva voinței lor. Se lăsă convins să bea un bol cu lapte cald, să mănânce o salată şi câteva bucățele de vițel cu grâu prăjit.

Natura lui omenească pe care o tratase aşa de rău în aceste ultime zile îşi lua acum revanşa: după această masă modestă, dar pentru el babiloniană, căzu într-un somn animalic, cum nu mai cunoscuse de multă vreme.

Se trezi dinaintea unei imagini care îi îngheță sângele în vene: în întuneric se contura o umbră

care ținea o lampă deasupra creştetului lui. Ce era asta? O umbră venită din iad pentru a-l lua la întrebări? Scoase un țipăt. Forma fremătă.

— Nu te-am văzut de aseară, aşa că mi-am făcut griji, articulă ea.

Iudita! aruncă o privire spre lucarnă: noaptea se înstăpânise de o bună bucată de vreme. Dormise multe ceasuri. După tăcerea din jur, îşi dădu seama că şi casa, şi cetatea erau cufundate în somn.

Iuda se ridică pe saltea şi îşi trase sufletul. Iudita lăsă jos lampa, lângă un urcior cu apă pe care îl pusese după uşă.

— Să ai pentru noapte, şopti fata.

— Mulțumesc.

Se ridică să ia urciorul. Şi îşi dădu seama că greşise. Atitudinea pe care o luase drept milă era de fapt solicitudine. Iar copila asta îl smulsese din ghearele unei morți lente, a stingerii prin mumificare progresivă, a suspendării generale a tuturor trebuințelor şi dorințelor.

Când se aplecă să ia urciorul, simți brusc o durere ascuțită într-un picior. Țipă şi, pierzându-şi echilibrul, se agăță de ea. Fata îl prinse de subsuori şi îl ajută să se ridice. Şi se treziră lipiți unul de celălalt. Tulburarea inundă spiritul lui Iuda, licoare sălbatică care îi mătura din cale şi rațiune, şi amintiri. La peste treizeci de ani, nu mai atinsese o femeie de decenii, din adolescență, când se ținea după prostituatele sacre ale

triburilor vecine. În niciun caz la Qumran, unde celibatul era o regulă tacită, unde nu existau fetişcane, iar cuplurilor li se rezervaseră spații separate. Nici mai târziu, când îl urmase pe învățător. Ajunsese departe de Cheriot. Tradițiile cereau să îşi ia femeie numai din acele locuri. Iar necontenitele călătorii l-au pus în situația să nu îşi mai ia niciun fel de femeie.

Dar asta nu mai avea importanță.

Se priviră în întunericul abia diluat de flacăra timidă a lămpii. O bărbie delicată luminată în partea de jos, orbite luminate dinlăuntru, în care sclipeau stele infinitezimale.

O strânse la piept. Ea îşi sprijini fruntea de a lui. O mângâie pe gât. Apoi sfârcurile. Uitase cum era un trup de femeie, dar presimțea că îşi va aminti curând. Îi ridică neîndemânatic cămaşa pentru a descoperi mai multe. Corsajul se lega în față, dar nu se împiedică de nod. Ea se lăsă în voia lui. În întuneric, se iviră sânii. Iuda se cufundă în ei. Îi mângâie, îi sărută, iar mişcările lui deveniră tot mai înflăcărate. Trupul Iuditei se arcui. Răsuflările lor se apropiară, formând, între buzele lor, un al treilea corp. Îşi aplecă şi capul înspre ea. Şi îşi sorbiră reciproc sufletul.

Oare ea gemuse? Sau el? Când se descotorosi de robă, iar ea îi mângâie pieptul, fu ca o adiere de mătase în bătaia vântului.

Se dezbrăcară.

Nicio băutură… îşi spuse, fără a-şi încheia fraza.

Când fu să se unească, ardea ca un fitil. Iuda nu mai exista. Din creştet şi până-n vârful degetelor era o flacără ce se răsucea în aer şi urca înspre cer, aşa cum toate flăcările fac. Cenuşa lor îşi ia zborul în înalturi, apoi un vânt necunoscut o risipeşte în lumină. Sufletul se eliberă din trup şi se făcu zdrențe, se rupse, se risipi. Mai trebuia ca Duhul să îi suspende gândirea, iar Iuda ar fi dispărut. Trupul dulce al Iuditei se consuma şi el, un veşmânt de piele, mătase şi catifea pe care spasmele sufletului îl agitară o clipă, pentru a-l goli mai apoi.

Totuşi, nu băuse din Vinul Eliberării. Dar poate că acest vin avea şi alte izvoare. Înainte de a adormi, Iuda îşi aminti vag incantații şoptite, foarte vechi, poveşti de odinioară în care prostituatele sacre serveau o băutură eliberatoare şi se preschimbau în flăcări... Nu îşi mai amintea bine aceste poveşti, dar îşi aminti în schimb cuvintele învățătorului: „Trupul este trecător, dar nu este impur. Doar sufletul poate fi impur."

Luminat de o lampă pe care nu o mai cunoscuse, se lăsă în voia valurilor şi adormi cu o mână pe sânul de la care se hrănise.

Transpirația rece a dimineții şiroia pe el şi îl trezi. Era singur. Se ridică buimac. Căzuse pradă unui demon? Vederea urciorului îl aduse în simțiri. Îşi aminti cum îl goliseră împreună, el şi Iudita. Se îmbrăcă, apoi se duse clătinându-se

până la bucătărie să îl umple. O zări în grădină pe Iudita care spăla rufele şi inima prinse a-i bate cu putere. Dar era plin de servitori, iar cele petrecute de cu seară nu îi privea câtuşi de puțin.

Ceva mai târziu, ea se întoarse să îl vadă.

— Lazăr ne-a spus că eşti preaiubitul lui Iisus. Acum, eşti de două ori preaiubit.

Dar vorbele le fură întrerupte de voci puternice care răsunau în vestibul. Mici frânturi, acoperite de zgomotul unei porți izbite. Iudita îl părăsi pe Iuda şi plecă să vadă ce se întâmplase.

La aceeaşi oră, în Cezareea, Irod Antipa îşi ridica privirea încercănată asupra mării de argint. Briza mişca încetişor draperia trasă pe terasa înfloritã.

Nu dormise.

În ajun primise veşti noi: Iisus nu zăcea în mormânt, iar unii pretindeau că ar fi înviat.

Pe tetrarh îl cuprinse groaza: dacă răstignitul se va întoarce şi va cere răzbunare pentru moartea Botezătorului? Teleon, astrologul, medicul şi magicianul personal al potentatului, a fost chemat să-şi pronunțe formulele care alungau diavolii şi creaturile Iadului. Lămpile au ars toată noaptea iar majordomul a dormit la picioarele stăpânului.

De parcă astfel de vrăji, nişte lămpi şi un biet majordom ar fi putut ține la distanță un profet sculat din mormânt.

Intră un servitor, aducându-i prima gustare a zilei. O cană cu lapte de migdale, pâinițe cu susan

şi altele, cu stafide, curmale confiate cu cuişoare. Irod măsură bucatele cu un ochi pofticios, bău o gură de lapte, mestecă şi o curmală. În vreme ce partea de jos a craniului mesteca, partea de sus rumega.

— Chemați-l pe Teleon, ordonă.

Câteva clipe mai târziu, însărcinatul cu afacerile lumii de dincolo veni în fugă, mieros, şi îşi prezentă omagiile şi complimentele stăpânului. Fără a crede prea mult în ele, căci fața acestuia din urmă trăda cu vârf şi îndesat noaptea albă de care avusese parte. Pui de grec amestecat cu sânge sirian şi stăpânind mai multe limbi ale tenebrosului Orient, Teleon ştia că marea slăbiciune a celor puternici este tocmai încrederea în propria lor putere. Irod Antipa crezuse multă vreme că Roma îi va garanta poziția şi averea, dar iată că această ivire bruscă a religiei în viața fostului regat al tatălui lui îl înnebunise de tot.

Se temea ca nu cumva Iisus să vină şi să îl lase fără nimic. Iar Teleon dispunea de o putere pe care tetrarhul nu o poseda: cunoaşterea inefabilului. De aceea, Teleon avea un anumit ascendent asupra lui Irod.

— Repetă-mi ce mi-ai spus ieri despre evreii care sunt duşmani ai lui Caiafa.

Teleon se aşează pe un taburet în partea de jos a încăperii, la un nivel evident inferior jilțului lui Irod.

— Ce parte anume ți-a atras atenția, stăpâne?

— Cea despre zeii răi.

— E simplu. Dumnezeu, care a făcut lumea, a făcut şi binele, şi răul, fiecare cu conducătorul său. Evreii îl slăvesc pe Creator. Ceilalți îi acuză că adoră în egală măsură şi binele, şi răul.

— Aşa stau lucrurile şi cu acest Iisus, care a fost răstignit?

— Da, prințe.

— Dar care dintre zei deține puterea?

— Creatorul.

— Şi zeul binelui?

— Domneşte asupra spiritului.

— Măi, să fie, doar n-o fi neputincios!

— Nu, tocmai asta e: nu e neputincios. Îi alungă din regatul lui pe toți cei care nu l-au slăvit.

— Iar aceştia unde se duc?

— În Iadul înfricoşător, unde se vor perpeli întru eternitate.

La auzul funestei reprezentări, Irod Antipa lăsă pe masă bolul cu lapte de migdale şi râgâi.

— Aşadar, acest Dumnezeu bun nu domneşte decât în lumea de dincolo, trase el concluzia impusă de un bun-simț grosolan care îi era propriu, înşfăcând una din chiflele cu stafide.

— Nu, prințe, după profetul Iisus, se pare că îşi dispută această lume cu zeul răului şi săvârşeşte minuni prin intermediul Duhului.

Îngrijorarea tetrarhului se îți din nou. Botezătorul şi Iisus erau slujitorii Dumnezeului celui bun şi, în această calitate, trebuie să fi

deținut şi ei puteri.

— Crezi că un om ar putea învia din mormânt?

— Dacă e slujitorul Duhului, oare nu e el susținut de puterea infinită a Dumnezeului lui?

Ideea îl întoarse cu totul pe dos pe Irod Antipa, deloc diferit de alți prinți ai acestei lumi: evocarea unei puteri asupra căreia nu putea acționa în alt mod decât prin incantațiile şi rugăciunile vrăjitorilor avu asupra lui acelaşi efect pe care vederea unui câine îl are asupra unei mâțe. Închise pleoapele şi ridică din umeri:

— Aşadar, evreii au făcut o alegere greşită?

— Viitorul va hotărî, prințe.

— Viitorul, viitorul! Ce spun astrele? Şi de ce toți aceşti iluminați apar acum?

În acea dimineață, Teleon avusese parte de o dovadă redutabilă, dar cum ar fi putut el să îi vorbească despre asta stăpânului?

Aşa că mizã totul pe o singură carte:

— De la victoria Babilonului, distrugerea Templului şi exilul în Asia, evreii au avut mereu sentimentul că vechiul lor zeu i-a abandonat. Unii dintre ei au ajuns la concluzia că zeul acela nu le este binevoitor, aşa că s-au întors către altul. E cel despre care predică omul pironit pe cruce de Pilat. Cât despre astre, prințe, ele vestesc un lung şir de suferințe pentru neamul lui Israel. Saturn, protectorul lui, e în declin.

Irod îşi mesteca gânditor pâinea. Da, era limpede că Alexandru mai întâi, apoi romanii

preschimbaseră vechiul regat al lui Israel într-o biată provincie.

Totuşi, acest Iisus nu a fost încoronat. Ce s-ar fi întâmplat dacă Pilat ar fi consimțit la una ca asta!

26

CAPCANA

— E cineva în casa lui Nicodim care nu aparține servitorimii de pază, spuse spionul.

Saul se holba la el terminând de mestecat semințele de susan căzute de pe pâinea servită la micul dejun.

— Servitorimea asta, reluă celălalt, e compusă din patru bărbați şi trei femei puşi să vegheze ca locuința să fie în bună stare şi pregătită în cazul în care Nicodim s-ar întoarce pe nepusă masă din călătorie sau şi-ar trimite aici prietenii, cum a făcut cu Maria din Magdala şi ai ei. Cunoaştem toți servitorii de parte bărbătească, pentru că i-am interogat în legătură cu expediția nocturnă din noaptea de dinaintea Paştelui. Or, ieri, cele patru slugi ieşiseră în poarta casei să vadă defilarea unui cortegiu al fidelilor lui Iisus, fiul lui Iosif. Împreună cu tovarăşul meu am zărit în spatele lor o a cincea siluetă bărbătească al cărei chip ne este necunoscut.

— Poate nu ați fost informați despre existența unui al cincilea servitor, sugeră Saul.

Dar spionul se arătă sceptic.

— Supraveghem casa din ordinul tău de la plecarea lui Nicodim, a soției şi a celor doi fii ai lor. I-am văzut plecând pe Maria din Magdala cu sora ei, Marta, şi cu Lazăr. Cunoaştem toți ocupanții casei.

— Necunoscutul ăsta nu a ieşit niciodată?

— Nu, asta ne şi intrigă. Toți, bărbați sau femei, au mai ieşit din când în când, pentru a cumpăra lemne, mâncare, vin sau mai ştiu eu ce. Dar ăsta nu, niciodată.

— Ar putea fi Iisus?

— Nu, săriră spionii. Îl cunoaştem prea bine.

— Interogați femeile.

— Am încercat. Ne-au trimis la plimbare fără prea multe menajamente.

Saul era pus în încurcătură. Nicio autoritate din Ierusalim nu îi dădea dreptul să forțeze casa unui om de vază al cetății din cauza unei curiozități fără obiect. Nu ştia cine s-ar fi putut ascunde în casă, deci nu putea emite nicio ipoteză. Dacă spionul spunea adevărul, iar Saul îşi cunoştea destul de bine copoiul pentru a şti că putea avea încredere în el, înseamnă că locuința unuia dintre personajele-cheie în dispariția misterioasă a cadavrului lui Iisus, fiul lui Iosif, adăpostea un bărbat nu mai puțin misterios. Poate chiar unul în măsură să explice această dispariție. De aici, secretul care învăluia prezența lui în casa lui Nicodim.

— Ascultă-mă, îi zise spionului. Uite ce va trebui să facem.

— Stăpâne, îi spuse Hişam lui Iuda după ce tămbălăul se potoli, se pare că puterile răuvoitoare au fost informate despre prezența ta în această casă şi au început să se neliniştească.

Iuda fu surprins.

— Zbirii lui Saul, şeful miliției Templului, au fost chiar adineauri aici şi ne-au întrebat pe cine ascundem. Erau aceiaşi care ne-au interogat şi pe noi despre înmormântarea învățătorului Iisus şi nu i-am primit cu brațele deschise. Acum au venit din nou. Le-am spus că nu e nimeni aici. Totuşi, curiozitatea lor este grăitoare. Stăpânul nostru Nicodim ne-a învățat că din partea acestor oameni nu ne putem aştepta la nimic bun. Niciunul dintre noi nu le va furniza nici cea mai mică informație. Dar trebuie să te pun în gardă. Nu trebuie să ieşi de aici. Eşti deja căutat şi de discipolii care nu cunosc ataşamentul tău față de Învățător.

— Va trebui să îmi petrec aici tot restul vieții?

— Nu. Stăpânul nostru şi Lazăr ne-au lăsat instrucțiuni: când va veni clipa, te vom escorta chiar noi în Betania.

Iuda îi mulțumi şi se strădui să îşi ascundă tulburarea.

Oare de ce-o fi refuzat să îi urmeze pe Lazăr şi pe Maria în Betania? De ce-o fi vrut să rămână în Ierusalim? De acum înainte nu va mai avea decât

duşmani? În ciuda faptului că Lazăr îi luase apărarea, atitudinea lui Iacov şi a lui Toma de la ultima lor întâlnire fusese extrem de relevantă. Nu mai aveau încredere în el şi bănuiau, asemenea altor discipoli dintre cei Şaptezeci şi Doi, fără îndoială, că el era cel care îl trădase pe Iisus.

Dar el preferase să rămână la Ierusalim pentru că, în sminteala lui, considerase că nu merită confortul unei locuințe atât de prietenoase precum aceea a Mariei. Afecțiunea i se părea inoportună. Casa goală a lui Nicodim va fi refugiul lui. Nu mai suporta niciun fel de compasiune, nicio consolare. Nu va mai cunoaşte pacea până în ziua în care îşi va revedea învățătorul.

Dar îl va mai revedea? Siria i se părea deja o țară imaginară.

Iar acum era prizonierul acestei case din Ierusalim.

Regreta că Iudita îl trăsese îndărăt din limburile pe lângă care plutea.

Ieşi pe terasă. Iudita stropea leandrii. Gestul îl mişcă: tot aşa îi stropise şi lui sufletul. Când ea ridică privirea spre el şi îi zâmbi, se simți asemenea trestiilor pe care vântul le mlădie dintr-o parte într-alta. Se apropie de el şi îl scrută cu o privire lungă, catifelată.

— S-a trezit ziua în tine? îl întrebă.

Cum de ştia fata asta de noaptea lui?

— Tu eşti frumoasă precum ziua, răspunse el.

— Vrei să spui că noaptea ta e lungă. Ai

speranță, Iuda. Îl vom revedea. A învins. Oare izbânda lui te poate întrista?

— La soarta mea mă gândesc, Iudita. Sunt prizonier în casa asta.

Ea scutură din cap.

— Ştiu ce ți-a spus Hişam. Vei ieşi fără probleme când va trebui. Dacă vei dori cu orice preț să părăseşti Ierusalimul înainte de vreme, Hişam şi oamenii lui te vor însoți, cu condiția să plecați înainte de răsărit.

— Domnul să te binecuvânteze, spuse el.

În toate momentele de tristețe ştia să îi ofere exact cuvintele care îl ungeau pe suflet. Iudita îl strânse de umăr cu o afecțiune familiară şi îşi reluă treaba.

Să plece din Ierusalim? Oraşul ăsta îi era la fel de ostil pe cât îi fusese şi Stăpânului lui. Duşmanii țesuseră o rețea de ură ucigătoare şi, în cazul lui, ura foştilor tovarăşi se adăuga celei a celorlalți. Dar cetatea era deopotrivă şi locul în care se împlinise totul. Aici, în acest oraş, el, Iuda, se detaşase de el însuşi. Îi era greu să se obişnuiască acum cu ideea de a-l părăsi, asemenea unui călător care nu se îndură să îşi arunce sandalele rupte tocmai pentru că i-au fost tovarăşe credincioase prin toate rătăcirile lui. Ar fi vrut să mai urce pentru ultima dată Golgota şi să se roage la cel de sus.

Măsură în gând imprudența unui astfel de proiect şi suspină. Nu îi mai rămânea decât să

aştepte mesajul Mariei, care îl va chema în Betania pentru a porni mai apoi în căutarea Învățătorului.

A doua zi, către ceasul nouă, se auzi în stradă hărmălaia unui alt cortegiu, numai că de astă dată era vorba de strigăte furioase. Răpăiră înjurături, ba chiar şocul unei confruntări. Ce se petrecea?

Iuda fugi în vestibul. Servitorii erau buluc la poartă. Hişam refuza să deschidă poarta în care cineva se împingea cu furie. Fără îndoială că în poartă se izbeau oameni învrăjbiți de-o ceartă violentă.

— Sunt chiar în fața casei. Dacă deschid, vor năvăli înăuntru, îi spuse servitorul.

Urcară să privească scena de la ferestrele de la etaj.

Două sau trei sute de oameni, unii înarmați cu bâte, erau încleştați într-o încăierare brutală, în lupte corp la corp dure, pigmentate cu tot felul de vociferări. Imposibil de distins cele două tabere. Deja apăruseră răniți.

— Dar ce se întâmplă? întrebă unul dintre servitori.

Întrebare fără rost: după toate aparențele, lupta se dădea între un cortegiu de partizani ai lui Iisus şi oamenii Templului, sătui de osanalele lor.

De sus, de la fereastră, văzură un bărbat căzând exact în fața porții lor şi pe alți doi năpustindu-se asupra lui. Era un partizan al lui Iisus? Sau un om al Templului? Nu conta. Harța tindea să se

transforme în masacru, iar Hişam se îngrijoră. Coborî în fugă urmat de ceilalți, în încercarea de a pune capăt acestei tentative de asasinat. Iuda se luă după ei.

Hişam deschise poarta. El şi ceilalți servitori fură împinşi înăuntru de oamenii care năvăliră în casă. Îi cântăriră pe toți din priviri şi, la ordinul unuia dintre intruşi, Iuda fu înşfăcat de trei zbiri şi târât cu forța afară din casă în timp ce servitorii, indignați şi stupefiați, încercară zadarnic să se opună.

La puțin timp după aceea zgomotul se îndepărtă, apoi nu se mai auzi nimic. Cel care păruse a fi rănit îşi veni uimitor de repede în fire şi o tuli cât ai clipi din ochi.

Fusese o capcană.

Iudita, buimăcită, se uita la Hişam cum zăvoreşte poarta şi se întoarce spre a înfrunta privirile consternate ale celorlalți.

27

ŞACALUL CELEST

Iuda nu pricepu ce i se întâmplă până când nu fu îmbrâncit într-o casă necunoscută, unde se trezi față-n față cu un personaj cunoscut: Saul. Se întâlniseră în locuința lui Caiafa, în noaptea falsei delațiuni.

— Ăsta e, zise şeful răpitorilor.

Saul clătină din cap.

— Ce înseamnă asta?

Saul schiță un zâmbet.

— Ce înseamnă prezența ta secretă în casa lui Nicodim? întrebă el.

Iuda, care stătea în picioare, îşi încrucişă brațele, cu aerul unui om care nu are de gând să răspundă. După un moment de gândire, Saul reluă:

— Ai să răspunzi, Iuda, fie în fața mea, fie în fața oamenilor lui Caiafa. Şi dacă nu în fața celor ai lui Caiafa, poate soldații lui Pilat vor fi mai convingători.

Dar la fel de bine ar fi putut amenința o statuie.

Dintr-odată, zări cicatricele de pe picioarele lui Iuda şi se aplecă precipitat să le examineze.

— Ai fost crucificat? strigă el în culmea emoției. Tu? Şi ai scăpat? Ai coborât viu de pe cruce? Răspunde-mi, în numele Preaînaltului!

În fața tăcerii lui Iuda, îi înşfăcă o mână şi îi cercetă încheietura. Stupoarea lui Saul se amplifică.

— Când ai fost crucificat?

Niciun răspuns. Saul strigă şi imediat apăru un milițian:

— Du-te imediat şi anunță-l pe Gedaliah că am făcut o descoperire extraordinară şi spune-i să vină neîntârziat.

Cei doi bărbați se înfruntară în tăcere, unul impasibil, celălalt agitat.

Saul străbătea în lung şi-n lat încăperea în care

se desfăşura întrevederea: avea două uşi, una care dădea spre vestibul, cealaltă spre o curte interioară, trei scaune, o masă şi o lampă cu trei braţe agăţată de tavan.

În cele din urmă sosi şi Gedaliah, încruntat şi cu aerul contrariat al unui demnitar care a fost deranjat pe nepusă masă. Îl salută pe Saul, apoi se uită mirat spre Iuda.

— M-ai chemat, i se adresă lui Saul. Pentru bărbatul ăsta?

— Da.

— Dar îl cunosc deja. E Iuda.

— Da, dar nu ştii că se ascundea în casa lui Nicodim.

— A lui Nicodim?

— Şi asta nu e totul. Uită-te la picioarele lui.

Gedaliah făcu ochii mari, se aplecă, atinse cicatricele, se ridică, îl măsură lung pe Iuda şi se întoarse încremenit spre Saul.

— Nu e tot. Uită-te şi la încheieturi.

Gedaliah apucă o încheietură, apoi cealaltă, şi murmură:

— Pe Preaînaltul… Şi poate merge? Merge?

— După cum vezi, nu te-am chemat degeaba. Aş putea jura că omul ăsta cunoaşte secretul dispariţiei cadavrului galileeanului. Dar sunt sigur că ştie şi multe alte secrete.

Se consultară din priviri.

— Astea… Toate astea sunt mult prea importante, mârâi Gedaliah. Trebuie să îl ducem

la Caiafa.

Marele preot nu se aştepta la vizita lor; păru chiar uimit să îl revadă pe Iuda sub pază, însoțit de şeful miliției şi de omul lui de încredere. Îi rezumară situația. Şi interogatoriul reîncepu.

— Ai fost crucificat?

Iuda îşi spuse că cel mai crud pentru ei ar fi să audă tot adevărul. În sfârşit, aproape tot adevărul.

— Am fost crucificat întru Duhul.

— Intru Duhul? repetă năucit Caiafa.

— Rănile mi-au apărut când asistam la supliciul învățătorului meu.

Cei trei se priviră descumpăniți. Nimic nu era mai amenințător pentru ei decât supranaturalul. Prin urmare, Caiafa nu zăbovi prea mult asupra răspunsului lui Iuda.

— Ce făceai în casa lui Nicodim?

— E o casă interzisă?

— Ar fi trebuit să fie, pentru un om care ni l-a vândut pe acest fals Mesia, învățătorul tuturor acestor rătăciți.

— Ştiu cu toții că am acționat din porunca lui.

— Din porunca cui?

— A învățătorului meu.

Un nou moment de stupoare.

— Carevasăzică, ni l-ai vândut pe Iisus din porunca lui?

— Da, aşa a fost.

— Îți bați joc de noi?

Iuda scutură din cap.

— Nu, s-a dăruit pe sine jertfă lui Iahve.

Caiafa înghiți în sec. Din câte ştia el despre învățăturile galileeanului, spusele lui Iuda erau plauzibile. Iată de ce Nicodim îi oferise găzduire celui pe care el, Caiafa, îl considerase un trădător.

— Ştia că va fi condamnat la cruce?

— Nu ştia dacă va fi crucea sau piatra.

Cei trei bărbați erau din ce în ce mai descumpăniți. Crezuseră că ei fac jocurile când, de fapt, nu fuseseră decât zarurile.

— Unde e trupul lui?

— La dreapta lui Iahve.

— Deci nu a murit?

— Nu, de vreme ce a ieşit din mormânt.

— Şi cum a ieşit?

— Asta nu ştiu să vă spun.

Nu va trăda pe nimeni, nici sub amenințarea biciului. Nici pe Maria, nici pe Lazăr, nici pe Iosif…

— L-ați închis în mormântul lui Iosif din Arimateea în noaptea de dinaintea Paştelui. Nu putea să iasă viu de acolo.

— Trebuia să ne întoarcem a doua zi să împlinim ritualurile, dar am fost anunțați că mormântul e gol.

— Deci ai fost printre cei care l-au pus în mormânt?

Iuda plecă fruntea. Caiafa se enervă.

În acel moment, cu pas moale de fantomă, intră Ana, anunțat de servitori. Se aşează.

— Eşti unul dintre cei care ştiu adevărul despre

dispariția cadavrului! Aş putea pune să te biciuiască pentru a te obliga să scuipi adevărul ăsta infect!

— Da, ai putea, dar biciul nu va schimba adevărul.

— Mărturiseşte că ați furat cadavrul în timpul nopții!

— Mare preot, doar oamenii tăi ne-au văzut când am rostogolit *dopheq*-ul pentru a închide cripta, nu? Presupun că la fel de bine ne-au văzut şi când am plecat înapoi spre Ierusalim.

Era absolut năucitor.

— Dar nu ştii cine a furat cadavrul? insistă Ana.

— Eu nu ştiu că s-ar fi furat un cadavru şi nu văd cum ar fi putut cineva comite o asemenea profanare.

— Cum ați aflat că mormântul era gol?

— Maria din Magdala a fost acolo în zori. Ea e cea care s-a întors să ne anunțe.

— Ea a furat cadavrul?

Iuda îşi îngădui să zâmbească, ceea ce îi îndârji şi mai mult pe cei care îl interogau.

— Maria a plecat singură şi tot singură s-a întors. Nu văd cum o femeie ar putea rostogoli un *dopheq* şi nici cum ar putea fura un cadavru, cum spui tu. În plus, eu nu văd nici de ce să fi făcut ea una ca asta. Dacă ați fi văzut-o, ați fi înțeles din starea în care se afla că spune adevărul.

Singura concluzie care se putea trage din cuvintele lui era că Iisus înviase, iar Iuda ştia prea

bine că acesta era exact gândul care îi rodea precum un şacal ce sfâşie un miel încă viu. Se desfătă nespus în sinea lui. Era şacalul celest.

Gedaliah îl luă pe Saul deoparte.

— Omul ăsta poartă semnele răstignirii, iar explicațiile pe care ni le-a dat nu se susțin. Ar trebui să verificăm dacă nu cumva a fost răstignit în locul galileeanului.

Saul scutură din cap:

— Nu, Gedaliah, Iisus e cel care a fost pironit pe cruce. A fost urmat de oamenii mei de-a lungul întregului drum. Cei doi bărbați nu seamănă deloc. Nu există nicio posibilitate de confuzie. Cât despre Iuda, nu există niciun motiv pentru care să fi fost răstignit de către Pilat. Şi, în orice caz, nu ar fi avut cum să coboare viu de pe cruce.

— Şi atunci, rănile de la picioare şi de la încheieturi?

Saul ridică brațele către înalturi, în semn de necunoaştere. Celălalt făcu fețe, fețe. Se întoarseră la Ana şi Caiafa. Erau obligați să admită că se aflau într-un impas. Descoperirea misteriosului locatar din casa lui Nicodim nu îi ajutase nici cât negru sub unghie în ancheta lor. Ce să facă acum cu Iuda? Nu aveau ce să îi reproşeze. Erau obligați să îl elibereze.

Clătinându-se imperceptibil de pe un picior pe altul, având grijă să îşi sprijine toată greutatea pe călcâie, Iuda îi măsura, la rândul lui, unul după altul: Caiafa, o grămadă întunecată de ranchiună

ascunsă sub o mantie brodată, Ana – un bătrân acru secătuit de fanatism, Gedaliah – un câine de pază lacom şi ultimul, piticul, un cap mare colcăind de putreziciuni tenebroase aşezat pe un trup de copil uitat de zei.

Le adulmeca sudoarea grea, încărcată cu miasmele fricii şi ale urii, o pereche de nedespărțit. Îi obligase să se gândească la cele care erau de negândit. Probabil, nu, sigur s-au înşelat atunci când s-au grăbit să îl trimită pe Învățător la moarte.

Au comis aceeaşi crimă ca şi Irod Antipa, atunci când a consimțit la uciderea lui Ioan Botezătorul. Au trimis un Drept la moarte. Dar greşeala lor a fost încă şi mai mare: căci învățătorul răstignit era omul ales de Preaînaltul pentru a triumfa asupra morții.

Era Viața însăşi.

Ce le vor spune credincioşilor lor? Oare vor fi condamnați la coşmarul unei revizuiri a Cărților Sfinte?

— Poți pleca, îi spuse într-un sfârşit Caiafa.

După ce Iuda ieşi, nu înainte de a le arunca o privire enigmatică, marele preot îi ordonă lui Saul:

— Oamenii tăi să nu-l piardă din ochi. Nu m-ar mira dacă, mai devreme sau mai târziu, s-ar duce să îşi prevină complicii.

Saul încuviință din cap fără prea multă convingere. Încă o dată, faptele îi demonstrau că nu reuşise să țină situația sub control.

Numai că afacerea asta nu părea deloc una pământească.

Nici nu ieşi bine pe poarta mare cu două canaturi a casei lui Caiafa, că Iuda o zări pe Iudita, plânsă toată, de partea cealaltă a străzii. Cum îl văzu, se repezi la el, sub ochiul înghețat al paznicului.

Elanul ei atrase şi atenția unui grup de trecători.

— Domnul fie lăudat! murmură ea. Eşti teafăr şi nevătămat!

Contrastul dintre caverna încărcată de miasme şi otrăvuri împuțite pe care tocmai o părăsise şi această tânără femeie plină de tandrețe sub soarele lui april îl mişcă pe Iuda. În câteva minute trecuse pragul de la coşmar la vis, din ținutul răzbunării în cel al iubirii.

— De unde ai ştiut că mă vor duce la Caiafa?

— Ierusalimul e ca o mare pânză de păianjen în mijlocul căreia zace Caiafa. În plus, Hişam a spus că Pilat nu te-ar fi ridicat în felul acela viclean, pur şi simplu ar fi trimis după tine un centurion cu legionarii lui.

— Şi de ce ai venit?

— Hişam nu a vrut să atragă atenția asupra ta. Venind el însuşi cu ceilalți servitori, discipolii lui Iisus s-ar fi putut întreba ce caută ei în fața casei lui Caiafa. Aşa că m-a trimis pe mine după veşti. Dar hai să plecăm de aici, spuse ea.

O luară spre metereze. Colinele Ierusalimului

ardeau cu o lumină aurită, sub un cer precum azurul. Iuda clipi des, orbit de prima lui întâlnire cu orizontul nesfârşit, de când ieşise din noaptea lui cea grea. Se simțea sorbit de infinitate. Nu băuse din Vinul Eliberării, ci acesta picura din cer, strop cu strop, în nările, în ochii, pe buzele sale… Pieptul i se umplu de dragi cuvinte. *Elauia, elauia, limash baganta!* În sfârşit pacea îi înlătura spaimele, iar ochii i se umplură de lacrimi. Privea departe, acolo unde ochiul pământesc nu poate pătrunde. Undeva, dincolo de marea Galileei, se întindea Siria, acolo unde Stăpânul lui îşi recăpăta puterile pământeşti.

Contempla acum o zi fără de sfârşit, căci nicio noapte nu îl va mai întuneca vreodată. Învățătorul sfâşiase noaptea pentru totdeauna. Pieptul discipolului se umfla, iar inima lui devenea tot mai uşoară şi mai uşoară, până ce scăpă din carne şi îşi luă zborul în înalt.

— Te voi însoți, Iuda.

Iudita trebuie să fi ghicit pe unde umbla privirea iubitului ei. Îndrăzneala declarației însă îl cufundă în disperare. Nu se gândise niciodată la însurătoare şi, până noaptea trecută, problemele carnale i se păreau abstracte şi, în general, ale altora. Dacă Iudita nu l-ar fi aşteptat lângă casa lui Caiafa, probabil că în câteva zile ar fi ajuns să considere noaptea de pasiune semnul unei rătăciri. Şi iată-l chiar în acest moment obligat să recunoască faptul că nu ştia absolut nimic despre

regulile de comportament în relația cu celălalt sex. Singurul gest care îi veni în minte fu să strângă uşor brațul însoțitoarei lui. Şi să se străduiască să zâmbească.

— Nu ştiu unde mă vor purta paşii, Iudita. Învățătorul ne-a cerut să mergem să răsădim în lume sămânța vorbelor lui. Ce viață ar fi asta pentru tine?

— Oare Maria nu a acceptat-o? Şi ce viață aş mai avea eu fără tine, Iuda?

Argumentul ei îl puse în încurcătură. Maria, da… Ce fel de soție era oare ea pentru Iisus?

— M-ai prins, spuse ea. Dar nu aveai de unde să ştii că mă zălogisem deja ție.

Gura acestei copile era un nesecat izvor de surprize.

— Te admiram de multă vreme. Mi-ai salvat viața. Şi parcă trăieşti altfel… Nu ştiu… întru Duhul…

Opusul Salomeei, îşi spuse el, cea care poftise la Botezătorul, iar refuzul acestuia o umilise nespus. Aşadar, femeile sunt atrase de Fiii Luminii. Dar de ce se mai mira? Exemplul Mariei din Magdala nu era destul de grăitor?

— M-ai scos din noapte, m-ai sculat şi mi-ai dat să beau, spuse el. Aproape că m-ai născut.

— Iar tu, tu mi-ai aprins lampa, rosti ea cu capul plecat, ca şi cum s-ar fi ruşinat de aceste cuvinte.

Iuda întoarse din nou privirea către cer.

— Iudita, nu mai pot rămâne în Ierusalim.

Plecăm mâine spre Betania.

Tânăra se uită la picioarele lui. Oare va putea merge? îl va întreba pe Hişam. O apucară pe calea către casa lui Nicodim. Absorbiți de drum, nu băgară de seamă că dinspre Poarta lui Efraim se întorcea, către cetate, un grup de oameni.

28

RĂZBUNAREA PREAÎNALTULUI

Numai că oamenii aceia, care fuseseră fără îndoială să se roage pe Golgota, nu-şi urmară calea, ci se luară după Iuda şi Iudita. Se ținură după ei şi când Iuda, mirat să le audă răsuflarea în ceafă, întoarse brusc capul, era deja prea târziu. Îl înconjuraseră.

— Eşti Iuda Iscarioteanul? întrebă unul dintre ei.

— Da, dar ce...?

Iudita protestă. Unul dintre bărbați o împinse cu brutalitate. Ea se încăpățână. O a doua lovitură o izbi de un zid. Un bărbat scoase un cuțit. Iuda se zbătu. O lovitură în plină față îl năuci. Iudita țipă. Bărbatul cu cuțitul se năpusti asupra ei. Ea țipă din nou şi o luă la goană.

Strada era pustie.

Noii temniceri ai lui Iuda făcură stânga-mprejur, înspre metereze. Oare unde îl duceau? În câteva minute, ajunseră la Poarta lui Efraim şi, bănuind

că prizonierul va fi tentat să strige pentru a alerta paznicii, bărbatul cu cuțitul îi înfipse lama-n spinare, cu o privire sălbatică. Paznicii îi lăsară să treacă fără probleme. Cum ieşiră din raza privirii legionarilor, îi legară mâinile la spate. Abia se abținu să nu țipe de durere când sfoara îi sfâşie rănile de la încheieturi. Luară drumul Golgotei. Un alt răstignit atârna de o cruce. Iuda îi privi. Nu-l cunoştea pe niciunul dintre ei. Îl vor răstigni? Dar pe ce cruce?

Dar nu urcară colina. Se opriră la poale.

— Priveşte, priveşte bine în jur! mârâi unul dintre răpitori. Uite, e o cruce la fel cu cea pe care ticăloşia ta l-a pironit pe Învățătorul nostru!

Ce ar fi putut să îi răspundă? Ce ar fi putut să îi spună?

— Te-am văzut adineauri ieşind din casa lui Caiafa, adăugă altul. Te duci des în casa aceea, nu?

— Oamenii lui Caiafa m-au ridicat, aşa cum faceți voi acum, şi m-au dus acolo, răspunse Iuda cu tărie.

— Ah, da? Şi de ce?

— Au vrut să afle unde este învățătorul nostru!

O lovitură în bărbie îl făcu să se clatine.

— Îți interzic să spui „Învățătorul nostru”, trădător nenorocit! Tu eşti cel care l-a trădat! Ştim asta!

— Vă înşelați, şopti Iuda. Întrebați-l pe Lazăr!

— Nu avem a întreba nimic, pe nimeni! Ştim

ceea ce ştim!

O apucară pe drumul spre Betfaga, dar nu pentru mult timp.

— Acolo, rosti un bărbat care părea a fi conducătorul grupului.

Se cufundară într-o cărare care ducea spre un deal împădurit şi se opriră cam după o sută de paşi, lângă un pâlc de stejari bătrâni.

— Iuda, pentru că l-ai trădat ca un netrebnic şi un ticălos pe Iisus, Mesia al nostru, te condamnăm la moarte, rosti solemn conducătorul grupului.

Gâfâiau în jurul lui ca nişte fiare în călduri.

— Nu aveți nicio putere asupra vieții şi morții, răspunse Iuda calm. Iar judecata voastră vă condamnă pe voi înşivă în ochii învățătorului nostru. Oare nu el a spus: „Nu judecați şi nu veți fi judecați?”

— Auziți! strigă unul dintre răpitori. Auziți-l cum îşi aminteşte de cuvintele Învățătorului!

— Nu te judecăm, te sacrificăm pe altarul dreptății divine înainte ca mânia Preaînaltului, stârnită de fărădelegea ta, să se abată asupra noastră, a tuturor!

Aşadar, el era mielul sacrificial! Preaînaltul triumfa asupra lui Iahve. Răzbunătorii ăştia nu înțeleseseră nimic.

— Iahve nu va şterge niciodată sângele de pe mâinile voastre! răspunse Iuda.

— Gata, să nu mai pierdem vremea! porunci

şeful grupului.

Făcu un gest, iar Iuda scoase un urlet de durere. Cuțitul sacrificial îi străpunse pântecul şi, cu un gest de măcelar, sacrificatorul îl despică de jos în sus.

Nu mai putea răsufla. Ultima imagine fu cea a Ierusalimului, acolo, jos, între copaci…

Se prăbuşi.

— S-a făcut dreptate! strigă conducătorul.

Priviră cu toții cadavrul prăvălit la picioarele lor.

Sângele țâşnea din artere cu un gâlgâit de izvor. Se îndepărtară, să nu se stropească pe picioare.

— Nu e destul de grăitor, aprecie liderul grupului. Cei care vor veni aici vor crede că a fost asasinat. Ar trebui să le indicăm cumva faptul că, sfâşiat de remuşcări, şi-a luat singur viața. Spânzurați-l!

— Dar l-am despicat deja! observă altul.

— L-au sfâşiat fiarele sălbatice.

Călăul îşi înfipse cuțitul în pământ, scoase din buzunar o frânghie, făcu un laț şi îl trecu peste grumazul cadavrului. Apoi se uită-n sus, târî corpul sub o ramură mai zdravănă a unui stejar şi aruncă celălalt capăt al funiei peste cracă. Trase. Cadavrul se înălță în aer ca o zdreanță jalnică şi se bălăngăni deasupra lor, cu măruntaiele atârnânde. Bărbatul legă apoi funia de ciotul unei ramuri rupte. Se întoarse la cuțit, îl smulse din pământ, îi şterse lama de sânge şi de noroi cu un mănunchi de frunze şi se duse să taie legăturile de

la încheieturile celui jertfit. Într-un sfârşit, îşi vârî lama în buzunar cu un aer satisfăcut.

— Să mergem, ordonă şeful.

Plecaseră de o bună bucată de vreme când o rază de soare străpunse frunzişul şi căzu pe chipul lui Iuda. Îi scăldă îndelung fruntea în lumină. Apoi soarele o apucă pe alt drum.

Descoperiseră cadavrul, povestiră ei, la întoarcerea din Betfaga. Li s-a părut că ar recunoaşte pe unul dintre foştii discipoli ai lui Iisus, Iuda Iscarioteanul. Mai pretinseră că n-au fost deloc mirați de sinuciderea lui, doar îşi trădase învățătorul pentru treizeci de arginți. Câțiva curioşi se îmbulziră în pădurice şi se minunară când văzură un spânzurat eviscerat. Poliția Templului ascultă povestea destul de prost-dispusă, căci jurisdicția ei se oprea în imediata vecinătate a locului sfânt. Aşa că au fost anunțați legionarii procuratorului, care au căutat o vreme vinovații, fără prea mare convingere însă.

Hişam se tânguia:

— Am dat greş în sarcina pe care ne-au încredințat-o Lazăr şi Nicodim!

— Cine îi va organiză înmormântarea? întrebă Iudita.

Se duseră toți şapte, a doua zi dis-de-dimineață, înarmați cu o lopată, un giulgiu, un săculeț cu ierburi aromate şi bâte. Niciun rabin nu acceptă să se deplaseze să recite rugăciuni la mormântul

unui mort despre care se spunea că îşi luase singur viaţa şi care, mai fusese şi discipolul acelui îngrozitor Iisus din Nazaret.

Bâtele le slujiră să alunge lupii şi păsările de pradă care începuseră deja să sfârtece cadavrul. Săpară o groapă, trupul fu dat jos din laţ şi întins pe linţoliu. Dată fiind starea în care se afla, nici nu se punea problema spălării. Hişam presără deasupra lui ierburi aromate. Iudita şi alte două slujnice cusură giulgiul şi recitară cu toţii rugăciunile pentru morţi. Apoi îl acoperiră cu pământ.

Unul dintre servitori sugeră că aceia care au atins cadavrul vor trebui să se supună ritualurilor de purificare.

— Nu, obiectă Hişam. Am îngropat un pur. Va fi suficient să ne spălăm pe mâini.

Câteva zile mai târziu, când Maria, Marta şi Lazăr luară în sfârşit calea Siriei şi ajunseră la Dositeu, îl aflară pe Iisus şi îi povestiră despre uciderea lui Iuda.

— E o răzbunare a Preaînaltului, spuse el. A voit şi El o jertfă. Şi l-a ales pe preaiubitul meu.

POSTFAȚĂ

Aproape două mii de ani, trădarea lui Iuda a fost unul dintre cele mai obscure şi celebre episoade ale literaturii şi iconografiei creştine. Apoi, în 2005 şi în 2006 două informații au zguduit acest hățiş de noutăți ale unei lumi dezlănțuite, în care religia slujeşte mai curând drept pretext al unor confruntări sângeroase decât comuniunii întru transcendență.

Prima a fost descoperirea, însoțită de promisiunea publicării, a unui text despre a cărui existență doar erudiții avuseseră unele bănuieli: Evanghelia după Iuda. S-a argumentat atunci că, dacă un astfel de text ar fi existat, probabil că furia primilor creştini l-au distrus cu veacuri în urmă, aşa cum s-a întâmplat şi cu alte texte care contraziceau verbul Evangheliilor primitive. Or, un exemplar al acestei evanghelii a fost găsit în deşertul egiptean. Deteriorat, firește, dar prezentând totuşi suficientă coerență în fragmentele care s-au putut cumva sustrage trecerii timpului şi cupidității traficanților de manuscrise, pentru a pune sub semnul îndoielii tenacea legendă a Iscarioteanului.

A doua noutate, apărută la câteva săptămâni distanță, nu era mai puțin scandaloasă: pe data de 12 ianuarie 2006, celebrul *Times* din Londra anunța pe prima pagină că Vaticanul se pregătea să reanalizeze cazul Iuda.

Evanghelia după Iuda? Până şi aceste simple

cuvinte tulbură auzul. Primul înseamnă „vestea cea bună”. Ce veste bună ar putea aduce un astfel de trădător, s-ar putea întreba o persoană de bună-credință? De fapt, întreaga problemă e următoarea: Iuda a fost un apostol, nu un trădător.

Specialiştii sunt de acord că valoarea istorică a textului – în sensul modern al acestui adjectiv – rezidă în demonstrarea existenței unui curent creştin convins de nevinovăția lui Iuda. Scris în a doua jumătate a celui de-al II-lea secol, la fel ca aproape toate celelalte texte evanghelice, se întemeiază pe tradițiile orale, fără îndoială remaniate, ale unui puternic curent al iudaismului şi creştinismului primitiv: gnosticismul. Deşi trunchiat, gnosticismul ocupa deja un loc excepțional în corpul scrierilor apocrife creştine, egal cu cel din Evanghelia după Toma şi din Protoevanghelia după Iacov.

E o mărturie în plus în privința imensei heterodoxii a originilor creştinismului, contrar versiunii liniare purificate a Bisericilor actuale. Se înscrie fără probleme în analiza istorică a evenimentelor acestei perioade şi, din punctul meu de vedere, completează concluziile anterioare: Iisus a fost un gnostic evreu, format la şcoala gnosticismului esenian inspirat de Deuteronom, iar Iuda a fost instrumentul unui plan care avea ambiția de a înlocui cultul acelor Elohim cu cel al unui Dumnezeu spiritual al bunătății.

Paginile pe care le-aţi citit nu sunt, aşadar, inspirate conjunctural de această descoperire: lucram la ele de multă vreme, şi pe alte temeiuri: iscarioteanul Iuda este, într-adevăr, al doilea mare personaj al creştinismului. Dacă el nu ar fi „trădat", Iisus nu ar fi fost crucificat, iar creştinismul ar fi arătat cu totul altfel.

Narațiunile apostolice referitoare la trădarea lui Iuda, considerate secole la rând drept „cuvântul Evangheliei", erau prea diferite, prea încărcate de mistere, de lacune şi de contradicții pentru a nu atrage în cele din urmă atenția asupra unuia dintre episoadele care au schimbat istoria lumii. Fragmentele pe care ni le oferă Evangheliile canonice, totuşi cele mai fluente pe acest subiect, sunt incomprehensibile din punct de vedere istoric, psihologic şi teologic. Iată ce scrie Matei:

Atunci unul dintre cei doisprezece, numit Iuda Iscarioteanul, ducându-se la arhierei, a zis: ce voiți să îmi dați şi eu Îl voi da în mâinile voastre? Iar ei i-au dat treizeci de arginți şi de atunci căuta un prilej potrivit ca să-L dea în mâinile lor (26, 14–16).

Dar în ce fel îl putea trăda pe Iisus Iuda Iscarioteanul? Încă de la intrarea triumfală în Ierusalim din duminica numită ulterior a Floriilor, Iisus era cunoscut în toată cetatea. Se ducea la Templu să îşi spună rugăciunile. Atrăgea

mulțimile şi, în plus, Templul dispunea de propria-i miliție, cea condusă de Saul, care ar fi putut să îi informeze pe preoți în orice moment asupra locului în care se afla Iisus când era în Ierusalim. Preoții nu aveau nevoie de Iuda Iscarioteanul pentru a-şi îndeplini planul.

În ce moment din săptămâna Paştelui s-a decis Iuda să îl trădeze pe Iisus? După Matei, asta s-ar fi întâmplat după cina de la Simon Leprosul, în Betania, când Maria din Magdala a turnat peste Iisus parfumuri scumpe, vestind Evanghelia. Iuda s-ar fi indignat „din zgârcenie" de această risipă de trei sute de dinari, cât costau parfumurile, bani care ar fi slujit mai bine ajutorării celor săraci. Or, trei sute de dinari reprezentau o sumă enormă, de zece ori prețul de răscumpărare a unui sclav după legea mozaică, iar spiritul de sărăcie şi caritate propovăduit de Iisus justifica pe deplin scandalizarea lui Iuda. Gestul Mariei era doar o extravaganță care nu făcea altceva decât să demonstreze public pasiunea unei femei bogate din Magdala pentru predicatorul pe care îl urma de trei ani de zile. Nu aflăm aici nicio răutate din partea lui Iuda căruia Matei, hotărât să îl înfunde cu orice preț, îi face un simplu proces de intenție.

În plus, povestea nu are nicio logică: de ce să-şi fi schimbat brusc Iuda opinia în acel moment anume? După trei ani de fidelitate? Doar nu Iisus îşi vărsase singur parfumul în cap, el nefiind în niciun fel responsabil de gestul femeii

îndrăgostite.

De altminteri, autorul Evangheliei după Matei ignoră realitatea istorică: stăpânii Templului nu dispuneau de niciun fel de autoritate juridică în afara incintei şi a imediatelor vecinătăți; nu puteau aresta pe nimeni, această putere fiind apanajul exclusiv al ocupantului roman. La nevoie, preoții Templului ar fi putut încerca o lovitură, precum cele în care miliția lui Saul pare a se fi specializat, ridicându-l pe Iisus în Betania sau pe muntele Măslinilor; acolo nu ar fi riscat să provoace o răscoală populară. Dar o astfel de răpire ar fi rămas fără urmări, întrucât Sanhedrinul nu avea nici dreptul sabiei, acela de a condamna la moarte un acuzat şi de a-l executa. Iuda nu putea să ignore aceste aspecte, aşa că inițiativa lui pare ciudat de ineptă.

Dar Matei îl urmăreşte pe Iuda plin de ostilitate până la ultima Cină:

Iar când s-a făcut seară, a şezut la masă cu cei doisprezece ucenici. Şi pe când mâncau, Iisus a zis: Adevărat grăiesc vouă, că unul dintre voi Mă va vinde. Şi ei, întristându-se foarte, au început să-l zică fiecare: Nu cumva eu sunt, Doamne? Iar El, răspunzând, a zis: cel ce a întins cu Mine mâna în blid, acela Mă va vinde. Fiul Omului merge precum este scris despre El. Vai, însă, acelui om prin care Fiul Omului se vinde! Bine era de omul acela dacă nu se năştea. Şi Iuda, cel care L-a vândut,

răspunzând, a zis: Nu cumva sunt eu, Învățătorule? Răspuns-a lui: Tu ai zis (26, 20–25).

Dacă ar fi să ne conformăm ipotezei oficiale a trădării şi să facem abstracție de Evanghelia după Iuda, aceste versete sunt şi mai enigmatice: în omnisciența lui, Iisus este prevenit că Iuda Iscarioteanul îl va trăda; totuşi nu ia nicio măsură pentru a-l neutraliza şi, mai straniu chiar, nici apostolii nu fac nimic. Cu toate acestea, ar fi fost simplu să îl îndepărteze de grup, chiar să îl pună sub paza unei persoane de încredere. Urmarea e la fel de singulară, dacă nu chiar neverosimilă: Iisus e la Ghetsimani cu discipolii. În acest răstimp îi anunță fără niciun preambul că va fi trădat…

Şi pe când vorbea încă, iată că a sosit Iuda, unul dintre cei doisprezece, şi împreună cu el mulțime multă, cu săbii şi cu ciomege, de la arhierei şi de la bătrânii poporului. Iar vânzătorul le-a dat semn, zicând: pe Care Îl voi săruta, Acela este; puneți mâna pe El. Şi îndată, apropiindu-se de Iisus, a zis: Bucură-Te, Învățătorule! Şi L-a sărutat. Iar Iisus i-a zis: prietene, pentru ce ai venit? Atunci ei, apropiindu-se, au pus mâinile pe Iisus şi L-au prins (26, 47–50).

Povestea lui Matei sfidează verosimilul: mai întâi ne indică faptul că Iuda nu se afla printre discipolii

prezenți la Ghetsimani, ceea ce trebuie să fi suscitat neîncredere şi să-i fi alarmat pe discipoli şi pe Iisus. Încă o dată, Iisus dispune de o indicație evidentă a arestării iminente şi nu face nimic pentru a i se sustrage. Cât despre Iuda, el se comportă ca şi cum nimeni în afară de el nu l-ar fi putut recunoaşte pe Iisus. În sfârşit, acesta din urmă îl întâmpină pe „trădător", pe cel căruia i-ar fi spus că ar fi fost mai bine să nu se fi născut, cu cuvântul „prietene". Mai mult, Iuda îl numeşte pe Iisus „Învățătorule" *(rabbi* – n. tr.), în vreme ce acesta nu este rabin.

Un detaliu al istoriei lui Matei, cu rolul vizibil de a „reda adevărul", dezvăluie, din contră, că povestea e însăilată din auzite, după reproduceri inexacte: niciunul dintre cei trimişi de autoritatea religioasă iudaică nu putea purta spadă. Era aşadar vorba despre legionari romani.

Rațiunea potențialei trădări a lui Iuda ar fi fost lăcomia: o recompensă de treizeci de sicii. Întâmplător sau nu, ea a alimentat antiiudaismul creştin cu mult înaintea antisemitismului pur şi simplu. Nu se ştie câți bani conținea casa comună a apostolilor, dar nu ne putem împiedica să nu ne gândim că Iuda, care era, pare-se, casierul lor, ar fi avut numeroase ocazii să fugă cu banii, mai curând decât să-şi trădeze stăpânul pe care îl urma de trei ani din cu totul alte motive decât cele pecuniare.

Narațiunea lui Marcu este mai sumară:

Iar făcându-se seară, a venit cu cei doisprezece. Pe când şedeau la masă şi mâncau, Iisus a zis: Adevărat grăiesc vouă că unul dintre voi, care mănâncă împreună cu Mine, Mă va vinde. Ei au început să se întristeze şi să-i zică, unul câte unul: Nu cumva sunt eu? Iar El le-a zis: Unul dintre cei doisprezece, care întinge cu mine în blid.

Că Fiul Omului merge precum este scris pentru El; dar vai de omul acela prin care este vândut Fiul Omului. Bine era de omul acela dacă nu s-ar fi născut (14, 17–21).

Această narațiune, precum şi descrierea arestării, este o evidentă preluare din Matei, dar fără a ridica deloc problema lui Iuda. Totuşi, Marcu adaugă un episod care lipseşte din Matei:

Unul dintre cei care stăteau pe lângă El, scoțând sabia, a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea. Şi răspunzând, Iisus le-a zis: ca la un tâlhar ați ieşit cu săbii şi toiege, ca să Mă prindeți. În fiecare zi eram la voi în Templu, învățând, şi nu M-ați prins. Dar acestea sunt ca să se împlinească Scripturile. Şi, lăsându-L, au fugit toți (14, 47–50).

Adăugirea este în mod evident o altă fabulație: niciun discipol al lui Iisus nu ar fi fost autorizat să poarte sabie. Cel mult ar fi putut fi vorba de un

cuțit. Obiectul acestei volute literare este de a semnala că naratorul e conştient de lipsa de verosimilitate a temei trădării şi mai ales de pasivitatea de până atunci a apostolilor.

Luca restrânge şi mai mult decât Marcu revelația trădării anunțate de Iisus:

Dar iată, mâna celui ce Mă vinde este cu Mine la masă. Şi Fiul Omului merge precum a fost orânduit; dar vai omului aceluia prin care este vândut. Iar ei au început să se întrebe, unul pe altul, cine dintre ei ar fi acela, care avea să facă aceasta? (22, 21–23).

Sunt omise blestemul conform căruia ar fi fost mai bine ca acest om să nu se fi născut, dar şi întrebarea lui Iuda.

Urmarea povestirii ne dă totuşi de înțeles că Simon-Petru nu ar fi fost chiar în afară de orice bănuială:

Şi a zis Domnul: Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă, ca pe grâu. … Zic ție, Petre, nu va cânta astăzi cocoşul până ce de trei ori te vei lepăda de Mine, că nu Mă cunoşti (22, 31–34).

Ceea ce spune multe, printre altele, despre încrederea pe care o avea Iisus în apostoli, inclusiv în cel pe care l-ar fi desemnat, conform unui text îndoielnic, drept întemeietor al Bisericii lui.

Descrierea arestării este şi mai deconcertantă decât precedentele: aici, Iuda însuşi e cel care conduce banda de poliţai veniţi să îl aresteze pe Iisus. Nu mai e un trădător, ci un disident. Şi când se apropie să îl sărute pe Iisus, acesta obiectează: „Iuda, îl vei trăda pe Fiul Omului cu un sărut?" Prin urmare, sărutul nu a mai fost dat, contrar celor trei naraţiuni precedente. În sfârşit, în episodul urechii tăiate, Iisus săvârşeşte ultima lui minune: îl atinge pe servitorul marelui preot şi urechea se lipeşte la loc. Basm cu zâne, nimic altceva: Iisus nu îi vindeca decât pe cei care aveau credinţă în el.

Întreaga poveste a lui Luca îi retrage lui Iuda rolul de personaj principal, reducându-i la statutul de figurant. Textul lui Ioan, în schimb, îi restituie întreaga importanţă, dar într-un episod care sfidează orice logică:

Nu zic despre voi toţi; căci Eu ştiu pe cei pe care I-am ales. Ci să se împlinească Scriptura: „Cel ce mănâncă pâinea cu Mine a ridicat călcâiul împotriva Mea."

De acum vă spun vouă, dinainte de a fi aceasta, ca să credeţi, când se va îndeplini, că Eu sunt. Adevărat, adevărat zic vouă: cel care primeşte pe cei pe care-i voi trimite Eu, pe Mine Mă primeşte; iar cel care Mă primeşte pe Mine primeşte pe Cel Care M-a trimis pe Mine. Iisus, zicând acestea, s-a tulburat cu duhul şi a mărturisit şi a zis: Adevărat,

adevărat zic vouă că unul dintre voi Mă va vinde. Deci ucenicii se uitau unii la alții, nedumerindu-se despre cine vorbeşte. Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii Lui pe care-l iubea Iisus. Deci Simon Petru i-a făcut semn acestuia şi i-a zis: întreabă cine este despre care vorbeşte. Şi căzând acela astfel la pieptul lui Iisus, I-a zis: Doamne, cine este? Iisus i-a răspuns: Acela este, căruia Eu, întingând bucățica de pâine, i-o voi da. Şi întingând bucățica, a luat-o şi a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul.

Şi după îmbucătură a intrat atunci satana în el. Iar Iisus i-a zis: ceea ce faci fă mai curând. Dar nimeni din cei care şedeau la masă n-a înțeles pentru ce i-a zis aceasta. Căci unii socoteau, deoarece Iuda avea punga, că lui îi zice Iisus: cumpără cele de care avem trebuință la sărbătoare, sau să dea ceva săracilor. Deci după ce a luat acela bucățica de pâine, a ieşit numaidecât. Şi era noapte (13, 18–30).

Textul indică fără nicio ambiguitate: „trădarea" lui Iuda era o afacere între el şi Iisus. Era un pact. Inserția „Şi după îmbucătură a intrat atunci satana în el" este un ornament apologetic care sfidează orice logică şi orice urmă de verosimilitate: de ce să fi luat Iuda pâinea, câtă vreme ştia foarte bine că acest gest îl va desemna ca trădător? Detaliul acesta urmăreşte să disimuleze o evidență: de fapt Iisus i-a poruncit lui

Iuda să îi pregătească arestarea.

Dar incomprehensiunea discipolilor sfidează credulitatea: Iisus le-a declarat răspicat că cel căruia îi va da pâinea înmuiată în sos va fi trădătorul şi, după ce Iuda a luat-o, ei şi-au închipuit că Iisus l-a trimis la cumpărături? Dacă nici asta nu e o mostră de profundă prostie apostolică, atunci e o absurditate zdrobitoare. Nici nu am mai avea nevoie de Evanghelia după Iuda pentru a conchide că Evangheliile bat câmpii asupra acestui punct crucial.

La fel, am avea toate motivele să ne îndoim că, în timpul spălării picioarelor Iisus ar fi adăugat răspunsului pe care i l-a dat lui Petru următoarele: nu toți discipolii erau curați, deşi se spălaseră, „căci ştia pe cel ce avea să-L vândă” (Ioan, 13, 11).

Cu toate acestea, versetul lămureşte discursul lui Iisus care îi urmează. Acesta din urmă echivalează cu următoarea afirmație: „Trebuie ca unul dintre voi să mă predea, pentru că aşa este scris în Scripturi.”

Nimic nu e mai departe de ceea ce trebuie să fi fost adevărata denunțare a unei trădări: trădătorul ar fi fost izolat, învinețit zdravăn şi pus în imposibilitate de a acționa. Nici vorbă de aşa ceva. Aici, cel care va trăda e cvasiprotejat.

În plus, scena include şi o contradicție formidabilă: cuvintele lui Iisus arată clar că ştie deja cine îl va trăda, fără a dezvălui şi *cum* ştie

acest lucru. Or, doar *după* ce Iisus îi întinde pâinea lui Iuda pare-se că Satan ar fi intrat în el. Asta înseamnă că înainte de episodul pâinii intenția de a trăda ar fi fost escatologică?

În orice caz, există o contradicție formală în raport cu versiunea lui Matei, conform căreia Iuda s-ar fi hotărât să îl trădeze pe Iisus după scena parfumului.

Autorul Evangheliei după Ioan chiar crede că explică un act în aparență abominabil întărind spusele lui Matei referitoare la indignarea lui Iuda în momentul irosirii celor trei sute de dinari pe parfumuri de către Maria din Magdala: „Dar el a zis aceasta nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur şi, având punga, lua din ce se punea în ea“ (12, 6). Acuza ad hoc e de două ori gratuită: indignarea lui Iuda are o corectă justificare, pentru că această sumă chiar ar fi putut fi folosită pentru ajutarea celor săraci. Apoi, dacă incorectitudinea lui ar fi fost cu adevărat stabilită, i-ar fi putut oricând retrage casa comună pentru a o încredința altcuiva, lui Matei Strângătorul de Impozite, de pildă. Oricât de indulgent ar fi fost Iisus, nu ar fi putut totuşi să încurajeze viciul menținând în funcție un trezorier care continua să fure. Comentariul lui Ioan aduce mai curând ofensă bunului-simț al lui Iisus.

Cât despre sărutul lui Iuda, aflat la loc de cinste în mitologia creştină, este şi el pur şi simplu neverosimil. Iuda nu avea decât să îl indice pe

Iisus cu mâna, nu era cazul să îl sărute pentru a-l denunța. De altfel, evanghelistul Ioan omite acest sărut în scena arestării. Care să fie aşadar originea acestei invenții celebre? Ni se pare mai verosimil ca Iisus să fi fost cel care şi-a sărutat discipolul când acesta a venit să îl anunțe că i-a executat porunca. Martorii au văzut invers; dată fiind panica lor, ne putem imagina că au interpretat greşit ceea ce au văzut.

Sărutul lui Iuda a fost de fapt un sărut pentru Iuda.

Dincolo de neverosimilitățile şi contradicțiile evanghelice din povestea lui Iuda, există două astfel de situații care se impun din punct de vedere teologic: dacă Iscarioteanul a fost – conform voinței lui Iisus şi aşa cum Biserica pare a admite tardiv – executorul unui plan cosmic, motivele lui personale nu mai au absolut nicio importanță. Raportând „trădarea" ca pe un fapt divers josnic care a întrerupt cursul unei drame sacre, Evangheliile canonice ne dau sentimentul unei monstruozități absurde şi al unei neîmpliniri. Şi atunci, cum să nu te gândeşti că Patimile lui Iisus ar putea fi rezultatul unei peripeții umane, al infamiei unui apostol şi al pasivității celorlalți? Cum să nu te întrebi ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi existat acest episod?

Dar dacă, în omnisciența lui, Iisus şi-a cunoscut dinainte viitoarele Patimi drept împlinire a voinței

divine, atunci Iuda, instrument al acestei voințe, nu mai poate fi considerat trădător, întrucât el este slujitorul unui plan superior descris de învățător. În consecință, e imposibil ca Iisus să se supună acestei voințe şi, în acelaşi timp, să îl califice drept trădător pe cel care este instrumentul acesteia.

În orice caz, şi Ioan o arată cât se poate de limpede, niciunul dintre martorii prezenți nu a înțeles enigmatica scenă a bucății de pâine. Cei unsprezece apostoli nici măcar nu ştiau că Iuda a fost însărcinat cu teribila misiune: doar Iuda însuşi i-a sesizat sensul. La porunca criptică a învățătorului: „Ceea ce faci fă mai curând", el părăseşte adunarea pentru a-i duce ordinul la îndeplinire. Singura explicație posibilă este că oferirea bucății de pâine este un semnal convenit între el şi Iisus. Iuda s-a sacrificat pentru ca Scripturile să se împlinească.

Cu excepția Evangheliei după Iuda, nicio altă evanghelie apocrifă nu aduce nici cea mai mică lămurire asupra acestei probleme.

Argumentația mi se pare completă: nu a existat niciun fel de trădare a lui Iuda, iar schimbarea bruscă de atitudine a Vaticanului după două mii de ani demonstrează că era imposibilă susținerea în continuare a mistificării. Iisus şi-a orchestrat propria arestare, la fel cum şi-a regizat intrarea regală în Ierusalim.

Iisus i-a cerut lui Iuda un gest de iubire fără

limite: asumarea actului atroce al trădării aparente, întru împlinirea Scripturilor.

Dar de ce l-a ales pe Iuda? De ce el?

Doar Gnoza ne poate ajuta să înțelegem.

Conform Gnozei, un amplu curent ce traversează gândirea religioasă şi filosofică a lumii antice şi se prelungeşte până în zilele noastre, Dumnezeul creator, Demiurgul, este diferit de Dumnezeul cel bun căruia ființa umană trebuie să i se închine. În cadrul iudaismului nu este vorba, aşa cum s-ar putea crede la prima vedere, despre un curent minor, prin urmare neglijabil, întreținut de câțiva disidenți. Din contră, este înscris în cea de-a cincea Carte a Pentateuhului, Tora sau Legea lui Moise la care am ne-am referit frecvent de-a lungul acestor pagini.

Când Cel Preaînalt a împărțit moştenire popoarelor, când a împărțit pe fiii lui Adam, atunci a statornicit hotarele neamurilor după numărul îngerilor lui Dumnezeu;

Iar partea Domnului este poporul lui Iacov, Israel e partea lui de moştenire" (Dt. 32, 8–9)[22].

Ignorată în întregime de creştinism, însăşi noțiunea de diferență sau, mai bine spus, de

---

22 *La Bible de Jerusalem en gros caracteres,* Le Cerf, Paris, 1973 (n. a.).

antinomie între Creator şi Dumnezeul cel bun poate surprinde, scandaliza chiar. Ceea ce nu înseamnă că această noțiune este mai puțin formală: Iahve este unul dintre fiii Preaînaltului şi nu se confundă cu Creatorul lui, Dumnezeul incomprehensibil, nedrept şi smintit, Dumnezeul crud al lui Iezechiel, Ieremia şi Ilie.

Astfel se explică existența a două dintre cele patru curente care au stat la baza redactării Pentateuhului[23]: cel care îl numeşte pe Dumnezeu Iahve şi cel care îl numeşte Elohim, un substantiv plural care desemnează mai mulți zei, şi a cărui exegeză excede cadrul acestei postfețe; sub acest nume sunt aşezați Creatorul şi Fiii lui. Deducțiile teologice la care se poate ajunge plecând din acest punct sunt numeroase şi depăşesc, în egală măsură, cadrul acestor pagini. Înțelegem prea bine tulburarea care s-a înstăpânit asupra lumii iudaice când sulurile Deuteronomului au fost descoperite la fundația Templului, în timpul reconstrucției, în secolul al VI-lea î.Hr., sub domnia lui Iosia.

Această distincție între cei doi Dumnezei, între Creatorul Preaînalt şi Iahve, între planul mundan material şi cel celest, spiritual, este tocmai distincția promovată de esenieni, care opun lumea Fiilor Luminii celei a Fiilor Tenebrelor. Şi este, în

---

[23] Vezi Gerald Messadie, *Les Cinq Livres Secrets dans le Bible,* Editura J.-C. Lattes, 1996 (n. a.).

egală măsură, cea la care Iisus se referă când îl evocă pe „Prințul acestei lumi“ – Satan, firește – și când afirmă: „împărăția mea nu este din această lume.”

Afirmațiile lui repetate despre ascendența sa divină sunt, în egală măsură, piatră de temelie a Gnozei, în toate religiile: prin ascensiune spirituală, creatura se poate contopi și identifica pe deplin cu divinitatea. Astfel, omul devine Dumnezeu.

Conflictul dintre Dumnezeul cel bun, Iahve, și Preaînaltul se prelungește în istoria poporului evreu până la antagonismul dintre esenieni și clericii din Ierusalim, catalogați de către cei dintâi drept arhierei nelegiuiți. Iisus ia această luptă pe cont propriu, acoperindu-i cu ocări pe preoți și mergând până acolo încât să afirme că poate distruge Templul și îl poate reconstrui în trei zile.

În interiorul acestui conflict se lămuresc pe deplin și Patimile lui Iisus, și rolul lui Iuda. Iisus predică după Deuteronom, contrapunând Dumnezeul spiritual al bunătății, pe Iahve, Dumnezeului multiplu Elohim, care include printre multiplele-i fațete și pe aceea a Prințului acestei Lumi. El apreciază că preeminența preoților lui Elohim pune Ierusalimul și poporul evreu în fața unei iminențe: aceea a încoronării lui Iahve. Intrarea lui regească în Ierusalim este o prevestire a iminentei suiri pe tron a lui Iahve, prin mijlocirea trimisului său. Îngrijorarea lui Caiafa și

a înalților clerici ai Templului trebuie să fi atins cote maxime. Pentru a conjura mânia divină, Iisus se oferă pe sine drept jertfă şi, într-un simbolism extrem de grăitor, este crucificat în aceeaşi zi în care trebuia sacrificat şi mielul pascal.

Doar un inițiat putea sluji planurilor lui Iisus şi acesta a fost Iuda. Unul dintre cele mai importante fragmente din Evanghelia după Iuda confirmă acest aspect:

Povestea secretă a revelației făcute de către Iisus în dialog cu Iuda Iscarioteanul timp de opt zile, cu trei zile înainte ca el să celebreze Paştele. … Iisus spune: „Vino să te învăț despre lucrurile ascunse pe care nimeni nu le-a văzut vreodată. Căci există o împărăție mare şi nesfârşită, a cărei întindere nu a văzut-o nicio generație de îngeri, în care există marele Duh nevăzut, pe care niciun ochi de înger nu l-a văzut vreodată, pe care niciun gând al inimii nu l-a îmbrățişat şi care nu a fost numit niciodată, cu niciun nume.” …

Ştiind că Iuda încă medita la restul realităților sublime, Iisus i-a spus: „Desparte-te de ceilalți şi îți voi destăinui tainele împărăției. Îți va fi cu putință să ajungi la ele, dar cu prețul multor suferințe. Căci un altul îți va lua locul pentru ca cei doisprezece discipoli să se poată întâlni în număr întreg cu Dumnezeul lor.”

Inițierea oferită de Iisus lui Iuda în textul

apocrifei corespunde întocmai principiilor gnostice ale cunoaşterii transcendentale, care duce la contopirea întru Dumnezeu, dincolo de orice concept de sorginte omenească.

Iuda s-a lăsat convins să joace rolul desemnat de către Învățător, jertfa consumându-se aşadar, cel puțin în prima ei parte, a doua parte nefiind împlinită întrucât Iisus a supraviețuit.

Această jertfă exemplară constituie paroxismul conflictului cosmic dintre Duhul, Iahve, şi Demiurgul indiferent, El, Preaînaltul, tatăl lui Iahve şi al Elohimilor, după Deuteronom.

Dar este şi o ilustrare relevantă a gnosticismului esenian în care Fiii Luminii se opun Fiilor Tenebrelor.

Dar Iuda a fost inițiat, aşa cum stă scris în Evanghelia care îi poartă numele, doar în zilele care au precedat sărbătoarea pascală? Din punct de vedere istoric e mai mult decât îndoielnic. Inițierea gnostică necesita o mult mai lungă pregătire spirituală, după cum o demonstrează aşezările eseniene din deşert.

De unde şi ipoteza mea conform căreia Iuda a aparținut uneia dintre comunitățile eseniene, cel mai probabil celei de la Qumran.

Conform scrierii lui Pluquet, *Dictionnaire des héresies,* către anul 159 a apărut o sectă gnostică, cainiții, care revizuia din temelii învățătura Tetrateuhului asupra uciderii lui Abel de către Cain, postulând că acesta din urmă nu a făcut

decât să îşi manifeste dezacordul faţă de fratele lui care aducea jertfe Demiurgului, şi nu Dumnezeului celui bun. Sectanţii îl considerau pe Cain locuit de spiritul Binelui, Hysterios. Cainiţii venerau în egală măsură şi alte personaje condamnate de Tora, precum Esau, Coreu, sodomiţii. Împăratul Mihail al II-lea (820–829) manifesta o mare admiraţie pentru Iuda, încercând chiar să impună canonizarea lui. Evanghelia după Iuda pare a fi o scriere de inspiraţie cainită directă, lucru deloc singular, tot lor fiindu-le atribuită şi *Înălţarea lui Pavel.*

Adeseori cainiţii sunt apropiaţi de nicolaiţi, o sectă apărută anterior lor, cu care împărtăşeau aceleaşi idei asupra creaţiei lumii şi dualităţii zeilor.

Iată cum alegerea lui Iuda de către Iisus, alegere care a intrigat mult, şi chiar în mod gratuit, cu atât mai mult cu cât iscariotul este singurul negalileean dintre Cei Doisprezece, începe să se clarifice: a fost o alegere cât se poate de firească, deoarece acest apostol a fost iniţiat de stăpânul său în secretele creaţiei.

Ce înseamnă de fapt „iscariotul”? O ipoteză sugerează că ar fi o deformare a termenului „sicar”, asasin plătit, în latină *sicarius;* eu însumi am presupus că Iuda ar fi putut fi unul dintre zeloţi, aceşti terorişti ai lumii antice care-i atacau pe romani. Dar în acest caz, nu ar fi fost vorba de

un nume, ci de o poreclă greu de transmis din tată-fiu; iar Simon, tatăl lui Iuda, era numit tot Iscarioteanul.

E mult mai probabil ca acest nume să derive de la cel al localității Cheriot Yarim din Transiordania, în vechiul ținut al moabiților de la țărmul mării Moarte. După împărțirea Palestinei, acesta ar fi revenit tribului lui Ruben[24], care ulterior va figura printre „cele zece triburi rătăcite".

Iuda, „Cel din Cheriot", a fost aşadar un iudeu care şi-a trăit primii ani de viață nu departe de marea Moartă.

Redutabilul lui privilegiu nu se putea revendica decât de la existența unor vechi legături care îl apropiau de Iisus, necunoscute celorlalți unsprezece apostoli. Cea mai probabilă dintre ele, care îți şi vine cea dintâi în minte, este apartenența la comunitatea evreilor care au trăit pe țărmurile orientale ale mării Moarte, în regiunea Qumran, şi a căror celebritate a crescut permanent de la descoperirea faimoaselor manuscrise, pe la jumătatea secolului XX.

Faptul că Iisus a făcut parte din această comunitate care s-a manifestat cu o violentă ostilitate față de clerul din Ierusalim şi iudaismul oficial este atestat în mod tacit în Evanghelia după

---

[24] Ladislaus Szepancski, S.J., *Geographia Historica Antiqua Palestinae,* Scripta Pontificii Instituti Biblici, Roma, 1928 (n. a.).

Ioan în relatarea botezului oficiat de profetul Ioan Botezătorul: botezul era un ritual exclusiv esenian, prin care se marca intrarea neofitului în comunitate.

De la descoperirea Manuscriselor de la marea Moartă nu puține au fost lucrările care au extras şi alte puncte ce demonstrează influența misticismului esenian asupra lui Iisus.

De altfel, Iuda nu a fost singurul personaj inițiat de Iisus în afara cadrului de la Qumran: pasajul lipsă din Evanghelia după Marcu, recopiat de Clement din Alexandria în secolul al II-lea şi regăsit în secolul XX la mănăstirea Mar Saba arată că, după scularea din morți, şi Lazăr a fost inițiat de către Iisus.[25]

În consecință, metamorfoza istorică a lui Iuda este un eveniment major. Transformarea lui din cel mai infam trădător al istoriilor religioase într-un personaj major al istoriei lui Iisus aruncă asupra acesteia din urmă o lumină în întregime nouă. Se explică în sfârşit conflictul incomprehensibil între Iisus şi cei pe care Evangheliile, canonice sau apocrife, îi numesc „farisei", şi pe care Iisus însuşi i-a acoperit în mod misterios cu injurii pe întreaga perioadă a ministeriatului său, calificându-i drept „morminte albite" şi „vipere".

---

[25] Vezi *Évangile secret de Marc,* în *Écrits apocryphes chretiens,* Gallimard-La Pleiade, 1997 (n. a.).

Căci aceste Evanghelii nu fac decât să descrie conflictul, fără a sugera nici cea mai mică explicație. Sunt narațiuni a posteriori, destinate celor care cunosc deja istoria.

Poate unii cititori vor fi surprinşi de interpretarea strigătului scos de Iisus pe cruce: *Elauia, elauia, limash bagantal,* transcris de Matei şi Marcu (nu şi de Luca şi Ioan) prin *Eli, Eli, lama sabbachtani!* sau, în alte versiuni, *Eloi, Eloi, lama sabbachtani!* Nu aceasta e şi interpretarea mea, pe care o datorez lui John Allegro, specialist în limbi semitice, care a făcut parte din prima echipă de cercetători care s-au ocupat cu descifrarea Manuscriselor de la marea Moartă şi care analizează această problemă în scrierea sa, *Le Champignon et la Croix.*[26]

Această exclamație este singulară sub două aspecte. Mai întâi, Matei şi Marcu ne oferă transcrierea ei fonetică, situație unică în Evanghelii, care reproduc cuvintele lui Iisus în aceeaşi limbă ca şi restul textului. Acest lucru te face să te întrebi dacă nu cumva, pentru cei doi evanghelişti, pe cruce aflându-se, Iisus s-ar fi exprimat în altă limbă decât cea pe care o utiliza

---

[26] Albin Michel, 1971. Allegro oferă o vastă grilă de descifrare lingvistică a multora dintre cuvintele cuprinse în Vechiul şi Noul Testament, inclusiv a celor ale lui Iisus, cuvinte care se originează în ritul sumerian de îngerare a ciupercii pantera (n. a.).

de obicei. Apoi, această exclamație care, după Matei, ar însemna „Doamne, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?” este, aşa cum afirmă Allegro, „într-o aramaică stranie”; mulți alți exegeți împărtăşesc aceeaşi opinie. Dincolo de faptul că, din punct de vedere teologic, ea ar exprima o disperare deconcertantă, nu a fost deloc înțeleasă de către martori. După Matei (27, *47)* şi după Marcu (15, 36), cei care au auzit-o ar fi spus: „Iată că îl cheamă pe Ilie.” Or, e greu de crezut că, dacă ar fi fost într-adevăr în aramaică, martorii ar fi răstălmăcit-o într-atât de eronat. Incertitudinea care planează asupra sensului acestui strigăt explică, fără îndoială, de ce nici Marcu, nici Ioan nu îl consemnează şi pun alte cuvinte în gura celui răstignit.

După Allegro, ar fi vorba despre o „proastă interpretare” a unei formule rituale sumeriene, *Elauia, Elauia, limash ba la ganta,* recitată în timpul consumării cultice a unei băuturi sacre, soma sau haoma; aceasta conținea ciuperca pantera sau pătată, o ciupercă halucinogenă utilizată în ceremoniile extrem de numeroaselor religii antice, printre care şi sectele gnostice, pentru a atinge extazul mistic. *Limash ba la ganta* este numele acestei ciuperci divine, invocate pe aceeaşi treaptă cu divinitatea, pentru că elibera sufletul. Mediile religioase iudaice erau bine informate asupra acestor ritualuri şi tocmai de aceea Iisus este numit în Talmud *Bar Pandera.*

Nu există niciun indiciu că Iisus ar fi consumat această băutură sacră înainte de crucificare. Trebuie totuşi să menționăm în acest loc un detaliu singular al Evangheliilor: băutura oferită lui Iisus înainte de a fi pironit pe cruce. Matei povesteşte că i s-a oferit „vin amestecat cu fiere”, pe care a refuzat să-l bea (27, 34); nu am găsit în niciun tratat vreo referință la o astfel de băutură; însă această precizare se regăseşte în tratatul *Diatessaron* al lui Efraim şi în Evanghelia după Bartolomeu (61), scriere apocrifă. După Marcu, i s-ar fi oferit „vin amestecat cu smirnă”, pe care de asemenea l-a refuzat (15, 23). După Luca, soldații romani i-ar fi oferit lui Iisus, în bătaie de joc, din oțetul lor (23, 36). E o propoziție stranie căci, dacă e adevărat că soldații romani beau de obicei un fel de poşircă, atunci oferta lor nu presupunea câtuşi de puțin bătaia de joc. În sfârşit, după Ioan, Iisus, răstignit fiind, ar fi spus că îi este sete, iar unul dintre legionari ar fi înmuiat un burete într-un urcior cu oțet, l-ar fi înfipt în vârful unei sulițe şi l-ar fi dus la gura lui Iisus, după care acesta şi-ar fi dat ultima suflare (19, 28–30).

Nu există nicio concordanță între cele patru versiuni, în afară de faptul că a existat pe Golgota un urcior cu o băutură pe bază de oțet, conținând probabil un drog despre a cărui natură autorii Evangheliilor, atât canonice, cât şi apocrife, nu au avut nici cea mai vagă idee. Se cuvine să ne mai amintim că primele narațiuni evanghelice au fost

transmise oral şi abia un secol mai târziu au apărut primele versiuni scrise. Din această perspectivă, se pare că Marcu a fost cel mai aproape de adevăr; într-adevăr, femeile pioase din Ierusalim ofereau condamnaților un vin amestecat cu un drog menit să le atenueze suferința. Chiar dacă Iisus l-a refuzat inițial, l-a sorbit din buretele întins de legionar.

Ipoteza mea este că beția indusă de această băutură i-a amintit lui Iisus de starea produsă de soma, Vinul Eliberării spiritului. De aici această exclamație, în fapt o celebrare ritualică.

Circumstanțele morții lui Iuda nu sunt redate decât de către Matei şi în *Fapte,* dar de o manieră extrem de contradictorie. Ba chiar într-atât de contradictorie, încât ceilalți evanghelişti au considerat probabil că era mai bine să omită acest episod din narațiunile lor.

După Matei, se pare că Iuda, măcinat de remuşcări, s-a dus să înapoieze cei treizeci de sicii sau o sută douăzeci de dinari conducătorului preoților, care l-a refuzat. După care el a azvârlit monedele în Templu şi s-a dus să se spânzure. Neputând vărsa aceşti bani în vistieria Templului, Preoții i-au folosit pentru a cumpăra un cimitir pentru străini, numit Țarina Olarului şi, după aceea, Țarina Sângelui (27, 3–9).

După *Fapte,* atribuite în unanimitate lui Luca, Petru i-ar fi anunțat pe apostoli că Iuda, cu banii

obținuți pentru nelegiuirea lui, şi-ar fi cumpărat un teren şi că, în urma unei căzături, i-ar fi „crăpat vintrele” şi măruntaiele i s-au risipit pe pământ. De aceea acel teren a fost numit de atunci Țarina Sângelui sau Haceldama (1, 17–20). E demn de remarcat că în *Fapte* nu se vorbeşte nici despre remuşcări, nici despre suicid.

Nu puțini sunt autorii care au relevat neverosimilitatea versiunii *Faptelor:* e greu de crezut că unui individ îi pot „crăpa vintrele” în urma unei căzături, cu excepția situației în care a căzut pe vreun brăzdar de plug sau, cu atât mai puțin, dacă s-a spânzurat. Istoria favorizează mai curând invenția vindicativă. Cele două narațiuni combinate ne duc cu gândul la faptul că Iuda a fost executat în mod sălbatic de partizanii lui Iisus care nu cunoşteau adevăratul rol al apostolului. Fără îndoială eviscerat, apoi spânzurat.

Se ştie prea bine că, din nefericire, credința trezeşte în ființa umană cea mai sălbatică dimensiune, aceasta ajungând până la a se coborî la rangul pe nedrept rezervat animalelor. Fiarele nu ucid decât pentru supraviețuire.

Maniera în care abordez personajul Saul, viitorul apostol Pavel, nu îi va fi surprins decât pe cei care nu au parcurs *L'Incendiaire.* [27] Reflecția şi aprofundarea cercetărilor nu au făcut decât să îmi

---

[27] *L'Incendiaire, Vie de Saül Apôtre,* Robert Laffont, 1991 (n. a.).

întărească concluziile: membru al unei familii de irodieni, Saul a fost conducătorul unei miliții paralele a Templului, însărcinate să persecute disidenții adunați în jurul lui Iisus; el a condus lapidarea protomartirului Ştefan. *Faptele* şi el însuşi (Cor. I, 15,9) sunt lipsite de echivoc asupra acestui punct. Cu atât mai rău pentru cei contrariați de aceste trimiteri. Pavel nu a înțeles mesajul lui Iisus, aşa cum o atestă nenumărate pasaje din Epistolele sale, precum acesta: „Căci pe cine îl iubeşte Domnul îl ceartă, şi biciuieşte pe tot fiul pe care îl primeşte" (Evrei, 12,6). Dumnezeul despre care el face aici referire este Dumnezeul teribil şi răzbunător al Tetrateuhului, nu cel din Deuteronom, care întinde mâna creaturii rătăcite. Vom trece peste aceste contradicții ale lui, de felul celor pe care le găsim în Epistola către galateni, unde scrie: „Purtați-vă sarcinile unii altora şi aşa veți împlini Legea lui Iisus" (6,2) şi, trei versete mai jos: „Căci fiecare îşi va purta sarcina sa" (6, 5).

Vom trece şi peste pălăvrăgelile lui, precum locul în care pretinde că „a fost crescut la picioarele rabinului Gamaliel", chiar dacă acesta din urmă nu îi învăța decât pe rabini despre subtilitățile interpretărilor Legii, iar Saul nu a fost niciodată rabin, exercitând, de altminteri, detestabila activitate de milițian şi neavând cum, fireşte, să le combine pe amândouă.

În mod cert, cititorul acestor pagini îşi va fi dat seama de diferențele dintre narațiunile

Evangheliilor, în special în cazul episodului înfățișării dinaintea lui Pilat. Destinate unui auditoriu mult posterior evenimentelor, acestea au reconstituit din imaginație, niciun apostol nefiind prezent la discuția lui Iisus cu procuratorul Iudeii. Dovada peremptorie este marea diferență dintre cele patru Evanghelii. După Matei (27,13), Pilat l-ar fi întrebat pe Iisus: „Nu auzi câte mărturisesc ei împotriva Ta?", cu toate că romanul nu avea cum să cunoască toate aceste acuze, procesul încheindu-se cu puțin timp înainte şi lui Pilat necomunicându-i-se acuzațiile. După Ioan, din contră, Pilat l-ar fi întrebat pe Iisus: „Ce ai făcut?" (18, 35).

Această contradicție esențială între narațiunile evangheliştilor, narațiuni fondatoare, să nu uităm, confirmă o concluzie la care s-a ajuns cu mult timp în urmă: Evangheliile sunt reconstituiri literare tardive, realizate pe baza unor elemente eterogene, transmise oral şi susceptibile de alterări şi inexactități.

Mai mult decât atât, cei care au redactat Matei şi Ioan, care se adresează unui public străin, ignoră faptul că discuția nu s-ar fi putut desfăşura aşa cum este ea prezentată pentru simplul fapt că funcționarul roman nu vorbea aramaica, ci greceşte, *lingua franca* a Orientului, şi e improbabil ca Iisus să fi vorbit această limbă. Dialogul nu ar fi putut avea loc decât în prezența unui interpret. Cât de exacte vor fi fost traducerile

rămâne un subiect deschis conjecturilor.

Printre multe alte puncte obscure ale unei istorii cruciale va mai trebui explicat şi următorul: cum de Caiafa a convocat Sanhedrinul în Săptămâna Paştelui, câtă vreme această acțiune îi era interzisă de Lege?

Episodul scoaterii de pe cruce şi al înmormântării provizorii a lui Iisus, unul dintre cele mai faimoase locuri ale istoriei iconografice, hagiografice şi mitologice a creştinismului tradițional, suscită perplexitate, cel puțin în forma în care este el redat în Evanghelii. Este pur şi simplu presărat cu neverosimilități.

Se povesteşte că Iosif din Arimateea şi Nicodim, evident două notabilități ale cetății, i-ar fi cerut lui Pilat din Pont cadavrul lui Iisus. Apoi cel dintâi l-ar fi depus într-un mormânt nou, după ce l-a învelit într-un lințoliu nou şi l-a presărat cu plante aromate. Impietate unică pentru un evreu: căci ea presupune încălcarea a două prescripții ritualice majore ale iudaismului în privința celebrării Paştelui. E vorba despre exigența purității ritualice care, în cele douăzeci şi patru de ore de dinaintea Paştelui, exclude orice contact cu o femeie „impură”, adică aflată la menstruație, sau cu un cadavru. Iar o a doua exigență se referă la trecerea pragului unei case păgâne.

Or, cei doi bărbați s-au dus fie la pretoriu, fie la reşedința lui Pilat: prima infracțiune. În al doilea rând, conform Evangheliilor, Iisus era mort când

l-au coborât de pe cruce, deci au intrat în mod conştient în contact cu un cadavru la nici câteva ore după apusul soarelui, moment care ar fi trebuit să-i prindă purificați, între zidurile marii cetăți a Ierusalimului. Ritualurile de purificare durau o zi, aşadar cele două notabilități, fără a mai vorbi de servitorii lor, se aflau față în față cu gravul păcat de a celebra Paştele în impuritate. Lucru absolut îndoielnic.

Însăşi coborârea de pe cruce comportă aspecte singulare care, în ciuda semnificației lor fundamentale, nu au reținut suficient atenția exegeților şi istoricilor. Dacă ar fi să dăm crezare Evangheliilor, Iosif din Arimateea, Nicodim şi servitorii lor au luat decizia de a sfida pentru a treia oară ritualul iudaic şi de a-l înfăşura pe Iisus în lințoliu fără a-l fi spălat în prealabil şi fără a fi cusut după aceea giulgiul, ceea ce ar fi solicitat prezența unei persoane specializate. Contradicțiile sunt relevante în sensul secretului lor: cei doi ştiau că Iisus trăieşte şi s-au grăbit să îl transporte în grota de pe muntele Măslinilor pentru a se sustrage supravegherii Templului.

Iată că istoria lui Iisus a fost mult diferită de cea care a fost transmisă şi mai apoi impusă în aceste ultime douăzeci de veacuri, sub amenințarea unor sancțiuni redutabile. Povestea apostolului său Iuda o lămureşte într-o manieră radical nouă. De acum înainte, nu va mai fi cu putință să o prezentăm pe una fără cealaltă, după cum sper că

am convins cititorii. Asta nu schimbă cu nimic învățăturile lui Iisus, ci doar bulversează multe dintre aspectele unei tradiții care s-a întemeiat pe dogme.

Paris, iunie 2006